

DAGMAR HORNÁ

KRONIKA
OLYMPIADY
L'UDSKÝCH
PRAV

25. ročník

UNIVERZITA
KOMENSKÉHO
V BRATISLAVE

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
Národný inštitút vzdelávania a mládeže
Celoštátna komisia Olympiády ľudských práv
OLYMP

Dagmar Horná

KRONIKA
OLYMPIÁDY ĽUDSKÝCH PRÁV
25. ročník

2024
Univerzita Komenského v Bratislave

Zostavovateľka, autorka:
PhDr. Dagmar Horná, PhD.
OLYMP

Recenzentka:
prof. PhDr. Silvia Miháliková, PhD.
OLYMP

Vydavateľ:
Univerzita Komenského v Bratislave, 2024

ISBN 978-80-223-5808-8 (tlač)
ISBN 978-80-223-5809-5 (online)

OLYMPIÁDA ĽUDSKÝCH PRÁV

CIVI EUROPAEO PRAEMIUM 2020

Cenu Olympiáde ľudských práv udelil
Európsky parlament 9. februára 2021 v Bruseli

Obsah

1. Úvod	6
2. Propozície 25. ročníka OĽP: 2022/2023	15
3. Školské kolá (2022) a krajské kolá (2023) 25. prezenčného ročníka OĽP	23
3.1 Test pre prvú časť prezenčných krajských kôl 25. r. OĽP	24
3.2 Témy pre druhú časť prezenčných krajských kôl 25. r. OĽP	32
3.3 Výsledková listina 8 prezenčných krajských kôl 25. r. OĽP	42
3.4 Správy o prezenčných školských a krajských kolách 25. r. OĽP	65
4. Písomné práce – úvahy pred celoštátnym kolom 25. ročníka OĽP	90
4.1 Témy a garanti úvah	90
4.2 Vyhodnotenie úvah 25. r. OĽP garantmi	96
4.3 Texty víťazných úvah: Oliver Marek; Karolína Ozimyová; Bianka Sabolová; Tobias Valúch; Sophia Bodnar	99
5. Celoštátne kolo 25. prezenčného ročníka OĽP	117
5.1 Organizácia celoštátneho kola 25. r. OĽP	117
5.2 Otvorenie celoštátneho kola 25. r. OĽP	119
5.3 Postupové poroty, súťažné podklady a výsledky 1. a 2. časti celoštátneho kola 25. r. OĽP	125
5.4 Finále – tretia časť celoštátneho kola 25. r. OĽP	131
5.5 Finálová porota a finálové témy celoštátneho kola 25. r. OĽP	132
5.6 Výsledková listina finalistiek a finalistov celoštátneho kola 25. r. OĽP	135
5.7 Ďalšie súťažiaci a ďalší súťažiaci celoštátneho kola 25. r. OĽP v abecednom poradí	137
5.8 Ceny v 25. r. OĽP	139
5.9 Mediálna podpora 25. ročníka a celoštátneho kola OĽP	141
5.10 Poďakovania	142
5.11 Nová spätná väzba : plenárna rozprava	145
6. Štatistika 25. prezenčného ročníka OĽP	154
7. Reflexie 24. a 25. ročníka OĽP	160
7.1 Reflexie z informačno-študijného pobytu v európskych inštitúciách v Bruseli po 24. r. OĽP: Matej Droppa; Petra Barčinová	160
7.2 Reflexia z návštevy Informačnej služby OSN vo Viedni po 25. r. OĽP: Oliver Marek	162
7.3 Reflexia víťaza 25. r. OĽP zo stáže v SNSĽP: Lukáš Vecel	164
7.4 Tri reflexie z informačno-študijného pobytu v európskych inštitúciách v Bruseli po 25. r. OĽP: Lukáš Vecel; Róbert Mészáros; Peter Halcko	166

8. Vyhlasovateľ, organizátori, partneri 25. ročníka OĽP	172
9. Prílohy	173
1. Pozvánka na celoštátne kolo 25. r. OĽP, 5. r. Ceny prof. Miroslava Kusého a 1. r. súťaže EUQ	174
2. Plagát celoštátneho kola 25. r. OĽP, 5. r. Ceny prof. Miroslava Kusého a 1. r. súťaže EUQ v slovenskom jazyku	176
3. Plagát celoštátneho kola 25. r. OĽP, 5. r. Ceny prof. Miroslava Kusého a 1. r. súťaže EUQ v anglickom jazyku	177
4. Súťažný poriadok celoštátneho kola a Vademecum súťažiacej a súťažiaceho na celoštátnom kole 25. r. OĽP, 5. r. Ceny prof. Miroslava Kusého a 1. r. súťaže EUQ	178
5. Prehľad tém esejí/úvah za 1. – 25. ročník OĽP	181
6. Fotogaléria 25. r. OĽP, 5. r. Ceny prof. Miroslava Kusého a 1.r. súťaže EUQ	186

1. Úvod

Dagmar Horná
predsedníčka CK OĽP

Foto: Ľuboš Pilc, denník Pravda

Milé súťažiaci, milí súťažiaci, učiteľky, učitelia, školy, partneri, alumni Olympiády ľudských práv!

Súhrnná správa 25. ročníka odráža s ním späť pestrú paletu charakteristík, udalostí, procesov, výziev a pre výnimočnosť ročníka je aj intenzívnejším poodhalením „dielne“ a zákulisia olympiády, než aké sme dosiaľ v kronikách sprostredkúvali. Stačí pozorne čítať, aj keď, vypovedať všetko nie je možné. Dôvody zvnútornenej výpovede sú viaceré. Súvisia s tým, že OĽP dlhodobo nechápeme len ako súťaž pre tých mladých ľudí, ktorí ľudské práva objektívne vnímajú inak než vyučovacie predmety na školách (z bázy ktorých čerpajú tzv. predmetové olympiády), ale ako projekt, ktorého zmysel je širší. Samozrejme, bez nasadenia učiteľských osobností by to nešlo. Pohľad dovnútra odhaľuje faktor vysokej subjektívnej miery stotožnenia sa organizačných, odborných, vzdelávacích, vzdelávaných a partnerských štruktúr s projektom, krytú zodpovednosťou a výkonom. Ako hovoril profesor Kusý, „OĽP je proste srdcovka“.

Pred 25. ročníkom sme si uvedomovali, že stojíme nielen pred jubilejným celoštátnym ročníkom ale tiež pred prechodom od dištančných, rs. hybridných foriem aktivít k formám prezenčným. Zaväzovalo nás to. Zároveň sme intenzívne vnímali externý, svojou povahou globálny faktor. Tvrdú, neúprosnú realitu vojnovnej Ukrajiny, ktorej sme venovali slová aj na konci úvodu súbornej kroniky troch ročníkov OĽP¹. Ukrajina sa nás

---

¹ HORNÁ, Dagmar (zost., aut.) (2023) *Kronika Olympiády ľudských práv: 22. – 23. – 24. ročník* Bratislava : Univerzita Komenského, 2023, vydanie : prvé, rozsah 450 strán, ISBN: 978-80-223-5582-7 (tlač); dostupné online <https://www.olp.sk/kronika-olp/>

naďalej viacv ýznamovo t ýkala a zosilneli aj ďalšie externé a interné impulzy, ktoré sme premietli do nosnej témy 25. ročníka: *Zápas za mier, demokraciu, ľudské práva pokračuje*.

Návrat do postcovidového „normálu“ života a Olympiády ľudských práv nám od septembra 2022 do apríla 2023 postavil do cesty sériu interno-externých očakávaných aj neočakávaných organizačných komplikácií. Tento staro-nový kontext nás primäl, zásadnejšie než doteraz, prehodnocovať minulosť, zvažovať prítomnosť a premýšľať budúcnosť olympiády. Návrat s veľkým „N“, bol zároveň potvrdením istôt, o ktoré sa opierame: našej spoločnej odhodlanosti, mobilizácie, vytrvalosti, externej spolupráce a osvedčených partnerstiev.

Celoštátne kolo 25. ročníka v Omšeni prinieslo istú mieru satisfakcie. Prejavila sa najmä ako typické, situačné nadšenie všetkých, viac alebo menej skúsených zúčastnených tak, ako ho roky poznáme. A predsa bolo niečím nové. Silou túžby po stretnutí a zážitkoch, spontánnou ľahkosťou úsmevov a slušnosti, permanentnou príjemnou až očarujúcou atmosférou a vzájomne povznášajúcim potenciálom. Organizačný tím, skupina súťažiacich, pedagogický sprievod, odborné poroty, partnerská, hosťovská zložka aj personál zariadení Ministerstva spravodlivosti SR v Omšeni sa na niekoľko dní stali organizmom, ktorý si prejavoval spolupatričnosť, uznanie, poskytoval súčinnosť a podporu.

Pozrime sa teraz chronologicky na vybrané sprievodné fakty a aktivity medzi 24. a 25. ročníkom Olympiády ľudských práv.

Pre aktivity OĽP je charakteristická ich „eurostopa“. Ako o tom píšeme aj v časti kroniky venovanej celoštátnemu kolu 25. r. OĽP, v r. 2015 začala z pôdy OĽP pôsobiť nezávislá skupina TEUS (Teachers for EU at Schools), aby upriamila pozornosť na deficit eurotém na školách a zároveň ich rozvíjala. Bázu na to pripravila OĽP, pretože konzistentne od počiatku pracovala a pracuje s európskou dimenziou demokracie a ľudských práv. Eurozameranie sa tiahne každým ročníkom Olympiády ľudských práv a prekračuje jej rámec v zmysluplných spoluprákach s relevantnými projektovými partnermi, iniciatívami, súťažami (medzi už absolvované patria: Ambasadorská škola

---

Táto kronika zhŕňa tri pandémie označené ročníky OĽP. Distribuovali sme ju plénu OĽP na celoštátnom kole 25. ročníka v Omšeni, ktoré sa konalo 18. – 20.4.2023.

Európskeho parlamentu; Ambasádori a ambasádorky európskej demokratickej kultúry; medzi priebežnými sú: Euroscola; Mladý Európan, atď.).

Zvnútra OLP môžeme ako príkladné uviesť aktivity Gymnázia Pierra de Coubertina v Piešťanoch. Žiacka a učiteľská komunita školy, mimo iného člena medzinárodnej siete škôl Pierra de Coubertina, usporiadala 7.10. Európsky deň 2022. O pestroste programu, tém, debát, hostí a následných podujatí vydáva aj mediálne svedectvo.²

Priebežne sme pokračovali v synergii Olympiády ľudských práv s projektom **Rozvoj európskej demokratickej kultúry**³. Na vzdelávacích podujatiach učiteľstva a vedení prihlásených základných a stredných škôl SR predsedníčky a predsedovia krajských komisií Olympiády ľudských práv poskytovali tútoring pri zavádzaní resp. prehlbovaní projektových tém do výučby i života školy. Ako píšeme vyššie, majú na to „europatent“. Spolupráca OLP a EDUAWEN EUROPE, s. r. o. vyvrcholila v podobe 1. ročníka súťaže EUQ počas 25. ročníka OLP, po predchádzajúcom pilotnom ročníku EUQ paralelnom s 24. ročníkom OLP.

Opakovane sme absolvovali niekoľko stretnutí na pôde, pre budúcnosť mierovej Ukrajiny zaujímavého subjektu, **Karpatská platforma**. Poskytli sme konzultácie, odporúčania a poradenstvo ohľadom ľudskoprávných, vzdelávacích a iných inštitúcií SR. Predstavili sme aktivity Olympiády ľudských práv a jej partnerov a zvažovali módy spolupráce.

Osvedčená spolupráca občianskych združení a mimovládnych organizácií **OLYMP**, **Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku** a vysokej školy **Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií** sa v mesiacoch **október a november 2022** premietla do druhej série vzdelávacích podujatí pre stredné odborné školy v rámci projektu *Helsinský výbor mladým 2022*⁴ (o prvej časti vzdelávacích podujatí sme informovali

---

² Pozri napr. <https://www.piestanskydennik.sk/2022/10/31/cestou-z-prahy-cez-pariz-a-dublin-az-do-stokholmu/>; <https://www.zpiestan.sk/spravy/europsky-den-na-gymnaziu-cestou-z-prahy-cez-pariz-a-dublin-az-do-stokholmu/>; <https://iness.sk/sk/diskusie-na-gymnaziu-pierra-de-coubertina>; <https://www.facebook.com/ivanstefanec.eu/po-sts/pfbid02GGwzpEY1iFZcxBbWFJeHbGgj7XoX5vkGZDsJFfi8qZyNmgf68gVMijHhjQFdh4bNI>

³ Projekt Rozvoj európskej demokratickej kultúry (EUQ) v rámci Erasmus+ Programme Jean Monnet realizuje EDUAWEN EUROPE, s.r.o. za spolufinancovania Európskou úniou.

Pozri <https://www.eduaweneurope.eu/program-euq/>.

⁴ Projekt s podporou dotačnej schémy na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie Ministerstva spravodlivosti SR 2022; pozri <https://helcom.sk/>

v predchádzajúcej kronike). Aktivity projektu boli cielene zamerané na stredné odborné školy, ktoré nemajú adekvátny priestor na demokratickoobčianske a ľudsko-právne vzdelávanie. Návštevy vybraných škôl a diskusie so študujúcimi i vyučujúcimi korešpondovali s našimi predchádzajúcimi skúsenosťami ako aj aktuálnymi prieskumami o postojojom spektre mladých ľudí na Slovensku. Boli tiež príležitosťou vrátiť sa, v inej forme a parciálne, k tradičným októbrovým vzdelávacím podujatiam Olympiády ľudských práv a poskytnúť zúčastneným odborným školám vzhľad do kultúry demokracie. Spolupráca s Helsinským výborom sa potvrdzuje aj prostredníctvom ďalšieho výstupu, ktorý dávame do pozornosti plénu Olympiády ľudských práv nižšie (pozri jún 2023).

Vďaka iniciatíve Maxa Steuerera, alumni a odborného spolupracovníka Olympiády ľudských práv, spojeného s dvomi pre olympiádu blízkymi akademickými pracoviskami, Katedrou politológie a Katedrou UNESCO Univerzity Komenského, sa už dlhšie rodil invenčný **projekt Talking Courts : Hovorme o súdoch**⁵, aby počas rokov 2022 – 2024 prispel k „humanizácii“ súdov, sudkýň a sudcov a prehĺbil ich kontakty so spoločnosťou prostredníctvom organizácie niekoľkých verejných podujatí, seminárov a workshopov zahŕňajúcich diskusie medzi predstaviteľkami a predstaviteľmi súdnictva, akadémiou a širším publikom, vrátane seminárov pre stredné a vysoké školy a iných špecializovaných podujatí. Projekt, primárne zameraný na Slovensko, však zaostruje aj na komparatívne perspektívy z iných demokracií, osobitne Spojených štátov amerických a Indie. Olympiáde ľudských práv sa tak naskytla nezvyčajná príležitosť, včleniť tému, mimoriadne dôležitú pre demokratické režimy, do sprievodných podujatí jej 25. ročníka. Začali sme preto, v spolupráci s Maxom Steuerom, pripravovať vstupy na krajské kolá aj kolo celoštátne.

Výnimočné podujatie k 30. výročiu vzniku a činnosti Katedry UNESCO pre výchovu k ľudským právam Univerzity Komenského (UNESCO Chair for Human Rights Education) sme pripravili a realizovali 26.10.2022 v priestoroch Filozofickej fakulty UK v Bratislave. Katedra je najstaršou svojho druhu na svete. Stála na začiatku stredoškolského aj vysokoškolského ľudskoprávneho vzdelávania na Slovensku. Iniciovala a spolutvorila Olympiádu ľudských práv. Nadálej je jedným z jej kľúčových odborných gestorov.

---

⁵ Projekt je financovaný z grantu Veľvyslanectva USA v SR. Viac o projekte vrátane jeho pôsobenia na pôde OLP pozri na https://fphil.uniba.sk/talkingcourts_sk/; <https://fphil.uniba.sk/katedry-a-odborne-pracoviska/katedra-politologie/politologia/talkingcourts-sk/talkingcourtsevents/>

Prítomným zakladateľským a pokračujúcim osobnostiam katedry, alumni, partnerom a spolupracujúcim sa živo prihovril minister zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, pán Rastislav Káčer, tiež v roli predsedu Slovenskej komisie pre UNESCO, s podporou ktorej sa podujatie konalo. Katedre adresovala blahoprajný list prezidentka Slovenskej republiky, pani Zuzana Čaputová.

Výsostne priateľské podujatie bolo *generačným a partnerským stretnutím*. Rekapitulovalo tri dekády ľudí a činností katedry ale najmä, (nielen) z úcty k nim, sa zameralo vo formálnej i neformálnej diskusii na vôľu neustále posilňovať spoluprácu a súčinnosť v prospech demokracie a ľudských práv.

Súčasťou podujatia bola aj prezentácia výtvarných verzií Ceny prof. Miroslava Kusého, ktoré spolu s diplomami k cene pripravil akademický maliar, univerzálny umelec a osobnosť Novembra 89, pán Miroslav Cipár. Panie Vilma Cipárová a Jolana Kusá priblížili vznik *cený viacerých posolstiev* a jej určenie pre Olympiádu ľudských práv. Už niekoľko rokov sa cena dostáva víťazke/víťazovi celoštátneho ročníka a diplom osobnostiam a inštitúciám spätým s Olympiádou ľudských práv.

V novembri 2022 sme dostali výbornú správu: **prezidentka SR pani Zuzana Čaputová** opätovne prevzala záštitu nad **25. ročníkom Olympiády ľudských práv** a **5. ročníkom Ceny prof. M. Kusého**. Pripomeňme si, že prvý raz prevzala pani prezidentka záštitu nad celoštátnym kolom 22. ročníka Olympiády ľudských práv, ktoré však zmarila obava z dopadov pandémie covid-19. Nasledovali záštity nad celým 23. a 24. ročníkom, ktorých celoštátne kolá sa vo vzťahu k súťažiacim a ich pedagogickému sprievodu museli konať dištančne. Dôvera pani prezidentky nás sprevádzala náročnými ročníkmi a povzbudzovala nás aj v nemenej zložitom, návratovom, prezenčnom 25. ročníku.

Priebežne pracoval autorský tím súťažných podkladov pre krajské kolá a celoštátne kolo (smutnou stránkou veci je dlhoročné absolútne podhodnotenie jeho erudovaných výkonov zo strany vyhlasovateľa POPS⁶). Prebiehala **komunikácia s partnermi** ohľadom stanovenia tém úvah pre medzistupeň medzi krajskými kolom a kolom celoštátnym. **Témy úvah** navrhli: Informačná služba OSN vo Viedni, Kancelária Európskeho parlamentu na Slovensku, Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku a UNESCO katedra pre výchovu k ľudským právam na Univerzite Komenského. Na hodnotenie všetkých úvah sa tradične odhodlala Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií. Ako sa môžete dočítať v príslušnej časti kroniky, tento ročník garanti tém pridali k základnej téme aj anotáciu.

---

⁶ POPS: predmetové olympiády a postupové súťaže v SR.

Ku koncu roka 2022 sa novou **tajomníčkou Celoštátnej komisie Olympiády ľudských práv** stala pani **Martina Kurinová**, odborná referentka Národného inštitútu vzdelávania a mládeže. Do spolupráce vstúpila už v rozbehnutom ročníku, v ktorom boli opäť „na stole“ otvorené otázky o adekvátnej podpore POPS zo strany štátu, rezortu a konkrétnej organizácie.

Dňa **16.1.2023** nastala **zmena na čele Krajskej komisie Olympiády ľudských práv v Košickom kraji**. Funkcie sa vzdala pani Viktória Andrášiková. Poďakovali sme jej za vykonanú prácu. Novou regionálnou šéfkou sa stala pani **Katarína Kovalová** s dlhoročným napojením na Olympiádu ľudských práv a príslušným zanietením.

V druhej polovici januára 2023 zaslal **Národný inštitút vzdelávania a mládeže** všetkým predsedajúcim predmetových olympiád a súťaží informáciu **o reštrikcii celoštátnych kôl** odôvodnenú nárastom cien služieb, čo sme považovali za ďalší „krok vedľa“ v politike štátu zameranej na deti a mládež vrátane podpory talentu, zvlášť, v postcovidovom období. V Olympiáde ľudských práv však dlhodobo získavame dodatočné prostriedky a podporu partnerov a aj vďaka tomu sme pokračovali v príprave na prezenčné celoštátne kolo v štandardnom účastníckom rozsahu, aký bol možný v predcovidovom období, ostatne v 21. ročníku olympiády, v apríli 2019. Vo februári 2023 inštitút korigoval svoje reštrikčné rozhodnutie.

Dňa **1.2.2023** sme podpísali zásadné **Memorandum o spolupráci Ministerstva spravodlivosti SR a OLYMP, o. z.** pri realizácii celoštátneho kola 25. r. Olympiády ľudských práv. Ide už o šieste memorandum (od 20. ročníka/2018), teda cennú kontinuálnu podporu celoštátnych kôl, hoci v časoch pandémie sa nemohla v plnom rozsahu naplniť. Obe strany memoranda si boli vedomé náročných podmienok v Omšeni, ale vyvinuli maximálne úsilie v záujme jubilejného prezenčného podujatia.

Vo februári 2023 sa podpisom darovacej zmluvy a dohodou o spolupráci v celoštátnom kole zavril aj zámer o spolupráci Olympiády ľudských práv s **Amnesty International Slovensko**. Napokon, prestížnu ľudskoprávnu organizáciu vedie ďalší alumni našej olympiády, Rado Sloboda, takže táto synergia je logická a viac než vítaná.

Naši krajskí predsedovia a krajské predsedníčky museli na prelome rokov vynaložiť najprv mnoho úsilia na zber a kontrolu prihlášok na krajské kolá v situácii chrípkovej

pandémie, následne na zabezpečenie samotných podujatí.⁷ Návrat do prezenčnej formy bol pre zúčastnených síce vítaný ale zároveň náročný.

Krajské kolá 25. r. Olympiády ľudských práv sa uskutočnili **9. februára 2023** v súlade s propozíciami ročníka. *Súťažné časti* obsahovali štandardnú písomnú formu, *riešenie testu* a ústnu formu, *riešenie tézy*, ktoré si po predchádzajúcich dištančných formách krajské pléna plnohodnotne zažili. *Sprievodný program* dal v štyroch krajoch priestor vyššie predstavenému *projektu Talking Courts : Hovorme o súdoch*, koordinátorom ktorého je Max Steuer, alumni a odborný spolupracovník Olympiády ľudských práv. V súlade s cieľom projektu sa uskutočnili vstupy sudcov na krajských kolách olympiády v Piešťanoch, pre Trnavský kraj; v Žiline, pre Žilinský kraj; vo Vráblloch, pre Nitriansky kraj a v Prievidzi, pre Trenčiansky kraj. Prezentácie a diskusie s Dušanom Špirekom, sudcom Okresného súdu Nitra; Jánom Hrubalom, predsedom Špecializovaného trestného súdu v SR; Michalom Novotným, sudcom a predsedom senátu Najvyššieho správneho súdu SR; Róbertom Urbanom, sudcom Krajského súdu Žilina sa dočkali mimoriadneho ohlasu a boli dôkazom dôležitosti témy pre plénum Olympiády ľudských práv.

V ďalších krajoch sa o ďalšie rozmanité odborné vstupy zaslúžili partneri, ktorých získali vedenia krajských komisií olympiády. Bližšie informácie uvádzame v časti kroniky venovanej krajským kolám.

S porozumením ale ľútosťou sme prijali informáciu od **Olympiády lidských práv v Českej republike**, že do finálovej poroty svojho 11. ročníka **v marci 2023** nemôžu pozvať expertízu našej olympiády zo SR, z dôvodu finančných problémov. Veríme, že aj napriek prekážkam na oboch stranách (čo má svoju výpovednú hodnotu o postoji štátov ČR a SR k aktivitám v prospech ľudských práv) ostávame s tímom, Leges Humanae ako aj s našimi dvomi alumni, Kristínou Chlebákovou a Zuzanou Ďurišovou v kontakte, ktorý prinesie ďalšie pokračovanie spolupráce.

Celoštátne kolo 25. ročníka Olympiády ľudských práv, 5. ročníka ceny prof. Miroslava Kusého a 1. ročníka súťaže EUQ sa konalo 18. – 20. apríla 2023 v Omšeni.

---

⁷ 1. Systém EduPage zatiaľ neumožnil získanie všetkých potrebných údajov, ktoré v zmysle GDPR potrebuje Celoštátna komisia OLP a OLYMP, o. z. z hľadiska vlastnej potreby ale aj kvôli spolupráci s partnermi.

2. Celoštátna komisia OLP zmapovala rozdielne prístupy Regionálnych úradov školskej správy/RÚŠS voči organizátorkám a organizátorom krajských kôl ako aj nejasnú rolu iných, v minulosti spolupracujúcich organizácií (napr. CVČ), v jednotlivých krajoch.

Titulka programovej pozvánky a plagátu sa rozšírila o súťažný rozmer EUQ, pretože išlo o logické vyústenie dlhoročného zamerania Olympiády ľudských práv na témy rozvoja európskej demokratickej kultúry ako aj synergiu s projektom EUQ už počas 24. ročníka OĽP.

Organizačný tím podujatia pracoval na mieste deň vopred, aby pripravil všetko potrebné v dvoch priestoroch zariadení Ministerstva spravodlivosti SR a netypicky aj mimo nich. **Báza podujatia** sa spájala s Liečebno-rehabilitačným strediskom ZVJS. Inštitút vzdelávania, stále v roli azylu pre ukrajinské rodiny, nám napriek tomu poskytol priestory pre časť súťažných aj sprievodných podujatí. Pedagogický sprievod, ktorý sme konečne mohli pozvať po boku súťažiacich na prezenčné podujatie, mal mimoprogramovú základňu v hoteli Adria v Trenčianskych Tepliciach a musel zvládnuť opakované presuny do Omšenia a späť, čo s porozumením a ústretovosťou absolvoval.

Programové celky celoštátneho kola boli v znamení súťažnej klasiky zloženej z osvedčených úloh: obhajob úvah, riešení modelových prípadov/situácií a finálových zadaní. Prostredníctvom neodmysliteľných sprievodných podujatí sa prostredníctvom workshopov predstavili starší i novší partneri, vrátane zaoceánskych hostí, v rámci pokračujúcej synergie s projektom Talking Courts. Infostánky Amnesty International Slovensko, Kancelárie Európskeho parlamentu na Slovensku a knižný stánok Artis Omnis predstavovali pokračovanie kultúrnej ale i agitačnej stopy našich živých podujatí. Jedným z mimosúťažných, ale s olympiádou spätých programových bodov bola plenárna rozprava na dve zásadné témy: *Quo vadis ľudské práva v SR* a *Quo vadis Olympiáda ľudských práv*. V rámci druhej témy išlo o skúšobnú inováciu: živá debata o OĽP nahradila dosiaľ zaužívanú (papierovú alebo online) dotazníkovú formu ročníkovej spätnej väzby. O atmosfére podujatia sme sa zmienili vyššie a podrobnejšie o jeho priebehu píšeme v časti kroniky venovanej celoštátnemu kolu.

Na pôde Právnickej fakulty UK v Bratislave sa **6. júna 2023** konal **Diseminačný expertný workshop Helsinského výboru pre ľudské práva na Slovensku**. Vybranému odbornému publiku predstavil, vrátane príspevku expertízy olympiády a OLYMP, o. z., výstup medzinárodného projektu, *Príručku ľudských práv*⁸ a viedol hlbšiu rozpravu k jej vybraným témam: osobná sloboda; migrácia; azyl.

Dňa **9. júna 2023** sa na pôde Slovenského národného strediska pre ľudské práva konalo **pracovné rokovanie** Dagmar Hornej s výkonnou riaditeľkou strediska Sylviou Porubänovou a výskumnou pracovníčkou Radkou Vicenovou o inštitucionálnej podpore

---

⁸ <https://www.humanrightsguide.sk/sk/Oblasti/>

Olympiády ľudských práv v synergii s ďalšími kľúčovými subjektmi. Stredisko s olympiádou už v minulosti počas niekoľkých ročníkov spolupracovalo. Na celoštátnom kole 25. ročníka OĽP bolo stredisko opätovne zastúpené v jednej z odborných porôt, na jednom zo sprievodných workshopov, hosťovaním výkonnej riaditeľky a tímu a tiež medzi donormi cien. Predmetom rokovania bola, v rámci hľadania nových ciest a inštitucionálnych spojenectiev, perspektíva personálnej, organizačnej, odbornej spolupráce a postupov počínajúc 26. ročníkom Olympiády ľudských práv.

Zasadanie Celoštátnej komisie Olympiády ľudských práv sa konalo dištančne **15. júna 2023**. Viaceré objektívne okolnosti nás viedli k voľbe tejto formy rokovania. Podrobne sme zhodnotili celý 25. ročník a navrhli pre 26. ročník predbežný rámec, odôvodnený pretrvávajúci náročnými podmienkami práce v prospech OĽP ako aj viacerými otvorenými otázkami a kontextami. Zasadanie nadviazalo na cenné reflexie z plenárnej rozpravy na celoštátnom kole v Omšeni a starostlivo zvažilo ich reformný potenciál vo vzťahu k nasledujúcemu ročníku rs. budúcnosti a kapacitám OĽP. Venovalo sa nevyhnutnosti a možnostiam posilnenia štruktúr a „centrály“ OĽP v synergii s kľúčovými odbornými inštitúciami aj regionálnymi subjektmi. Uznieslo sa na požiadavkách adresovaných Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR a Národnému inštitútu vzdelávania a mládeže. Mapovalo pokračujúce zámery usporiadania pilotov OĽP pre základné školy a 8-ročné gymnáziá vo vybraných krajoch. Opakovane zvažovalo formy, akými OLYMP, o. z./OĽP môže oceniť výkony škôl, partnerov a osobností OĽP. Zhodlo sa, že ku všetkým témam ako aj Propozíciám 26. ročníka sa CK OĽP vráti v septembri, po rokovaní s partnermi rs. vyjasnení podmienok nového ročníka.

Začiatkom októbra, konkrétne **2. – 4.10.2023**, **vycestovalo 6 osobností Olympiády ľudských práv na informačno-študijný pobyt v európskych inštitúciách v Bruseli**, čím čerpali cenu Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku pre víťazné žiacke a pedagogické osobnosti 25. ročníka OĽP. Reflexie prinášame v 7. časti kroniky.

Záverečné slová úvodu kroniky 25. ročníka píšeme už v plnom rozbehu ďalšieho, 26. ročníka Olympiády ľudských práv s nádejou, že z mnohých racionálnych dôvodov ako aj od srdca, ideme spolu ďalej!

Srdečne,
Dagmar Horná

2. Propozície 25. ročníka OĽP : 2022/2023

Olympiáda ľudských práv (OĽP) je oficiálne súčasťou predmetových olympiád a postupových súťaží (POPS) vyhlasovaných každoročne Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVWaŠ SR). Ide o celoročné podujatie pre stredné školy SR v príslušnom školskom roku.

Dvadsiaty piaty ročník sa konal v súlade s dokumentmi *Organizačný poriadok Olympiády ľudských práv* (schválený MŠVWaŠ SR 3.10.2017 pod číslom: 2017/14229:1-10G0, platný od 1.1.2018) a *Sprievodca školským rokom 2022/2023*.

Propozície príslušného ročníka OĽP sú ústredným dokumentom ročníka, ktorý zostavuje Celoštátna komisia OĽP (CK OĽP) po uzavretom ročníku pred ročníkom novým. Nepracujeme však v ideálnych podmienkach, len v hraniciach možného. *Propozície 25. ročníka OĽP* sme preto najprv v júni 2022, na zasadaní CK OĽP zostavili rámcovo a neskôr doplnili niekoľkými aktualizáciami. Každoročne to súvisí s viacerými problémami mimo nás, pričom ich riešenie nie je spravidla predvídateľné a adekvátne. Napríklad, systém EduPage stále neregistruje jednotlivé kolá OĽP v súlade s našimi potrebami, musíme preto pripraviť samozber prihlášok (najmä na krajské kolá), informovať o ňom a uskutočniť ho, čo zaťažuje tak krajské vedenia OĽP ako aj všetky subjekty zainteresované v súťaži. Ďalej, Regionálne úrady školskej správy (RÚŠS), ktoré majú poskytovať podporu krajským kolám OĽP, k tomu pristupujú od kraja ku kraju rôzne a nie vždy uspokojivo. Napokon, každý rok sa treba vo vlastnej réžii nanovo „obuť“ do personálnych, finančných, organizačných parametrov ročníka a celoštátneho kola, priebežne komunikovať s odborným jadrom OĽP, podporovateľmi a partnermi.

Ostatná verzia propozícií 25. ročníka OĽP bola vystavená k 14.3.2023, až keď sme mali za sebou školské a krajské kolá a poznali kontúry kola celoštátneho. Táto verzia je k nahliadnutiu nižšie. Pravdaže, aj k týmto propozíciám sme museli pripraviť ďalšie dokumenty, predovšetkým pre blížiacu sa „návrátové“ celoštátne kolo.

Hore uvedeným sa snažíme vysvetliť plénu OĽP, že ak nie sme v situácii adekvátneho zabezpečenia, podpory a istoty (ale naopak), nie je možné vydať na začiatku príslušného ročníka propozície, ktoré by už nemuseli prejsť úpravami a doplneniami. Ak chceme čo najpresnejšie informovať, musíme propozície aktualizovať a s nimi vydávať aj ďalšie súvisiace materiály, ktoré pravidelne zverejňujeme na známych webových sídlach, k sledovaniu ktorých non-stop vyzývame. Samozrejme, v behu sú aj ďalšie komunikačné kanály, krajské komisie OĽP a Celoštátna komisia OĽP.

CIVI EUROPAEO PRAEMIUM 2020⁹

Propozície

**25. prezenčného ročníka Olympiády ľudských práv 2022 – 2023
5. ročníka Ceny profesora Miroslava Kusého a 1. ročníka súťaže EUQ**

Aktualizovaná verzia – k 14.3.2023¹⁰

Vyhlasovateľ súťaže

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

Odborná garancia súťaže

OLYMP & Celoštátna komisia Olympiády ľudských práv &
UNESCO Chair for Human Rights Education na Univerzite Komenského v Bratislave¹¹
a partneri

Záštita

prezidentka Slovenskej republiky pani Zuzana Čaputová

Podpora podujatia

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
Projekt Rozvoj európskej demokratickej kultúry/EÚQ¹²
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
Organizátori, gestori a partneri

Organizácia celoštátneho kola

OLYMP, Celoštátna komisia Olympiády ľudských práv, NIVAM – Národný inštitút vzdelávania a mládeže

⁹ O Európskej občianskej cene/The European Citizen's Prize, rozhodla Kancelária ceny 9.2.2021 v Bruseli. Cenu udelil Európsky parlament projektu OLP, patrí preto všetkým zainteresovaným.

¹⁰ Propozície budeme priebežne spresňovať. Aktualizácie a ďalšie usmernenia pravidelne sledujte na weboch. Identifikácia aktualizácie: podľa dátumu vydania na začiatku a konci dokumentu.

¹¹ UNESCO Chair for Human Rights Education na Univerzite Komenského v Bratislave, ktorá je odborným gestorom OLP od jej začiatku, si na podujatí 26.10.2022 pripomenula významné 30. výročie svojho vzniku – ako prvá UNESCO katedra na svete. Vznikla na základe medzinárodnej zmluvy podpísanej GT UNESCO a rektorom UK dňa 26.10.1992.

¹² Projekt v rámci Erasmus+ Programme Jean Monnet realizuje EDUAWEN EUROPE, s.r.o. v synergii s OLP. Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou.

Olympiáda ľudských práv/OLP je dobrovoľnou záujmovou činnosťou žiakov a žiakov stredných škôl v Slovenskej republike. Uskutočňuje sa každoročne a možno ju organizovať na všetkých typoch škôl. OLP dlhoročne odporúčali základným aj stredným školám v SR Pedagogicko-organizačné pokyny a Sprievodca školským rokom Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.¹³

Nosná téma 25. ročníka OLP

ZÁPAS ZA MIER, DEMOKRACIU, ĽUDSKÉ PRÁVA POKRAČUJE¹⁴

Kolá a termíny 25. ročníka OLP (2022/2023)¹⁵

školské kolá : **do 9. decembra 2022;**

prihláška do krajského kola : **do 14. decembra 2022**

krajské kolá: **9. februára 2023**

celoštátne kolo: **18. – 20. apríla 2023, Omšenie**

Registrácia: prostredníctvom dotazníkov FORMS: 15. – 19.3.2023

1. ŠKOLSKÉ KOLÁ: do 9. decembra 2022 – realizovali sa

1.1 Účasť a organizácia.

Zúčastniť sa môžu všetky žiačky a všetci žiaci, ktorí prejavia záujem.

Školské kolo spravidla organizuje predmetová komisia spoločenskovedných predmetov alebo školská komisia OLP alebo koordinátor/koordinátorka ľudských práv na škole. Riaditeľ/riaditeľka školy poverí riadením súťaže zodpovednú osobu/zodpovedné osoby.

1.2 Participácia a variabilita.

Odporúčame, aby sa do iniciácie, prípravy a realizácie školského kola (formy, obsahu, práce poroty, sprievodných nesúťažných podujatí a pod.) zapojili žiaci a žiačky a dohodli si formu spolupráce so zodpovednou osobou/zodpovednými osobami.

Školské kolo môže byť samostatnou aktivitou alebo súčasťou týždňa/dňa projektových aktivít školy, dňa otvorených dverí školy a teda spojené so širšou žiackou aj učiteľskou účasťou.

¹³ Aktuálne pozri <https://nivam.sk/sumar-zdrojov-a-materialov-na-ucely-formalneho-a-neformalneho-vzdelavania-o-ludskych-pravach-kritickom-mysleni-a-praci-s-informaciami-nivam/>

¹⁴ Dlhodobu voľme nosnú tému ročníka a to buď špecificky alebo, ako v tomto ročníku, univerzálnejšie. V súťažných podkladoch a formách uplatňujeme vždy čo najširšiu škálu ľudských práv.

¹⁵ Pozri aj <https://www.iuventa.sk/terminovnik-predmetovych-olympiad-a-postupovych-sutazi-2022-2023/>, aby nedošlo ku kolíziám termínov rôznych POPS a iných aktivít, ktoré žiačka/žiak chce absolvovať.

1.3 Forma, obsah a termín školského kola. Formu a obsah stanoví zodpovedná osoba/zodpovedné osoby. Odporúčame napr. test, esej, úvahu, diskusiu s demokratickou voľbou postupujúcej alebo postupujúceho.

Námietky na priebeh súťaže možno adresovať určenej zodpovednej osobe priebežne a najneskôr bezprostredne po vyhlásení výsledkov školského kola. Zodpovedná osoba rozhodne o spôsobe vybavenia námietky.

1.4 Postup do krajského kola.

Škola prihlasuje do krajského kola žiacku/žiaka z 1. miesta a 2. miesta výsledkovej listiny školského kola. Druhé miesto je náhradnícke.

Ak sa školské kolo nekonalo, škola vyplní prihlášku na základe individuálneho žiackeho záujmu a predpokladov.

1.5 Prihláška do krajského kola.

Je k dispozícii na webových sídlach <https://www.iuventa.sk/olympiady/ucitel-organizator/olympiada-o-ludskych-pravach/> a <http://www.olp.sk/> a obsahuje usmernenia pre vyplnenie a odoslanie na emailovú adresu predsedu/predsedníčky príslušnej Krajskej komisie OLP do 14. decembra 2022 (e-adresy pozri v Prílohe 2 týchto propozícií). Predseda/predsedníčka Krajskej komisie OLP zašle skeny všetkých prihlášok predsedníčke Celoštátnej komisie OLP do konca roka 2022.

2. KRAJSKÉ KOLÁ: 9. februára 2023 (štvrtok) – realizovali sa

2.1 Účast' a organizácia.

Krajských kôl sa zúčastňujú súťažiaci a súťažiaci, ktorých prihlášky akceptovali predsedníčky/predsedovia príslušných krajských komisií OLP. Krajské kolá organizačne zabezpečujú školy alebo školské zariadenia, ktoré podľa návrhu predsedníčky/predsedu Krajskej komisie OLP poverí príslušný regionálny úrad školskej správy.¹⁶

2.2 Obsah a zabezpečenie.

Krajské kolá majú dve časti, prvú, písomnú/test a druhú, ústnu/tézy. Súťažné podklady pripraví CK OLP v spolupráci s partnermi.

Test zašle NIVAM/IUVENTA regionálnym úradom školskej správy a predsedníckam/predsedom krajských komisií OLP.

Tézy budú v približne mesačnom predstihu vystavené na webových sídlach <https://www.iuventa.sk/olympiady/ucitel-organizator/olympiada-o-ludskych-pravach/> a <http://www.olp.sk/>

¹⁶ RÚŠŠ pôsobia od 1.1.2022 namiesto predošlých okresných úradov; pozri <https://www.minedu.sk/regionalne-urady-skolskej-spravy/>

2.3 Hodnotenie a bodovanie.

Súťaž hodnotí krajská porota/krajské poroty po menovaní regionálnym úradom školskej správy na návrh predsedníčky/predseda Krajskej komisie OLP. Predsedníčky/predseda via krajských komisií OLP navrhnu počet porôt podľa potrieb súťaže a organizačných možností.

Bodové maximum za test a tézu je rovnaké. Predsedníčka/predseda Krajskej komisie OLP zhotoví krajskú výsledkovú listinu podľa stanovenej formy: u každej súťažiacej/každého súťažiaceho uvedie priezvisko, meno, školu, body za test, percento úspešnosti v teste, body za tézu, celkový bodový zisk (test+téza), poradie, riešiteľský status („úspešný riešiteľ/úspešná riešiteľka krajského kola OLP“ pri celkovom zisku bodov 60% a viac alebo „riešiteľ/riešiteľka krajského kola OLP“ pri celkovom zisku bodov pod 60%), a to zhora od najvyššieho zisku po najnižší. Krajskú výsledkovú listinu predstaví súťažiacim a po skončení krajského kola ju bezodkladne spolu s ďalšími podkladmi krajského kola (sken pozvánky, prezenčnej listiny, fotodokumentácia a medializácia) odošle na email predsedníčky Celoštátnej komisie OLP.

Predseda/predseda Krajskej komisie OLP na mieste poskytne usmernenia pre 8-ku súťažiacich, postupujúcich do celoštátneho kola.

Námietky na priebeh a výsledky súťaže možno adresovať predsedovi/predseda Krajskej komisie OLP priebežne alebo do 30 minút po vyhlásení výsledkov krajského kola. Predseda/predseda komisie na mieste rozhodne o spôsobe vybavenia námietky.

2.4 Diplom a postup do celoštátneho kola.

Každá súťažiaca a každý súťažiaci môže dostať po krajskom kole diplom s vyznačením získaného riešiteľského statusu a umiestnenia. Diplomy udeľujú krajské komisie podľa svojich možností.

Z každého krajského kola postupuje do celoštátneho kola 8 najúspešnejších súťažiacich. Ak sa ktokoľvek z postupujúcich vzdá postupu, predseda/predseda Krajskej komisie OLP rozhodne o ustanovení náhradníka/náhradníčky a oznámi to predsedníčke Celoštátnej komisie OLP. Prípadné vzdanie sa musí byť bezodkladné, aby náhradníčka/náhradník stihli napísať úvahu načas (pozri nižšie).

2.5 Úvaha – inštrukcie pre súťažiace a súťažiacich.

Podmienkou účasti v celoštátnom kole je vypracovanie písomnej práce – úvahy na jednu z tém, ktoré stanoví Celoštátna komisia OLP v spolupráci s partnermi a ktoré budú spolu s ďalšími usmerneniami zverejnené k dátumu krajských kôl na webových sídlach <https://www.iuventa.sk/olympiady/ucitel-organizator/olympiada-o-ludskych-pravach/> a <http://www.olp.sk/>

Závazné pokyny k napísaniu a zaslaniu písomných prác – úvah:

2.5.1 Úvaha musí byť originálnym dielom autora/autorky podľa štandardne stanovených noriem. Odporúčame súťažiacim (ale aj pedagogickému dohľadu, garantom/hodnotiteľom tém úvah a porotám), aby sa oboznámili napr. s tutoriálom Akademickej knižnice Univerzity Komenského¹⁷.

2.5.2 V prípade akejkoľvek odhalenej a preukázanej neetickej formy práce v priebehu súťaže alebo po nej Celostátna komisia OLP neumožní autorovi/autorke práce postup do celoštátneho kola súťaže rs. odníme autorovi/autorke úvahy získané umiestnenie/cenu/diplom a oznámi to na webových sídlach <https://www.iuventa.sk/olympiady/ucitel-organizator/olympiada-o-ludskych-pravach/> a <http://www.olp.sk/>, škole a partnerom OLP.

2.5.3 Povinný formát a transport úvahy.

Úvahu treba „vložiť“ do stanovenej 3-stranovej formy podľa Prílohy č. 1 týchto propozícií. Úvaha nebude prijatá bez dôkladného vyplnenia hlavičky nad textom a bez dodržania predpísaných parametrov.

Verzie a transport úvahy: 1 x úvaha (nepodpísaný word) pre účely publicity víťaznej práce a 1x tá istá úvaha podpísaná autorkou/autorom (scan pdf).

Obe verzie úvahy zaslať predsedovi/predsedačke Krajskej komisii OLP príslušného kraja, podľa Prílohy č. 2 týchto propozícií do 17. februára 2023.

2.6 Export úvah a správy – inštrukcie pre krajské komisie OLP.

Predseda/predsedačka Krajskej komisii OLP postúpi via email predsedníčke Celostátnej komisii OLP do 28. februára 2023

a) dve verzie každej úvahy;

b) záverečnú správu o priebehu a výsledkoch školských kôl a krajského kola súťaže.

2.7 **Náklady** na prípravu a realizáciu krajského kola súťaže hradí regionálny úrad školskej správy.

3. CELOŠTÁTNE KOLO: 18. – 20. apríla 2023, Omšenie – pripravujeme

3.1 Účasť a organizácia 3-dňového celoštátneho kola.

Celoštátneho kola sa zúčastňuje 8 súťažiacich za každý kraj, 64 súťažiacich z celej SR. Celostátno kolo organizuje OLYMP & CK OLP & NIVAM.

Prvotná registrácia súťažiacich a pedagogického sprievodu sa uskutočnila prostredníctvom EduPage vo februári 2023, vrátane potrebných súhlasov.

Všetky základné informácie budú k dispozícii

a) počas a prostredníctvom detailnejšej registrácie 15. – 19.3.2023; výzvy a linky na dotazníky FORMS budú doručené na emailové adresy súťažiacich, pedagogického sprievodu, porôt a organizačného tímu celoštátneho kola

¹⁷ Pozri <https://uniba.sk/fileadmin/ruk/ak/ig-plagiatorstvo.pdf>

b) prostredníctvom <https://www.iuventa.sk/olympiady/ucitel-organizator/olympiada-oludskych-pravach/> a <http://www.olp.sk/>.

K celoštátnemu kolu zverejníme: Pozvánku s programom; Informácie k preprave; Účasťnícke informácie; Súťažný poriadok celoštátneho kola a Vademecum súťažiacej a súťažiaceho.

3.2 Obsah a hodnotenie.

Celoštátne kolo má tri časti.

Prvé dve časti sa uskutočňujú v prvé dva dni pred 4 postupovými porotami, ktoré ustanovuje predsedníčka Celoštátnej komisie OĽP z predsedníčok/predsedov krajských komisií OĽP a odborných osobností z radov partnerov.

Postupové poroty sú štvorčlenné a pred každou z nich súťaží spravidla 16 súťažiach.

Obsahom prvej časti je riešenie modelových prípadov/situácií (príprava cca 15 minút; riešenie zadania a zodpovedanie otázok poroty cca 15 minút). Maximálny individuálny bodový zisk: 50 bodov.

Obsahom druhej časti je obhajoba písomných prác/úvah (vrátane zodpovedania otázok poroty cca 15 minút). Maximálny individuálny bodový zisk: 50 bodov.

Hodnotenie výkonov súťažiach v prvých dvoch častiach sa uskutočňuje v pomere 1 : 1. Maximálny individuálny bodový zisk za 1. a 2. časť súťaže je 100 bodov.

Z každej postupovej poroty postupujú súťažiace a súťažiaci z 1. – 3. miesta, spolu maximálne 12 súťažiach, do tretej časti súťaže, ktorou je finále. Body získané v prvých dvoch častiach súťaže sa do tretej časti neprenášajú.

Vo finále rozhoduje finálová porota, ktorú ustanovuje predsedníčka Celoštátnej komisie OĽP z odborníčov a odborníkov v oblasti demokracie a ľudských práv. Pred finálovou porotou a celým plénom (žiackym, učiteľským, partnerským, hosťovským) si súťažiace a súťažiaci žrebujú finálové zadania, ktorých obsahom sú aktuálne ľudskoprávne problematiky a kľúčové témy. Súťažiaca/súťažiaci rieši zadanie ad hoc, bez prípravy¹⁸, počas cca 15 minút vrátane zodpovedania otázok poroty. Maximálny individuálny bodový zisk: 100 bodov.

Finálová porota stanoví poradie a bodové zisky súťažiach na 1. – 12. mieste.

Námietky na priebeh súťaže možno adresovať predsedníčke Celoštátnej komisie OĽP na mieste konania súťaže priebežne, najneskôr však do 30 minút po vyhlásení výsledkov celoštátneho kola. Predsedníčka Celoštátnej komisie OĽP spravidla na mieste rozhodne o spôsobe vybavenia námietky.

3.3 Výsledková listina a ceny.

Všetci súťažiaci a všetky súťažiace dostanú diplom. Víťazi a víťazky získajú ceny podľa možnosti organizátorov a partnerov. Podrobnosti budú ohlásené na pozvánke a plagáte, resp. doplnené pri otvorení celoštátneho kola alebo vyhlasovaní výsledkov.

¹⁸ Finálová porota 24. ročníka OĽP navrhla vrátiť sa späť k predchádzajúcej praxi a neposkytnúť finálovej 12-ke 15 min. na prípravu. CK OĽP toto odporúčanie odsúhlasila na svojom zasadnutí 16.6.2022.

3.4 Spätná väzba.

Dlhodobo, od počiatku OLP sa uskutočňovala prostredníctvom dotazníka a poskytovala kvantitatívne aj kvalitatívne dáta z celoštátnych kôl aj celých ročníkov OLP. Pomáhala Celoštátnej komisii OLP a) reagovať na podnety, b) komunikovať s partnermi a získavať ich podporu, c) skvalitňovať súťaž a sprievodné aktivity.

V aktuálnom 25. ročníku bude spätnej väzbe venovaná živá plenárna rozprava na celoštátnom kole.

3.5 Kronika.

Predseda Celoštátnej komisie OLP pripraví Kroniku 25. ročníka OLP, ktorá bude zverejnená na webových sídlach <https://www.iuventa.sk/olympiady/ucitel-organizator/olympiada-o-ludskych-pravach/> a <http://www.olp.sk/>. V závislosti na možnostiach bude vydaná aj v tlačenej podobe.

3.6 Účasť učiteliek a učiteľov ako pedagogických osobností angažovaných v OLP.

Je tradične žiaduca s ohľadom na špecifikum celoštátneho kola ako priebežnej 3-dňovej súťaže & vzdelávacieho, sociálno-kultivačného a sieťovacieho podujatia. Očakáva sa účasť motivovaných a aktívnych učiteliek a učiteľov, ktorí pôsobia v prospech OLP na svojich školách a majú vážny záujem o zapojenie sa do všetkých častí celoštátneho kola. Celoštátna komisia OLP môže z dôvodov limitovaných kapacít uskutočniť výber učiteľských osobností.

3.7 Benefity a úhrady.

a) Ubytovanie a stravu súťažiacich, pedagogického sprievodu, porôt, organizačného tímu hradí Ministerstvo spravodlivosti SR. Cestovné a poistné hradí MŠVVaŠ SR prostredníctvom NIVAM;

b) Cestovné učiteľkám a učiteľom/pedagogickému sprievodu, nečlenkám a nečlenom porôt hradia vysielajúce školy.

Nárok na benefity a úhrady vzniká len pri plnej a aktívnej účasti na podujatí.

Vydala: Celoštátna komisia OLP

Bratislava, **14.03.2023**

PhDr. Dagmar Horná, PhD.

predsedníčka Celoštátnej komisie OLP a OLYMP

Prílohy (už vystavené) :

1. Predpísaný formát písomných prác – úvah.
2. Predsedovia/predsedačky krajských komisií OLP príslušného kraja – nové kontakty na zaslanie úvah a komunikáciu (prípadne použite v komunikácii naraz aj nový aj starý, zaužívaný emailový kontakt a/alebo telefonické kontakty).

3. Školské kolá (2022) a krajské kolá (2023)

25. prezenčného ročníka OĽP

Školské kolá sa konali do 9. decembra 2022 v súlade s kompetenciami, ktoré školám dlhodobo poskytujú propozície ročníka a v znamení prezenčne rozbehnutého školského roka. Ako ukazuje štatistika 25. ročníka, účasť (pokiaľ ju vieme zmapovať) vykazuje udržateľný záujem. Čísla, žiaľ, nemôžu byť úplné, pokiaľ nám aj s prihlasovaním na školské kolá nepomôže systém EduPage.

Zo správ predsedníčok a predsedov krajských komisií (kde však zachytia len tie školy, ktoré vysielajú žiačky a žiakov na krajské kolo) sa dozvedáme o variabilite prístupov ku školským kolám. Vieme, že niekde ide o individuálny žiacky záujem, komornejšiu alebo masovejšiu školskú súťaž a evidujeme aj celoškolské zapojenia. Každá z týchto foriem je objektívne odôvodnená a teší nás. Všetkým z nich by sme však veľmi dopriali adekvátnu podporu. Pokiaľ ide o súťažné obsahy, školy sa spravidla inšpirujú zdrojmi, ktoré sú zverejnené v kronikách a v odborných publikáciách z dielne OĽP.

Krajské kolá sa konali 9. februára 2023. Krajské komisie OĽP sa na jednej strane tešili z návratu na živé podujatie, na strane druhej pracovali v externom systéme, ktorý im veľmi nesekundoval. O to väčšiu podporu si musíme pravidelne poskytovať interne, v prostredí OLYMP/OĽP.

Zber prihlášok (ako sme sa zmienili v úvode) museli vykonať vo vlastnej réžii, bez podpory EduPage. Spolupráca s poverenými RÚŠS naprieč Slovenskom mala rôzne parametre (rôznu mieru podpory krajských kôl). Navyiac, každý kraj má ďalšie svoje organizačné špecifiká, ktoré sa týkajú: a) miesta, na ktorom sa krajské kolo koná (konkrétna škola, spravidla miesto pôsobenia predsedníčky/predseda krajskej komisie OĽP alebo priestory partnera, pričom niekde ešte doznieva spolupráca s centrami voľného času a pod.) a podmienok, ktoré poskytuje; počtu zapojených škôl a predložených prihlášok a z toho vyplývajúceho počtu odborných porôt; b) ďalších partnerských vstupov a podpory, ktoré treba priebežne a prácne zabezpečovať, atď.

Ani súťažné podklady krajských kôl sa nerodia v ideálnych podmienkach. Na teste a tézach pracoval autorský tím priebežne a ako zvyčajne, za nezodpovedajúcich honorárových podmienok. Keby sa mala kvalita súťažných podkladov merať len týmto faktorom, nikam by sme to nedotiahli. Autorský tím sa skladá z ľudí, ktorí de facto pracujú pre OĽP z úplne iných pohnútok, čo však neznamená, že laxnosť vyhlasovateľa POPS vo veci honorovania vysoko odborných vstupov je týmto ospravedlnená.

3.1 Test pre prvú časť prezenčných krajských kôl 25. r. OĽP

Test bol pripravený v slovenskom jazyku a obsahoval úlohy, ktoré preverili vedomosti súťažiacich z teórie i praxe ľudských práv, znalosti základných vnútroštátnych a medzinárodných dokumentov, mechanizmov na podporu a ochranu ľudských práv a tiež aktívne sledovanie domácej i zahraničnej ľudskoprávnej problematiky. Autorský tím zostavil úlohy na základe a) analýzy úspešnosti testov v krajských kolách predchádzajúcich dištančných ročníkov OĽP; b) odporúčaní Celostátnej komisie OĽP (jún 2022); c) reflexie škôl, pedagogických a žiackych ohlasov.

Test obsahoval úvodnú inštrukciu pre súťažiacich a 30 úloh (obdobne ako v 24. ročníku OĽP). Každá úloha mala 3 distraktory, jedno správne a dve nesprávne riešenia. Úlohy mali rôznu náročnosť a teda aj bodovú hodnotu. Čas vymedzený na riešenie testu bol stanovený na 45 minút (obdobne ako v 24. ročníku OĽP, v ktorom sme prehodnotili predchádzajúcu dotáciu 60 minút z 23. ročníka).

Od maďarskej verzie testu sme v predchádzajúcich dištančných aj v tomto prezenčnom ročníku museli upustiť nielen preto, že záujem o tento jazykový variant je pp. z rôznych dôvodov nízky, ale hlavne preto, že získanie prekladateľa/prekladateľky na žiaducej kvalitatívnej úrovni je za daných honorárových podmienok nemožné.

Olympiáda ľudských práv

25. ročník, školský rok 2022/2023

Krajské kolo 9.2.2023

Kategória: Stredné školy

1. časť TEST – úlohy

Test obsahuje 30 úloh rôznej náročnosti. Na ich vypracovanie máte 45 minút.

Každá úloha má 1 správne riešenie a hodnotu 1 alebo 2 alebo 3 body.

Za správne riešenie testu môžete získať max. 60 bodov.

Pozorne si prečítajte text úlohy a správne riešenie vpíšte do odpovedového hárku.

Ak chcete riešenie opraviť, predošlú voľbu zreteľne prečiarknite (X) a vpíšte iné riešenie.

Skratky použité v teste:

EÚ: Európska únia; LGBTQI: lesby, gejovia, bisexuálne, transrodové, queer a intersexuálne osoby; OSN: Organizácia Spojených národov; SR: Slovenská republika;

Úloha 1

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov Slovenska 2021 okrem toho, že sa uskutočnilo výlučne elektronicky, jednotlivým ľuďom umožnilo, historicky prvýkrát, hlásiť sa k

- a) dvom rodom.
- b) dvom národnostným stranám.
- c) dvom národnostiam.

Úloha 2

Každý rok 1. septembra je u nás Dňom Ústavy SR. Dňa 1.9.2022 uplynulo od jej prijatia

- a) 31 rokov.
- b) 30 rokov.
- c) 28 rokov.

Úloha 3

Kancelária prezidentky SR vníma klimatickú krízu ako jednu z veľkých výziev súčasnosti. Zaviazala sa, že sa stane do roku 2030

- a) uhlíkovo pozitívnu verejnou inštitúciou na Slovensku.
- b) uhlíkovo negatívnu verejnou inštitúciou na Slovensku.
- c) uhlíkovo neutrálnou verejnou inštitúciou na Slovensku.

Úloha 4

Roma Spirit je projekt, ktorý:

- a) sa zameriava na vyzdvihnutie kultúrnych talentov v radoch rómskej komunity.
- b) sa snaží hľadať prepojenia medzi náboženstvom a etnicitou na príklade výskumu rómskej komunity a tradícií.
- c) oceňuje ľudí a organizácie, ktorí a ktoré prispievajú k zlepšeniu postavenia rómskej komunity na Slovensku.

Úloha 5

Bojujúca Ukrajina si v roku 2022 pripomenula aj závažné udalosti rokov 1932 – 1933. Išlo o

- a) hladomor (tzv. Holodomor).

- b) zemetrasenie.
- c) chrípkovú pandémiu.

Úloha 6

Počas roka 2022 spustila Európska komisia kampaň, v ktorej vyzvala Európanky a Európanov k budovaniu lepšej budúcnosti s čistou a v Európe vyrábanou energiou. Kampaň má názov

- a) You are EU.
- b) European Citizens' Initiative.
- c) Conference on the Future of Europe.

Úloha 7

Aký názov majú konvencie a dodatkové protokoly, ktoré upravujú podmienky a pravidlá medzinárodného práva na ochranu obetí vojny?

- a) Ženevské konvencie.
- b) Svetové bezpečnostné konvencie.
- c) Humanitárne konvencie.

Úloha 8

Pod skratkou IDAHOBIT ide o

- a) Fiktívnu mierumilovnú rasu vymyslenú spisovateľom J. R. R. Tolkienom.
- b) Medzinárodnú asociáciu pre rozvoj, zameranú na pomoc najchudobnejším krajinám sveta.
- c) Medzinárodný deň boja proti homo, bi, trans a intersexfóbii.

Úloha 9

Nebinárnosť je

- a) vlastnosť umelej inteligencie, ktorá prekoná ľudský rozum.
- b) forma rodovej identity.
- c) nevyžitie volebného práva.

Úloha 10

Exekúcia znamená

- a) nútený výkon rozhodnutia.
- b) vyhodenie z krajiny.
- c) zbavenie občianstva.

Úloha 11

Kampaň *Nemlčať je zlato*

- a) spustil v roku 2022 Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti.
- b) spustil v roku 2022 Slovenský syndikát novinárov.
- c) spustila v roku 2022 Amnesty International Slovensko.

Úloha 12

Generálny prokurátor SR má podľa § 363 Trestného poriadku oprávnenie zrušiť právoplatné rozhodnutie v prípravnom konaní, ktoré bolo vydané

- a) prokurátorom alebo policajtom, ak bol porušený zákon.
- b) sudcom alebo prokurátorom, ak bol porušený zákon.
- c) policajtom alebo sudcom, ak bol porušený zákon.

Úloha 13

Čo znamená Európsky deň rovnakého odmeňovania, ktorý pripadol v roku 2022 na 15. novembra?

- a) Od tohto dňa nadobúda účinnosť každoročná schéma finančného dorovnaní platov žien vo vybraných profesiách, hradená z fondov EÚ.
- b) Ide o symbolický dátum pripomínajúci nerovnosť v odmeňovaní medzi mužmi a ženami.
- c) Ide o pamätný deň vyhlasovaný každoročne Európskym parlamentom na pripomenutie dosiahnutej rovnosti v odmeňovaní medzi mužmi a ženami v určitých profesiách.

Úloha 14

Čoho sa týka Všeobecné nariadenie Európskeho parlamentu a Rady Európskej únie, ktoré poznáme pod skratkou GDPR?

- a) Ochrany pred diskrimináciou.
- b) Ochrany pred násilím.
- c) Ochrany osobných údajov.

Úloha 15

Občianska iniciatíva *Ide nám o život* z roku 2022 formuluje návrh opatrení, ktorých cieľom je:

- a) zlepšenie ochrany životného prostredia, najmä odstránenie starých environmentálnych záťaží.
- b) zlepšenie postavenia LGBTQI komunity v Slovenskej republike.

c) zlepšenie ochrany peši sa pohybujúcich ľudí a zvýšenie trestov za požitie alkoholu za volantom.

Úloha 16

Európsky parlament, Európska komisia a Rada EÚ slávnostne vyhlásili Chartu základných práv EÚ

- a) v januári 1993.
- b) v decembri 2000.
- c) v decembri 2009.

Úloha 17

Charta základných práv EÚ sa stala právne záväznou po nadobudnutí platnosti

- a) Amsterdamskej zmluvy (1999).
- b) Zmluvy z Nice (2003).
- c) Lisabonskej zmluvy (2009).

Úloha 18

Ako sa volá a kde sídli nezávislý orgán EÚ zodpovedný za trestné vyšetrovanie, trestné stíhanie a za podávanie obžaloby na páchatelov trestných činov proti finančným záujmom EÚ vrátane podvodov, korupcie, prania špinavých peňazí a cezhraničných podvodov v oblasti DPH?

- a) Európska prokuratúra so sídlom v Luxemburgu.
- b) Európsky najvyšší kontrolný úrad so sídlom v Bratislave.
- c) Európska špeciálna prokuratúra so sídlom v Haagu.

Úloha 19

Rakúske úrady od roku 2022 doplácajú rodičom zo Slovenska (a iných krajín), pracujúcim v Rakúsku, prídavky na deti, ktoré im od roku 2019 krátili. Dopĺcanie sa realizuje vzhľadom na rozhodnutie:

- a) Európskej komisie.
- b) Európskeho ombudsmana.
- c) Súdneho dvora Európskej únie.

Úloha 20

Nobelovu cenu za mier 2022 udelili subjektom, ktoré ochraňujú ľudské práva v troch krajinách:

- a) Bielorusku, Rusku, na Ukrajinu.

- b) Afganistane, Iráne, Saudskej Arábii.
- c) Kurdistane, Južnom Sudáne, Turecku.

Úloha 21

Dňa 2.12.2022 trojica inštitúcií EÚ (Komisia, Parlament, Rada) zorganizovala podujatie s cieľom poskytnúť spätnú väzbu na návrhy schválené v apríli 2022 plénom:

- a) Európskeho výboru regiónov.
- b) Parlamentného zhromaždenia Rady Európy.
- c) Konferencie o budúcnosti Európy.

Úloha 22

Valné zhromaždenie OSN prijalo 28.7.2022 vyhlásenie, podľa ktorého má každý človek na planéte právo

- a) na ochranu psychického zdravia.
- b) na zdravé životné prostredie.
- c) na informácie o fungovaní novej umelej inteligencie.

Úloha 23

V Slovenskej republike boli zákonom v roku 2015 zriadené dve inštitúcie na ochranu rôznych špecifických práv. Ide o

- a) Verejného ochrancu práv a Slovenské národné stredisko pre ľudské práva.
- b) Komisára pre deti a Komisára pre osoby so zdravotným postihnutím.
- c) Centrum právnej pomoci a Radu vlády SR pre ľudské práva.

Úloha 24

Väzba je forma obmedzenia osobnej slobody počas vyšetrovania trestného činu a:

- a) plní účel potrestania osoby, ktorá je obvinená zo spáchania trestného činu.
- b) neplní účel potrestania osoby, ktorá je obvinená zo spáchania trestného činu.
- c) plní účel potrestania osoby, ktorá bola súdom odsúdená za spáchanie trestného činu.

Úloha 25

V Slovenskej republike sú oficiálne uznané tieto jazyky národnostných menšín:

- a) bulharský jazyk, český jazyk, chorvátsky jazyk, maďarský jazyk, nemecký jazyk, poľský jazyk, rómsky jazyk, rusínsky jazyk a ukrajinský jazyk.
- b) český jazyk, chorvátsky jazyk, maďarský jazyk, nemecký jazyk, poľský jazyk, rómsky jazyk, ruský jazyk a ukrajinský jazyk.

c) český jazyk, maďarský jazyk, nemecký jazyk, poľský jazyk, rómsky jazyk, rusínsky jazyk a ukrajinský jazyk.

Úloha 26

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky je

a) vrcholný orgán vo veciach správneho súdnictva; garant zákonného priebehu voľieb; rozhodovací orgán vo veci disciplinárnej zodpovednosti sudcov a sudkýň, prokurátorov, prokurátoriek a iných zákonom určených osôb.

b) vrcholný orgán všeobecného súdnictva, zabezpečujúci rozhodovaním o opravných prostriedkoch jednotu vo výklade práva na súdoch nižších stupňov, t. j. na okresných súdoch, na krajských súdoch a na Špecializovanom trestnom súde.

c) nezávislý orgán, ktorý v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom chráni základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb v konaní pred orgánmi verejnej správy a ďalšími orgánmi verejnej moci, ak je ich konanie, rozhodovanie alebo nečinnosť v rozpore s právnym poriadkom.

Úloha 27

Na poste verejného ochrancu práv v SR sa od roku 2002 do marca 2022 vystriedali

a) Pavel Kandráč, Jana Dubovcová, Mária Patakyová.

b) Peter Kresák, Jana Dubovcová, Mária Patakyová.

c) Pavel Kandráč, Marica Pirošíková, Mária Patakyová.

Úloha 28

Ktorý dokument má 7 hláv s názvami: dôstojnosť, slobody, rovnosť, solidarita, občianstvo, spravodlivosť a všeobecné ustanovenia?

a) Zmluva o EÚ.

b) Charta základných práv EÚ.

c) Európsky dohovor o ľudských právach.

Úloha 29

Úlohou Súdneho dvora Európskej únie je aj

a) preskúmať zákonnosť aktov inštitúcií EÚ.

b) rozhodovať o sťažnostiach jednotlivých ľudí alebo štátov na údajné porušenia občianskych a politických práv ustanovených v Európskom dohovore o ľudských právach.

c) rozhodovať spory medzi štátmi a podávať poradné posudky na žiadosť orgánov EÚ a odborných medzinárodných organizácií v rôznych právnych otázkach, súvisiacich s ich činnosťou.

Úloha 30

Ktorý z nasledovných výrokov je nesprávny? OLAF je

a) oprávnený vyšetrovať zneužitie finančných prostriedkov EÚ v členskom štáte, vrátane podvodu, korupcie alebo iného protiprávneho konania poškodzujúceho finančné záujmy EÚ, ak na to získal súhlas prokuratúry príslušného štátu.

b) skratka (francúzskeho prekladu) názvu Európskeho úradu pre boj proti podvodom.

c) oprávnený vyšetrovať zneužitie finančných prostriedkov EÚ v členskom štáte v prípade, že existuje dostatočné podozrenie, ktoré môže vychádzať aj z informácií poskytnutých akoukoľvek treťou stranou alebo z anonymných informácií, že bol spáchaný podvod, korupcia alebo iné protiprávne činy poškodzujúce finančné záujmy EÚ.

Zdroje:

Ústava Slovenskej republiky; Zbierka zákonov SR; Medzinárodné a vnútroštátne ľudskoprávne organizácie a dokumenty; Webové sídla medzinárodných a vnútroštátnych ľudskoprávných organizácií; Mienkotvorná tlač; Verejnoprávne médiá; Internet.

Autorský tím: JUDr. Michal Davala, Ph.D., LL.M.; PhDr. Dagmar Horná, PhD.; Max Steuer, M.A., LL.M., PhD.

Recenzentka: prof. PhDr. Silvia Miháliková, PhD.

Redakčná úprava: PhDr. Dagmar Horná, PhD.

Vydavateľ: NIVaM – Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Bratislava, 2023

3.2 Tézky pre druhú časť prezenčných krajských kôl 25. r. OĽP

Autorský tím súťažných podkladov pristupoval k tvorbe téz s ohľadom na zaužívaný účel a formu téz. Pripravil spektrum stabilizovaných a podľa potreby aktualizovaných kľúčových problémových okruhov a „navigačných“ rámcov pre ich riešenie. Zadania postuloval tak, aby povzbudzovali k vedomostno-postojovým riešeniam. Téz bolo dovedna 15, obdobne ako v 23. a 24. ročníku (v 22. ročníku ich bolo 20).

Z dôvodu špecifík OĽP a v záujme včasnej a kvalitnej prípravy súťažiacich sme sadu téz tradične vystavili mesiac pred krajskými kolami. Stala sa pomerne rozsiahlym odborným zdrojom, ktorému sa mohli venovať školy, žiaci, žiačky individuálne alebo s pedagogickým vedením tak, aby ich na krajskom kole žiadna úloha nenašla nepripravených. Naša skúsenosť hovorí, že všetky tézy (dostupné v kronikách OĽP) sa stávajú zaužívaným priebežným vzdelávacím a tréningovým materiálom.

Olympiáda ľudských práv

25. ročník, školský rok 2022/2023

Krajské kolo 9.2.2023

Kategória: Stredné školy

2. časť – TÉZY – pre ústnu súťaž

Pripravte sa na riešenie všetkých 15 téz. Jednu z téz Vám určí krajská porota žrebom.
Za riešenie tézy môžete získať max. 60 bodov.

Skratky v texte:

EÚ: Európska únia; NR SR: Národná rada Slovenskej republiky; OSN: Organizácia Spojených národov; SR: Slovenská republika; VDLP: Všeobecná deklarácia ľudských práv;

Poznámka autorského tímu:

V tézach používame rodovo korektný jazyk; týka sa to aj prekladov citovaných dokumentov do slovenského jazyka (výnimkou sú citácie z vnútroštátnych zdrojov).

1. TÉZA

Idea univerzálnych ľudských práv je jednou z najsilnejších a najpríťažlivejších myšlienok, ktoré sa vo svete rozšírili po druhej svetovej vojne. Niet štátu, či politického režimu, ktorý by sa k nej aspoň slovne nehlásil. No vo svete je stále príliš veľa ozbrojených konfliktov, vnútroštátnych nepokojov, milióny ľudí žijú v biede, chudobe, v nerovnom postavení, bez prístupu k vzdelaniu a bez možnosti reálne ovplyvniť chod spoločnosti, v ktorej žijú.

V roku 1948 prijalo Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov zásadný, hoci nie právne záväzný dokument, pod názvom Všeobecná deklarácia ľudských práv (angl.: Universal Declaration of Human Rights; franc.: Déclaration universelle des droits de l'homme). Dňa 10.12.2023 tomu bude už 75 rokov. **Univerzálnosť ľudských práv** je neustále centrom úvah odborných kruhov.

Uvažujte a vysvetľujte, čo vyjadruje pojem univerzálnosť ľudských práv. Odrazte sa od preambuly VDL'P: „Pretože uznanie prirodzenej dôstojnosti a rovných a neodňateľných práv všetkých členiek a členov ľudskej rodiny je základom slobody, spravodlivosti a mieru vo svete...“. Prečo je obsiahnutá takmer vo všetkých ľudskoprávných dohovoroch OSN?

S ľudskými právami sa spájajú aj iné dôležité prívlastky alebo charakteristiky. Poznáte ich? Súvisia navzájom? Ak si myslíte, že súvisia, uveďte aspoň jeden príklad a vysvetlite podstatu. Ak si myslíte, že nesúvisia, vysvetlite, prečo.

Aké sú, podľa Vás, príčiny nesúladu medzi formálnym deklarováním ľudských práv a ich faktickým rešpektovaním, uplatňovaním, podporou a ochranou?

2. TÉZA

Politický režim, v ktorom žijeme, sa nazýva **demokracia**. Slovo pochádza z gréčtiny a v doslovnom preklade znamená vládu ľudu. Demokracia je „DNA“ Rady Európy, Európskej únie a iných kľúčových európskych inštitúcií. Podľa článku 1, odseku 1 Ústavy Slovenskej republiky je SR **demokratický a právny štát**. Princíp vlády alebo suverenity ľudu ako celku je vyjadrený v článku 2, odseku 1 ústavy, podľa ktorého štátna moc pochádza od občanov. Druhá hlava ústavy má názov Základné práva a slobody.

Odborná obec sa teoretickému i praktickému rámcu demokracie neustále venuje a zaznamenáva tak úspechy ako aj slabé miesta demokracie.

Vysvetlite hlavné znaky modernej demokracie, ktoré nadobudla od 2. svetovej vojny, osobitne v krajinách strednej a východnej Európy po roku 1989. Popíšte vzťah demokracie, právneho štátu a ľudských práv. Uvažujte o konkrétnych prejavoch

problematickeho chápania a naplňania tohto vzťahu. Uvedte a popíšte aspoň jeden príklad ako aj spôsoby nápravy.

Využite svoje poznatky o pomeroch v Československu pred rokom 1990 ako aj o súčasnej demokracii na Slovensku. Porovnajte tieto obdobia a zhodnoťte najdôležitejšie rozdiely v realizácii vybraných ľudských práv.

Aké vlastnosti musí mať demokratická politička a demokratický politik?

3. TÉZA

Referendum je jedna z metód priamej demokracie. V právnom poriadku Slovenskej republiky je inštitút referenda upravený v piatej hlave Ústavy SR a v nadväzujúcej judikatúre Ústavného súdu SR. Skúsenosti s rôznymi referendumami majú viaceré štáty (napr. s referendom o vystúpení z Európskej únie, ktoré sa uskutočnilo v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska v júni 2016 a ktoré bolo zavŕšené dohodou EÚ a odstupujúcej krajiny na prelome rokov 2020 – 2021), vrátane Slovenskej republiky (vrátane referenda o vstupe do EÚ v roku 2003). V súčasnosti (2022 – január 2023) sa na Slovensku diskutuje o zmene Ústavy SR, ktorá by umožnila predčasné skončenie volebného obdobia prostredníctvom platného a úspešného referenda.

Aké poučenia je možné vyvodit' z existujúcich referend vo svete a/alebo na Slovensku? Aké sú výhody a nevýhody priamej demokracie? Poznáte iné nástroje priamej demokracie okrem referend?

Je možné priamu demokraciu zneužiť v neprospech demokracie? Ak odpovedáte kladne, uveďte príklad prevencie alebo eliminácie zneužitia priamej demokracie. Ak odpovedáte záporne, vysvetlite a argumentačne podoprite svoje stanovisko.

4. TÉZA

Výsledky parlamentných volieb na Slovensku v roku 2020 potvrdili a rôzne zisťovania naďalej potvrdzujú, že dlhšie obdobie si pomerne stabilnú podporu voličstva zachovávajú politické strany, ktoré politologická aj žurnalistická obec označuje ako **politický extrém**. Podľa Konceptie boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024, ktorú schválila Vláda SR v januári 2021, „extrémizmus predstavuje ohrozenie pilierov a podstaty demokracie a nepriatelia demokracie využívajú na svoje aktivity nástroje a možnosti, ktoré im demokracia poskytuje“ (s. 4). Konceptia sa otvorene hlási ku konceptu ´brániacej sa demokracie´ a predstavuje niekoľko stratégií so zapojením širokého spektra aktérov, ktoré majú prispieť k jej realizácii. Kľúčovým cieľom je pritom „presadzovať, obhajovať a brániť demokratický právny štát, jeho základné hodnoty a atribúty a apelovať na vytváranie silného demokratickeho

a politického prostredia odmietajúceho akékoľvek prejavy extrémizmu a nenávistných prejavov založených na národnostnej, rasovej, etnickej, náboženskej alebo inej neznášanlivosti“ (s. 8).

Čo považujete za určujúce príčiny a znaky politického extrémizmu? Je bežným sprievodným „produktom“ politických režimov, vrátane demokracie? Predstavuje alebo nepredstavuje riziká pre demokratický politický režim a jednotlivých ľudí? Konkretizujte. Je namieste koncept ´brániacej sa demokracie´?

V čom tkvie, podľa Vašich vedomostí a skúseností, popularita politického extrémizmu, osobitne medzi stredoškolskou mládežou v SR? Je potrebné robiť medzi mládežou, ale aj dospelou populáciou nejaké opatrenia na zamedzenie vplyvu extrémnych aktérov? Ak súhlasíte, vysvetlite prečo a uveďte, kto a aké opatrenia má robiť. Ak odpovedáte záporne, vysvetlite prečo.

5. TÉZA

Slovenskú republiku ťaží pretrvávajúca **segregácia rómskych detí vo vzdelávaní**. Na zlyhávanie štátu pravidelne reagujú medzinárodné orgány. Poukazujú na zaradovanie rómskych detí do špeciálnych škôl alebo tried, pričom odborná obec dlhodobo upozorňuje, že sa na to používa nespoľahlivá diagnostika. Medzinárodné orgány upozorňujú aj na vytváranie rómskych tried a škôl. V oboch prípadoch vedie Európska komisia od roku 2015 proti Slovensku konanie (tzv. infringement) za porušenie tzv. smernice o rasovej rovnosti. Nejde však len o štátne politiky. Viaceré prieskumy ukazujú, že respondenti a respondentky zo SR nevnímajú diskrimináciu voči mnohým skupinám ako problém alebo tému.

Aké špeciálne vzdelávacie potreby žiakov a žiakov či študentiek a študentov sú Vám známe?

Aké vzdelávacie výsledky dosahujú deti z marginalizovaných rómskych komunít (od materských po vysoké školy) a aký to má dopad na ich životy a na spoločnosť? Ako by ste vyriešili vzdelávanie detí so špeciálnymi potrebami a detí z rómskych komunít zvlášť?

Viete definovať rozdiel medzi integráciou a inklúziou? Aké opatrenia štátu a spoločnosti sú nevyhnutné pre skutočnú inklúziu? Sú inklúzia a ľudské práva ´spojené nádoby´? Argumentujte.

6. TÉZA

Slovenská republika v roku 2010 ratifikovala **Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím** (OSN, 2006). Od roku 2016 pôsobí Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím. Podľa príslušného zákona (č. 176/2015 Z. z.) „sa podieľa na ochrane práv osôb so zdravotným postihnutím podporou a presadzovaním práv

priznaných osobe so zdravotným postihnutím medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.“ V roku 2022 prijal úrad 618 podnetov, v roku 2021 prijal 631 podnetov, v roku 2020 prijal 685 podnetov.

Aj Vaša priama alebo nepriama skúsenosť a poznatky by mali pomôcť identifikovať, či a aký pokrok v podpore a ochrane zdravotne znevýhodnených osôb dosiahla naša krajina. Zrejme je, že výkon niektorých ľudských práv je u zdravotne znevýhodnených osôb stále značne sťažený.

Aké opatrenia zo strany štátu, prevádzkovateľov verejných zariadení a inštitúcií sú podľa Vášho názoru potrebné, aby zdravotne znevýhodnené osoby mohli vo svojom živote rovnocenne a dôstojne realizovať svoje ľudské práva: občianske, politické, hospodárske, sociálne a kultúrne.

Zamerajte sa na osoby s pohybovým, zrakovým, sluchovým alebo mentálnym znevýhodnením na Slovensku a špecifikujte pokrok alebo naopak, deficit, ako aj potrebné opatrenia.

Ako do práv zdravotne znevýhodnených osôb na Slovensku zasiahla pandémia COVID-19?

7. TÉZA

Občianske a politické práva sú známe ako tzv. prvá generácia ľudských práv. Národná rada SR prijala v roku 2019 novelu zákona o podmienkach výkonu volebného práva, ktorou predĺžila moratórium na zverejňovanie prieskumov verejnej mienky zo 14 dní na 50 dní pred dňom konania volieb. Prezidentka SR novelu zákona vrátila parlamentu na opätovné prerokovanie. Potom, čo parlament novelu schválil v pôvodnom znení, sa prezidentka obrátila na Ústavný súd SR. Súd rozhodol o pozastavení účinnosti novely. V parlamentných voľbách 2020 platilo preto 14-dňové moratórium na predvolebné prieskumy. Od januára 2022 došlo k skráteniu volebného moratória na 48 hodín pred dňom hlasovania, ktoré platilo aj v spojených voľbách 2022 (Zákon č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani, paragraf 17).

Ktoré občianske a politické práva poznáte? Ktoré z týchto práv pomáhajú občianskej spoločnosti, či už aktívnym jednotlivým ľuďom alebo mimovládny organizáciám, podieľať sa na formovaní verejných politík a rozhodnutí a participovať na správe vecí verejných?

Aké sú základné atribúty volebného práva podľa Ústavy SR a medzinárodných ľudskoprávných dokumentov? Aké dopady na tieto základné atribúty volebného práva má moratórium a jeho dĺžka? Je podľa Vás volebné moratórium ohrozením alebo posilnením niektorých základných občianskych a politických práv a niektorých princípov demokratického právneho štátu? Vysvetlite svoje stanovisko.

8. TÉZA

Zmeny vo fungovaní súdnictva, ktoré maďarská a poľská vláda presadzujú, eskalovali do série sporov s orgánmi Európskej únie a Rady Európy. Súdny dvor EÚ v roku 2021 opakovane rozhodol, že zásahy poľskej vlády do súdneho systému nie sú v súlade s právom EÚ. Európsky súd pre ľudské práva v prípade Xero Flor poukázal na porušenie práva na spravodlivý proces sťažovateľa vzhľadom na nedostatočné garancie nezávislosti poľského Ústavného súdu.

Aj tieto rozhodnutia vychádzajú z dôležitosti **princípu nezávislosti a nestrannosti súdnej moci v demokratickom štáte**. Vzhľadom na pokračujúce porušenia tohto princípu vládami niektorých členských štátov EÚ prijali Európsky parlament a Rada EÚ Nariadenie o podmienenosti právnym štátom, ktoré za určitých podmienok umožňuje pozastavenie platieb z rozpočtu EÚ príslušným členským štátom. Súdny dvor EÚ vo februári 2022 odmietol žalobu maďarskej a poľskej vlády o neplatnosť tohto nariadenia.

Uvedte, v čom spočíva princíp nezávislosti a nestrannosti súdnej moci v demokratickom štáte. Je podľa Vás postup orgánov Európskej únie a Rady Európy v mene ochrany právneho štátu opodstatnený? Vysvetlite svoje stanovisko.

Ako funguje systém súdnej moci na Slovensku? Poukážte na štandardné inštitucionálne a politické záruky nezávislosti súdnej moci a výkonu spravodlivosti. Aké sú procesné záruky realizácie práva na spravodlivé konanie/spravodlivý proces a ako vnímate kvalitu súdnictva na Slovensku v súčasnosti?

9. TÉZA

Právo na vzdelanie sa stalo jedným z najpálčivejších problémov, ktoré umocnila pandémia koronavírusu. Dištančné vzdelávanie sa stretlo v rôznych krajinách s nadšením i odporom. Odborná komunita na Slovensku dlhodobo poukazuje na to, že ústavné právo na vzdelanie, ktoré SR formálne zabezpečuje všetkým deťom a mladým ľuďom, znamená v zmysle dohovorov OSN a Rady Európy **právo na kvalitné vzdelanie**. Tzv. školský zákon platný v SR, v princípoch i cieľoch výchovy a vzdelávania hovorí o príprave na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti.

Vláda SR schválila 13.6.2018 Návrh národných priorít implementácie Agendy 2030, v ktorom sa o. i. uvádza: „Len aktívny a vzdelaný občan sa môže podieľať na formovaní politik a ponúknuť svoj potenciál participácii a spolupráci s verejnou mocou. V čo najširšom rámci je preto potrebné podporovať vzdelávanie k demokratickému občianstvu a ľudským právam, aktívnemu občianstvu a vzdelávanie v oblasti rodovej rovnosti ako systematickú a kontinuálnu súčasť vzdelávacích plánov.“ (Uznesenie vlády SR č. 273/2018.)

Vysvetlite, prečo je právo na vzdelanie dôležitým ľudským právom. Ako chápete (osobne i spoločensky) význam prípravy na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti? Pripravuje Vás škola (ale napríklad aj rodina) dostatočne? Svoju odpoveď konkretizujte. Čo (prečo a ako) by ste prípadne zmenili?

Myslíte si, že sa na Slovensku darí realizovať právo na kvalitné vzdelanie v súlade s ústavnými a medzinárodnoprávnymi požiadavkami? Vysvetlite svoju argumentáciu na príkladoch. Hovorte o zodpovednosti subjektov, ktorých sa to týka. Ako do úrovne školstva a vzdelávania na Slovensku zasiahla pandémia COVID-19?

10. TÉZA

Dohovor o právach dieťaťa (OSN, 1989) je v našom školskom systéme jedným z prvých ľudskoprávných dokumentov, s ktorým sa stretávate. Dohovor ustanovuje, že deti sú nositeľkami a nositeľmi ľudských práv. Známe sú štyri základné piliere alebo princípy dohovoru: nediskriminácia; najlepší záujem dieťaťa; život a rozvoj; participácia.

Článok 12 odsek 1 dohovoru upravuje, že dieťa, ktoré je schopné vytvárať si vlastné názory, má právo slobodne vyjadriť tieto názory vo všetkých otázkach, ktoré sa ho týkajú. Názorom dieťaťa by sa mala prikladať náležitá váha so zreteľom na ich vek a vyspelosť. Okrem toho sa v článku 12 odsek 2 dohovoru stanovuje, že dieťaťu musí byť poskytnutá príležitosť na vypočutie v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho týka, a to buď priamo alebo prostredníctvom zástupcu alebo vhodného orgánu, spôsobom, ktorý je v súlade s procesnými pravidlami vnútroštátneho práva.

Ako sa podľa Vášho názoru v našej spoločnosti (vrátane škôl a rodín) prakticky uplatňujú princípy Dohovoru o právach dieťaťa? Uveďte konkrétne príklady. Hovorte objektívne, kriticky aj konštruktívne.

Vysvetlite, prečo je potrebné zisťovať v určitých konaniach názor dieťaťa. Uvažujte o konkrétnych prípadoch, ktoré poznáte na základe svojej vlastnej životnej skúsenosti, resp. na základe sledovania alebo štúdia, kedy sa dieťaťu umožnilo vyjadriť jeho názor. Bol tento názor dostatočne zohľadnený?

Prečo môže mať vek a vyspelosť vplyv na to, či sa názoru dieťaťa prikladá váha? Je v tomto kontexte podľa Vášho názoru vhodné viazať aktívne volebné právo na dosiahnutie veku 18 rokov? Vysvetlite svoje stanovisko.

11. TÉZA

Organizácia Spojených národov od roku 2000 usiluje o globálnu víziu a postup pri tvorbe rozvojových politík. V roku 2015 prijala dokument **Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj** v záujme štrukturálnych premien jednotlivých krajín sveta v reakcii na

hrozby, ktorým ľudstvo čelí. Slovenská republika sa k implementácii agendy prihlásila v roku 2016. Pokiaľ ide o **životné prostredie** v SR, dlhodobé úsilie sa má zamerať na zmenu klímy, vodu, ochranu biodiverzity, ochranu a trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov a nakladanie s odpadmi, trvalo udržateľnú spotrebu a výrobu, obehové hospodárstvo a zelený rast.

Vysvetlite, v čom spočíva právo na priaznivé životné prostredie. Ako sa odlišuje toto tzv. právo tretej generácie od občianskych a politických práv? Popíšte jeho podstatu a realizáciu aj spôsob jeho vymáhania. Cielei Agenda 2030 len na vlády, alebo jej úspech závisí aj od individuálnych ľudských úsilí? Aké záväzky majú verejné a štátne orgány?

Aké konkrétne príklady porušovania práva na priaznivé životné prostredie viete menovať zo svojej vlastnej životnej skúsenosti, resp. na základe sledovania a štúdia? Do akej miery sú závažné? Rozveďte aspoň na jednom príklade a čo najkonkrétnejšie, na čo sa zameriava SR pri implementácii Agendy 2030 (napr., čo znamená zameranie sa na zmenu klímy, vodu, atď.)

12. TÉZA

Násilie na ženách a domáce násilie je dlhodobým problémom sveta, vrátane Slovenska. Pandémia koronavírusu ho umocnila.

Rada Európy v spolupráci s členskými krajinami pripravila a v roku 2011 v Istanbule otvorila na podpis Dohovor o predchádzaní násiliu na ženách a domácomu násiliu. Vláda SR dohovor v roku 2011 podpísala, ale k jeho ratifikácii nedošlo. Európska únia v roku 2017 pristúpila k dohovoru a vyhlásila, že je plne v súlade s jej hodnotami. Európsky parlament vyzval k bezodkladnému dialógu so štátmi s cieľom reagovať na výhrady a pochybnosti o dohovore a objasniť jeho zavádzajúce výklady. Národná rada SR v novembri 2019 schválila uznesenie namierené proti dohovoru a na mimoriadnej schôdzi 25.2.2020 nevyslovila súhlas s dohovorom. Následne prezidentka SR informovala Radu Európy, že sa SR zmluvnou stranou dohovoru nestane.

Definujte vlastnými slovami násilie na ženách a domáce násilie. Akými formami sa prejavuje? Prečo mu čelia v prevažnej miere ženy? Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (OSN, 1979) hovorí o potrebe odstraňovania stereotypov a predsudkov spojených s myšlienkou podriadenosti žien a nadradenosti mužov. Myslíte si, že uvedené ustanovenie súvisí s násilím páchaným na ženách/domácim násilím a ich prevenciou? Aké najčastejšie mýty, stereotypy, predsudky sa spájajú s témou násilia?

Prečo ľudské práva žien neustále čelia nepochopeniu aj vo vyspelých demokratických krajinách vrátane Slovenska? Uveďte konkrétne príklady. Robí SR dostatočné opatrenia v oblasti prevencie a eliminácie násilia na ženách? Čo by ste navrhovali Vy?

13. TÉZA

Približne pred rokom začala **vojna Ruskej federácie voči Ukrajine**. Mnohé medzinárodné organizácie, jednotlivé krajiny, spoločenské a dobrovoľnícke skupiny i jednotliví ľudia okamžite reagovali a priebežne reagujú. Valné zhromaždenie OSN v novembri 2022 schválilo rezolúciu, ktorá vyzýva, aby bolo Rusko vzaté na zodpovednosť za to, že inváziou na Ukrajinu porušilo medzinárodné právo. Podľa rezolúcie by Rusko malo Ukrajine zaplatiť reparácie za spôsobené škody. Európsky parlament prijal v novembri 2022 uznesenie, v ktorom označil Rusko za štátneho sponzora terorizmu a za štát, ktorý „využíva teroristické prostriedky“.

Sú mier a vojna prepojené s podstatou politického režimu? Myslíte si, že je možné predchádzať vojne? Ako pretavili medzinárodné organizácie do svojich dokumentov a činnosti skúsenosti z vojnových konfliktov 20. a 21. storočia? Aký je podľa Vás súvis medzi mierom/vojnou a ľudskými právami?

Aké hlavné opatrenia uskutočnili/uskutočňujú medzinárodné organizácie v reakcii na agresiu Ruska voči Ukrajine? Ako konkrétne reagovala/reaguje Slovenská republika na vojenský zásah Ruska voči Ukrajine?

14. TÉZA

Ústava Slovenskej republiky v článku 12 odseku 1 stanovuje: „Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.“ **Tzv. antidiskriminačný zákon**, platný v SR od roku 2004, v paragrafe 2 odseku 1 hovorí o zákaze diskriminácie z dôvodu „pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.“

Vysvetlite podstatu prvej vety článku 12 Ústavy SR. Čo znamená, že ľudia sú slobodní v dôstojnosti a právach? Čo znamená, že ľudia sú rovní v dôstojnosti a právach? Môžu byť ľudia zároveň slobodní a nerovní (neslobodní a rovní) v dôstojnosti a právach?

Vyberte si tri dôvody diskriminácie a uveďte ich konkrétne prejavy, s ktorými ste sa osobne alebo sprostredkované stretli, alebo o ktorých ste sa dozvedeli v škole alebo z médií. Išlo v nich o znevýhodnenie alebo zvýhodnenie? Koho sa diskriminácia týkala? Kto sa dopustil diskriminačného konania? Ako bola zjednaná náprava, resp. ak nebola, akým spôsobom by ste nápravu zjednali Vy?

15. TÉZA

Článok 11 odsek 1 Charty základných práv Európskej únie znie: „Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie a myšlienky bez zasahovania orgánov verejnej moci a bez ohľadu na hranice.“ Obdobné ustanovenia nájdeme v Európskom dohovore o ľudských právach (článok 10) ako aj v Ústave Slovenskej republiky (článok 26).

Poslanec Ľ. B. na sociálnych sieťach šíril názor, že prezidentka SR Zuzana Čaputová je vlastizradkyňa, pôsobí ako americká agentka a agentka cudzích mocností. Prezidentka podnikla súdne kroky. Okresný súd Bratislava I vydal neodkladné opatrenie voči príslušným výrokom zahŕňajúce povinnosť odstrániť ich zo sociálnych sietí a Krajský súd Bratislava potvrdil vydanie tohto opatrenia. Poslanec sa na Ústavnom súde SR dožadoval uznania, že bolo porušené jeho právo na slobodu prejavu a žiadal o zrušenie uznesení okresného a krajského súdu v danej veci. Ústavný súd SR jeho podanie odmietol a uviedol, že poslanec nevyužil všetky právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii na ochranu svojich práv – nepodal v stanovenej lehote takzvané dovolanie na Najvyšší súd SR (uznesenie č. IV. ÚS 534/2022).

Možno považovať uvedené výroky poslanca Ľ. B. za uplatnenie slobody prejavu? Má sloboda prejavu v kontexte Slovenskej republiky hranice? Ak áno, aké sú?

Čo je podľa Vás z hľadiska obsahu takýchto výrokov rozhodujúce pri ich hodnotení?

Bola by situácia iná, ak by autorom daného výroku nebol poslanec, ale neznáma osoba? Je rozdiel, či je daný názor publikovaný na sociálnych sieťach alebo v printovom vydaní denníka?

Zdroje:

Ústava Slovenskej republiky; Zbierka zákonov SR; Medzinárodné a vnútroštátne ľudskoprávne organizácie a dokumenty; Webové sídla medzinárodných a vnútroštátnych ľudskoprávných organizácií; Mienkotvorná tlač; Verejnoprávne médiá; Internet.

Autorský tím: JUDr. Michal Davala, Ph.D., LL.M.; PhDr. Dagmar Horná, PhD.; Max Steuer, M.A., LL.M., PhD.

Recenzentka: prof. PhDr. Silvia Miháliková, PhD.

Redakčná úprava: PhDr. Dagmar Horná, PhD.

Vydavateľ: NIVaM – Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Bratislava, 2023

3.3 Výsledková listina 8 prezenčných krajských kôl 25. r. OĽP

Krajské kolá sme napokon, aj napriek náročným podmienkam, úspešne zavŕšili. Krajské komisie a poroty tlmočili akúsi novú radosť zúčastnených žiackych aj pedagogických účastníčok a účastníkov z prezenčnej formy podujatí, vysokú motivovanosť a záujem o témy OĽP, poznávacie a vzdelávacie prístupy, diskusie, sprievodné podujatia... Výsledková listina, ktorú sme zverejnili na obvyklých weboch, vecne informovala o porotách, menách, školách, riešiteľskom statuse súťažiacich, ale my sme vďaka analýze krajských kôl a dát videli viac, napríklad, že podstatná väčšina postupujúcich do celoštátneho kola je z maturitných ročníkov. Určite má zmysel pokračovať v analýze dát, faktorov a trendov, ktoré (ako inak, svojpomocne) sledujeme v OĽP v ostatných rokoch. Napríklad, aký je rodový pomer súťažiacich a víťaziacich; či a ako úspešnosť škôl ovplyvňuje ich sídlo v krajskom meste alebo mimo neho, rs., aké ďalšie premenné hrajú rolu, atď.

Výsledkovú listinu ôsmich krajských kôl uvádzame nižšie aj s poznámkami k dvom krajským kolám, ktoré sa, ako prezenčné, rozhodli aspoň pilotne nadviazať na predošlé dištančné ročníky. V nich sme totiž k online testu prizvali namiesto jedného až dvoch prihlásených mladých ľudí zo zapojenej školy (t. j. z prvého postupujúceho aj druhého náhradníckeho miesta). Opakovane sa dištančnom experimente ako aj v dvoch krajských prezenčných pilotoch 25. ročníku ukázalo, že a) ak sa už raz škola OĽP venuje, je tu aj záujem vyslať viac ako 1 žiačku/žiaka do krajského kola; b) medzi súťažiacimi z 1. a 2. miesta prihlášky nie je zásadný kvalitatívny rozdiel, ba neraz výsledky krajského kola zamiešajú „kartami úspešnosti“ v prospech tých z 2. miest prihlášok. Na druhej strane treba uviesť, že Propozície 25. ročníka bolo potrebné dodržať, preto bolo možné 8 najúspešnejších súťažiacich v každom kraji zostaviť len z tých, ktorí boli uvedení na 1. mieste prihlášky. Vec ostala po krajských kolách otvorená napriek tomu, že ideál čo najhojnejšej účasti stále naráža na kapacitné možnosti 1-dňového krajského kola. Opätovne sa ocitla „na stole“ počas plenárnej rozpravy na celoštátnom kole (viac v časti 5.11 tejto kroniky) a na poradách Celoštátnej komisie OĽP.

VÝSLEDKOVÁ LISTINA
PREZENČNÉ KRAJSKÉ KOLÁ
25. ROČNÍKA OĽP A 5. ROČNÍKA CENY PROF. MIROSLAVA KUSÉHO
9.2.2023

Legenda

BOLD	Vítaz/Vítazka krajského kola → Postup do celoštátneho kola
UM	Umiestnenie celkové
ST	Riešiteľský status: ÚR (úspeš. riešiteľ/ka pri celkovom zisku 60% a viac, teda 72 bodov a viac) alebo R (riešiteľ/ka pri celkovom zisku menej ako 60% teda 71 bodov a menej).

BRATISLAVSKÝ KRAJ

Krajská porota 1

Status *PRIEZVISKO meno, tituly*

<i>Predseda</i>	Mgr. BOHUNICKÁ Jana
<i>Členka</i>	Mgr. RUSNÁKOVÁ Mária
<i>Členka</i>	Mgr. GÁBRIŠOVÁ Jana

Krajská porota 2

Status *PRIEZVISKO meno, tituly*

<i>Predseda</i>	Mgr. DZAMA Dávid
<i>Členka</i>	PaedDr. SELEŠIOVÁ Bronislava
<i>Členka</i>	Mgr. VALÁŠKOVÁ Kristína

Krajská porota 3

Status *PRIEZVISKO meno, tituly*

<i>Predseda</i>	Mgr. ŠEFČOVIČ Lukáš
<i>Členka</i>	PaedDr. KMEŤKOVÁ Dana
<i>Členka</i>	PhDr. CAPEKOVÁ Daniela

Zoznam, hodnotenie a poradie súťažiacich

	PRIEZVISKO meno	Škola	TEST Body	TÉZA Číslo	TÉZA Body	BODY spolu	UM	ST
1	OZIMYOVÁ Karolína	Spoj. škola/Gymn. Pankúchova 6 Bratislava	46	9	59	105	1.	UR
2	TARABA Daniel	Gymnázium J. Papánka Vazovova 6 Bratislava	43	10	59	102	2.	UR
3	VAŠKANIN Viktor	Škola pre MND a Gymnázium Teplická 7 Bratislava	43	11	58	101	3.	UR
4	VOLNÝ Hana Mária	Bilingválne gymnázium Metodova 2 Bratislava	38	4	60	98	4.	UR
5	MACKOVČIN Damián	Gymnázium Meto- dova 2 Bratislava	38	5	59	97	5.	UR
6	RISCHER Kristian Richard	Gymnázium Hubeného 23 Bratislava	39	1	56	95	6.	UR
7	MESZÁROŠ Andrej	Gymnázium, Bilíkova 24 Bratislava	37	1	57	94	7.	UR
8	BIZOŇ Nikolas	SPŠ stavebná a geo- detická Drieňová 35 Bratislava	33	12	60	93	8.	UR
9	BALOGH Adam	Gymnázium <i>Grösslingo- vová</i> 18 Bratislava	34	9	58	92	9.	UR
10	ČAPKOVIČ Richard	Spoj. škola/Gymn. Svätej Uršule Nedba- lova 4 Bratislava	30	11	60	90	10.	UR
11	STANĚK Benjamín	Ev. lýceum/Angl. bi- lingv. gymn. Vranovská 2 Bratislava	30	6	60	90	11.	UR
12	MOLNÁROVÁ Tatiana	Spoj. škola/gymn. de La Salle Čachtická 14 Bratislava	29	13	56	85	12.	UR

13	RUDIŠIN Gabriel	Gymnázium F. G. Lorcu, Hronská 3 Bratislava	25	10	45	80	13.	UR
14	VENGE Natália	SOŠ chemická Vlčie Hrdlo 50 Bratislava	27	2	53	80	14.	UR
15	ŽÁKOVÁ Tatiana	Spoj. škola/Gymn. Jura Hronca Medzin. program IBD Novohradská 3 Brati- slava	23	15	55	78	15.	UR
16	PULLMA- NOVÁ Stanislava	Obchodná akadémia Nevádzová 3 Brati- slava	23	4	50	73	16.	UR
17	CELUŠÁK Tomáš	Spoj. škola/Gymn. Mokrohájska 3 Brati- slava	23	9	49	72	17.	UR
18	PAŽITNY David	Obchodná akadémia Dudova 4 Bratislava	20	8	50	70	18.	R
19	PILO Erik	SOŠ pedagogická Bullova 2 Bratislava	16	7	54	70	19.	R
20	MRVOVÁ Tessa Paulína	Gymnázium Alberta Einsteina Einsteinova 35 Bratislava	27	12	40	67	20.	R
21	BAČEK Samuel	Gymnázium, Ul. 1. mája 8, Malacky	28	14	10	38	21.	R
22	MARKUS Lukáš	Spoj. škola/OA Mok- rohájska 3 Bratislava	29	10	7	36	22.	R
23	DUJMOVIČ Patrik	Obchodná akadémia Račianska 107 Bratislava	22	4	5	27	23.	R
24	BEZÁKOVÁ Natália	American Academy in Bratislava/ Súkrom. stred, šport. škola EISB Radničné nám. 4 Bratislava	21	8	2	23	24.	R

Dôležitá poznámka k pilotu na krajskom kole Bratislavského kraja: Skúsenosť z predchádzajúcich dištančných ročníkov (obdobia pandémie covid-19), kedy sme k online testu na krajské kolá pozývali aj prihlásené a prihlásených z 2. miesta prihlášok, ukázala, že v niekoľkých prípadoch súťažiace a súťažiaci z 2. miesta prihlášok dosiahli v teste lepšie výsledky ako súťažiace a súťažiaci z 1. miesta prihlášok.

Predsedníčka KK OĽP Bratislavského kraja preto na krajské kolo 25. r. OĽP pilotne pozvala súťažiace a súťažiacich z 1. aj 2. miesta prihlášok, pričom absolvovali písomnú/test aj ústnu časť súťaže/tézu (za týmto účelom boli zriadené 3 poroty).

V súlade s Propozíciami 25. r. OĽP však môžeme uviesť v oficiálnej krajskej výsledkovej listine (hore) výsledky súťažiacich len z 1. miesta prihlášok. V extra tabuľke (nižšie) zverejňujeme výsledky pilotnej skupiny.

Porovnanie získaných bodov medzi oficiálnou skupinou 24 súťažiacich z 1. miesta prihlášok a pilotnou skupinou 11 súťažiacich z 2. miesta prihlášok je zaujímavé. Ukazuje, že až 8 súťažiacich z pilotnej skupiny (z 2. miesta prihlášok) dosiahlo status úspešná riešiteľka/úspešný riešiteľ (bodové rozpätie 91 – 72 bodov), pričom v oficiálnej skupine súťažiacich (z 1. miesta prihlášok) 6 súťažiacich nedosiahlo status úspešná riešiteľka/úspešný riešiteľ. Porovnanie vzbudzuje rôzne otázky: a) smerom k školám: ako hodnotia výkony resp. pripravenosť žiačok a žiakov na účasť v krajskom kole OĽP a stanovujú ich miesto na prihláške; b) či sú kapacity jednotlivých krajských kôl (organizátorov) také, aby do súťaže prizvali všetkých prihlásených z 1. aj 2. miest prihlášok, a to vo všetkých krajoch (odpoveď v zásade poznáme: kapacity dostatočné nie sú, vzhľadom na viaceré objektívne príčiny, dokonca sú veľmi odlišné od kraja ku kraju); atď.

Pilotná skupina súťažiacich

	PRIEZVISKO meno	Škola	TEST Body	TÉZA Číslo	TÉZA Body	BODY spolu	UM	ST
1	TRSTENSKÝ Lukáš	Spoj. škola/Gymn. Pankúchova 6 Bratislava	38	3	53	91		UR
2	MALINA Branislav	Gymnázium Ul. 1. mája 8 Malacky	30	2	57	87		UR
3	ŠPENDLA Lukáš	SOŠ chemická Vlčie Hrdlo 50 Bra- tislava	31	11	56	87		UR
4	RYBÁROVÁ Zuzana	Gymnázium Bilíkova 24 Brati- slava	37	5	49	86		UR
5	SURÁNOVÁ Dorota	Škola pre MND a Gymnázium Teplická 7 Bratislava	25	8	58	83		UR
6	VESTFAL Eva	Ev. lýceum/Angl. bi- lingv. gymn. Vranovská 2 Bratislava	21	1	57	78		UR
7	ZINCHENKO Daria	Obchodná akadé- mia Nevädzová 3 Brati- slava	25	12	52	77		UR
8	BOCKOVÁ Johana	Gymnázium Hube- ného 23 Bratislava	24	14	48	72		UR
9	UHLÁRIKOVÁ Natália Sofia	SOŠ pedagogická Bullova 2 Bratislava	18	5	51	69		R
10	BOLEČEK Samuel	Gymnázium F. G. Lorcu, Hronská 3 Bratislava	27	6	4	31		R
11	PASTVA Radoslav	Gymnázium Grösslingová 18 Bratislava	26	2	3	29		R

BANSKOBYSSTRICKÝ KRAJ

Krajská porota

Status PRIEZVISKO meno, tituly

<i>Predseda</i>	PhDr. STRAKOVÁ Karin
<i>Členka</i>	PaedDr. KONCOŠOVÁ Monika
<i>Člen</i>	Mgr. HOLÉCZY Martin PhD.

Zoznam, hodnotenie a poradie súťažiacich

	PRIEZVISKO meno	Škola	TEST Body	TÉZA Číslo	TÉZA Body	BODY spolu	UM	ST
1	ŤAVODA Šimon	Súkrom. gymnázium Banskobystrické Ružová 15 B Banská Bystrica	43	13	50	93	1.	ÚR
2	TESÁROVÁ Katarína	Evanj. gymnázium, Skuteckého 5 Banská Bystrica	34	10	54	88	2.	ÚR
3	MARKOVIČ Richard	Gymnázium B. S. Timravy Halíčska cesta 9 Lu- čenec	30	9	57	87	3.	ÚR
4	HRTÁNEK Patrik	Gymnázium A. Kmeťa Kolpašská 9 Banská Štiavnica	34	11	52	86	4.	ÚR
5	DANČEK Rastislav	Gymnázium Ľ. Štúra Hronská 3 Zvolen	34	12	51	85	5.	ÚR
6	IŽDINSKÁ Viktória	Evanj. gymnázium Je- senského 836 Ti- sovec	31	15	53	84	6.	ÚR
7	BARINA Boris	Stredná šport. škola Trieda SNP 54 Ban- ská Bystrica	32	7	51	83	7.	ÚR
8	ZAJAKOVÁ Lívia	Gymnázium J. Chalupku Štúrova 13 Brezno	28	5	54	82	8.	ÚR

9	GONDA Dominik	Spojená škola/ SOŠ-OA Štúrova 848 Detva	31	14	49	80	9.	ÚR
10	KÁČEROVÁ Viktória	Gymnázium F. Švantnera Bernolá- kova 9 Nová Baňa	30	1	48	78	10.	ÚR
11	KMEŤ Andrej	Spojená škola/ SPŠ stavebná Krem- nička 10 Banská Bystrica	30	3	45	75	11.	ÚR
12	MALIŠOVÁ Emma	Stredná zdravot. škola Lúčna 2 Lučenec	29	2	41	70	12.	R
13	PALUŠOVÁ Mária	Katol. gymnázium Š. Moyses Hurbanova 9 Banská Bystrica	28	4	39	67	13.	R
14	DZUBÁKOVÁ Katarína	Súkrom. gymnázium Železiarne Podbre- zová Družby 554/64 Pod- brezová	28	8	38	66	14.	R
15	ŠIMŠÍKOVÁ Kornélia	Gymnázium M. Kováča Mládež- nícka 51 Banská Bystrica	27	---	---	---	15.	---
16	BALUCHOVÁ Liliana	Obchod. akadémia M. Frauwirtha Tajov- ského 25 Banská Bystrica	24	---	---	---	16.	---
17	BARCÍKOVÁ Sarah	Gymnázium A. H. Škultétyho Školská 21 Veľký Krtíš	24	---	---	---	17.	---
18	MAJEROVÁ Radoslava	Gymnázium A. Sládkoviča Komenského 18 Banská Bystrica	23	---	---	---	18.	---
19	MASLÍKOVÁ Michaela	Súkromná škola ume- lec. priemyslu Môťovská cesta 8164 Zvolen	23	---	---	---	19.	---

20	DIRBÁKOVÁ Nina	SPŠ Samuela Miko- víniho Banská Štiavnica	22	---	---	---	20.	---
21	NÁROŽNÁ Hana Micha- ela	Gymnázium J. G. Tajovského Ta- jovského 25 Banská Bystrica	21	---	---	---	21.	---
22	NIKOLIČ Zoran	SOŠ Tisovec, Jesen- ského 903 Tisovec	17	---	---	---	22.	---
23	PAULENKA Marko	SOŠ informačných technológií Tajov- ského 30 Banská Bystrica	17	---	---	---	23.	---

KOŠICKÝ KRAJ

Krajská porota

Status *PRIEZVISKO meno, tituly*

<i>Predsedníčka</i>	Ing. Katarína KOVALOVÁ, PhD.
<i>Člen</i>	Mgr. Marek MARJOV
<i>Členka</i>	Mgr. Radoslava DEDINOVÁ
<i>Členka</i>	Mgr. Danica Fúzesiová

Zoznam, hodnotenie a poradie súťažiacich

	PRIEZVISKO meno	Škola	TEST Body	TÉZA Číslo	TÉZA Body	BODY spolu	UM	ST
1	BABJÁK Samuel	Evanj. gymnázium J.A. Komenského Škultétyho 10 Ko- šice	51	2	60	111	1.	ÚR
2	ŠOLTÉS Matej	Gymnázium Poš- tová 9 Košice	39	11	60	99	2.	ÚR
3	JAŠKOVÁ Ema	Gymnázium Javo- rová 16 Spišská Nová Ves	35	10	60	95	3.	ÚR

4	SAJKO Jozef	Súkromná SOŠ Bukovecká 17 Košice	40	9	50	90	4.	ÚR
5	SABOLOVÁ Bianka	Gymnázium sv. Tomáša Akvinského Zbrojničná 3 Košice	32	12	50	82	5.	ÚR
6	SVIATKOVÁ Anna	Gymnázium Trebišovská 12 Košice	33	8	48	81	6.	ÚR
7	GABRIŠOVÁ Tereza	Gymnázium Opatovská cesta 7 Košice	34	15	40	74	7.	ÚR
8	HRAB Norbert	Gymnázium M. R. Štefánika Nám. L. Novomeského 4, Košice	32	7	40	72	8.	ÚR
9	FERKO Vladimír	OA Akademia Hronca 8, Rožňava	35	3	30	65	9.	R
10	DAŠEKOVÁ Elizabeth	SOŠ automobilová Moldavská cesta 2, Košice	36	6	25	61	10.	R
11	SZILÁGYIOVÁ Lucia	SOŠ agrotech. a gastron. služieb J. Majlátha 2 Pribeník	34	1	15	49	11.	R
12	POGÁNYOVÁ Bettyna	Spojená škola sv. Košických mučeníkov, Čordákova 50, Košice	34	4	15	49	11.	R
13	KRUPA Timotej	Cirk. gymnázium Š. Mišíka, Radničné nám. 271/8, Spišská Nová Ves	31	---	---	31	12.	R
14	BAVOLÁROVÁ Dominika	Gymnázium Ľ. Štúra 26 Michalovce	31	---	---	31	12.	R
15	KNEŽOVÁ Simona	SOŠ obchodu a služieb Školská 4, Michalovce	31	---	---	31	12.	R
16	KOCANOVÁ Jennifer	Spojená škola Kollárova 17 Sečovce	31	---	---	31	12.	R
17	NAĐOVÁ Tamara	Stredná športová škola Trieda SNP 104, Košice	30	---	---	30	13.	R

18	BÉREŠOVÁ Eva	Gymnázium Šrobá- rova 1, Košice	30	---	---	30	13.	R
19	PUSTAIIOVÁ Ema	Cirk. gymnázium sv. J. Krstiteľa, M. R. Štefánika 9 Trebišov	30	---	---	30	13.	R
20	ŠOFRANKO Ján	Súkromné gymnázium Futurum, Moyzesova 5, Košice	29	---	---	29	14.	R
21	VARHOLÁK Patrik	Gymnázium Park mládeže 5 Košice	28	---	---	28	15.	R
22	BUHAJOVÁ Cyntia	Gymnázium - Gimna- zium Horešská 18 Kráľ. Chlmec	27	---	---	27	16.	R
23	FURMAN Alex	Gymnázium Alejová 1 Košice	27	---	---	27	17.	R
24	VARGOVČÍK Jozef	SOŠ technická Kukučí- nova 23 Košice	26	---	---	26	18.	R
25	KOZLIK Adam	SPŠ elektrotechnická Komenského 44 Ko- šice	26	---	---	26	18.	R
26	PARCHOVJAN- SKÝ Branislav	Gymnázium P. Horova, Masarykova 1 Michalovce	26	---	---	26	18.	R
27	PAPP Alexander	Gymnázium Kpt. Nálepku 6 Sobrance	24	---	---	24	19.	R
28	FARKAŠOVÁ Laura	Gymnázium P.J. Šafá- rika - P.J. Šafárik Gimnazium Akade- mika Hronca 1 Rož- ňava	23	---	---	23	20.	R
29	MAJCHEROVÁ Karina	SOŠ veterinárna Nám. ml. poľnohospodárov 2 Košice - Barca	22	---	---	22	21.	R
30	BALINT Michal	OA Watsonova 61 Ko- šice	21	---	---	21	22.	R
31	GALANDOVÁ Adela	SZŠ Moyzesova 17 Ko- šice	19	---	---	19	23.	R

32	SABOL Frederik	SOŠ priemyselných technológií, Učňovská 5, Košice - Šaca	18	---	---	18	24.	R
33	DZUREJOVÁ Alexandra	SOŠ ekonomická Sto- jan 1 Spišská Nová Ves	14	---	---	14	25.	R
34	SABOLOVÁ Jessica	SOŠ agrotechnická - Agrotechnikai Szakko- zépiskola Hlavná 54, Moldava nad Bodvou	13	---	---	13	26.	R
35	JUHÁSZOVÁ Štefánia	Gymnázium - Gimna- zium Z. Fábryho 1 Veľké Kapušany	11	---	---	11	27.	R

NITRIANSKY KRAJ

Krajská porota

Status PRIEZVISKO meno tituly

<i>Predsedníčka</i>	PhDr. HUDASZEK SEMJANOVÁ Ivana
<i>Členka</i>	PhDr. BOGYÓOVÁ Monika
<i>Členka</i>	doc. JONÁŠKOVÁ Gabriela, CSc.
<i>Členka</i>	doc. JAKUBOVSKÁ Viera, PhD.
<i>Členka</i>	Mgr. Miriam Krásna

Zoznam, hodnotenie a poradie súťažiacich

	PRIEZVISKO meno	Škola	TEST Body	TÉZA Číslo	TÉZA Body	BODY spolu	UM	ST
1	MUDRÁK Alex	Gymnázium Školská 26 Vráble	59	5	55	114	1.	ÚR
2	PÉLI Dominik	Gymnázium Párovská 1 Nitra	49	6	55	104	2.	ÚR
3	LABOVSKÁ Natália	Gymnázium Golianova 68 Nitra	32	4	54	86	3.	ÚR

4	JENISOVÁ Natália	Obchodná akadémia Bernolákova 26 Zlaté Moravce	32	9	53	85	4.	ÚR
5	MARGITFAL- VIOVÁ Dana	Gymnázium J. Fándlyho Školská 3, Šaľa	34	12	50	84	5.	ÚR
6	GAGAČOVÁ Romana	Gymnázium A. Vrábla Mierová 5 Levice	30	11	52	82	6.	ÚR
7	HROMÁDKA Samuel	SOŠ hotelových slu- žieb a obchodu Zdra- votnícka 3 Nové Zámky	42	14	39	81	7.	ÚR
8	ČÍKOVÁ Tamara	Stredná odborná škola pedagogická Engel- sova 3 Levice	33	15	46	79	8.	ÚR
9	GÁL Andrej Tibor	Spojená kat. škola/ Gym. sv. Cyrila a Me- toda Farská 19 Nitra	37	2	40	77	9.	ÚR
10	FEKETE Marcel	Spojená škola/Gymn. bilingv. francúzske Slančíkovej 2 Nitra	32	13	40	72	10.	ÚR
11	BARÁT Nino	Stredná priemyselná škola strojnícka a elek- trotechnická Ul. F. Kráľa 20 Nitra	28	---	---	---	11.	R
12	GERENCSE- RIOVÁ Monika	Stredná odborná škola technická Bratislavská cesta č. 10 Komárno	28	---	---	---	12.	R
13	KOTRUCHO- VÁ Tamara	Gymnázium Ul. 17. novembra 1180 Topoľčany	28	---	---	---	13.	R
14	MIČUCH Jaroslav	SOŠ dopr. a služieb Jesenského 1 Nové Zámky	28	---	---	---	14.	R
15	VAŇO Adam	Piarist. spoj. škola/Gymn. sv. J. Kalazanského, Piaristická 6 Nitra	28	---	---	---	15.	R
16	HARMADY Miloš	Gymnázium sv. Vin- centa de Paul, Sara- tovská 87 Levice	27	---	---	---	16.	R

17	LOCH Lukáš Samuel	Spoj. škola/Stredná športová škola Slančí- kovej 2 Nitra	27	---	---	---	17.	R
18	VEREŠOVÁ Nina	Gymnázium M. R. Štefánika 16 Nové Zámky	27	---	---	---	18.	R
19	MADLENIAK Maxim	Spoj. škola/SPŠel/OA Komárňanská 28 Nové Zámky	26	---	---	---	19.	R
20	PÓNÝA Markus	Súkrom. SOŠ poly- technická DSA Novo- zámocká 220 Nitra	25	---	---	---	20.	R
21	SCHLENTZ Richard	Stredná priemyselná škola stavebná Cabajská 4 Nitra	25	---	---	---	21.	R
22	SZARKA Samuel	Spojená škola/OA, Nivy 2 Šaľa	25	---	---	---	22.	R
23	TÓTHOVÁ Alexandra	Súkrom. SOŠ pedago- gická Gagarinova 2490/13 Topoľčany	24	---	---	---	23.	R
24	ŠTEFANKOVÁ Viktória	Stredná zdravotnícka škola Pod Kalváriou 1 Nové Zámky	24	---	---	---	24.	R
25	ŠARAY Patrik	Obchodná akadémia Inovecká 2041 Topoľ- čany	24	---	---	---	25.	R
26	RÚČKOVÁ Zuzana	Stredná zdravotnícka škola sv. Vincenta de Paul ul. 17. nov. 1056 Topoľčany	23	---	---	---	26.	R
27	TALICHOVÁ Vanesa	Stredná zdravotnícka škola Farská 23 Nitra	23	---	---	---	27.	R
28	ŠTRBOVÁ Štefánia	Stredná odborná škola služieb Ul. Sv. Michala 36 Le- vice	21	---	---	---	28.	R
29	IVAN Damián	Stredná odborná škola technická Ul. 1. mája 500 Vrábľa	20	---	---	---	29.	R

30	BARIČ Dávid	Stredná priemyselná škola strojnícka a elektrotechnická Petőfiho 2 Komárno	19	---	---	---	30.	R
31	TRENČÍKOVÁ Blanka	Škola umeleckého priemyslu L. Bielika Vajanského 23 Levice	19	---	---	---	31.	R
32	LEVICKÝ Leonard	Spojená škola/SPŠ elektrotechnická Nivy 2 Šaľa	18	---	---	---	32.	R
33	CHLADNÝ Michal	Spojená škola/SOŠ technická Nivy 2, Šaľa	17	---	---	---	33.	R
34	GYÖRFI Alyssia	Gymnázium Ľudovíta Jaroslava Šuleka Pohraničná 10 Komárno	16	---	---	---	34.	R

PREŠOVSKÝ KRAJ

Krajská porota

Status PRIEZVISKO meno tituly

<i>Predsedička</i>	Mgr. LAZOROVÁ Jozefína
<i>Člen</i>	PhDr. RICHTER Marián
<i>Člen</i>	Mgr. Gabriel SZÉKELY, PhD.
<i>Členka</i>	Mgr. Adela KOLPAKOVÁ

Zoznam, hodnotenie a poradie súťažiacich

	PRIEZVISKO meno	Škola	TEST Body	TÉZA Číslo	TÉZA Body	BODY spolu	UM	ST
1	HALKO Peter	Gymn. sv. Moniky Tarasa Ševčenka 1 Prešov	46	12	55	101	1.	ÚR
2	MIHALČIN Martin	Gymn. J. A. Raymana Mudroňova 20 Prešov	42	8	50	92	2.	ÚR
3	BODNAR Sophia	Súkrom. spoj. škola/Súkrom. gymn. Rovná 15 Poprad	37	12	51	88	3.	ÚR

4	MACKOVJAK Jakub	Gymnázium Kukučínova 1 Poprad	40	14	46	86	4.	ÚR
5	MÉSZARÓŠ Róbert	Stredná priemyselná škola stavebná Plzenská 10 Prešov	27	4	56	83	5.	ÚR
6	ŠTEFANSKÁ Viktória	Gymnázium Leonarda Stöckela Jiráskova 12 Bardejov	27	13	51	78	6.	ÚR
7	JAKUBAŠEK Adam	SOŠ ekonomiky, hote- lierstva a služieb J. An- draščika Pod Vinbargom 3 Bar- dejov	34	15	42	76	7.	ÚR
8	PETIJA Slavomír	Stredná priemyselná škola techniky a di- zajnu, Mnoheľova 828 Poprad	37	11	38	75	8.	ÚR
9	POTYČNÝ Daniel	Súkrom. spoj. škola European English School/Súkromné gymnázium Solivarská 28 Prešov	33	2	41	74	9.	ÚR
10	KAPRÁL Roland	Spoj. škola/Gymn. Do- minika Tatarku 7 Pop- rad	33	14	40	73	10.	ÚR
11	CHALUPKOVÁ Zuzana	Evanjel. kolegiálne gymnázium Námestie legionárov 3 Prešov	27	9	45	72	11.	ÚR
12	REPASKÁ Veronika	Gymnázium Konštantínova 2 Pre- šov	27	8	43	70	12.	R
13	ČARNOKÝ Viliam	Gymnázium sv. Fran- tiška Assiského Kláš- torná 24 Levoča	32	3	31	63	13.	R
14	FARKAŠ Peter	Gymnázium, Komen- ského 13 Lipany	31	6	25	56	14.	R
15	DOLINSKÁ Karin	Stredná spoj. škola podnikania/Ob- chodná akadémia Masarykova 24 Prešov	30	7	23	53	15.	R

16	MADEJOVÁ Diana	Stredná zdravotnícka škola Lipová 32 Humenné	26	---	0	26	16.	---
17	SLAMINKOVÁ Lucia	Cirkevná spojená škola/Gymnázium sv. Jána Bosca, Jiráskova 5 Bardejov	26	---	0	26	17.	---
18	BEKEŠOVÁ Simona	Spojená škola sv. Jána Pavla II. Dlhé hony 2 Poprad	24	---	0	24	18.	---
19	FABIANOVÁ Anna	Gymnázium arm. gen. L. Svobodu, Komen- ského 4 Humenné	24	---	0	24	19.	---
20	CHOMOVÁ Zuzana	Škola umeleckého priemyslu, Vodárenská 3 Prešov	24	---	0	24	20.	---
21	KROMKA Oliver	SOŠ obchodu a slu- žieb Mierová 79 Hu- menné	24	---	0	24	21.	---
22	ĎURICOVÁ Vivien	Stredná odborná škola remesiel a slu- žieb Okružná 25 Poprad	23	---	0	23	22.	---
23	PANGRÁC Daniel	Súkrom. gymnázium DSA, Nám. arm. gen. L. Svobodu 16 Barde- jov	22	---	0	22	23.	---
24	BATORYOVÁ Natália	Škola umeleckého priemyslu Slavkovská 19, Kežmarok	21	---	0	21	24.	---
25	SVOBODOVÁ Viktória	Hotelová akadémia Otta Brucknera MUDr. Alexandra 29 Kežmarok	20	---	0	20	25.	---
26	MITRÁŠ Michal Peter	Súkromná stredná odborná škola Dukel- ská 33 Giraltovce	18	---	0	18	26.	---
27	RUMANOVÁ Klára	Cirkevná spojená škola/Gymnázium Duchnovičova 24 Humenné	17	---	0	17	27.	---

TRENČIANSKY KRAJ

Krajská porota

Status   *PRIEZVISKO*   *meno*   *tituly*

<i>Predsedníčka</i>	Mgr. BACHYNCOVÁ Zuzana, PhD.
<i>Členka</i>	Mgr. KUČOVÁ Alena
<i>Členka</i>	Mgr. OLEJÁROVÁ Zuzana
<i>Členka</i>	Mgr. PAŠKOVÁ Alena

Zoznam, hodnotenie a poradie súťažiacich

	PRIEZVISKO meno	Škola	TEST Body	TÉZA Číslo	TÉZA Body	BODY spolu	UM	ST
1	KRŠÍK David	Gymnázium Školská 234/8 Považská Bys- trica	43	6	56	99	1.	ÚR
2	PORUBANOVÁ Daniela	Gymnázium Školská 2 Dubnica n/Váhom	30	14	60	90	2.	ÚR
3	PETRULOVÁ Petra Eva	Obchod. akadémia M. Hodžu M. Rázusa 1 Trenčín	29	8	56	85	3.	ÚR
4	VÁCLAVEK Peter Ondrej	Spoj. škola/Gymn. sv. Jozefa Kľčové 87, Nové Mesto nad Váhom	34	15	49	83	4.	ÚR
5	RYBANSKÁ Pavla	Súkrom.Gymnázium FUTURUM Školská 66 Trenčín	22	9	60	82	5.	ÚR
6	KONÍČEK Ľuboš	SOŠ strojnícka Parti- zánska cesta 76 Bá- novce nad Bebravou	27	6	49	76	6.	ÚR
7	GERŠIOVÁ Lenka	Gymnázium Ľ. Štúra 1.mája 2 Trenčín	33	3	40	73	7.	ÚR
8	TOMÍK Karol	Gymnázium Komen- ského 2/1074 Parti- zánske	28	10	44	72	8.	ÚR

9	VALIŠOVÁ Klára	Gymnázium J. Jesenského Radlin- ského 665/2, Báb- novce nad Bebravou	17	11	52	69	9.	R
10	MRVIŠOVÁ Monika	Obchodná akadémia F. Madvu 2 Prievidza	27	5	35	62	10.	R
11	BUZEK Roman	SOŠ Lipová 8 Handlová	23	4	38	61	11.	R
12	FATURÍKOVÁ Vanesa	SOŠ obchodu a slu- žieb, ul.1. mája 1264 Púchov	22	9	31	53	12.	R
13	ŠTAJEROVÁ Lenka	ŠUP Staničná 8 Trenčín	23	12	28	51	13.	R
14	ZÁMOCKÝ Samuel	SOŠ T. Vansovej 32 Prie- vidza	19	13	31	50	14.	R
15	MALÍČEK Michal	SPŠ Bzinská 11 Nové Mesto nad Vá- hom	21	2	27	48	15.	R
16	FÚSKOVÁ Tatiana	Gymnázium ul.1.mája 905, Pú- chov	19	7	23	42	16.	R
17	ŠKULTÉTYOVÁ Natália	SOŠ obchodu a slu- žieb Jilemnického 24 Trenčín	20	---	---	20	17.	R
18	RIZMANOVÁ IZABELA	Gymnázium V. B. Nedožerského Ma- tice slovenskej 16 Prievidza	---	---	---	---	---	--- PN

TRNAVSKÝ KRAJ

Krajská porota

Status PRIEZVISKO meno tituly

<i>Predseda</i>	doc. PhDr. RUSNÁK Peter, PhD.
<i>Členka</i>	Mgr. CHMURČIAK Peter
<i>Členka</i>	Mgr. VOZÁROVÁ Marta
<i>Členka</i>	Mgr. RÉVESOVÁ Jana

Zoznam, hodnotenie a poradie súťažiacich

	PRIEZVISKO meno	Škola	TEST Body	TÉZA Číslo	TÉZA Body	BODY spolu	UM	ST
1	UŠÁK Martin	Gymnázium A. Merici Hviezdosla- vova 10 Trnava	49	4	60	109	1.	ÚR
2	VALÚCH Tobias	Gymnázium F. V. Sa- sinka Nám. slobody 3 Skalica	37	3	60	97	2.	ÚR
3	MAREK Oliver	Gymnázium Pierra de Coubertina Nám. SNP 9 Piešťany	57	7	39	96	3.	ÚR
4	DVORANOVÁ Doris	Gymnázium I. Kupca, Komenského 13 Hlo- hovec	38	9	57	95	4.	ÚR
5	PESTÚN Adam	Gymnázium Jána Hol- lého Na hlinách 7279/30 Trnava	45	11	49	94	5.	ÚR
6	BABČAN Karol	Spoj. škola/Gymn. J. Bottu 31 Trnava	36	1	56	92	6.	ÚR
7	MITOŠINKA Jakub	Arcibiskupské gym- názium biskupa P. Jantauscha J. Hollého 9, Trnava	39	15	51	90	7.	ÚR
8	KINZEL Adam	Gymnázium J. B. Magina Beňov- ského 358/100 Vrbové	29	13	59	88	8.	ÚR
9	MANČUŠKOVÁ Michaela	Gymnázium Ladi- slava Dúbravu Sme- tanov háj 285/8 Dunajská Streda	25	2	45	70	9.	R
10	STARYCHOVÁ Sofia	Stredná zdravotnícka škola Lichardova 1 Skalica	15	12	27	42	10.	R

Dôležitá poznámka k pilotu na krajskom kole Trnavského kraja: Skúsenosť z predchá-
dzajúcich dištančných ročníkov (obdobia pandémie covid-19), kedy sme k online testu
na krajské kolá pozývali aj prihlásené a prihlásených z 2. miesta prihlášok, ukázala, že

v niekoľkých prípadoch súťažiace a súťažiaci z 2. miesta prihlášok dosiahli v teste lepšie výsledky ako súťažiace a súťažiaci z 1. miesta prihlášok.

Predseda KK OĽP Trnavského kraja preto na krajské kolo 25. r. OĽP pozval súťažiace a súťažiach z 1. miesta prihlášok (k testu i téze) aj 2. miesta prihlášok (len k testu).

V súlade s Propozíciami 25. r. OĽP však môžeme uviesť v oficiálnej krajskej výsledkovej listine výsledky súťažiach len z 1. miesta prihlášok. V extra tabuľke zverejňujeme výsledky pilotnej skupiny.

Pilotná skupina súťažiach

	PRIEZVISKO meno	Škola	TEST Body
1	PAŽÍTKOVÁ Liliana	Gymnázium Pierra de Coubertina Nám. SNP 9 Piešťany	60
2	KRAJČOVIČ Samuel	Spojená škola/Gymnázium J. Bottu 31 Trnava	41
3	PRÍBIŠOVÁ Paulína	Gymnázium A. Merici Hviezdoslavova 10 Trnava	33
4	SUSKO Samuel	Arcibiskupské gymnázium biskupa P. Jantauscha J. Hollého 9 Trnava	20

ŽILINSKÝ KRAJ

Krajská porota

Status PRIEZVISKO meno tituly

<i>Predseda</i>	PhDr. CHOVANEC Ján
<i>Členka</i>	Mgr. KOŽELOVÁ Alžbeta
<i>Členka</i>	Mgr. MINEK Roman

Zoznam, hodnotenie a poradie súťažiacich

	PRIEZVISKO meno	Škola	TEST Body	TÉZA Číslo	TÉZA Body	BODY spolu	UM	ST
1	DROPPA Matej	Gymnázium M.M. Hodžu Hodžova 9 Liptovský Mikuláš	50	3	60	110	1.	ÚR
2	HOLÁ Andrea	Gymnázium sv. Fran- tiška z Assisi J. M. Hur- bana 44 Žilina	48	2	59	107	2.	ÚR
3	VECEL Lukáš	Gymnázium Jozefa Lettricha, J. Lettricha 2 Martin	39	13	58	97	3.	ÚR
4	MÁČA Matúš	Gymnázium, Jesen- ského 2243 Kysucké Nové Mesto	36	15	56	92	4.	ÚR
5	KISEL Michal	Evanjelické gymná- zium M. R. Štefánika 19, Martin	39	1	49	88	5.	ÚR
6	MARUŇÁK Patrik	Obchodná akad. Ber- nolákova 2 Martin	32	7	56	87	6.	ÚR
7	BACULOVÁ Nikola	SOŠ obchodu a slu- žieb Ul. 17. novembra 2579 Čadca	35	9	51	86	7.	ÚR
8	PITÁK Matej	Gymnázium Antona Bernoláka Mieru 23 Námestovo	35	10	48	83	8.	ÚR
9	ŠEVČIKOVÁ Nikol	Gymnázium, Veľká Ok- ružná 22 Žilina	30	14	52	82	9.	ÚR
10	SEDLIAČEK Samuel	Gymnázium Hlinská 29, Žilina	32	8	45	77	10.	ÚR
11	BRIŠOVÁ Terézia	Gymnázium Varšavská 1, Žilina	30	13	38	68	11.	R
12	KOVÁČIK Marek	Gymnázium J. M. Hurbana 17 no- vembra 1296 Čadca	31	12	30	61	12.	R
13	CIPKO Jakub	SOŠ podnikania Sasin- kova 45 Žilina	34	---	---	---	13.	R

14	HREUSÍKOVÁ Martina	Gymnázium bilin- gválne T. Ružičku 3 Žilina	29	---	---	---	14.	R
15	PENIČKOVÁ Ema	CSŠ/Cirkevné gymná- zium A. Radlinského Okružná 25, Dolný Ku- bín	28	---	---	---	15.	R
16	KOPÁSEK Karol	Obchodná akadémia D. M. Janotu Ul. 17. novembra 2701 Čadca	28	---	---	---	16.	R
17	TOMEČEK Maximilián	SOŠ polytechn. Demä- novská cesta 669, Lip- tovský Mikuláš	27	---	---	---	17.	R
18	CHOVANOVÁ Sarah Amina	Gymnázium Kráľovnej pokoja Na Závaží 2 Žilina	25	---	---	---		R
19	GLOSEROVÁ Terézia	Gymnázium Bytča Štefánikova 4 Bytča	25	---	---	---		R
20	KURCINOVÁ Natália	Gymnázium Š. Moy- zesa 21 Ružomberok	25	---	---	---		R
21	LAKOŠTÍKOVÁ Diana	SOŠ poľnohosp. a a služieb na vidieku Predmestská 82 Žilina	24	---	---	---		R
22	BRNÍKOVÁ Lea	SOŠ pedagogická ul. SNP 509/116 Tur- čianske Teplice	24	---	---	---		R
23	COLOTKA Michal	SOŠ strojnícka Špor- tová 1326 Kysucké Nové Mesto	22	---	---	---		R
24	REZNIK Matúš	Evanj. gymnázium J. Tranovského Komen- ského 10 Liptovský Mi- kuláš	22	---	---	---		R
25	TRUNKVALTE- ROVÁ Slávka	Súkromná SOŠ Sale- ziánska 18, Žilina	15	---	---	---		R
26	HLAVENKA Lukáš	SPŠ technická Novo- meského 5/24 Martin	13	---	---	---		R

3.4 Správy o prezenčných školských a krajských kolách 25. r. OLP

Správy sú ďalším našim interným výkonom v záujme zberu dát a informácií o prvých dvoch stupňoch súťaže (pokiaľ ide o školské kolá, len do tej miery, do akej to môžeme zistiť z prihlášok na krajské kolá). Vďaka patrí predsedníckam a predsedom krajských komisií OLP, pretože popri svojich náročných pedagogických a iných pracovných povinnostiach zvládli aj komplexnú koordináciu a realizáciu krajských kôl, zber a expedíciu úvah a ďalšie úkony, súvisiace s pripravovaným celoštátnym kolom.

Správy sú podkladom pre celkovú štatistiku ročníka a zároveň cennou reflexiou predovšetkým krajských kôl. Obsahujú spätnú väzbu k súťažným materiálom, práci odbornej poroty rs. porôt, údaje o organizácii, spolupráci, podpore krajských kôl ale aj o novoúčastnených školách. Tento raz sme sa snažili podrobnejšie zmapovať prístup RÚŠS k podpore krajských kôl. Zistili sme a rámcovo uvádzame v jednotlivých správach, že tak finančná ako aj nefinančná podpora sa odlišovala od kraja ku kraju, napr. rozpočet pre krajské kolá bol na úrovni približne 300 (najčastejšie) až 700 eur (ojedinele), rozdiely boli aj v podporených položkách a vo výklade toho, čo je povinnosťou úradu a čo organizátora súťaže (napr., kto má tlačiť súťažné podklady, diplomy, atď.). V Košickom a Trenčianskom kraji do organizácie vstúpilo CVČ – Centrum voľného času (uvidíme, čo prinesie budúcnosť, či zotrvá model podpory via CVČ alebo nastúpi RÚŠS), dáta o výške podpory nemáme k dispozícii. Podrobnosti evidujeme interne a mienime ich využiť pri komunikácii s vyhlasovateľom POPS a NIVAM najmä v tom zmysle, aby došlo k optimalizácii a štandardizácii postupov RÚŠS.

Nižšie uvádzame správy za jednotlivé kraje s tým, že krajské poroty sú uvedené v rámci výsledkovej listiny krajských kôl OLP (pozri 3.3). Poukazmi adresovanými z terénu OLP sa v organizačnom jadre OLP pravidelne zaoberáme a podľa našich možností sa snažíme o nápravu. Ďalšie podnety vysvetľujeme rs. tlmočíme tvorcom štátnej vzdelávacej politiky prostredníctvom analýz, ktoré v prostredí OLP pripravujeme.

OLP v Bratislavskom kraji

Správu predložila: Mgr. Zuzana Smetanová, predsedníčka KK OLP

1. časť ŠKOLSKÉ KOLÁ OLP, konali sa do 9. decembra 2022

Zdroj údajov: prihlášky do krajského kola OLP

<i>Účasť za kraj</i>	<i>Počet škôl</i>	<i>Počet Žiakov</i>	<i>Počet Žiakov</i>	<i>Počet Učiteliek</i>	<i>Počet Učiteľov</i>
	↓	↓	↓	↓	↓
Gymnázia→	20	76	66	11	5
SOŠ→	12	87	61	11	2
Spolu→	32	163	127	22	7

Škola zúčastnená 1.krát Názov, adresa ↓

Gymnázium →	Gymnázium, Hubeného 23, Bratislava
SOŠ →	Súkromná SOŠ športová/ELSB-/American Academy, Obchodná akadémia, Račianska ul. Bratislava
Spolu škôl – počet →	3+1 Evanjelické lýceum Vranovská 2, Bratislava / staro- nová, návrat po cca 3 ročníkoch

Záver, poznámky a návrhy k školským kolám, ak boli uvedené v prihláškach na krajské kolo v časti Priebeh školského kola alebo, ak bolo zmapované inak.

Školské kolá obsahovali prevažne súťažné časti: test, modelové situácie. SOŠ využili viac modelové situácie, prípadne úvahu na rôzne spoločenské témy. Prevažovala forma organizácie 1 učiteľkou/1 učiteľom. Školské kolá sa konali v rámci spoločenskovedných seminárov, prípadne vyučovacích hodín OBN, ETV. Na novozapojenej škole, OA Račianska, Bratislava, sa OLP konala na žiacky podnet; sociálna pedagogička súťaž realizovala ako celoškolskú aktivitu, viac-menej so žiačkami a žiakmi z každej triedy.

Podnety a informácie zo škôl a predsedníčky KK OLP:

1. informujeme, že študijné zdroje z www.olp.sk/ sa intenzívne využívajú v príprave na OLP;
2. navrhujeme pripraviť/zverejniť modelové školské kolo OLP a prípadne ho pilotovať na niektorej škole, ktorá sa už dlhodobo zapája do OLP, s účasťou iných, menej skúsených škôl;
3. vzhľadom na to, že prostredníctvom prihlášok na krajské kolo nie je možné zozbierať detailné čísla a údaje o školských kolách OLP, navrhujeme pripraviť a poslať do škôl dotazník alebo ho vystaviť online cez google a pod.;

4. keďže školy hlásia vysokú zapojenosť do Olympiády kritického myslenia, navrhuje sa organizovať aj OLP ako celodennú, prípadne aj týždennú aktivitu ľudskoprávneho vzdelávania na škole.

2. časť KRAJSKÉ KOLO OLP, konalo sa 9.2.2023

Spätná väzba k testu (ak ste ju zachytili, rozdeľte na reakciu žiacku/učiteľskú/poroty)

Prikladám analýzu neúspešnosti súťažiacich pri riešení testu. Najnáročnejšie boli testové úlohy č. 25 a 29 (obe ich nesprávne riešilo 20 z 23 súťažiacich). Výrazný neúspech súťažiacich sa týkal aj úloh č.: 17,12,11 a 4. Vysoká chybovosť sa vyskytla v cca 11 úlohách, 100% správnosť/úspešnosť nedosiahol nik. Najvyšší počet získaných bodov bol 46 (zo 60) bodov. Celkovo len 6 súťažiacich uspelo nad 60%. Na 100% správne riešená bola úloha č. 5 u všetkých 23 súťažiacich.

Osobitná časť analýzy sa zamerala na výsledky tých súťažiacich v počte 11, ktorí boli na prihláškach na krajské kolo na 2. mieste, teda v náhradníckej roli (na krajské kolo boli pozvaní pilotne).

Aj u nich bola úloha č. 29 najnáročnejšia (nik ju neriešil správne). Pri úlohách č. 22 a 25 neuspelo 9 súťažiacich. Všetkých 11 súťažiacich správne riešilo úlohu č. 9. Naopak, len 1 z nich správne označil úlohu č. 14. Úspešnosť 60% v teste by dosiahla/dosiahol len 1 z nich.

Test hodnotili žiaci a žiačky ako veľmi politologický, skôr vysokoškolský, nie ľudskoprávny. Upozorňujem na výskyt tzv. negatívnych otázok (úloha č. 30, ak sa v budúcnosti vyskytne, navrhujem zvýrazniť zadanie).

KK OLP navrhla test z krajského kola KK vypustiť, prípadne dať väčšiu váhu ústnej časti, nakoľko práve to je na celoštátnom kole dôležité (napr., súťažiaca, ktorá bola v minulom ročníku v teste krajského kola slabšia, sa na celoštátnom kole prepracovala do finále).

Druhú časť, tézu hodnotila krajská porota/krajské poroty (zloženie poroty/porôt, bodové zisky súťažiacich a 8 postupujúcich sú uvedené v krajskej výsledkovej listine).

Spätná väzba k práci krajskej poroty/krajských porôt

Postup pri zostavení poroty a práci poroty; ak ste čelili nejakým problémom, akým a ako ste ich riešili?

Zostavili sme tri poroty, z dôvodu uskutočnenia pilota krajského kola OLP za účasti oboch prihlásených z prihlášky. Ústnej časti sa zúčastnili všetky súťažiace a všetci súťažiaci, ich úspešnosť bola vyhodnotená po absolvovaní oboch kôl súťaže. Krajská výsledková listina bola opatrená vysvetlením.

Spätná väzba krajskej poroty/krajských porôt k tézám a súťažiacim

1. Skladba a úroveň/kvalita téz všeobecne aj konkrétne, pokiaľ ide o jednotlivé tézy:
Vystavenie téz vopred je kladne hodnotené, opakovane sa to osvedčuje.

2. Úroveň riešenia téz súťažiacimi; ich prípadné námietky/povaha a riešenie:
Žiaci a žiačky dobre uchopili tézu, definovali a jasne prezentovali problém ako aj svoj pohľad v porovnaní či konfrontácii s inými verejnými pohľadmi.

3. Iné:

Na krajskom kole by mala byť väčšia váha bodov z ústnej časti, nakoľko na celoštátnom kole je dôležitá prezentácia témy, verejné vystupovanie, odvaha diskutovať, prejaviť aj vlastné ľudskoprávne a demokratické postoje. Navrhujeme prijať model súťaže (napr. bez testu, s riešením modelových prípadov), ktorý by to zohľadnil a bol by prítiažlivý aj pre SOŠ-y.

Odporúčame zväziť ustavičné zmeny, napríklad Propozícií, aj v čase tesne pred krajskými kolami, čo sa javí neprehľadne.

Odporúčame zverejniť na webe OLP tak nové emailové kontá krajských predsedníčok a predsedov ako aj ponechať pôvodné, zaužívané emailové kontá (súkromné/školské), na ktoré sú učiteľky a učelia zvyknutí.

Odporúčame výrazne zjednodušiť prihlasovanie/prihlášky do krajského kola (žiadajú pedagógovia a rodičia).

Údaje o krajskom kole

<i>Hl. organizátor/ka krajského kola</i>	Mgr. SMETANOVÁ Zuzana
<i>Spoluorganizátor – osoba/inštitúcia</i>	Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií/BISLA, Grösslingová 53, Bratislava;
	Mgr. Lucia Sulíková
<i>Krajské kolo – podpora/ RÚŠS – kontaktná osoba, čo presne úrad financoval a poskytol</i>	RÚŠS; Anna Gabron: finančné zabezpečenie pokrylo ceny pre 1. – 3. miesto, stravné; propa- gačné predmety, darčeky pre súťažiacich aj pe- dagogický sprievod; kancelárske potreby.
<i>Krajské kolo – podpora/ Iný partner/iní partneri: čo presne</i>	Podpora, záštita, sprievodné vystúpenia: Mgr. Dagmar Kusá, PhD. Undergraduate Studies Coordinator BISLA doc. Samuel Abrahám, PhD., rektor BISLA

Škola zúčastnená 1. krát *Názov, adresa*

Gymnázium	Gymnázium Hubeného 23, Bratislava
SOŠ	Súkromná SOŠ športová/ELSB/-American Academy, Obchodná akadémia ,Račianska ul. Bratislava
Spolu škôl - počet	3+1 Evanjelické lýceum Vranovská 2, Bratislava / staronová, staronová, návrat po cca 3 ročníkoch

3. časť KRAJSKÉ KOLO OLP/Prílohy: fotodokumentácia, medializácia

Zhotovená fotodokumentácia; príspevky vystavené na weboch jednotlivých škôl; článok zaslaný na zverejnenie na stránke BSK.

OLP v Banskobystrickom kraji

Správu predložila: PhDr. Karin Straková, predsedníčka KK OLP

1. časť ŠKOLSKÉ KOLÁ OLP, konali sa do 9. decembra 2022

Zdroj údajov: prihlášky do krajského kola OLP

<i>Účasť za kraj</i>	<i>Počet škôl</i>	<i>Počet Žiačok</i>	<i>Počet Žiakov</i>	<i>Počet Učiteliek</i>	<i>Počet Učiteľov</i>
	↓	↓	↓	↓	↓
Gymnázia→	15	118	73	19	11
SOŠ→	11	137	71	17	3
Spolu→	26	255	144	36	14

Škola zúčastnená 1.krát *Názov, adresa ↓*

Gymnázium →	1. Súkromné Banskobystrické gymnázium, Ružová 15 B, Banská Bystrica
SOŠ →	0
Spolu škôl – počet →	1

Záver, poznámky a návrhy k školským kolám, ak boli uvedené v prihláškach na krajské kolo v časti Priebeh školského kola, alebo, ak to máte inak zmapované.

Tento rok prebehli kolá prezenčne, niekde sa zapojili celé triedy, zväčša to boli dobrovoľníci/dobrovoľníčky z viacerých tried a ročníkov, so záujmom o súťaž. V pár prípadoch sa vyskytla sólo prihláška do krajského kola 1 žiaka/žiačky z konkrétnej školy.

2. časť KRAJSKÉ KOLO OLP, konalo sa 9.2.2023

Spätná väzba k testu (ak ste ju zachytili, rozdeľte na reakciu žiacku/učiteľskú/poroty)

Žiacka reakcia – 2x: „Test bol pomerne náročný, avšak nestážujeme sa, nakoľko ide o súťaž nad rámec učiva“.

Učiteľská reakcia – 3x: „Veľmi zaujímavé úlohy testu“.

Učiteľská reakcia – 5x: „Test bol ťažký“.

Komentár predsedníčky KK OLP: zo 60 možných bodov najvyšší zisk bol 43, potom sa vyskytovali zisky okolo 30, čo sa mi javí ako dosť nízka úroveň riešenia úloh testu.

Druhú časť, tézu hodnotila krajská porota/krajské poroty (zloženie poroty/porôt, bodové zisky súťažiacich a 8 postupujúcich sú uvedené v krajskej výsledkovej listine).

Spätná väzba k práci krajskej poroty/krajských porôt

Postup pri zostavení poroty a práci poroty; ak ste čelili nejakým problémom, akým a ako ste ich riešili?

Porotu som zostavila na základe mojich viacročných skúseností (táto porota pôsobila aj v minulosti).

Žiaľ, podľa RÚŠS krajskej porote nenáleží žiadna finančná odmena (dohoda o odmene nebola uzavretá), porotcovské dekréty máme platné od vlani (r. 2022), podľa p. Zajkovej/RÚŠS je práca v porote naša práca pedagogického zamestnanca, a keďže si daný deň nečerpáme dovolenku, beží nám v školách naša základná mzda (s odvolaním na Smernicu o súťažiach 23/2017 a príloha 1 k smernici 23/2017). Pani Zajková je proti akýmkoľvek dohodám, tvrdiac: „všetky peniaze sú pre deti, čo tí učitelia vlastne chcú“. Ja neviem právne interpretovať predmetnú smernicu, avšak komunikujem s inými kolegynami a kolegami z iných krajov, kde zjavne boli dohody o odmene za prácu v odbornej hodnotiacej porote možné a uzavreté.

Dotazník spätnej väzby som si dala spraviť mailom, aby som to mala aj písomne podložené nižšie.

Komentár učiteľky novo zapojeného gymnázia: „Olympiády ľudských práv som sa ako učiteľka zúčastnila prvýkrát. Som veľmi potešená a nadšená z celej organizácie, Vášho milého prístupu a aj z miesta, ktoré ste vybrali. Priestor Pamätníka SNP a odborný výklad len umocnili atmosféru a dôležitosť celej olympiády. Veľmi sa teším, že nám pred očami rastie generácia mladých "bojovníčok a bojovníkov" za ľudské práva.“

Komentár učiteľky školy, ktorá sa opakovane zúčastňuje OLP: „Karin, ďakujem veľmi pekne za mail, za podporu a klobúk dole pred organizáciou tejto náročnej olympiády!“

Spätná väzba krajskej poroty/krajských porôt k tézám a súťažiacim

1. Skladba a úroveň/kvalita téz všeobecne aj konkrétne, pokiaľ ide o jednotlivé tézy.

Tézy považujeme za primerané, boli riadne a včas zverejnené, súťažiaci a súťažiaci mali dostatočný priestor na ich prípravu.

2. Úroveň riešenia téz súťažiacimi; ich prípadné námietky/povaha a riešenie.

Súťažiaci a súťažiaci boli naozaj na vysokej úrovni, ich argumentácia, postoje, hodnoty (radosť počúvať a diskutovať). Keďže súťaž prebiehala v priestoroch Pamätníka SNP, v publiku boli aj zamestnanci a zamestnankyne pamätníka, napr. Mgr. Lucia Sotáková, PhD., historička, múzejná pedagogička, ktorá na záver poďakovala za veľmi prínosnú diskusiu zo strany súťažiacich a vyzdvihla aj ich vedomosti.

3. Iné

Údaje o krajskom kole

<i>Hl. organizátor/ka krajského kola</i>	PhDr. Karin STRAKOVÁ, predsed. KK OĽP
<i>Spoluorganizátor – osoba/inštitúcia</i>	--
<i>Krajské kolo – podpora/ RÚ ŠS – kontaktná osoba, čo presne úrad financoval a poskytol</i>	PhDr. Gabriela Zajková, RÚŠS v Banskej Bystrici, poskytol prostriedky na občerstvenie, technické zabezpečenie (nákup papiera, tónov), ceny, 1. - 3. miesto. Testy, odpovedové hárky, tézy a diplomy sme tlačili svojpomocne. Na odmeny porote prostriedky určené neboli.
<i>Krajské kolo – podpora/ Iný partner/iní partneri: čo presne</i>	Artfórum, Zuzana Sloboda Szabóová Dar: 20 € poukážka do kníhkupectva pre 2. miesto.

Škola zúčastnená 1. krát Názov, adresa

<i>Gymnázium</i>	1. Súkromné Banskobystrické gymnázium, Ružová 15 B, Banská Bystrica
<i>SOŠ</i>	0
<i>Spolu škôl - počet</i>	1

3. časť KRAJSKÉ KOLO OĽP/Prílohy: fotodokumentácia, medializácia

Zhotovená fotodokumentácia; príspevky vystavené na weboch jednotlivých škôl.

OLP v Košickom kraji

Správu predložila: Ing. Katarína Kovalová, PhD., predsedníčka KK OLP

1. časť ŠKOLSKÉ KOLÁ OLP, konali sa do 9. decembra 2022

Zdroj údajov: prihlášky do krajského kola OLP

<i>Účasť za kraj</i>	<i>Počet škôl ↓</i>	<i>Počet Žiačok ↓</i>	<i>Počet Žiakov ↓</i>	<i>Počet Učiteliek ↓</i>	<i>Počet Učiteľov ↓</i>
Gymnázia→	21	81	84	31	7
SOŠ→	13	75	84	18	4
Spolu→	34	156	168	49	11

Škola zúčastnená 1.krát Názov, adresa ↓

Gymnázium →	-
SOŠ →	-
Spolu škôl – počet →	-

Záver, poznámky a návrhy k školským kolám, ak boli uvedené v prihláškach na krajské kolo v časti Priebeh školského kola, alebo, ak to máte inak zmapované.

Všetky zapojené školy preferovali prezenčnú formu školského kola OLP, ktorá sa im osvedčila po predchádzajúcich ročníkoch OLP. Na prevažnej väčšine škôl prebehli školské kolá formou testov (kombinácia úloh z testov predchádzajúcich ročníkov) a ústnej časti (diskusia a prezentácia na ľudskoprávne témy). Na niektorých školách bolo súčasťou školského kola aj písanie úvahy/eseje, prípadne riešenie modelových situácií.

Pani učiteľka z Gymnázia P. J. Šafárika v Rožňave uviedla na základe svojich skúsenosti, že OLP je atraktívnejšia pre žiactvo 4. ročníka, nakoľko téma ľudských práv sa začína venovať až v druhom polroku 3. ročníka.

Na 2 školách sa školské kolo OLP v súlade s propozíciami OLP nekonalo (SOŠ ekonomická, Stojan 1, Spišská Nová Ves; Gymnázium sv. Tomáša Akvinského, Zbrojničná 3, Košice), pre individuálny záujem boli vystavené prihlášky na krajské kolo.

Ako zaujímavosť a možno aj ako motiváciu pre iné školy uvádzam v rámci školského kola OLP spoluprácu SOŠ priemyselných technológií v Košiciach - Šaca so Spolkom medicín v Košiciach (workshop na tému „migranti a utečenci“) a aktivitu „Vstúpte do krajiny dôstojnosti“. Školskému kolu na tejto škole už tradične predchádzajú triedne kolá OLP, na ktorých si pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu pripomíname udalosti 17. novembra a ich odkaz. Okrem diskusie s triednymi učiteľkami, učiteľmi a majstrami

odborného výcviku, každá žiačka a každý žiak rieši kvízové otázky: „Čo vieš o ľudských právach?“. V tomto roku sa triednych kôl zúčastnilo spolu 248 žiačok a žiakov, z nich do školského kola postúpilo 12 najúspešnejších riešiteľiek a riešiteľov. Triedne kola viedlo 9 učiteľiek, 4 učítelia, 1 majster odbornej výchovy.

2. časť KRAJSKÉ KOLO OLP, konalo sa 9.2.2023

Spätná väzba k testu (ak ste ju zachytili, rozdeľte na reakciu žiacku/učiteľskú/poroty)

Spätná väzba žiacka (získaná ústne od súťažiacich aj niektorých prítomných učiteľiek a učiteľov): žiaci a žiačky boli na testovú časť pripravovaní na báze testov predchádzajúcich ročníkov OLP; náročnosť testu 25. ročníka bola vysoká.

Spätná väzba poroty: vysoká náročnosť testu, v teste sa vyskytovali úlohy, na ktoré sa žiaci a žiačky stredných škôl všeobecne nepripravujú (veľa úloh v teste sa týkalo udalostí z roku 2022). Porota a komisia navrhuje, aby aktuálne témy boli v budúcnosti zahrnuté do téz, ktoré súťažiacim poskytujú v predstihu čas na prípravu.

Druhú časť, tézu hodnotila krajská porota/krajské poroty (zloženie poroty/porôt, bodové zisky súťažiacich a 8 postupujúcich sú uvedené v krajskej výsledkovej listine).

Spätná väzba k práci krajskej poroty/krajských porôt

Postup pri zostavení poroty a práci poroty; ak ste čelili nejakým problémom, akým a ako ste ich riešili?

Vzhľadom na nízky počet (3) úspešných riešiteľiek a riešiteľov testových úloh sa porota/komisia uzniesla, že do druhej časti krajského kola (k tézám) postúpia súťažiace a súťažiaci, ktorí dosiahli v teste zisk min. 32 bodov.

Spätná väzba krajskej poroty/krajských porôt k tézám a súťažiacim

1. Skladba a úroveň/kvalita téz všeobecne aj konkrétne, pokiaľ ide o jednotlivé tézy. ---
2. Úroveň riešenia téz súťažiacimi; ich prípadné námietky/povaha a riešenie. ---
3. Iné. ---

Údaje o krajskom kole

<i>Hl. organizátor/ka krajského kola</i>	Ing. Katarína KOVALOVÁ, PhD., predsedníčka KK OLP
<i>Spoluorganizátor – osoba/inštitúcia</i>	CVČ – regionálne centrum mládeže, Strojárska 3, 040 01 Košice – inštitúcia poverená organizáciou, kontaktná osoba - Mgr. Zuzana Mičinská, spolupracovali: Mgr. Roland Bánhegyi a Igor Tymczák: administrácia (príjem, spracovanie) prihlášok; spracovanie účastníckeho zoznamu podujatia; rozposlanie prihlášok na podujatie; príprava všetkých potrebných podkladov a materiálov pre podujatie (prezencia, tlač testov a ostatných súťažných materiálov, príprava a tlač diplomov); príprava Dohôd o vykonaní práce pre hodnotiacu porotu; obstaranie priestorov pre podujatie cestou spolupracujúceho partnera; zabezpečenie foto-dokumentácie z podujatia; spracovanie priebežných výsledkov súťaže a vypracovanie výsledkovej listiny; zabezpečenie (v zmysle objednania/nákupu) občerstvenia pre súťažiacich a hodnotiacu porotu; komunikácia s členmi krajskej komisie a prihlásenými školami; spolupráca s predsedníčkou KK OLP.
<i>Krajské kolo – podpora/ RÚ ŠS – kontaktná osoba, čo presne úrad financoval a poskytol</i>	Mgr. Katarína Kaňuchová, RÚŠS, Košice: financovanie občerstvenia pre súťažiacich a hodnotiacu porotu; cestovného pre súťažiacich; ceny pre 1. – 3. miesto (formou darčkových poukážok); Dohody o vykonaní práce vr. odvodov pre členky a členov hodnotiacej poroty a materiál potrebný pre prípravu podujatia.
<i>Krajské kolo – podpora/ Iný partner/iní partneri: čo presne</i>	Katedra anglistiky a amerikanistiky, FF UPJŠ, Moyzesova 9, Košice: komunikácia s vedúcou katedry: Dr.h.c. prof. Mgr. Slávkou Tomaščíkovou, PhD. a s odbornou asistentkou: Mgr. Petra Filipovou, PhD. Poskytnutie priestorov pre konanie podujatia (bezplatne a veľmi ochotne); zabezpečenie sprievodného programu v rámci podujatia: 1. prednáška na aktuálnu tému LGBTIQ+ menšiny, práv a postavenia, lektorovala: Mgr. Petra Filipová, PhD.; 2. informácia o možnostiach štúdia a spolupráce - Katedra anglistiky a amerikanistiky); poskytnutie pomoci v rámci priebehu podujatia (doktorandi katedry).

Škola zúčastnená 1. krát Názov, adresa

Gymnázium	-
SOŠ	-
Spolu škôl - počet	-

3. časť KRAJSKÉ KOLO OĽP/Prílohy: fotodokumentácia, medializácia

Zhotovená fotodokumentácia; príspevky vystavené na weboch jednotlivých škôl.

OĽP v Nitrianskom kraji

Správu predložila: PhDr. Ivana Hudaszek Semjanová, predsedníčka KK OĽP

1. časť ŠKOLSKÉ KOLÁ OĽP, konali sa do 9. decembra 2022

Zdroj údajov: prihlášky do krajského kola OĽP

<i>Účasť za kraj</i>	<i>Počet škôl</i>	<i>Počet Žiačok</i>	<i>Počet Žiakov</i>	<i>Počet Učiteliek</i>	<i>Počet Učiteľov</i>
	↓	↓	↓	↓	↓
Gymnázia→	13	78	41	18	5
SOŠ→	23	195	146	31	8
Spolu→	36	273	187	49	13

Škola zúčastnená 1. krát Názov, adresa ↓

Gymnázium →	-
SOŠ →	-
Spolu škôl – počet →	-

Záver, poznámky a návrhy k školským kolám, ak boli uvedené v prihláškach na krajské kolo v časti Priebeh školského kola, alebo, ak to máte inak zmapované.

Školské kolá realizovali učitelia a učiteľky formou testu a ústnej časti. Niektoré školy zadali súťažiacim témy, na ktoré písali úvahy. V určitých prípadoch si vybrali žiačku alebo žiaka so záujmom o ľudskoprávnu problematiku a vystavili jej/jemu prihlášku na krajské kolo. Bolo to najmä z dôvodu veľkej chorobnosti študujúcich.

2. časť KRAJSKÉ KOLO OĽP, konalo sa 9.2.2023

Spätná väzba k testu

Niektoré súťažiaci a niektorí súťažiaci sa vyjadrili, že test bol ľahký, avšak výsledok nebol adekvátny ich dojmu. Iní zase uviedli, že „tipovali“ správne riešenie.

Analýza neúspešnosti v teste:

Číslo úlohy/Počet správnych odpovedí: 1./25; 2./19; 3./25; 4./9; 5./31; 6./9; 7./21; 8./16; 9./27; 10./30; 11./8; 12./14; 13./18; 14./29; 15./8; 16./15; 17./17; 18./19; 19./11; 20./14; 21./17; 22./14; 23./21; 24./13; 25./4; 26./16; 27./19; 28./18; 29./8; 30./16; z 34 súťažiacich.

Druhú časť, tézu hodnotila krajská porota/krajské poroty (zloženie poroty/porôt, bodové zisky súťažiacich a 8 postupujúcich sú uvedené v krajskej výsledkovej listine, tu ich už neuvádzajte).

Spätná väzba k práci krajskej poroty/krajských porôt

Postup pri zostavení poroty a práci poroty; ak ste čelili nejakým problémom, akým a ako ste ich riešili?

Celú organizáciu i zostavenie odbornej poroty som riešila s Regionálnym úradom školskej správy v Nitre.

Spätná väzba krajskej poroty/krajských porôt k tézám a súťažiacim

1. Skladba a úroveň/kvalita téz všeobecne aj konkrétne, pokiaľ ide o jednotlivé tézy. ---

2. Úroveň riešenia téz súťažiacimi; ich prípadné námietky/povaha a riešenie.

Tézy zvládli na dobrej úrovni. Neboli námietky.

3. Iné. ---

Údaje o krajskom kole

Hl. organizátor/ka krajského kola

PhDr. Ivana HUDASZEK SEMJANOVÁ, predsedníčka KK OĽP

Spoluorganizátor – osoba/inštitúcia

RÚŠS v Nitre, PaedDr. Vanda Jóriová

Krajské kolo – podpora/

RÚŠS – kontaktná

osoba, čo presne úrad

financoval a poskytol

RÚŠS finančne podporil: stravné; ceny pre 1. – 3. miesto; DoVP pre porotu; MTZ; tlač diplomov pre 1. – 8. miesto.

<i>Krajské kolo – podpora/ Iný partner/iní partneri: čo presne</i>	Gymnázium vo Vrábľoch, dlhoročné miesto krajských kôl NR kraja, zabezpečilo tlač diplomov pre ďalších súťažiacich. Predsedníčka KK OĽP, Ivana Hudaszek Semjanová, zabezpečila ďalšie občerstvenie vlastným sponzoringom. Katedra politológie FiF UK Bratislava: sprievodné podujatie v rámci projektu Talking Courts (Hovorme o súdoch); prednášal JUDr. Dušan Špirek, sudca, Okresný súd Nitra. Podporou bola aj účasť osobností mesta a samosprávneho kraja na otvorení podujatia: Viktora Németha, primátora mesta Vrábľa; Sone Červenej, prednostky MÚ; Petra Privalinec, riaditeľa úradu NSK; Martiny Holečkovej, poslankyne NSK; Jána Václaveka, metodika odboru školstva NSK.
--	---

Škola zúčastnená 1. krát *Názov, adresa*

<i>Gymnázium</i>	-
<i>SOŠ</i>	-
<i>Spolu škôl - počet</i>	-

3. časť KRAJSKÉ KOLO OĽP/Prílohy: fotodokumentácia, medializácia

Zhotovená fotodokumentácia; príspevky vystavené na weboch jednotlivých škôl.
Predsedníčka KK OĽP uverejnila článok na svojom facebookovom profile, článok na facebooku školskom a na EduPage školy. Článok vyšiel aj vo Vrábelských novinách.
Dokumentácia k sprievodnému podujatiu: <https://fphil.uniba.sk/katedry-a-odborne-pracoviska/katedra-politologie/politologia/talkingcourts-sk/talkingcourtsevents/>
<https://new.gymvrable.sk/articles/2023/kkolp/>

OLP v Prešovskom kraji

Správu predložila: Mgr. Jozefína Lazorová, predsedníčka KK OLP

1. časť ŠKOLSKÉ KOLÁ OLP, konali sa do 9. decembra 2022

Zdroj údajov: prihlášky do krajského kola OLP

Účasť za kraj	Počet škôl ↓	Počet Žiačok ↓	Počet Žiakov ↓	Počet Učiteliek ↓	Počet Učiteľov ↓
Gymnázia→	16	104	64	18	7
SOŠ→	11	143	88	12	3
Spolu→	27	247	152	30	10

Škola zúčastnená 1.krát Názov, adresa ↓

Gymnázium →	0
SOŠ →	Stredná zdravotnícka škola, Lipová 32, Humenné
Spolu škôl - počet →	1

Záver, poznámky a návrhy k školským kolám, ak boli uvedené v prihláškach na krajské kolo v časti Priebeh školského kola, alebo, ak to máte inak zmapované.

Na väčšine škôl sa konali 2 časti školského kola OLP. Prvá bola prezenčná písomná, väčšinou pozostávala z vedomostného testu a druhá ústna, v ktorej žiaci a žiačky reagovali na aktuálne spoločenské problémy, napr. zneužívanie slobody prejavu, šírenie hoaxov a pod. Na niektorých školách robili žiaci a žiačky test cez Edupage, na niektorých písali esej. Prekvapila ma vysoká účasť žiačok a žiakov na školskom kole na Škole umeleckého priemyslu, Slavkovská 19, Kežmarok, celkovo až 47 a ešte vyššia, až 82, na Hotelovej akadémii Otta Brucknera, MUDr. Alexandra č. 29, Kežmarok. V prihláškach ale nie je uvedená forma školského kola.

2. časť KRAJSKÉ KOLO OLP, konalo sa 9.2.2023

Spätná väzba k testu (ak ste ju zachytili, rozdeľte na reakciu žiacku/učiteľskú/poroty)

Test sa porote javil ako náročný. Najvyšší počet dosiahnutých bodov bol 46 zo 60. Do budúcnosti by test bolo dobré upraviť graficky tak, aby úloha aj riešenia boli na jednej strane, čo by uľahčilo súťažiacim orientáciu v teste.

Druhú časť, tézu hodnotila krajská porota/krajské poroty (zloženie poroty/porôt, bodové zisky súťažiacich a 8 postupujúcich sú uvedené v krajskej výsledkovej listine).

Spätná väzba k práci krajskej poroty/krajských porôt

Postup pri zostavení poroty a práci poroty; ak ste čelili nejakým problémom, akým a ako ste ich riešili?

Problémy sme nemali. Každá oslovená osobnosť reagovala kladne na pozvanie.

Rozhodla som sa, že štvrtá porotkyňa bude zo SPŠ stavebnej, pretože už 10 rokov sa zúčastňuje OLP a minulý rok jej žiak dosiahol výborný výsledok. Kolegyňa prišla a uviedla, že ju to povzbudilo do ďalšej práce pre OLP. Chcem v tejto tradícii pokračovať, o čom som informovala učiteľky a učiteľov. Považujem za dôležité, aby v porote bol/a aj zástupca/zástupkyňa za stredné odborné školy. Porotu tvorili: Mgr. Jozefína Lazorová-predsedička, PhDr. Marián Richter – bývalý predseda KK OLP, Mgr. Gabriel Székely PhD z Inštitútu politológie filozofickej fakulty UNIPO a Mgr, Adela Kolpáková z SPŠ stavebnej Prešov. Pri hodnotení výkonov súťažiacich sme sa jednomyselne zhodli.

Spätná väzba krajskej poroty/krajských porôt k tézám a súťažiacim

1. Skladba a úroveň/kvalita téz všeobecne aj konkrétne, pokiaľ ide o jednotlivé tézy.

Podľa mňa je skladba pestrá, tézy sú aktuálne a zaujímavé.

2. Úroveň riešenia téz súťažiacimi; ich prípadné námietky/povaha a riešenie.

Žiačky a žiaci, ktorí postúpili, sa ich zhostili výborne, až na poslednú umiestnenú na 15. mieste, prišla ako náhradníčka a chcela sa vzdať riešenia tézy, ale presvedčili sme ju, tak zostala.

3. Iné. ---

Údaje o krajskom kole

<i>Hl. organizátor/ka krajského kola</i>	Mgr. Jozefína LAZOROVÁ, predsedníčka KK OLP
<i>Spoluorganizátor – osoba/inštitúcia</i>	Gymnázium svätej Moniky, RÚŠS Prešov
<i>Krajské kolo – podpora/ RÚŠS – kontaktná osoba, čo presne úrad financoval a poskytol</i>	Kontaktná osoba za RÚŠS: Mgr. Miloš Jakubík; RÚŠS financoval ceny pre súťažiacich; admin. potreby; odmeny poroty; občerstvenie.

*Krajské kolo – podpora/
Iný partner/iní partneri: čo presne*

Mesto Prešov venovalo darčkové tašky s reklamnými predmetmi.

Libresso books & coffee venovalo 30, 20 a 10 € poukážky pre 1. – 3. miesto.

Gymnázium svätej Moniky vníma usporiadanie podujatia ako reprezentáciu školy. Poskytlo občerstvenie pre všetkých (bagety, voda, káva, čaj); venovalo publikácie pre 1. – 3. miesto; tlačilo diplomy.

Artforum venovalo 1 knihu, ktorú sme odovzdali najúspešnejšiemu žiakovi zo stredných odborných škôl.

3. časť KRAJSKÉ KOLO OLP/Prílohy: fotodokumentácia, medializácia

Zhotovená fotodokumentácia; príspevky vystavené na weboch jednotlivých škôl.

Text z FB Gymnázia sv. Moniky: „*Vo štvrtok 9. 2. 2023 na našej škole prebehlo krajské kolo Olympiády ľudských práv. Celkovo sa počet našich žiakov rozrástol o 27 ďalších, ktorí k nám prišli z rôznych stredných škôl od Humenného až po Kežmarok. Súťažiaci najprv absolvovali test. Do ústnej časti postúpili 15 najlepších a v nej museli v priebehu 10 minút preukázať nielen znalosti o rôznych ľudskoprávných tézach, ale aj reagovať na otázky členov poroty. Po zrátaní bodov bolo poradie nasledovné. Na prvom mieste sa umiestnil žiak Gymnázium sv. Moniky, Tarasa Ševčenka 1, Prešov – Peter Halčko. Druhé miesto získal Martin Mihalčín z GJAR (Gymnázium Jána Adama Raymana) z Prešova a tretie miesto obsadila Sophia Bodnar zo Life Academy - Súkromné slovensko-anglické gymnázium z Popradu. Víťazov potešili vecné ceny od Mesto Prešov - Oficiálna stránka, knižné poukážky na 30, 20 a 10 eur od Libresso Books & Coffee v Prešove. Artforum Prešov venovalo knihu, ktorú sa porota rozhodla udeliť Róbertovi Mészárosovi z Stredná priemyselná škola stavebná Prešov – najúspešnejšiemu žiakovi zo stredných odborných škôl. Zároveň sa krajská komisia chce poďakovať vedeniu Gymnázia svätej Moniky, ktoré venovalo víťazom knihy a všetkým účastníkom občerstvenie. Víťazom blahoželáme a držíme palce pri reprezentácii Prešovského kraja na celoštátnom kole.“*

Pozri aj: <https://www.gymonika.sk/novinky/olympiada-ludskych-prav-krajske-kolo/>

OLP v Trenčianskom kraji

Správu predložila: Mgr. Zuzana Bachyncová, PhD., predsedníčka KK OLP

1. časť ŠKOLSKÉ KOLÁ OLP, konali sa do 9. decembra 2022

Zdroj údajov: prihlášky do krajského kola OLP

<i>Účasť za kraj</i>	<i>Počet škôl</i> ↓	<i>Počet Žiačok</i> ↓	<i>Počet Žiakov</i> ↓	<i>Počet Učiteľiek</i> ↓	<i>Počet Učiteľov</i> ↓
Gymnázia→	8	35	18	9	3
SOŠ→	10	59	47	13	2
Spolu→	18	94	65	22	5

Škola zúčastnená 1.krát Názov, adresa ↓

Gymnázium →	0
SOŠ →	SOŠ strojnícka, Partizánska cesta 76, Bánovce nad Bebravou
Spolu škôl – počet →	1

Záver, poznámky a návrhy k školským kolám, ak boli uvedené v prihláškach na krajské kolo v časti Priebeh školského kola, alebo, ak to máte inak zmapované.

Bez podnetov zo strany škôl.

2. časť KRAJSKÉ KOLO OLP, konalo sa 9.2.2023

Spätná väzba k testu (ak ste ju zachytili, rozdeľte na reakciu žiacku/učiteľskú/poroty)

Členky poroty si všimli, že najviac chýb bolo v úlohách s bodovou hodnotou 2.

Druhú časť, tézu hodnotila krajská porota/krajské poroty (zloženie poroty/porôt, bodové zisky súťažiacich a 8 postupujúcich sú uvedené v krajskej výsledkovej listine).

Spätná väzba k práci krajskej poroty/krajských porôt

Postup pri zostavení poroty a práci poroty; ak ste čelili nejakým problémom, akým a ako ste ich riešili?

Bez problémov, výborná spolupráca.

KCVČ nástojilo na 3-člennej porote, zdôvodnila som 4-člennú porotu (počas podujatia mám veľa organizačnej práce), kolegyne, členky poroty, zastali všetky činnosti spojené s hodnotením na vysokej úrovni.

Spätná väzba krajskej poroty/krajských porôt k tézám a súťažiacim

1. Skladba a úroveň/kvalita téz všeobecne aj konkrétne, pokiaľ ide o jednotlivé tézy.

Riešenia téz boli vyrovnané. Nestretli sme sa s námietkami alebo návrhmi. Po rozhovore s učiteľkami a učiteľmi pripravujúcimi na súťaž som sa dozvedela, že za najťažšiu považujú tézu č. 8.

Na riešenia téz sme mali á 7 minút, do ústneho kola vzhľadom na počet prihlásených, postúpili všetci. Nezúčastnila sa ho ale jedna súťažiaca, ktorá sa ospravedlnila, vzhľadom na zdravotnú indispozíciu.

2. Úroveň riešenia téz súťažiacimi; ich prípadné námietky/povaha a riešenie.

Bez námietok

3. Iné

Sprievodného podujatia, diskusie, medzi písomnou a ústnou časťou, s JUDr. Hrubalom, predsedom Špecializovaného trestného súdu, v rámci projektu Talking courts (Hovoríme o súdoch) sa zúčastnilo cca 80 ľudí. Okrem súťažiacich a ich sprievodu boli prítomní: maturanti a maturantky z predmetu OBN Gymnázia V. B. Nedožerského v Prievidzi, pozvané študentstvo z Piaristického gymnázia a Obchodnej akadémie v Prievidzi. Hostiace gymnázium zabezpečilo dôstojné privítanie hostá. Diskusia trvala 70 minút.

Údaje o krajskom kole

Hl. organizátor/ka krajského kola

Mgr. Zuzana BACHYNCOVÁ, PhD.

Spoluorganizátor – osoba/inštitúcia

Krajské kolo – podpora/ RÚ ŠS – kontaktná osoba, čo presne OÚ financoval a poskytol

KCVČ, Pod Sokolicami 14, Trenčín, Slávka Čameková: poskytl nafotené testy a odpovedové hárky; bagety pre súťažiace/ súťažiacich.

Krajské kolo – podpora/ Iný partner/iní partneri: čo presne

Gymnázium V. B. Nedožerského, Matice slovenskej 16, Prievidza poskytl: tlač diplomov, občerstvenie pre všetky účastníčky a všetkých účastníkov, pitný režim; pedag. dozor; priestory a pedag. dozor na sprievodnú aktivitu s JUDr. Hrubalom.

Katedra politológie FiF UK Bratislava: sprievodné podujatie v rámci projektu Talking Courts (Hovoríme o súdoch); pozri vyššie

<i>Škola zúčastnená 1. krát</i>	<i>Názov, adresa</i>
Gymnázium	0
SOŠ	SOŠ strojnícka, Partizánska cesta 76, 957 01 Bánovce nad Bebravou
<i>Spolu škôl - počet</i>	1

3. časť KRAJSKÉ KOLO OĽP/Prílohy: fotodokumentácia, medializácia

Zhotovená fotodokumentácia; príspevky vystavené na weboch jednotlivých škôl.

<https://fphil.uniba.sk/katedry-a-odborne-pracoviska/katedra-politologie/politologia/talkingcourts-sk/talkingcourtsevents/>

OĽP v Trnavskom kraji

Správu predložil: doc. PhDr. Peter Rusnák, PhD., predseda KK OĽP

1. časť ŠKOLSKÉ KOLÁ OĽP, konali sa do 9. decembra 2022

Zdroj údajov: prihlášky do krajského kola OĽP

<i>Účasť za kraj</i>	<i>Počet škôl</i>	<i>Počet Žiačok</i>	<i>Počet Žiakov</i>	<i>Počet Učiteliek</i>	<i>Počet Učiteľov</i>
	↓	↓	↓	↓	↓
Gymnázia→	9	44	54	11	4
SOŠ→	1	3	0	1	0
<i>Spolu</i> →	10	47	54	12	4

Uvedte presne druh školy; pri spojenej škole započítajte ako gymnázium al. SOŠ (podľa reálneho štúdia žiačky/žiaka – zdroj: prihlášky do krajského kola OĽP).

<i>Škola zúčastnená 1.krát</i>	<i>Názov, adresa ↓</i>
Gymnázium →	Gymnázium Ladislava Dúbravu, Smetanov háj 285/8, Dunajská Streda
SOŠ →	0
<i>Spolu škôl - počet</i> →	1

Záver, poznámky a návrhy k školským kolám, ak boli uvedené v prihláškach na krajské kolo v časti Priebeh školského kola (forma: prezenčná alebo dištančná, obsah, zapojenie žiačok a žiakov do prípravy a realizácie, spätná väzba, príklady osvedčenej

dobrej praxe, podnety pre krajskú a celoštátnu komisiu OLP), alebo, ak to máte inak zmapované.

Gymnázium Jána Hollého Trnava – v písomnej a ústnej časti školského kola až 3 žiaci/žiačky dosiahli najvyšší počet bodov.

Gymnázium J. B. Magina Vrbové – v písomnej a ústnej časti výborné a súmerateľné výsledky dosiahli v školskom kole až 4 žiaci/žiačky

Gymnázium Pierra de Coubertina Piešťany – viacero študentiek a študentov sa aktívne zapojilo do prípravy školského kola organizačne; účasťou na testovaní vedomostí; prípravou edukáciou s využitím podpory zo strany starších študujúcich so skúsenosťami so súťažou; vzájomným zapožičaním si študijných materiálov; KK OLP zaznamenala aj aktívnu pomoc a záujem pri realizácii školského kola zo strany tímu študentskej ambasádorskej školy a vyjadrenia študujúcich, hlavne z maturitných ročníkov, o pridanej hodnote súťaže.

Stredná zdravotnícka škola Skalica – zvýšený záujem študujúcich o ľudsko-právne témy z dôvodu vojnového konfliktu na Ukrajine a imigračných tém v Európe; škola pri edukácii aktívne využívala tézy z minulých ročníkov súťaže; slabiny vidí vyučujúca v zlej kontinuite vzdelávania spoločenskovedných tém na SOŠ; zároveň uvádza motivujúce príklady dobrej praxe na školách gymnaziálneho typu, ktoré majú potenciál inšpirovať nových uchádzačov o súťaženie v OLP.

2. časť KRAJSKÉ KOLO OLP, konalo sa 9.2.2023

Spätná väzba k testu (ak ste ju zachytili, rozdeľte na reakciu žiacku/učiteľskú/poroty)

Žiacke reakcie: dobrá organizácia i načasovanie súťaže; bohatý program prednášok a diskusií; viacero študentiek a študentov hodnotili úlohy testu ako náročné, resp. náročnejšie než v minulosti (tie a tí, ktorí súťaž absolvovali opakovane).

Učiteľské reakcie: dobré načasovanie a organizácia; spokojnosť s priebehom krajského kola; zaujímaví hostia; veľmi oceňovaná prítomnosť primátora Piešťan a riaditeľa školy Gymnázia Pierra de Coubertina Piešťany ako aj možnosť pozrieť si odborné prednášky dodatočne ako videonahrávky zverejnené na webovom sídle pre študentky a študentov, ktorí v čase sprievodného programu riešili ústnu časť olympiády; spokojnosť s cenami pre všetkých 8 postupujúcich do celoštátneho kola OLP.

Reakcie poroty: príjemná atmosféra; kvalitná distribúcia podkladov; zrozumiteľná navigácia v priestoroch školy i študentský servisný tím; záujem vedenia školy i vedenia mesta; privítala možnosť dodatočne sa zoznámiť s programom v prednáškovej miestnosti po-

mocou nahrávok, keďže im to práca v komisii neumožnila; ocenili prítomnosť laickej i odbornej verejnosti i alumni-OLP a gymnázia na prednáškach; vysoko hodnotili vecné ceny za ich prácu v komisii (donorom bolo oz Žiwell).

Druhú časť, tézu hodnotila krajská porota/krajské poroty (zloženie poroty/porôt, bodové zisky súťažiacich a 8 postupujúcich sú uvedené v krajskej výsledkovej listine).

Spätná väzba k práci krajskej poroty/krajských porôt

Postup pri zostavení poroty a práci poroty; ak ste čelili nejakým problémom, akým a ako ste ich riešili?

Krajská porota v už tradičnom zložení pracovala profesionálne; dodržiavala časové kritériá a bola súčinná pri organizácii celého dňa; komunikovala so súťažiacimi i pedagogickým sprievodom; vytvárala priateľskú atmosféru pri ústnom vypočutí súťažiacich; aktívne sa podieľala na vyhodnotení súťaže a oceňovaní víťaznej 8-ky.

Spätná väzba krajskej poroty/krajských porôt k tézám a súťažiacim

1. Skladba a úroveň/kvalita tém všeobecne aj konkrétne, pokiaľ ide o jednotlivé tézy.

Tézy: un block problémovo pomerne náročné, ale vecne i obsahovo dobre formulované a zrozumiteľné.

2. Úroveň riešenia tém súťažiacimi; ich prípadné námietky/povaha a riešenie.

Súťažiaci a súťažiaci riešili tézy bez prípravy, ich reakcie boli pohotové, no vzhľadom na obsah tézy boli niekedy vnímané príliš osobne a subjektívne (akási hypersenzibilita ako možný dôsledok korona krízy?). Súťažiaci a súťažiaci vedeli argumentovať príkladmi z praxe, ich čitateľské kompetencie boli rozvinuté a kultivovaná argumentácia zvládnutá.

3. Iné. ---

Údaje o krajskom kole

<i>Hl. organizátor/ka krajského kola</i>	Doc. PhDr. Peter RUSNÁK, PhD.
<i>Spoluorganizátor – osoba/inštitúcia</i>	RÚŠS v Trnave; Mgr. Nina Vakulová
<i>Krajské kolo – podpora/ RÚ ŠS – kontaktná osoba, čo presne OÚ financoval a poskytol</i>	RÚŠS v Trnave; RNDr. Huttová, Mgr. Vakulová: diplomy, odmeny pre porotu, občerstvenie pre súťažiacich, porotu a pedagogický sprievod.

<p><i>Krajské kolo – podpora/</i></p> <p><i>Iný partner/iní partneri: čo presne</i></p>	<p>Gymnázium Pierra de Coubertina Piešťany: účasť riaditeľa školy počas slávnostného otvorenia krajského kola; tlač testov, odpovedových hárkov, téz; administratíva súťaže.</p> <p>MsÚ Piešťany: účasť primátora počas slávnostného otvorenia krajského kola; vecné dary a upomienkové predmety pre víťaznú 8-ku súťažiacich.</p> <p>FiÚ SAV Bratislava: aktívna účasť prednášajúceho odborníka v oblasti volebných systémov.</p> <p>Katedra politológie FiF UK Bratislava: sprievodné podujatie v rámci projektu Talking Courts (Hovorme o súdoch); prednáška Mgr. Michala Novotného, sudcu a predsedu senátu správneho senátu Najvyššieho správneho súdu.</p> <p>Oz Žiwell Piešťany: vecné dary pre prednášajúcich hostí a porotu.</p> <p>Nadácia Milana Šimečku Bratislava: knižné dary pre prednášajúcich hostí a súťažiacich.</p> <p>www.pnky.sk /Tomáš Hudcovič: technická podpora</p> <p>www.zpiestan.sk: mediálna podpora</p> <p>www.piestanskydennik.sk: mediálna podpora</p>
---	---

Škola zúčastnená 1. krát *Názov, adresa*

Gymnázium	Gymnázium Ladislava Dúbravu, Smetanov háj 285/8, Dunajská Streda
SOŠ	0
Spolu škôl - počet	1

3. časť KRAJSKÉ KOLO OĽP/Prílohy: fotodokumentácia, medializácia

Zhotovená fotodokumentácia; príspevky vystavené na weboch jednotlivých škôl.

Ohlasy na Krajské kolo OĽP v Piešťanoch:

[https://cloud-9.edupage.org/cloud/pozvanka_Krajske-kolo-](https://cloud-9.edupage.org/cloud/pozvanka_Krajske-kolo-O LP_2023%281%29.pdf?z%3AXwq7DSJY9PMGY%2FMy-fFe%2FOMPjI6d1PSbD0kMo11%2Fvxw9kFxxWIm8vkmPEK9J028IQ)

[OLP_2023%281%29.pdf?z%3AXwq7DSJY9PMGY%2FMy-](https://cloud-9.edupage.org/cloud/pozvanka_Krajske-kolo-O LP_2023%281%29.pdf?z%3AXwq7DSJY9PMGY%2FMy-fFe%2FOMPjI6d1PSbD0kMo11%2Fvxw9kFxxWIm8vkmPEK9J028IQ)

[fFe%2FOMPjI6d1PSbD0kMo11%2Fvxw9kFxxWIm8vkmPEK9J028IQ](https://cloud-9.edupage.org/cloud/pozvanka_Krajske-kolo-O LP_2023%281%29.pdf?z%3AXwq7DSJY9PMGY%2FMy-fFe%2FOMPjI6d1PSbD0kMo11%2Fvxw9kFxxWIm8vkmPEK9J028IQ)

<https://www.zpiestan.sk/spravy/krajske-kolo-olympiady-ludskych-prav-tradicne-na-piestanskom-gymnaziu/>

[https://cloud-e.edupage.org/cloud/Talking-Courts-2023.pdf?z%3AJY-](https://cloud-e.edupage.org/cloud/Talking-Courts-2023.pdf?z%3AJY-XCluVRv%2FNq6AYEqE1T7PS7ehi3L0inV47pQmtT71Cuhanxiubzc0HlfFukT3yv)

[XCluVRv%2FNq6AYEqE1T7PS7ehi3L0inV47pQmtT71Cuhanxiubzc0HlfFukT3yv](https://cloud-e.edupage.org/cloud/Talking-Courts-2023.pdf?z%3AJY-XCluVRv%2FNq6AYEqE1T7PS7ehi3L0inV47pQmtT71Cuhanxiubzc0HlfFukT3yv)

<https://gypy.edupage.org/news/>

<https://www.youtube.com/watch?v=7kxJ7hMEsD8>

<https://www.youtube.com/watch?v=i6ZstCjpPnw>

<https://fphil.uniba.sk/katedry-a-odborne-pracoviska/katedra-politologie/politologia/talkingcourts-sk/talkingcourts-events/>

Ohlasy, info a video na webe Gymnázia Pierra de Coubertina, Piešťany:

k hostovaniu: Mgr. Michala Novotného, sudcu a predsedu senátu Najvyššieho správneho súdu SR

OLP v Žilinskom kraji

Správu predložil: PhDr. Ján Chovanec, predseda KK OLP

1. časť ŠKOLSKÉ KOLÁ OLP, konali sa do 9. decembra 2022

Zdroj údajov: prihlášky do krajského kola OLP

<i>Účasť za kraj</i>	<i>Počet škôl ↓</i>	<i>Počet Žiačok ↓</i>	<i>Počet Žiakov ↓</i>	<i>Počet Učiteľiek ↓</i>	<i>Počet Učiteľov ↓</i>
<i>Gymnázia →</i>	16	9	7	9	7
<i>SOŠ →</i>	11	5	6	7	4
<i>Spolu →</i>	27	14	13	16	11

Uvedte presne druh školy; pri spojenej škole započítajte ako gymnázium al. SOŠ (podľa reálneho štúdia žiačky/žiaka – zdroj: prihlášky do krajského kola OLP).

Škola zúčastnená 1.krát *Názov, adresa ↓*

<i>Gymnázium →</i>	0
<i>SOŠ →</i>	0
<i>Spolu škôl – počet →</i>	0

Záver, poznámky a návrhy k školským kolám, ak boli uvedené v prihláškach na krajské kolo v časti Priebeh školského kola, alebo, ak to máte inak zmapované.

Školské kolá OLP na školách prebehli podľa záujmu žiačok a žiakov vo forme testu a diskusie, resp. tam, kde bol záujem ojedinelý, bola vystavená individuálna prihláška do krajského kola. Po vzore realizovaných dištančných krajských kôl (počas pandémie covid-19) by niektoré školy privítali možnosť účasti prihlásených aj z 2. miesta prihlášky do krajského kola. Možnosti v kraji (finančné, priestorové a hlavne personálne) nám to však

nedovoľujú. Štatisticky ide v našom kraji o pokles záujmu stred. škôl o OĽP zhruba o 25 %.

2. časť KRAJSKÉ KOLO OĽP, konalo sa 9.2.2023

Spätná väzba k testu (ak ste ju zachytili, rozdeľte na reakciu žiacku/učiteľskú/poroty)

Test bol podľa súťažiacich aj pedagogického sprievodu náročný, a to hlavne pre žiačky a žiakov SOŠ, z ktorých do 2. časti krajského kola postúpili len traja.

Druhú časť, tézu hodnotila krajská porota/krajské poroty (zloženie poroty/porôt, bodové zisky súťažiacich a 8 postupujúcich sú uvedené v krajskej výsledkovej listine).

Spätná väzba k práci krajskej poroty/krajských porôt

Postup pri zostavení poroty a práci poroty; ak ste čelili nejakým problémom, akým a ako ste ich riešili?

Nakoľko len 13 súťažiacich splnilo po teste podľa počtu získaných bodov kritériá postupu do 2. časti súťaže, a to 10 z gymnázií a 3 zo SOŠ, bola ustanovená jedna hodnotiacia porota. Jeden žiak postúpil do 2. časti, ale sa jej dobrovoľne nezúčastnil.

Práca odbornej poroty bola harmonická a z hľadiska hodnotenia bezproblémová.

Spätná väzba krajskej poroty/krajských porôt k tézám a súťažiacim

1. Skladba a úroveň/kvalita tém všeobecne aj konkrétne, pokiaľ ide o jednotlivé tézy.

Boli nevyvážené. Pre žiačky a žiakov SOŠ veľmi náročné.

2. Úroveň riešenia tém súťažiacimi; ich prípadné námietky/povaha a riešenie.

Podľa typu školy – Pre žiačky a žiakov SOŠ veľmi náročné.

3. Iné. ---

Údaje o krajskom kole

Hl. organizátor/ka krajského kola

PhDr. Ján CHOVANEC, predseda KK OĽP

Spoluorganizátor – osoba/inštitúcia

Mgr. Dávid TYROL, tajomník KK OĽP

Krajské kolo – podpora/RÚ ŠS – kontaktná osoba, čo presne OÚ financoval a poskytol

RÚŠS Žilina, Ing. Anna Trauerová.

Poskytol: ceny pre 1. – 3. miesto, občerstvenie; odmeny – porota a organizátori

<i>Krajské kolo – podpora/ Iný partner/iní partneri: čo presne</i>	Gymnázium sv. Františka z Assisi, Žilina, riaditeľka PhDr. Anna Poláčková. Poskytlo: diplomy, vecné ceny, písacie potreby; študentskú organizačnú výpomoc. Katedra politológie FiF UK Bratislava: sprievodné podujatie v rámci projektu Talking Courts (Hovorme o súdoch); prednáška JUDr. Róberta URBANA, Krajský súd Žilina
--	--

Škola zúčastnená 1. krát Názov, adresa

<i>Gymnázium</i>	0
<i>SOŠ</i>	0
<i>Spolu škôl - počet</i>	0

3. časť KRAJSKÉ KOLO OĽP/Prílohy: fotodokumentácia, medializácia

Zhotovená fotodokumentácia; príspevky vystavené na weboch jednotlivých škôl.

<https://fphil.uniba.sk/katedry-a-odborne-pracoviska/katedra-politologie/politologia/talkingcourts-sk/talkingcourtsevents/>

4. Písomné práce – úvahy pred celoštátnym kolom 25. ročníka OLP

4. 1 Témy a garanti úvah

Výber garantov a komunikácia s nimi patria k priebežným aktivitám OLP. Ide o našich stabilných partnerov, ktorých vždy pozývame k novému ročníku, oboznamujeme ich s jeho špecifikami a nastavujeme detaily spolupráce až po celoštátne kolo a niekedy aj zaň (ak, napríklad, čerpanie darovanej ceny vo forme zahraničného pobytu nasleduje po uzavretí ročníka). Do komunikácie s partnermi (nielen garantmi) nevyhnutne vstúpilo to, čo sme konštatovali v úvode tejto kroniky: napriek jubilejnému, konečne prezenčnému 25. ročníku OLP sme vedeli, že celoštátne kolo bude limitované, a preto sme nemohli partnerské inštitúcie pozvať k hostšovaniu v takom rozsahu, ako to bolo možné za optimálnejších podmienok (ostatne v 21. ročníku). Naše vysvetlenia prijali garanti s porozumením, spolupatričnosťou a ústretovosťou.

V počte garantov došlo v porovnaní s dvomi prechádzajúcimi ročníkmi OLP k zmene. Kým v 24. a 23. ročníku ich bolo päť, v aktuálnom 25. ročníku boli štyria – Informačná služba/UNIS Vienna, reprezentujúc OSN; Kancelária Európskeho parlamentu na Slovensku; Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku a UNESCO Chair FHRE na UK v Bratislave. Garanti po našom vyzvaní najprv autonómne navrhujú „svoju“ tému úvahy. Len čo sú všetky témy k dispozícii, spoločne ich editujeme, aby nedošlo k duplicitě ale pestrosti tém. Ako je známe, témy úvah sú vyhlásené najneskôr k dátumu krajských kôl.

Každý garant si tvorí vlastný hodnotiaci tím, spravidla tvorený niekoľkými fundovanými osobami. Výsledky hodnotenia garant vpíše do protokolu spolu s cenami, ktoré venuje najvyšším hodnoteným úvahám (tieto ceny ohlasujeme až v závere celoštátneho kola). Úvahy sú podrobené v zásade trom, na sebe nezávislým rôznym hodnotiacim úrovňam. Prvou je hodnotenie garantov. Druhou je obhajoba úvah v druhej časti celoštátneho kola. Postupové poroty, pred ktorými k obhajobe dochádza, však nepoznajú verdikty garantov, za obhajobu konkrétnej práce priradia súťažiacej/súťažiacemu body jednak podľa načítania práce (deň vopred) a podľa samotnej obhajoby práce. Treťou, osobitnou úrovňou hodnotenia, ktorá sa časovo uskutočňuje vtedy, keď všetci garanti hodnotia „svoje“ úvahy, je preskúmanie úvah na pôde Bratislavskej medzinárodnej

školy liberálnych štúdií/ BISLA. Táto partnerská vysoká škola síce tému úvahy nevyhlasuje, ale už šesť ročníkov hodnotí všetky úvahy s využitím kritérií, ktoré sama stanovuje pre kurz „písanie esejí“.

V 25. ročníku OLP pribudla ešte jedna špecialita: vyhlásené témy úvah sa stali rozviťšími než dosiaľ (s výnimkou UNIS Vienna, ktorý zvykne svoje zadanie v angličtine vždy formovať širšie), t. j., okrem nosnej témy obsahovali aj možné (nie však predpísané) nasmerovanie línií písania, postulované väčšinou vo forme otázok alebo podobných. Bude zaujímavé otestovať tento prístup počas niekoľkých ročníkov a pýtať sa súťažiacich na ich názor.

Témy úvah a s nimi súvisiace koordináty boli vyhlásené pred termínom krajských kôl 25. ročníka OLP, ktoré sa konali 9.2.2023. Postupujúce víťazky a postupujúci víťazi krajských kôl do celoštátneho kola mali na prípravu a predloženie úvah stanovený čas do 17.2.2023. Už niekoľko rokov sa vyskytujú rôzne žiacke a učiteľské názory na dĺžku stanoveného času a ako uvádzame nižšie, bola jedným z diskutovaných bodov plénarnej rozpravy celoštátneho kola.

V tabuľkách prinášame údaje o témach úvah, garantoch tém, stanovených podmienkach prípravy a predloženia úvah, informáciu o etapách hodnotenia úvah a niekoľko analyticko-štatistických dát, ktoré môžu mať istú výpovednú hodnotu pri dlhodobejšom sledovaní a komparácii ročníkov.

TÉMY GARANTOV

Tento raz sú uvedené širšie. Garanti naznačujú, ale nelimitujú možné línie písania. Uchopte tému najlepšie ako viete.

číslo témy	Názov témy (a jazyk témy)	Garant témy
1.	In 1948, the United Nations General Assembly proclaimed the Universal Declaration of Human Rights as “a common standard of achievement for all peoples and all nations”. Seventy-five years on, what remains to be done to achieve that standard across the 30 Articles of the Declaration? (A) <i>V roku 1948 Valné zhromaždenie OSN vyhlásilo Všeobecnú deklaráciu ľudských práv ako „spoločný štandard pre všetky národy a všetky krajiny“. Čo zostáva urobiť po sedemdesiatich piatich rokoch, aby sa tento štandard dosiahol vo všetkých 30 článkoch deklarácie?</i>	UNIS Vienna Informačná služba OSN Viedeň

2.	<p>Mala by Európska únia rešpektovať inakosť neeurópskych kultúr a ich prístupu k demokracii a ľudským právam? (Sj)</p> <p><i>Argumentačná úvaha o presadzovaní ľudských práv za hranicami EÚ. – Aj nedávne majstrovstvá sveta vo futbale v Katare ukázali, že rôzne kultúry vnímajú ľudské práva niekedy až diametrálne odlišne. Do akej miery by sme v EÚ mali rešpektovať odmietanie demokracie a vlastné ponímanie ľudských práv v iných krajinách? Ako by sme mali presadzovať vlastné predstavy o nich?</i></p>	Kancelária Európskeho parlamentu na Slovensku
3.	<p>Sloboda slova a dezinformácie: so slobodou prichádza zodpovednosť. (Sj)</p> <p><i>V online prostredí môžeme denne čítať, počuť, vidieť, písať, hovoriť viac než kedykoľvek predtým. Zvládame tento digitálny vesmír?</i></p> <p><i>Rok 2023 bol vyhlásený za Európsky rok zručností. Kto a ako by mal v našej krajine prispieť k tomu, aby sme dokázali kriticky myslieť, prijímať informované rozhodnutia (na internete či v demokratickom živote), zostať v bezpečí a zároveň neprestajne posilňovať svoju odolnosť?</i></p>	Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku
4.	<p>Potrebuje Slovensko nový politický systém? (Sj)</p> <p><i>Slovensko čelí v najbližších dekádach komplexným problémom, ktorých riešenia presahujú volebné obdobia vlád a parlamentov (napr. klimatické zmeny, starúce obyvateľstvo a udržateľnosť dôchodkového systému, masívny nástup umelej inteligencie a zmena pracovného trhu). Napriek tomu sa pozornosť politických elít sústreďuje na krátkodobé zásahy, ktoré idú na úkor budúcich generácií. Je čas na nový politický systém? Ako by mohol vyzerat?</i></p>	UNESCO Chair for Human Rights Education Univerzity Komenského v Bratislave

↓↓↓ Úvahu pripravte a odošlite do 17. februára 2023 nasledovne ↓↓↓

1. Stiahnite si predpísanú formu (príloha č. 1 propozícií);
pozri <https://www.iuventa.sk/olympiady/ucitel-organizator/olympiada-o-ludskych-pravach/> a <http://www.olp.sk/>.

2. Precízne vyplňte hlavičku formy.
3. Text úvahy „vlozte“ pod hlavičku, do stanovenej 3-stranovej formy; dodržte rozsah práce: 3 strany; písmo Times New Roman 12; riadkovanie 1,15.
4. Úvahu/word súbor označte nasledovne: 1_KOVÁČOVÁ_GYM_Prievidza_TN (kde 1=číslo témy úvahy; nasleduje priezvisko, druh školy: GYM, SOŠ, SPŠ, OA; nasleduje miesto školy a na konci skratka kraja: BA, BB, KE, NR, PO, TN, TT, ZA).
5. Ďalej postupujte podľa A alebo B
  - A: Uložte a vytlačte si wordovskú verziu práce. Vytlačenú verziu podpíšte a deklarujte tak originalitu svojho výkonu. Podpísanú prácu naskenujte a uložte ako PDF súbor.
  - B: Uložte si wordovskú verziu práce. Exportujte wordovskú verziu práce do PDF. Podpíšte ju elektronicky podľa návodu na [www. olp.sk](http://www.olp.sk) (*Elektronický podpis*) a deklarujte tak originalitu svojho výkonu.
6. Obe verzie úvahy: wordovskú aj PDF s podpisom odošlite na email predsedníčky/predseda KK OĽP vášho kraja (podľa prílohy č. 2 propozícií) čím skôr, najneskôr však **do 17. februára 2023**.

Zaslanie úvahy je podmienkou účasti v celoštátnom kole OĽP.

Úvahy budú hodnotiť:

Štyria garanti tém pred celoštátnym kolom; každý jednu zo 4 tém; podľa vlastných kritérií, najmä pokiaľ ide o uchopenie a spracovanie zvolenej témy a, po formálnej stránke, aj podľa Propozícií 25. r. OĽP;

Štyri postupové poroty na celoštátnom kole OĽP počas obhajoby úvah podľa nasledovných rámcových kritérií:

- rešpektovanie Propozícií 25. r. OĽP a usmernení k príprave úvahy;
- samostatný výkon a dodržanie štandardných postupov písania;
- korektné odkazovanie a citovanie;
- zameranie sa na vybranú tému a jej podstatné aspekty;
- uchopenie témy prostredníctvom ľudskoprávnych východísk a argumentácie;
- identifikácia jadra problému a kľúčových ľudskoprávnych prvkov, subjektov a vzťahov;
- jasnosť a zrozumiteľnosť výpovede; logická argumentácia a uvažovanie v súvislostiach, s prihliadnutím na širšie kontexty;

- prezentované poznanie, porozumenie, hodnoty, postoje autora/autorky práce ako aj originalita spracovania pri dodržaní hore uvedených kritérií môžu byť osobitne hodnotené;
- a nezabúdajte: ide o (Váš) výkon *živej inteligencie* a nie výkon umelej inteligencie.

Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií/BISLA, pred celoštátnym kolom; podľa vlastných kritérií.

Úvahy podľa voľby súťažiacich, podľa tém a krajov

Kraj	Téma č. 1. UNIS	Téma č. 2. KEP	Téma č. 3. ZEK	Téma č. 4. UNESCO-Chair	Spolu
Banskobystrický	1	1	6	0	8
Bratislavský	1	5	2	0	8
Košický	0	1	5	2	8
Nitriansky	0	2	3	2	7
Prešovský	0	2	6	0	8
Trenčiansky	1	2	4	1	8
Trnavský	2	2	1	3	8
Žilinský	1	3	2	2	8
Spolu	6	18	29	10	63

Pozn.: Nitriansky kraj reprezentovalo s úvahami 7 súťažiacich. Úvahy 1 súťažiaceho z Košického kraja a 1 súťažiaceho zo Žilinského kraja boli vyhodnotené, hoci súťažiaci sa celoštátneho kola nezúčastnili.

Úvahy podľa voľby súťažiacich žiačok a žiakov, podľa tém a krajov

Kraj	Téma č. 1. UNIS	Téma č. 2. KEP	Téma č. 3. ZEK	Téma č. 4. UNESCO-Chair	Spolu
Banskobystrický	1 žiak	1 žiak	3 žiaci 3 žiačky	0	3 žiačky 5 žiakov
Bratislavský	1 žiak	3 žiaci 2 žiačky	2 žiaci	0	2 žiačky 6 žiakov
Košický	0	1 žiačka	3 žiaci 2 žiačky	1 žiak 1 žiačka	4 žiačky 4 žiaci

Nitriansky	0	1 žiak 1 žiačka	2 žiaci 1 žiačka	1 žiak 1 žiačka	3 žiačky 4 žiaci
Prešovský	0	1 žiak 1 žiačka	6 žiakov	0	1 žiačka 7 žiakov
Trenčiansky	1 žiačka	1 žiak 1 žiačka	2 žiaci 2 žiačky	1 žiak	4 žiačky 4 žiaci
Trnavský	1 žiak 1 žiačka	2 žiaci	1 žiak	1 žiačka 2 žiaci	2 žiačky 6 žiakov
Žilinský	1 žiak	1 žiačka 2 žiaci	1 žiačka 1 žiak	2 žiaci	2 žiačky 6 žiakov
Spolu	4 žiačky 4 žiaci	2 žiačky 6 žiakov	9 žiačok 10 žiakov	8 žiačok 2 žiaci	21 žiačok 42 žiakov

Krajská úspešnosť autoriek a autorov úvah podľa hodnotenia 4 garantov
(1. – 3. miesta)

Úvahy	BA	BB	KE	NR	PO	TN	TT	ZA
1. miesta	1	0	1	0	0	0	2	0
2. miesta	1	0	0	0	0	0	3	0
3. miesta	0	1	0	1	1	1	0	0
	2 ceny	1 cena	1 cena	1 cena	1 cena	1 cena	5 cien	0 cien

Rodová úspešnosť autoriek/autorov úvah podľa hodnotenia 4 garantov
(1. – 3. miesta)

Úvahy	BA	BB	KE	NR	PO	TN	TT	ZA	SR
1. miesta	1 žiačka	0	1 žiačka	0	0	0	2 žiaci	0	2 žiačky 2 žiaci
2. miesta	1 žiačka	0	0	0	0	0	1 žiačka 2 žiaci	0	2 žiačky 2 žiaci
3. miesta	0	1 žiak	0	1 žiak	1 žiak	1 žiačka	0	0	1 žiačka 3 žiaci
	2 žiačky	1 žiak	1 žiačka	1 žiak	1 žiak	1 žiačka	4 žiaci 1 žiačka	0	5 žiačok 7 žiakov

4.2 Vyhodnotenie úvah 25. r. OĽP garantmi

Po doručení hodnotiacich protokolov garantov, ktorí čítali práce predložené na „ich“ témy a BISLA, ktorá čítala všetky úvahy vyhlásené štyrmi garantmi sme skúmali, či došlo čisto nezávisle k zhode o kvalite nejakej práce medzi tým či oným garantom a BISLA. Zhoda fakticky znamená, že niekto z autoriek a autorov napísal úvahu, ktorá opakovane bodovala na niektorom z najvyššie hodnotených miest, t. j. prvom až treťom u niektorého z garantov (hoci niektorí garanti ocenili aj viac ako prvé tri miesta) a zároveň u BISLA.

V tomto ročníku dvojitý úspech so svojou úvahou zaznamenali **Sophia Bodnar** zo Súkromného gymnázia v Poprade, u KEP (3. miesto) a BISLA (1. miesto) a **Oliver Marek** z Gymnázia Pierra de Coubertina v Piešťanoch, u UNIS (1. miesto) a BISLA (Čestné uznanie).

Osobitne úspešným zjavom v písaní úvah sa počas troch ostatných ročníkov OĽP stala **Doris Dvoranová** z Gymnázia I. Kupca v Hlohovci. Jej úvaha na tému KEP bodovala na 1. mieste v 23. ročníku OĽP a tiež na 1. mieste v 24. ročníku OĽP pri téme vyhlásenej Verejnou ochrankyňou práv VOP. V 25. ročníku si Doris zvolila tému UNIS a obsadila 2. miesto.

Téma 1 Garant INFORMAČNÁ SLUŽBA OSN VIEDEŇ (UNIS Vienna) Hodnotených 6 úvah

In 1948, the United Nations General Assembly proclaimed the Universal Declaration of Human Rights as “a common standard of achievement for all peoples and all nations”. Seventy-five years on, what remains to be done to achieve that standard across the 30 Articles of the Declaration? (A)

(V roku 1948 Valné zhromaždenie OSN vyhlásilo Všeobecnú deklaráciu ľudských práv ako „spoločný štandard pre všetky národy a všetky krajiny“. Čo zostáva urobiť po sedemdesiatich piatich rokoch, aby sa tento štandard dosiahol vo všetkých 30 článkoch deklarácie?)

Miesto	Súťažiaca/súťažiaci	Škola	Kraj
1.	MAREK Oliver	Gymnázium Pierra de Coubertina, Nám. SNP 9, Piešťany	TT
2.	DVORANOVÁ Doris	Gymnázium I. Kupca, Komenského 13, Hlohovec	TT
3.	GERŠIOVÁ Lenka	Gymnázium Ľudovíta Štúra, 1. mája, Trenčín	TN

Téma 2 Garant KANCELÁRIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU NA SLOVENSKU

Hodnotených 18 úvah

Mala by Európska únia rešpektovať inakosť neeurópskych kultúr a ich prístupu k demokracii a ľudským právam? (Sj)

Argumentačná úvaha o presadzovaní ľudských práv za hranicami EÚ. – Aj nedávne majstrovstvá sveta vo futbale v Katare ukázali, že rôzne kultúry vnímajú ľudské práva niekedy až diametrálne odlišne. Do akej miery by sme v EÚ mali rešpektovať odmietanie demokracie a vlastné ponímanie ľudských práv v iných krajinách? Ako by sme mali presadzovať vlastné predstavy o nich?

Miesto	Súťažiaca/súťažiaci	Škola	Kraj
1.	OZIMYOVÁ Karolína	Spoj. škola/Gymn. Pankúchova 6, Bratislava	BA
2.	VOLNÝ Hana Mária	Biling. gymn., Metodova 2, Bratislava	BA
3.	BODNAR Sophia	Súkr. spoj. škola/Gymn., Rovná 15, Poprad	PO

Téma 3 Garant ZASTÚPENIE EURÓPSKEJ KOMISIE NA SLOVENSKU

Hodnotených 29 úvah

Sloboda slova a dezinformácie: so slobodou prichádza zodpovednosť. (Sj)

V online prostredí môžeme denne čítať, počuť, vidieť, písať, hovoriť viac než kedykoľvek predtým. Zvládame tento digitálny vesmír?

Rok 2023 bol vyhlásený za Európsky rok zručností. Kto a ako by mal v našej krajine prispieť k tomu, aby sme dokázali kriticky myslieť, prijímať informované rozhodnutia (na internete či v demokratickom živote), zostať v bezpečí a zároveň neprestajne posilňovať svoju odolnosť?

Miesto	Súťažiaca/súťažiaci	Škola	Kraj
1.	SABOLOVÁ Bianka	Gymn. sv. Tomáša Akvin., Zbrojničná 3, Košice	KE
2.	MITOŠINKA Jakub	Arcibiskup. gymn. P. Jantauscha, J. Hollého 9, Trnava	TT
3.	BARINA Boris	Stredná športová škola, Trieda SNP 54, Banská Bystrica	BB

Téma 4 Garant UNESCO CHAIR FOR HUMAN RIGHTS EDUCATION

Hodnotených 10 úvah

Potrebuje Slovensko nový politický systém? (S)

Slovensko čelí v najbližších dekádach komplexným problémom, ktorých riešenia presahujú volebné obdobia vlád a parlamentov (napr. klimatické zmeny, starnúce obyvateľstvo a udržateľnosť dôchodkového systému, masívny nástup umelej inteligencie a zmena pracovného trhu). Napriek tomu sa pozornosť politických elít sústreďuje na krátkodobé zásahy, ktoré idú na úkor budúcich generácií. Je čas na nový politický systém? Ako by mohol vyzerat?

Miesto	Súťažiaci/súťažiaci	Škola	Kraj
1.	VALÚCH Tobias	Gymnázium F.V. Sasinka, Nám. slobody 3, Skalica	TT
2.	KINZEL Adam	Gymnázium J. B. Magina, Beňovského 358/100, Vrbové	TT
3.	PÉLI Dominik	Gymnázium, Párovská 1, Nitra	NR

4 témy BRATISLAVSKÁ MEDZINÁRODNÁ ŠKOLA LIBERÁLNYCH ŠTÚDIÍ

Hodnotených 63 úvah

Miesto	Súťažiaci/súťažiaci	Škola	Kraj
1.	BODNAR Sophia	Súkromná spojená škola/Súkromné gymnázium, Rovná 15, Poprad	PO
2.	HALKO Peter	Gymnázium sv. Moniky, Tarasa Ševčenka 1, Prešov	PO
3.	LABOVSKÁ Natália	Gymnázium, Golianova 68, Nitra	NR
Čestné uznanie	MAREK Oliver	Gymnázium Pierra de Coubertina, Nám. SNP 9, Piešťany	TT
Čestné uznanie	ZAJAKOVÁ Lívia	Gymnázium Jána Chalupku, Štúrova 13, Brezno	BB

4.3 Texty vítazných úvah

Téma 1 * Garant * Informačná služba OSN Viedeň (UNIS Vienna)

Vítaz: Oliver MAREK

Gymnázium Pierra de Coubertina, Nám. SNP 9, Piešťany

By proclaiming the Universal Declaration of Human Rights in 1948, the United Nations General Assembly introduced an immensely ambitious vision of modern society. A society in which every human being has an equal possibility to pursue happiness. Today, seventy-five years later, it is obvious that, despite a significant advance, our society still faces innumerable defects to be reduced. What must be done to achieve the standard outlined by the declaration?

To start with, I do not believe that this standard is ever achievable, as it presents an ideal state rather than a real one that we once might accomplish. There will never be a world where every individual will have all of their human rights secure, because there will always be people who put their own interests above those of others or who just sometimes make a mistake.¹⁹ However, I do not think that this view on the UDHR anyhow diminishes its significance. An ideal is something that offers an infinitive space to grow and improve and thus this declaration will always remain an inspiration to achieve even more. A famous renaissance artist Michelangelo Buonarroti once stated: "The greatest danger for most of us is not that our aim is too high and we miss it, but that it is too low and we reach it." Similarly, I believe that the fact that something is unachievable should not deter us from trying to get a little bit closer the ideal. This is just what the declaration asks of us. The question is what can be done, in the present-day world, to approach the ideal.

Today's society faces violation of human rights on many fronts, however, the most apparent is undoubtedly the Russian invasion of Ukraine. According to Human Rights Watch, at the beginning of January 2023, the United Nations Human Rights Monitoring Mission in Ukraine had verified at least 6,919 civilian deaths and more than 11,000 wounded since the start of the conflict. This overwhelming figure counts only for a part of a complete list of atrocities committed by the Russian army. Although overshadowed by the Russian aggression, violation of human rights remains an everyday practice in totalitarian and non-democratic countries. Inhabitants of these

---

¹⁹ Cf. J. Rawls, *Justice as Fairness*. Cambridge, The Belknap Press of Harvard University Press 2001.

countries trying to bring some change from within have little to no chance to succeed. Their attempts are very quickly suppressed by violent interventions of the regime.

The situation is not perfect even in the democratic countries where every day a lot of people still experience injustice and discrimination, although at a considerably smaller rate. However, there is one substantial difference compared to non-democratic states. A democratic system provides a space where people can freely name problems and flaws, protest against unfairness and fight for their rights. It seems to me that this is the fundament for enhancing the situation not only in the democratic countries but, what is more, all over the world. How? Through extraordinary individuals who can fully realize the importance of human rights and are willing to employ their efforts to help them be realized in the world.²⁰ An individual can have an enormous impact on lives of millions of people. Let us think about all the admirable people who founded organizations with worldwide influence like Greenpeace, BRAC International, Open Society Foundations and many others that help thousands of people to live respectable lives. In addition, everyone who lives and behaves in accordance with the idea of human rights contributes to this effort. The more individuals convinced of the idea of universal human rights there will be, the closer our society will approach the ideal of the UDHR.

By what means can be this development bolstered? An answer is to be found directly in the Universal Declaration of Human Rights, in the Article 26: "Education shall be directed to the full development of the human personality and to the strengthening of respect for human rights and fundamental freedoms. It shall promote understanding, tolerance and friendship among all nations, racial or religious groups, and shall further the activities of the United Nations for the maintenance of peace." By educating, especially by educating young people who are more eager and willing to accept new ideas and change their views, a cardinal advance can be brought in the area of human rights. However, this solution is not satisfactory because it is incomplete. The term education can carry various connotations and ten people might explain it in ten completely different ways. The distinctions can be so gigantic that the outcome of two different forms of education might be just the opposite. For education to be effective and to accomplish its mission conveyed in the Article 26 several specific parameters must be fulfilled. Teaching about the existence and importance of human rights simply is not enough. Just as we might know the laws of math and

---

²⁰ Cf. E. Lévinas, *Les droits de l'homme et les droits d'autrui*, in *Hors sujet*, Paris, Fata Morgana 1987, p. 160-162.

not use them in our everyday life, we also may have a thorough knowledge of concepts as equality, non-discrimination, mutual tolerance and still not comply with them. By what means can we educate a pupil, whose parents have no understanding of these concepts, to comprehend the merit of such an abstract and idealistic idea as human rights and to live in compliance with it?

A potential answer might again be found in the declaration, this time in the Article 27: "Everyone has the right freely to participate in the cultural life of the community, to enjoy the arts and to share in scientific advancement and its benefits." The rights of the second generation, particularly the rights related to the cultural aspects of our lives, are often neglected when compared to civil and political rights. Especially in Slovakia, cultural institutions like theatres, art galleries, museums or libraries receive insufficient financial support from the state and thus their role in society cannot be satisfactorily fulfilled.²¹ The attitude of our government towards culture can be accurately illustrated through a comparison of the maintenance of historic buildings here and in the Czech Republic, where you only scarcely come across a castle or a manor house, that has not undergone a reconstruction whereas in Slovakia there are still numerous monuments that are in the state of ruins and left to further dilapidate although their place in our culture and history is not insignificant. This is a major mistake because, in my opinion, the cultural aspects of our lives might and should play an essential role not only in our but in all school systems. What I mean by cultural aspects is art in all its forms, particularly music, literature, movies and theatre. These media are endowed with a unique capability to provide people with profound emotions and experiences that often have a power to change their views or even character. Many extraordinary personalities stressed the important role of art in their literary works or statements. For instance, Pope John Paul II said: "The purpose of art is nothing less than the upliftment of the human spirit." Bearing this idea on mind, let us employ art in our education system as often as possible, even at the expense of the amount of information learned, if needed. I firmly believe that carrying living experience of human rights within ourselves can benefit us more than knowing their history and characteristics. The sooner we implement art into our school system as one of its vital constituents, the sooner might humankind witness a society that resembles the standard outlined by the UDHR. Undoubtedly, it is a long-distance run, but we have to realise that we are contemplating presumably the most noble goal the human race has ever set for itself.

---

²¹ Cf. P. Rusnák, *Political and Ethical Problem of Interpersonality and Human Rights*, in *Ethical and Social Aspects of Policy*, Frankfurt am Main, Peter Lang Verlag 2016, pp. 63 – 86.

Téma 2 * Garant * Kancelária Európskeho parlamentu na Slovensku

Vítazka: Karolína OZIMYOVÁ

Gymnázium, Pankúchova 6, Bratislava

V médiách často nachádzame kritiku krajín, ktoré majú vlastné ponímanie ľudských práv, alebo v nich absentuje demokracia. Medzi ne sa zaraďujú aj krajiny na Strednom východe.²² Jeden zo štátov v Perzskom zálive nám pomôže identifikovať jadro problematiky rešpektovania neeurópskych kultúr a možné riešenie presadzovania európskych predstáv o ľudských právach. Argumenty nám, teda, budú vyplývať z posledných udalostí v krajine

Katar, počnúc rokom 2010. Vtedy FIFA vyžrebovala Rusko a Katar ako hostovské krajiny pre Majstrovstvá sveta (ďalej MS) vo futbale v rokoch 2018 a 2022.²³

Katar je krajina v Perzskom zálive, kde teploty cez leto bežne dosahujú 50°C.²⁴ Vzniká otázka, ako sa nehostinná krajina, nachádzajúca sa v púšti, stala hostiteľom MS vo futbale. Lokalita Kataru nie je jediným problémom. Medzinárodná futbalová federácia (ďalej FIFA) vyhodnotila viacero bodov v hodnotiacich kritériách pre majstrovstvá v tejto krajine ako „*medium*“ až „*high risk*“.²⁵ Aj napriek tomu Katar vyhral ponuku proti Spojeným štátom. Ďalším problémom je nedodržiavanie ľudských práv u žien, členov LGBTQIA+ komunity či migrantských pracovníkov.²⁶

Skôr ako bude vysvetlené pozadie MS v Katare, je dôležité poznamenať, že organizácia FIFA viackrát nedbala na ľudské práva. Jej bývalý prezident, Stanley Rous, podporoval apartheid v Juhoafrickej republike.²⁷ V roku 1978 sa MS konali v Argentíne, aj keď sa dva roky predtým udial prevrat v krajine a správu nad krajinou mala vojenská junta. FIFA nehumánne činy páchané na odporcoch režimu nepovažovala za dostatočný dôvod zrušiť MS a vtedajší prezident Havelange sa vyjadril: „*Nechal som to tam.*“

---

²² AMNESTY INTERNATIONAL, 2021. *Middle East and North Africa 2021*. [online]. 2021. [2023-02-12] Dostupné online.

²³ GORDON, A. 2017. What We Know About Corruption in the 2018 and 2022 World Cup Bids. In *Vice*. [online]. 2017. [2023-02-12]. ISSN 1077-6788. Dostupné online.

²⁴ BBC, 2022. *World Cup hosts Qatar accused of under-reporting deaths in Gulf's killer heat – BBC News*. YouTube video. [2023-02-12]. Dostupné online. 00:14

²⁵ FIFA, 2010. *2022 FIFA World Cup™ Bid Evaluation Report: Qatar*. [online]. 2010. [2023-02-12] Dostupné online.

²⁶ AMNESTY INTERNATIONAL, 2021. *Qatar 2021*. [online]. 2021. [2023-02-12] Dostupné online.

²⁷ BOLSMANN, C. 2010. *White Football in South Africa: Empire, Apartheid and Change, 1892-1977*. Birmingham, Aston University. 2010. 29 s. [2023-02-12] Dostupné online. s. 18

*Nechal som to tam, pretože to bol šport, nie politika.*²⁸ V roku 2006 FIFA rovnako porušila ľudské práva, tentoraz druhú generáciu - právo na spravodlivú odmenu.²⁹ Tím Trinidadu a Tobaga mal zisk 800 dolárov na hlavu za celé MS v Nemecku.³⁰

Keď máme vysvetlenú situáciu v organizácii FIFA, môžeme si prepojiť ich morálne zásady s výberom krajiny na MS v roku 2022. Katar je krajina s diametrálne odlišnou kultúrou ako Európa a práva, bez ktorých by sme si našu profesiu nevedeli predstaviť, tam nie sú brané ako samozrejmosť. Na to, aby boli postavené štadióny a všetky zariadenia potrebné pre MS, Katar sa rozhodol využiť pracovnú silu migrantov, ktorí sa stali súčasťou tzv. kafala systému. Kafala systém funguje na princípe sponzorov povolujúcich migrantom vstúpiť do krajiny. Sponzor ale môže za akýchkoľvek podmienok odstúpiť z tohto úväzku a migrant sa stáva nezdokumentovaným, čím riskuje zatknutie. Kafala vytvára nerovnováhu moci a umožňuje zamestnávateľom zneužívať pracovníkov.³¹ V tomto prípade dochádza aj k nevyplácaniu mzdy, čo porušuje druhú generáciu ľudských práv.³²

Najväčším problémom boli ale podmienky, v ktorých migranti pracovali. Tisíce z nich na následky tepla a únavy zomreli. Ako je uvedené na začiatku, teploty v Katare dosahujú 50°C. Avšak už pri teplote 40°C sa mechanizmus tela začne rozpadávať. Kardiológ Ratna Mani Gajurel pri prípade smrti Dhana Bahadura uvádza, že jeho úmrtný list neobsahuje celú pravdu. Ako príčina smrti sa uvádza zástava srdca, tá ale nastáva pri každej smrti. Pridáva, že žiadna smrť tridsaťjedenročného človeka nemôže byť pokladá za prirodzenú.³³ Všetko, čo sa týka migrantov v Katare, nasvedčuje nerešpektovaniu základných ľudských práv.

Jedným z posledných argumentov proti režimu v Katare je zákaz akýchkoľvek politických strán.³⁴ Rovnako neexistuje ani sloboda prejavu v prípade kritiky režimu, či podmienok pracovníkov.³⁵

---

²⁸ GORDON, D. 2022. The rise of Sepp Blatter, *FIFA: Uncovered*. Séria 1, epizóda 1. Netflix. 2022. [2023-02-12] Dostupné online.

²⁹ HUMAN RIGHTS GUIDE. 2021. *Hospodárske, sociálne a kultúrne práva*. [online]. 2021. [2023-02-13] Dostupné online.

³⁰ GORDON, D. 2022. And the winner is..., *FIFA: Uncovered*. Séria 1, epizóda 2. Netflix. 2022. [2023-02-12] Dostupné online.

³¹ AMNESTY INTERNATIONAL, 2022. *Working Conditions in Qatar Ahead of the FIFA World Cup 2022*. YouTube video. [2023-02-12]. Dostupné online.

³² HUMAN RIGHTS GUIDE. 2021. *Hospodárske, sociálne a kultúrne práva*. [online]. 2021. [2023-02-13] Dostupné online.

³³ BBC, ref. 3

³⁴ AMNESTY INTERNATIONAL, ref. 9

³⁵ BBC, ref. 3

Idea MS na Strednom východe mala iný cieľ, ako dokázať nehumánnosť podmienok migrantov a poukázať na výrazné medzery v dodržiavaní ľudských práv. Najskôr mali majstrovstvá priviesť Stredný východ do svetovej futbalovej sféry, vyzdvihnúť Katar na mape a obohatiť zvyšok sveta svojou kultúrou. Reakcie na zvolenie Kataru ako hostiteľa napriek tomu boli dehonestujúce voči krajine aj jej obyvateľom. Hassan Al-Thawadi v dokumente *FIFA: Uncovered* považuje komentáre ľudí na sociálnych sieťach za blízke rasistickým útokom.³⁶

Niektoré obavy zo strany širokej verejnosti ohľadom výberu Kataru poukazujú na stránku katarskej kultúry, ktorá nedodržiava základné ľudské práva. V krajine je úzko spätý islam s kultúrou krajiny a Š'aria by mala byť hlavným zdrojom zákonodarstva. Podľa ústavy musí byť emir moslimom a má výkonnú moc.³⁷ To znamená, že mnohé zákony vyplývajú zo Š'arie. Najviac preberané pri samotných MS boli tri témy pri zákonoch a katarských zvyklostiach - alkohol, ženy a LGBTQIA+ komunita. Zhodnotme teda prístup katarskej kultúry ku všetkým trom.

Anti-LGBTQIA+ nariadenia počas MS obsahovali zákaz nosenia dúhových tričiek na štadióny. Sedem európskych tímov bolo potrestaných za nosenie pásky "One love" na rukách. Článok na novinovej platforme Vox považuje zákony namierené voči LGBTQIA+ komunite ako drakónske. V interpretácii Š'arie, ktorú Katar dodržiava, je pohlavný styk mimo manželstva trestaný odňatím slobody a v niektorých prípadoch ukameňovaním, aj keď využitie tohto trestu zatiaľ nebolo evidované. Treba podotknúť, že tento zákon sa vzťahuje na všetkých, nie len neheterosexuálne osoby. Členovia LGBTQIA+ komunity v Katare v septembri 2022 poskytli informácie o prístupe katarských autorít ku komunite. Platforma Vox uvádza: "*LGBTQ Katarčania nahlásili, že členovia z Oddelenia preventívnej bezpečnosti ich „zadržali v podzemnom väzení v Al Dafneh v Dauhe, kde verbálne obťažovali a podrobovali zadržaných fyzickému násiliu, od fackovania po kopanie a udieranie pästami, až kým nekrvácali“.*"³⁸

Práva žien v Katare závisia od ich opatrovníka mužského pohlavia. Zákony neuznávajú domáce násilie, rovnako ako aj znásilnenia. V roku 2021 predstaviteľka MS z Mexika nahlásila znásilnenie. Podľa katarských zákonov toto však bolo brané ako mimo-

---

³⁶ D. 2022. *The Chickens Come Home to Roost, FIFA: Uncovered*. Séria 1, epizóda 3. Netflix. 2022. [2023-02-13] Dostupné online.

³⁷ U.S. Department of State, 2021. *2020 Report on International Religious Freedom: Qatar*. [online]. 2021. [2023-02-13] Dostupné online.

³⁸ IOANES, E. 2022. Qatar's anti-LGBTQ policies, explained. In *Vox*. [online]. 2022. [2023-02-13] Dostupné online.

manželský pohlavný styk a hrozilo jej odňatie slobody a sto rán bičom.³⁹

Pri zápasoch sa taktiež riešil dress-code, pri ktorom mala FIFA nejasné stanovisko. Uviedli, že ženy sa môžu obliekať ako uznajú za vhodné, majú však rešpektovať miestne zákony.⁴⁰

Alkohol nie je v Katare úplne zakázaný. Predaj je striktne obmedzený a povolený len v určitých hoteloch za vysoké ceny. Krátko pred MS sa Katar rozhodol zakázať predaj piva na štadiónoch, čo pobúrilo množstvo fanúšikov. Stalo sa tak prvýkrát, čo FIFA vyhovela hostiteľskej krajine. To sa nedá povedať o prípade Brazílie v roku 2014, kedy bol povolený predaj piva na štadiónoch, aj keď to bolo dovtedy zakázané. Autor článku v *The New York Times* poukazuje na krehkosť ostatných sľubov organizácie FIFA proti lokálnym zákonom a zvykom v Katare, ako napríklad sloboda prejavu, tlače, právo na protest, či práva LGBTQIA+ komunity.⁴¹

Keď sme si ujasnili pozadie zákonov v Katare a ako vplývali na návštevníkov MS, môžeme zhodnotiť, koho ľudské práva boli naozaj obmedzené. V rámci práv LGBTQIA+ komunity bola porušená prvá generácia ľudských práv, menovite právo na život, súkromný život a aj zákaz mučenia. Pri ženách a hlavne pri procese s predstaviteľkou MS z Mexika sú to rovnaké práva.⁴² Zákaz alkoholu je však s týmito problémami neporovnateľný. Ani v Európskej únii nemusí byť garancia povolenia konzumácie alkoholu pri zápase, ako sme mohli vidieť v prípade *Slovan vs Ferencváros*, kedy bol alkohol zakázaný na štadióne a v jeho okolí.⁴³ Toto nasvedčuje faktu, že ľudské práva zákazom piva na štadiónoch neboli porušené.

V ktorých aspektoch má Európska únia rešpektovať neeurópske kultúry? Z morálneho hľadiska by sme mohli povedať, že rešpektovanie kultúr je samozrejmosť. Veľakrát sa snažíme o vyvrátenie stereotypov s rasistickými či xenofóbnymi podtónmi. Prispievame tak k lepšej spolupráci medzi rôznymi etnikami, národnosťami a rasami. Môžeme však rešpektovať kultúry, ktoré nerešpektujú naše práva?

Problém nenachádzame v kultúrnych zvyklostiach ako je zákaz bravčového mäsa a obmedzenie predaja alkoholu. Nachádzame ho v opakovanom porušovaní

---

³⁹ KING-HILL, S. 2022. The Qatar World Cup is beaming misogyny around the world. In *The Conversation*. [online]. 2022. [2023-02-13] ISSN 2201-5639. Dostupné online.

⁴⁰ KING-HILL, S. ref. 18

⁴¹ PANJA, T. 2022. Ban on Beer Is Latest Flash Point in World Cup Culture Clash. In *The New York Times*. [online]. 2022. [2023-02-14] ISSN 1553-8095. Dostupné online.

⁴² HUMAN RIGHTS GUIDE. 2021. *Občianske a politické práva*. [online]. 2021. [2023-02-14] Dostupné online.

⁴³ TA3 TASR, 2022. Polícia sa pripravuje na zápas Slovan verus Ferencváros. Doprava v Bratislave bude obmedzená. In *TA3*. [online]. 2022. [2023-02-14] Dostupné online.

ľudských práv. Drakónske zákony nemôžeme považovať za súčasť kultúry v 21. storočí. Ani Nemecko, krajina s najvyšším počtom upálených ľudí za čarodejníctvo,⁴⁴ nepovažuje túto kapitolu svojej histórie ako kultúrne zvyky, ktoré treba dodržiavať aj v roku 2023.

Keď už vieme pozadie problematiky, dá sa navrhnúť zopár riešení. Keďže nemôžeme mať jednu odpoveď pre všetky neeurópske kultúry, pozrieme sa práve na Katar a ich porušovanie ľudských práv v rámci MS 2022. Fawaz Rob, riaditeľ architektonickej firmy v Bangladéši nevidí bojkot ako riešenie: *“Ak by sa západné krajiny skutočne chceli postaviť proti porušovaniu ľudských práv, mohli by podniknúť veľké kolektívne kroky, ako je uvalenie sankcií alebo úplné stiahnutie sa z majstrovstiev sveta. Napriek tomu Európa a Amerika stále obchodujú s porušovateľmi ľudských práv, čím zrádzajú svoje vlastné pokrytectvo.”*⁴⁵ Riešením by nebol v tomto prípade bojkot jednotlivcov, ale organizovaná činnosť samotnej Európskej únie.

Európska únia má pri otázke rešpektovania neeurópskych kultúr odpoveď. Je potrebné rešpektovať zvyky a tradície, ktoré neškodia obyvateľom a turistom a zároveň v prípade porušenia ľudských práv zorganizovať akciu, ktorá sankciami alebo iným spôsobom ukáže postoj Európskej únie. Nemôžeme zatvárať oči pred nehumánnymi činmi, len kvôli tomu, že v krajine je iná kultúra. V každej kultúre by mali mať všetky životy rovnakú hodnotu.

Téma 3 * Garant * Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku

Vítazka: **Bianka SABOLOVÁ**

Gymnázium sv. Tomáša Akvinského, Zbrojničná 3, Košice

Ľudské práva sú neodňateľnými oprávneniami prináležiacimi každému človeku už len z toho dôvodu, že je ľudskou bytosťou. Ich garancia je jedným zo základných pilierov demokratického štátu, a preto je vždy na mieste reflektovať ich dodržiavanie. Zvlášť by sme sa aj my všetci občania Slovenska mali zamyslieť, kde sme sa za tých 30 rokov existencie nášho vlastného demokratického štátu posunuli a naopak, v čom máme rezervy. A to najmä v oblasti ľudských práv, pretože v dnešnej digitálnej dobe

---

⁴⁴ HISTORY.COM EDITORS, 2017. History of witches. In *History*. A&E Television Networks. [online]. 2020.[2023-02-14] Dostupné online.

⁴⁵ RAO, D. 2022. The case for — and against — boycotting the 2022 World Cup. In *The Week*. [online]. 2022. [2023-02-14] ISSN 1533-8304 Dostupné online.

sme s ich problematikou neustále konfrontovaní. Napríklad taká sloboda slova a jej hranice sú vyslovene aktuálnou témou.

Sloboda slova alebo v súčasnosti používaný pojem sloboda prejavu zahŕňa podľa Charty základných práv Európskej únie „slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie a myšlienky bez zasahovania orgánov verejnej moci a bez ohľadu na hranice,“ pričom toto právo je pre každého. Tento dokument sa stal po ratifikácií Lisabonskej zmluvy právne záväzným [1]. Sloboda slova patriaca už do 1. generácie ľudských práv je zadefinovaná viacerými ľudskoprávnymi dokumentmi, vrátane Ústavy Slovenskej republiky. A to aj z toho dôvodu, že je jednou zo základných túžob človeka oboznamovať okolie so svojimi názormi, myšlienkami, postojmi. Často tak človek dokáže priniesť do spoločnosti niečo hodnotné. Svedčia o tom napríklad filozofické spisy antických mysliteľov, ktoré považujeme za piliere európskej identity. Alebo aj samotná idea demokracie stavia na možnosti vyjadrovania názorov a pripomienok obyvateľmi. Potreba deklarovať právo slobody prejavu ako právo zaručujúce to, že nám štát nemôže diktovať, o čom sme a nesme hovoriť, podľa mňa pramení zo skúseností s cenzúrou. Práve cenzúra občanovi Rakúsko-Uhorska zabraňovala hovoriť o neschopnosti panovníka riadiť ríšu a neľahčovala mu ani písanie periodík v slovenčine či chorvátčine. A nacisti, fašisti a komunisti z cenzúry urobili ešte silnejší nástroj.

Keď sa vrátim k definícii slobody prejavu podľa Charty základných práv EÚ, znamená to, že právo na slobodu prejavu nemá limity? A teda môže si človek za každých okolností rozprávať čo chce? A ani štát ho nemôže limitovať? Vôbec nie.

Zlaté pravidlo demokracie predsa znie, že moja sloboda sa končí tam, kde sa začína tá tvoja a známa ľudová múdrosť hovorí, že vyslovené slová už nikdy nevezmeš späť. Je teda jasné, že s právom prichádza aj zodpovednosť. Zodpovednosť za to čo povieš, lebo to môže niekoho veľmi zraniť. Tiež je dôležité si uvedomiť, že odvolávať sa na slobodu prejavu vtedy, keď na niekoho útočíš, či o niečom klameš, je skrátka nemožné. Právne záväzne nám o tom jedným dychom s definovaním slobody slova hovorí aj Európsky dohovor o ľudských právach. Ten je právne kompatibilný aj s Chartou základných práv EÚ a uvádza : „ Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.“

Nazdávam sa, že v súčasnosti žijeme v dvoch paralelných svetoch – v reálnom a internetovom. Oba nám dávajú rôzne príležitosti na aplikovanie nášho práva na slobodu prejavu. Ale predsa, na internete je to o čosi problematickejšie. Alebo inak povedané, internet pomáha aj nepomáha zároveň. Na jednej strane ponúka možnosť rýchleho získania faktov, ktoré môžu v dobrom formovať náš názor, s ktorým sa vďaka internetu vieme podeliť doslova s celým svetom. Ale na druhej strane je to pomerne široký priestor na šírenie informácií škodlivých pre spoločnosť. Rôzne nepravdivé a polopravdivé informácie či extrémistické a nenávistné názory, ktoré nami môžu manipulovať bez toho, aby sme si to hneď uvedomili, sa po internete šíria doslova rýchlou svetlú. A často menia aj naše správanie v skutočnom živote.

Domnievam sa, že v tomto digitálnom vesmíre sa všetci neustále učíme chodiť. Aj mladí, hoci v ňom žijú celý život, často upadajú do jeho spleťtých sietí. To, čo by nám pomohlo sa v ňom lepšie orientovať, je podľa mňa kritické myslenie, skepticizmus a prekonanie našej lenivosti. Myslím si, že ak by sme hneď neuverili každej správe a zároveň by sme neboli leniví si informácie overovať, tak by sme ľahšie odfiltrovali zmanipulované a nepravdivé správy a naša chôdza vo virtuálnom svete by bola istejšia.

Nemyslím si však, že sme v online svete úplne stratení a nezvládame ho. Odborníkmi boli vypracované rôzne pomôcky, prostredníctvom ktorých vieme oddeliť renomovaný zdroj od toho zavádzajúceho. Tie renomované majú často použité citácie, vieme si u nich ľahko dohľadať autora článku, je jasne oddelené, či ide o objektívnu správu alebo subjektívny komentár. Nehovorím však, že k nim nemáme pristupovať kriticky, pretože aj renomované médium má svoje určité nastavenie - jedno je liberálnejšie, iné konzervatívnejšie. Taktiež niekedy používajú subjektívne častice, alebo expresívne slová, čím nám podsúvajú určitý názor. Osobitým prípadom internetu sú sociálne siete. Sú priam ideálnym miestom pre zmanipulované videá, nenávistné príspevky i komentáre.

Naše zvládanie digitálneho vesmíru by som prirovnala k hojdaniu sa na hojdačke či k jazde na horskej dráhe. Niekedy sa nám podarí udržať sa a inokedy nie. Problémom však je, že padanie v digitálnom svete má často dosah a následky v živote reálnom.

Možno je problémom to, že nezvládame našu slobodu a zabúdanie na veci, ktoré dávno vieme. Som skrátka presvedčená o tom, že si uvedomujeme nesprávnosť prekrúcania pravdy, urážok a manipulácie. A napriek tomu sú tu ľudia, ktorí tvoria dezinformačné a urážajúce správy a komentáre a ešte väčšia skupina ľudí, ktorá ich v tomto „krásnom“ úsilí podporuje.

Preto si myslím, že je veľmi dobré, že Európska komisia vyhlásila tento rok za Európsky rok zručností. Lebo vedieť sa orientovať v online svete je zručnosť veľmi potrebná pre túto dobu a pre všetky generácie, pretože ako som naznačila, aj náš reálny svet je prepojený so svetom virtuálnym.

Kto konkrétne a ako by mal prispieť k zlepšeniu našich digitálnych i kritických zručností? Úplne všetci. Štátni zákonodarcovia tým, že budú schvaľovať zákony, pomocou ktorých budeme vedieť efektívnejšie eliminovať dezinformačný obsah. Zároveň ďalšie zložky štátnej moci, ktoré by dohliadali na plnenie zákonov, prípadne sankcionovali ich porušenie. Mali sme tu už prvé lastovičky po útoku Ruska na Ukrajinu v roku 2022, kedy boli na určitý čas zablokované webové stránky, na ktorých sa nachádzal zavádzajúci obsah (napr. hlavnespravy.sk, armadnymagazin.sk, hlavnydenik.sk, infovojna.bz) [2].

Kľúčovou je však v tomto procese zlepšovania sa výchova, takže by mali prispieť všetci, ktorí prichádzajú s učením do kontaktu. Je podľa mňa dôležité pretvárať školstvo tak, aby sa v ňom najmä na humanitných predmetoch často využívala diskusia a v nej otváranie aktuálnych tém ale aj reflektovanie minulosti. Na tento spôsob učenia by mali byť pripravovaní aj budúci učitelia. Taktiež mimoškolské aktivity, ktoré podporujú formovanie názoru, argumentáciu, rozvíjanie kritického myslenia formou diskusných skupín sú v tomto procese kľúčové. Verím, že keď deti budú zo školy a zo svojich záujmových útvarov motivované ku celoživotnému vzdelávaniu a prehodnocovaniu informácií, situácia s našou dôverou v konšpirácie sa zlepší (podľa agentúry Globsec, ktorá vykonala v roku 2022 prieskum verejnej mienky totiž stále viac ako polovica opýtaných verí v konšpiračné teórie o ovládaní sveta určitými skupinami ľudí) [3]. Zaujímavým nápadom by bolo využitie aj napr. dnes populárnych influencerov, aby mladých motivovali. Vzdelávať však treba aj starších ľudí, tam si myslím, že by mohli s týmto vzdelávaním pomôcť inštitúcie, ktorým dospelí dôverujú, alebo sa v nich bežne nachádzajú – napríklad cirkev, zamestnávateľa. Pri týchto aktivitách by mal pomáhať štát a zároveň by mal tiež podporovať aj občianske organizácie, ktoré sa týmito témami venujú. A vôbec, každý človek by sa mal angažovať a zlepšovať sa v komunikácii i zdravom skepticizme. Lebo ako spomína aj Ján Markoš vo svojej úvahe – slovo je mocnou zbraňou a stojí na počiatku všetkých vojen [4].

Hoci to možno znie trochu utopisticky, domnievam sa, že už teraz sú niektoré z týchto vecí realitou a mnohí sa dokážu lepšie rozhodovať, viac zvládajú svoju slobodu, nestrácajú sa v digitálnom svete. Ak sa čo najväčšia skupina ľudí nebude báť

pristupovať k veciam kriticky a zároveň si nebude kompenzovať svoju frustráciu ubližovaním iným, verím, že sa naša spoločnosť dokáže zlepšiť. A vy? Ako môžete už dnes pomôcť spoločnosti, v ktorej žijete?

1. https://commission.europa.eu/aid-development-cooperation-fundamental-rights/your-rights-eu/eu-charter-fundamental-rights/why-do-we-need-charter_sk
2. <https://domov.sme.sk/c/22866370/narodny-bezpecnostny-urad-zablokoval-dalsi-dezinformacny-web.html>
3. <https://www.globsec.org/what-we-do/press-releases/globsec-trends-2022-vacsina-ludi-na-slovensku-stale-veri-konspiraciam>
4. MARKOŠ, Ján. Sila rozumu v bláznivej dobe. Bratislava: N press, 2019. ISBN 978-80-99925-01-5.

Téma 4 * Garant * UNESCO Chair for Human Rights Education Univerzity Komenského

Vítaz: Tobias VALÚCH

Gymnázium F.V. Sasinka, Nám. slobody 3, Skalica

Slovensko, Európsku úniu či svet začínajú trápiť problémy, ktoré doteraz nikto riešiť nemusel. Je preto načase zamyslieť sa, či je v dnešnej dobe globalizácie náš systém pripravený tieto problémy riešiť. Ak by mala byť odpoveď na túto otázku čo najkratšia, bola by ňou podľa môjho názoru odpoveď nie. Je však dôležité tento postoj nie len vysvetliť, ale pokúsiť sa aj touto úvahou nájsť nejaké riešenie, ktoré nás na túto divokú éru 21. storočia dokázalo pripraviť.

Je dôležité si uvedomiť, ako svet vyzeral pred nejakými sto rokmi a ako vyzerá dnes. Ak si človek uvedomí práve to, že pred 100 rokmi sme tu mali rok 1923, Československo bolo ešte len „v plienkach“, Spoločnosť národov vznikla pred 4. rokmi a najnovším vynálezom boli semaforey, tak je len ťažko uveriteľné, kam sme sa za ten čas posunuli. Dnes tu máme rok 2023, umelú inteligenciu schopnú zmaturovať a Slovenskú republiku, ktorá je členom Európskej únie.

A práve o Československu nehovorím len tak náhodou, pretože práve Československo bolo prototypom aj dnešného zriadenia parlamentnej republiky, ktorý na Slovensku máme. Áno, za ten čas síce pribudli tisíce zákonov, niektoré prestali platiť,

prešli sme si érou socializmu, ale ak si človek porovná ústavu Československa z roku 1920 a ústavu Slovenskej republiky z roku 1992, ktorá je dodnes platná tak v nej nájde veľa spoločného. A to neplatí len o Slovensku, ale v podstate o každej krajine na svete. Je však nepredstaviteľné, že ak sa za ten čas svet zmenil tak výrazne, že by princíp štátneho zriadenia a fungovania zostal rovnaký. Veď ak by pred 100 rokmi ľuďom niekto niečo povedal o globálnom otepľovaní, asi by naňho pozerali ako na blázna. Dnes to je však problém, ktorý nebol nikdy horúcejší a to nie len s ohľadom na teploty. Preto je dnes dôležitejšie ako nikdy sa pozrieť na systém, akým je náš štát riadený a skúsiť sa nájsť optimálnejší a najmä taký, ktorý odzrkadľuje problémy dnešného – globálneho sveta.

Je dôležité si uvedomiť, že na Slovensku výkonnú moc drží vo svojich rukách najmä Vláda Slovenskej republiky. Tá je však viazaná na volebné obdobie Národnej rady Slovenskej republiky a teda v najpriaznivejšom prípade by sme jednu vládu mali na Slovensku mať 4 roky. A to tvorí najväčšiu časť problému, ktorý sa v tejto úvahe snažím vyriešiť. Pri každej zmene vlády nastáva aj čas, kedy vláda predkladá parlamentu svoje programové vyhlásenie a teda svoje priority. Tie môžu byť naviazané na prácu predchádzajúcej vlády. Pri zmene vládnych strán, čo bol zatiaľ každý prípad zmeny vlády na Slovensku po voľbách však vzniká situácia, kedy sa práve priority a návrhy riešení jednotlivých problémov vlády menia. To môže byť v poriadku pri riešení napríklad problematík ekonomického charakteru, nie však pri problémoch 21. storočia. Tieto problémy potrebujú pri riešení dve veci ktoré terajšiemu spôsobu chýbajú. Čas a spoluprácu.

Prečo je vlastne dôležitý čas a spolupráca? Pri čase je dnes tá chyba, že ho nie je dostatok. Vláda začne niečo riešiť napríklad v oblasti dôchodkového systému, vláda nasledujúca to však ihneď zruší a presadí vlastné opatrenia. Ako príklad môžeme vidieť zastropovanie veku odchodu do dôchodku. Ten bol počas vlád, kedy sa v nich podieľala strana SMER-SD zavedený, vláda Eduarda Hegera ho však zrušila. To je veľký problém najmä v prípade potreby nejakej stability pri nastavovaní politik, ktoré sú síce aktuálne platné, no ich hlavný výsledok sa dostaví až o niekoľko rokov. V tomto prípade až keď by sa vek odchodu do dôchodku dostal do kolízie so stropom. Opatrenia sú však vo väčšine prípadov zrušené skôr ako sa tento efekt dostaví.

Čo sa týka spolupráce, tak tá je dôležitá skôr u globálnych problémov, ktoré sa týkajú celého sveta. Ako príklad posluží nástup umelej inteligencie. Tu môžeme vidieť najmä etické hľadisko, s ktorým sa každá krajina vysporadúva inak. Taliansko už niektoré umelé inteligencie zakázalo, zatiaľ čo Slovensko ich nijako špeciálne neupravuje vo svojej právnej úprave. Je však dôležité s ohľadom na vývoj a najmä bezpečnosť mať

nastavené jasné pravidlá, ktoré by umelú inteligenciu obsiahli a platili by najlepšie globálne.

Môj návrh na celú vyššie popísanú situáciu je nasledovný. Podme sa spájať. Konkrétnejšie v dvoch dimenziách. Tá prvá je na úrovni Európy, tá druhá na úrovni sveta. Tu by som rád využil aj už existujúcich orgánov združujúcich štáty a posilnil ich.

Európska úroveň spájania by prebiehala cez Európsku úniu u ktorej už vieme, že dokáže byť efektívna v zjednocovaní rôznych jurisdikcií. Aj tu si pomôžem príkladom. Autorské práva ešte donedávna riešil každý štát EÚ samostatne a taktiež že to vytváralo problém najmä na jednotnom trhu. Európska únia zasiahla vytvorením jednotného autorského zákona a dnes už nevznikajú žiadne spory a každý obyvateľ únie má rovnaké práva a povinnosti smerom ku autorskému právu. Autorský zákon je však maličkosť oproti sociálnym nespravodlivostiam, ktoré sa v Európskej únii dejú a je na čase vytvoriť skutočnú rovnosť na kontinente. Najmä v pracovno-právnej oblasti, ale i oblasti sociálnej.

Na svetovej úrovni by bolo vhodné využiť jediný orgán ktorý združuje takmer všetky štáty sveta. A tým je v dnešnej dobe Organizácia spojených národov. Práve OSN by mala byť kľúčová v riešení celosvetových problémov, kde je potrebná reguláciu nie len na úrovni jednotlivých štátov. Takými by boli či už potreba zastavenia klimatických zmien alebo riešenie masívneho nástupu umelej inteligencie. Dnes však OSN na takéto veci nemá mandát, čo vnímam za problém. OSN by mala mať mandát a zároveň orgán riešiaci aj takéto globálne záležitosti a to spôsobom, že závery, ktoré budú prijaté, budú aj platné v každom členskom štáte a nebude sa jednať len o opatrenia, ktoré si jednotlivé štáty vyberajú či ich prijmu alebo nie tak ako to je v *statu quo*.

Na realizáciu takýchto zmien je potrebné vytvoriť aj nové orgány či reformovať tie už existujúce a tým zefektívniť ich fungovanie. Prvým krokom by podľa môjho úsudku malo byť zasadenie sa Slovenskej republiky o to, aby Európska rada vytvorila nové návrhové orgány v tých oblastiach, ktoré je potrebné riešiť. To by zabezpečilo čo najjednoduchší prechod na nový politický systém, ktorý by Slovensko prijalo. Nakoľko to je práve Európska rada a v našom prípade tieto orgány, ktoré majú návrhovú iniciatívu voči parlamentu. Fungovanie týchto orgánov, ktoré by pomáhali Európskej rade pri návrhoch by bolo čo najmenej ohrozené meniacimi sa vládami v jednotlivých štátoch. Nakoľko EU sa skladá z 27 štátov a každý z nich má voľby v inom období, tak by sa nikdy nevymenili všetci členovia a aj ak by nová vládna garnitúra vymenila člena v orgáne, tak by to vždy bola len 1/27 z celého orgánu.

Do OSN by bolo však nevyhnutné zasiahnuť viac. Vytvoriť popri valnom zhromaždení OSN rady, ktoré by prijímali návrhy v oblasti pod nich spadajúce a dať vytvoriť

povinnosť štátov implementovať jednotlivé rozhodnutia. S tým je spojené aj vytvorenie opatrení, ktoré by boli využité v prípade štátov, ktoré by sa týmto neriadili. Možnosti prijímať napríklad sankcie oveľa jednoduchšie a promptnejšie je pre takúto OSN dôležitejšie ako kedykoľvek doteraz. Pre príklad ako by to mohlo vyzerať môžeme nahliadnuť do Lisabonskej zmluvy. Tá má ako kontrolný mechanizmus článok 7.

Taký je môj návrh nového politického systému Slovenska, ktorý by pomohol riešiť problémy 21. storočia a oveľa viac využiť integrácie, ktorú po roku 1989 tak presadzujeme a ktorá nás ako krajinu dostala medzi svetové špičky s prezývkou tatranský tiger.

4 témy * Hodnotiteľ * Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií

Vítazka: Sophia BODNAR

Súkromné gymnázium, Rovná 15, Poprad

Každá kultúra tohto sveta sa vyznačuje svojimi jedinečnými zvykmi, tradíciami a názormi. Jednotlivci, ktorí do daných kultúr patria, často vykonávajú rozhodnutia na základe postojov svojej krajiny alebo presnejšie jej kultúry. To, čo sa môže pre vyspelý západný svet zdať ako základné ľudské právo, môže napríklad pre moslimskú krajinu znamenať hrubé porušenie zákona a kultúrnej normy. Preto vychádza na povrch otázka, či univerzálne ľudské práva vôbec existujú. Naozaj môžeme tvrdiť, že každému človeku prislúchajú od narodenia tie isté práva bez ohľadu na to, z akého kultúrneho prostredia pochádza? Nie sú ľudské práva len akési „bublíny“, ktoré si každá kultúra dokáže nafúknuť podľa svojich potrieb a predstáv? Ďalšou otázkou je aj to, aká tenká je hranica medzi kultúrnym relativizmom a akceptovaním opakovaného porušovania ľudských práv. Máme my, občania Európskej únie (ďalej len EÚ), právo na ovplyvňovanie tradičných predstáv a presadzovanie si našich vlastných ideí o demokracii vplývajúcej na životy cudzích občanov? História ukázala, že práve Európania boli tí, ktorí najvýznamnejšie násilne ovplyvňovali a potláčali identitu obyvateľov iných kontinentov. Poučili sme sa zo svojich činov dostatočne alebo máme stále potrebu presadzovať len našu kultúru?

Všetky tieto otázky síce často spoločnosťou rezonujú, no odpovede na ne pozná len málokto. Ak by ich mali zodpovedať aktivisti za ľudské práva, asi všetci z nich by sa zhodli na tom, že každé ľudské právo je univerzálne a malo by sa dodržiavať v každej časti sveta, nehladiac na jej kultúru. Kultúrny relativizmus je zasa založený na chápaní

kultúry na základe jej špecifických podmienok, bez akýchkoľvek predsudkov vychádzajúcich z noriem vlastnej kultúry. Jeho predstavitelia by tak mohli horúčkovo tvrdiť, že ľudské práva boli vyvinuté západnými krajinami, sú založené na západnej morálke a žiadna kultúra nie je nadradená voči inej. Tým pádom nemá západný svet žiadne právo vnucovať spoje predstavy o fungovaní krajiny odlišným kultúram, ktoré majú inú históriu a úroveň rozvoja.⁴⁶ Na druhej strane, práva ako sloboda a bezpečnosť patria medzi esenciálnu súčasť života každého človeka, no práve kultúrny relativizmus častokrát obhajuje útlak menšín alebo stále viac a viac sa prehlbujúce rozdiely v právach mužov a žien. Medzi jeho ďalšie skryté problematické stránky patrí aj to, že umožňuje krajinám vyberať si, ktoré práva sú ochotné podporovať a ktoré zas razantne odmieťať. Túto problematiku podľa mňa najkomplexnejšie vystihuje výrok iránskej právničky a víťazky Nobelovej ceny za mier Shirin Ebadi: „Myšlienka kultúrneho relativizmu nie je ničím iným ako výhovorkou na porušovanie ľudských práv.“

Pri problematike rešpektovania neeurópskych kultúr EÚ zohráva významnú rolu aj európsky kolonializmus, ktorý počas šestnásteho až devätnásteho storočia významne ovplyvnil kontinenty ako Afrika alebo Amerika. Aj keď bolo pôvodným cieľom týchto ciest šírenie kresťanstva, stopy, ktoré Európania zanechali, nevedli len k zmene náboženstva, ale aj životného štýlu vo všeobecnosti. Hoci princípy ekonomiky a riadenia, ktoré kolonizátori so sebou priniesli, prospeli hospodárstvu daných kontinentov, miestni obyvatelia boli zotročení a zbavení svojej identity. Dôkazom toho, že sa Európa snaží európskym štandardom prispôbiť zvyšok sveta, je aj pretrvávajúce používanie angličtiny alebo francúzštiny ako úradných jazykov v niektorých bývalých európskych kolóniách Južnej Ameriky a Afriky.

Európa neovplyvňuje len používanie svetových jazykov, ale napríklad aj štýl obliekania. Práve pánsky oblek, ktorý je tradičnou súčasťou formálneho štýlu, sa do sveta rozšíril prostredníctvom anglických kolónií v Ázii. Po tom, čo si ho na svoju svadbu obliekol japonský princ po stáročia využívaní tradičných odevov, sa Japonsko dostalo na cestu prispôbovania sa západným štandardom, a tak viac a viac posilňovalo svoju ekonomiku a hospodárstvo. Tieto pozoruhodné zmeny však v sebe nesú väčšiu symboliku, keďže nepriamo poukazujú na asimiláciu neeurópskych krajín tým európskym.⁴⁷

---

⁴⁶ MILLER B., 2007. *Cultural Anthropology. 4th ed.* Boston: Pearson Education Inc. [online]. [15.2.2023]. Dostupné na: <https://viva.pressbooks.pub/phi220ethics/chapter/what-is-cultural-relativism/>.

⁴⁷ AMIN, Md. R., 2019 Domination of European Culture in All Over The World. In: *Journal of Research Initiative*, Vol. 5. [online]. [15.2.2023]. Dostupné na: <https://digitalcommons.uncfsu.edu/jri/vol5/iss1/5>.

Majstrovstvá sveta vo futbale v Katare predstavujú skvelý príklad odlišného výkladu ľudských práv na základe kultúry. Rok 2022 výrazne a verejne poukázal na dlhodobé porušovanie základných ľudských práv, ktorému musia obyvatelia tejto moslimskej krajiny čeliť. Majstrovstvá sveta ukázali, že ani obyvateľom EÚ neboli udelené žiadne špeciálne výnimky. Medzi prvé dôležité obmedzenie patrilo zákaz konzumácie alkoholu futbalovým fanúšikom. Návštevníci mali možnosť konzumovať alkohol len vo vyhradených priestoroch alebo špeciálne licencovaných reštauráciách, baroch a hoteloch. Verejná konzumácia alkoholu je v Katare nelegálna a trestá sa pokutou alebo väzobným stíhaním do výšky šiestich mesiacov. Návštevníci mali taktiež zakázané verejne vyjadrovať svoje náboženstvo a praktizovať svoju vieru. Ktokoľvek kritizujúci Islam mohol byť trestne stíhaný.⁴⁸ Medzi ďalšie kontroverzné témy patria aj práva LGBTQ komunity. Príslušnosť k tejto komunite je v Katare taktiež nelegálna a trestaná väzením. Aj keď sa organizátori tohto podujatia vyjadrili, že je u nich vítaný úplne každý pod podmienkou rešpektovania a uznávania ich kultúrnych noriem, príslušníci tejto komunity vyjadrili obavy z cestovania do krajiny, keďže vedeli, aké postihy ich za vyjadrenie svojej identity môžu postretnúť.⁴⁹ Ďalšou dôležitou podmienkou pre fanúšikov, či už mužov alebo ženy, bolo zahalenie určitých častí tela, konkrétnejšie ramien, hrudníka, brucha, kolien a prekrytie úzkych legín dlhším tričkom alebo šatami. Všetky tieto nariadenia potvrdili neprekonateľné kultúrne rozdiely medzi východným a západným svetom a zároveň poukázali na veľmi komplikovanú integráciu európskych fanúšikov do konzervatívnych moslimských ideálov.

Majstrovstvá sveta vo futbale neobmedzovali len základné ľudské práva futbalových fanúšikov, ale aj pracovníkov, ktorí sa podieľali na výstavbe objektov potrebných na organizáciu tohto podujatia. To, že sa Katar stane centrom futbalového diania, bolo rozhodnuté už v roku 2010. V tom čase však jeho infraštruktúra nebola postačujúca, a tak sa krajina premenila na zhluk migrantov, ktorí tvoria až deväťdesiat percent jej pracovnej sily. Podmienky pre pracovníkov z Indie, Pakistanu, Bangladéša a Srí Lanky boli často nebezpečné a dehonestujúce. Výsledkom toho boli úmrtia viac než šesťtisíc päťsto zamestnancov, príčinou smrti boli najčastejšie pracovné úrazy, dopravné nehody alebo prehriatie organizmu. V roku 2016 Amnesty International obvinila katarské spoločnosti z uplatňovania nútenej práce, keďže zamestnanci nedostávali riadne

---

⁴⁸ CHAPPELL B., 2022. *NPR*. [online]. [15.2.2023]. Dostupné na: <https://www.npr.org/2022/11/19/1137783957/world-cup-qatar-fan-restrictions-alcohol>.

⁴⁹ SULLIVAN B., 2022. *NPR*. [online]. [15.2.2023]. Dostupné na: <https://www.npr.org/2022/11/18/1137204271/qatar-world-cup-controversies>.

zaplatené a boli im odobraté cestovné pasy. Katarská vláda síce obmedzila tieto nekalé praktiky, no spoločnosti neprestali vyvíjať nátlak na svojich zamestnancov.⁵⁰

V novembri minulého roku Európsky parlament oficiálne odsúdil Katar za údajné porušovanie ľudských práv týchto pracovníkov. Riadiaci orgán EÚ vyzval FIFA, aby odškodnila všetky obeť a ich rodiny, ktoré boli súčasťou budovania infraštruktúry súvisiacej s Majstrovstvami sveta vo futbale. Poslanci Európskeho parlamentu taktiež odsúdili zákony tejto krajiny súvisiace s prístupom k LGBTQ komunite a vyzvali na zvýšenie zastúpenia žien vo verejnom sektore.⁵¹

Podľa môjho názoru by EÚ nemali byť ľahostajné ľudské práva obyvateľov neeurópskych krajín, no EÚ by určite nemala výrazne zasahovať do ponímania práv vychádzajúceho z kultúry daného národa. Na druhej strane, EÚ by mala zohrávať kľúčovú úlohu vtedy, keď dochádza k radikálnemu a náhlemu zvratu v rešpektovaní ľudských práv. Jedným z príkladov zásahu EÚ do práv obyvateľov neeurópskej krajiny bolo napríklad pozastavenie financovania rozvoja Afganistanu hneď po tom, ako nad krajinou prevzal kontrolu Taliban. Pôvodný sľub EÚ znel, že tejto vojnou zmietanej krajine poskytne finančnú podporu v hodnote 1,2 miliardy eur v rámci dlhodobej a núdzovej pomoci. Tieto prostriedky boli podmienené tým, že afganské orgány zachovávajú demokratický pluralizmus, právny štát a ľudské práva. S príchodom Talibanu však dochádza k závažnému porušovaniu ľudských práv žien a dievčat, ktoré je podľa Talibanu „v súlade s islamským právom“. Tento výklad je však veľmi zavádzajúci, keďže toto hnutie je známe svojím extrémistickým výkladom náboženstva.⁵²

Efektívnou možnosťou presadzovania vlastných predstáv o ľudských právach je napríklad multikulturalizmus, ktorý umožňuje prijímať rozmanitosť, otvárať myseľ a vyracať stereotypy. Vystavenie sa neznámym kultúram môže jednotlivcom pomôcť prehodnotiť ich vlastné ponímanie významu ľudských práv, no zároveň zmeniť model ich správania a napomôcť tak pozitívnemu ovplyvneniu spoločnosti, z ktorej pochádzajú. Takýmto spôsobom by sa podľa môjho názoru mala uberať aj EÚ, keďže princípy demokracie a rešpektovania ľudských práv sa dokážu prenášať na iné národy aj nenásilnou a diplomatickou cestou.

---

⁵⁰ World Cup 2022: How has Qatar treated foreign workers?, 2022. *BBC News*. [online]. [15.2.2023]. Dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-60867042>.

⁵¹ CZACHOR M. E., 2022. *CBS News*. [online]. [15.2.2023]. Dostupné na: <https://www.cbsnews.com/news/eu-condemns-qatar-alleged-human-rights-abuses-2022-world-cup/>.

⁵² AMARO S., 2021. *CNBC*. [online]. [15.2.2023]. Dostupné na: <https://www.cnbc.com/2021/08/18/eu-pulls-afghanistan-funding-will-work-with-taliban-if-rights-respected.html>.

5. Celoštátne kolo 25. prezenčného ročníka OĽP

5.1 Organizácia celoštátneho kola 25. r. OĽP

Celoštátne kolo 25. ročníka OĽP, 5. ročníka ceny prof. Miroslava Kusého a 1. ročníka súťaže EUQ sa konalo 18. – 20. apríla 2023 v Omšeni. Zopakujme, že cesta k nemu nebola hladká. O niektorých výzvach sme vedeli vopred, iné prichádzali jedna za druhou... Prvým zásadným záchytným bodom sa opätovne stala ochota Ministerstva spravodlivosti SR (MS SR) poskytnúť OĽP prostredníctvom Memoranda o spolupráci s OZ OLYMP svoje dve zariadenia v Omšeni, a to Liečebno-rehabilitačného stredisko ZVJS (LRS ZVJS) a Inštitút vzdelávania (IV). Inštitút však, ako vnímame s osobitným porozumením, už dlhší čas plní inú mimoriadnu a ušľachtilú úlohu – poskytuje bázu pre ukrajinské rodiny. Ak sme sa chceli aspoň priblížiť k nášmu „starému zlatému štandardu“ celoštátneho kola, teda pozvať naň okrem súťažiacich aj učiteľky a učiteľov spätých s OĽP, museli sme hľadať doplnkové zariadenie. Našli sme ho, so súhlasom a podporou MS SR, v hoteli Adria v Trenčianskych Tepliciach. Plánovaniu konkrétnych kontúr podujatia predchádzala návšteva Omšenia, kde sme sa stretli s ústretovosťou vedenia LRS ZVJS a IV MS SR ako aj, rovnako produktívna konzultácia s manažmentom Hotela Adria v Trenčianskych Tepliciach.

S predstihom sme komunikovali všetko potrebné plénu OĽP. Pripravili sme a zverejnili niekoľko dokumentov. Priblížime si ich aspoň v skratke.

Informácie pre účastníčky a účastníkov celoštátneho kola 25. r. olympiády ľudských práv objasnili účastnícke statusy: a) súťažiaca/súťažiaci; b) člen/členka poroty (pri stredoškolských učiteľkách a učiteľoch len predsedovia/predsedníčky krajských komisií OĽP); pedagogický sprievod (učiteľ-nečlen/učiteľka-nečlenka poroty, aktívny/aktívna v OĽP). Pripomínali sme stupne registrácie: a) február 2023, po krajských kolách, základná registrácia súťažiacich prostredníctvom školy a EduPage; b) marec 2023, kontaktná registrácia každej účastníčky/každého účastníka prostredníctvom dotazníkov Forms, získanie údajov potrebných pre organizáciu podujatia; c) 18.4.2023, Omšenie ostatná osobná registrácia/prezentácia na mieste podujatia.

Pripojené *Usmernenia* navigovali účastníčky a účastníkov všetkých statusov pred podujatím, počas neho aj po ňom (ubytovanie, strava, poistenie súťažiacich, bezpečnosť súťažiacich, záväznosť účasti na celom podujatí, refundácia cestovných nákladov, atď.).

Pozvánka a plagáty podujatia podrobne predstavili jeho 3-dňový súťažný a sprievodný program a ďalšie náležitosti. *Súťažný poriadok celoštátneho kola* navigoval k pravidlám „hry“ a *Vademecum* poskytlo súťažiacim súbor dobre mienených rád, ako uspieť na OĽP (pozri v časti Prílohy).

Pred každým plnoformátovým celoštátnym kolom je potrebné premyslieť zložité cestovné a prepravné náležitosti v súlade s časovými kótami programu podujatia. Lenže, tento raz sme museli pracovať aj s mimoriadnym faktorom: skupina súťažiacich, organizačný tím a poroty budú mať svoju kompletnú bázu v Omšeni, pričom LRS ZVJS zabezpečuje pre nich ubytovanie, stravu, občerstvenie a časť programových priestorov; IV MS SR poskytuje časť programových priestorov a občerstvenie. Pedagogická účastnícka skupina bude mať ubytovacia a stravovacia bázu v hoteli Adria v Trenčianskych Tepliciach a samozrejme, programovú bázu v Omšeni. V takejto konštelácii je nevyhnutné myslieť (okrem bežného cestovného itinerára v časoch pred podujatím a po ňom) aj na kyvadlovú prepravu počas celého podujatia a predpokladať aj isté improvizácie. Po komunikácii s prepravnou firmou (ktorú „v hodine 12-ej“ obstaral NIVAM) sme dôkladne zostavili a následne vystavili *Informácie k cestovaniu a preprave pedagogického sprievodu a súťažiacich*. Slúži ku cti všetkým zúčastneným, osobitne pedagogickému sprievodu, ktorý musel zvládnuť opakované presuny medzi Trenčianskymi Teplicami a Omšením, že prejavili vysokú súčinnosť, trpezlivosť, pochopenie a ochotu.

Osobitne sme komunikovali partnerskú a hosťovskú účasť. Vzhľadom k limitom sme ju museli, s ľútosťou, obmedziť na krátkodobé pobyty reprezentácií jednotlivých inštitúcií na otvorení, programových a sprievodných celkoch a podujatia a záverečnom vyhlásovaní výsledkov 25. ročníka OĽP. Naši spoľahliví partneri to prijali s veľkou empatiou.

Organizačný tím celoštátneho kola pracoval na mieste deň vopred a pripravoval všetko potrebné v dvoch budovách zariadení MS SR a netypicky aj mimo nich (Hotel Adria Trenčianske Teplice). Svoje si vyžadovali priestory recepcie, miestnosti organizačného tímu, kongresovej sály, štyroch postupových porôt, štyroch workschopov, spoločenská Zelená záhrada pre občerstvenia, vydýchnutia, infostánky a knižný stánok, debaty, k tomu spresnenie rozubytovania, stravovacích harmonogramov, príprava techniky, administrácia... To všetko si vyžadovalo sústredený výkon do neskorých večerných hodín 17. apríla 2023.

Programové celky celoštátneho kola boli zložené z autentickej súťažnej klasiky: víťazky a víťazi, ktorí postúpili z krajských kôl a predložili po nich úvahy, absolvovali teraz pred štyrmi postupovými porotami ich obhajobu, následne riešili modelové prípady/situácie a napokon, 12-ka z nich aj finálové zadania pred finálovou porotou. Prostredníctvom neodmysliteľných sprievodných podujatí, ktoré plnia o. i. aj edukačnú rolu, sa prostredníctvom workshopov predstavili starší i novší partneri, vrátane zaoceánskych hostí, v rámci pokračujúcej synergie s projektom Talking Courts. Infostánky Amnesty International Slovensko, Kancelárie EP na Slovensku a knižný stánok Artis Omnis predstavovali pokračovanie kultúrnej ale i agitačnej stopy našich podujatí. Jedným z mimosúťažných, ale s OĽP spätých programových bodov bola plenárna rozprava na dve zásadné témy: *Quo vadis ľudské práva v SR* a *Quo vadis OĽP*. V rámci druhej témy išlo o skúšobnú inováciu: živá debata o OĽP nahradila dosiaľ zaužívanú (papierovú alebo online) dotazníkovú formu ročníkovej spätnej väzby.

5.2 Otvorenie celoštátneho kola 25. r. OĽP

Prvý „ostrý“ deň na celoštátnom kole je vždy plný frmolu a radosti. Prichádzajú účastníčky a účastníci, zoznamujú sa s ľuďmi organizačného tímu, adaptujú sa s prostredím, v ktorom zotrávajú tri dni. Mladé tváre vzbudzujú osobitnú pozornosť, evokujú plejádu otázok, domnienok... Čo a ako (sa) vnímajú? Kladú si otázky? Majú očakávania? Študujú Súťažný poriadok celoštátneho kola a Vademecum súťažiacej a súťažiaceho? Sondujú kapacity spolusúťažiacich? Tešia sa na stretnutia, na prezentáciu svojich poznatkov, názorov, postojov, pochybností, na polemiky, debaty, hľadanie zmyslu vecí? Prinášajú zažité a očakávajú zážitky?

Pre niektorých zúčastnených je Omšenie miestom, ktoré už poznajú. Tešia sa, že majú možnosť stretnúť známe či nové tváre kolegyň a kolegov z rôznych miest SR, zmeniť vzduch, socializovať sa, podebatovať osobne i profesionálne, príjemne pobudnúť... Tie najostrieľanejšie pedagogické osobnosti OĽP rekapitulujú a spomínajú aj na iné prostredia, v ktorých sa konali plnohodnotné celoštátne kolá: Liptovský Ján, Modra-Harmónia. Niektoré a niektorých vidíme zahĺbených do rozhovoru so žiačkou, žiakom, spriadajúc súťažné stratégie.

Počas adaptačných chvíľ pléna OĽP sa musia odborno-organizačné kruhy podujatia venovať niečomu inému. Elektronicky rozžrebovať prítomných 59 súťažiacich do postupových porôt, zariadiť overenie žrebu, vyskladať postupové poroty, oboznámiť sa s priebehom ročníka a poradiť sa o systéme práce na celoštátnom kole.

Oficiálnym odštartovaním celoštátneho kola je jeho Otvorenie, ktoré sa koná v poobedňajšom čase v Kongresovej sále.

Úvodné slová predsedníčky CK OL'P/OLYMP, Dagmar Hornej nemohli byť celkom zvyčajné, rutinné, vítacie. Museli obsiahnuť viac, predovšetkým vzdať poctu ľuďom, partnerom a ich vytrvalosti. Museli byť otvorené (hovoriť pravdu o projekte v 25. roku svojej existencie) a zároveň povzbudzujúce.

Nasledoval už legendárny partnerský príhovor, o ktorý sme v predstihu požiadali vedúceho Informačnej služby OSN vo Viedni, pána Martina Nesirkyho, za tlmočenia pani Jany Hönschovej, kontaktnej pracovníčky pre Slovensko. Ako si môžete prečítať nižšie, bol opätovne poctou OL'P ako aj výzvou k aktivizácii od globálnej po lokálnu úroveň, pri príležitosti nastávajúceho 75. výročia prijatia Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Otvorenie podujatia bolo završené praktickými organizačnými informáciami a usmerneniami.

Počas krátkej prestávky sa plénum OL'P preskupilo do určených priestorov zariadení MS SR a zahájilo prvú časť súťaže.

Príhovor Dagmar Hornej, predsedníčky CK OL'P/OLYMP

Dámy a páni,

srdečne Vás vítam na celoštátnom kole 25. ročníka Olympiády ľudských práv!

„Zápas za mier, demokraciu, ľudské práva pokračuje“ – takto znie nosná téma aktuálneho ročníka. A je viac, než pravdivá... Sme tu, aby sme o tomto zápase premýšľali a hlavne, aby sme sa navzájom posilnili v tom, čo je v živote podstatné – v ľudskosti, múdrosti, solidarite, rozvahe, odvahe, odolnosti a vytrvalosti. Možno takto by to povedal aj prof. Miroslav Kusý, ktorého Cenu udelíme tento rok už po piatykrát.

Zďaleka teda nejde len o súťaž, aj keď sú každý rok prítomné rôzne motivácie a očakávania. Nadovšetko je dôležitá radosť chvíle a celých troch dní, dobrý pocit, že sme vynaložili mnoho úsilia, ktoré bude mať dobré dôsledky. Radosť z toho, že sa vidíme, spoznávame, stretáme, že MÔŽEME.... No a práve tá radosť nedovoľuje hovoriť o tom, čím sme prešli za ostatné tri roky. To, že sme TU znamená, že sme aj za ťažkých podmienok vytrvali a že naša spoločná práca má dlhé roky hodnotu a význam. Potvrďuje to tiež záštita nad 25. ročníkom Olympiády ľudských práv, ktorú prevzala, opakovane, štvrtýkrát, prezidentka SR, pani Zuzana Čaputová, ktorá zároveň popriala nášmu podujatiu úspešný priebeh (pre mladšie

ročníky spomeniem, že sme sa tešili aj opakovanému uznaniu prezidenta Andreja Kisku, ktorý reprezentáciu OLP dvakrát prijal v prezidentskom paláci).

Vytrvali sme aj vďaka podpore partnerov, najmä Ministerstva spravodlivosti SR, ktoré nám už po šiesty raz ponúklo svoje zariadenia tu, v Omšeni a potvrdilo to Memorandom o spolupráci s o. z. OLYMP. Ministerstvu podľa kompetenčného zákona pripadá portfólio ochrany a podpory ľudských práv na Slovensku. Ústretovosťou k našim aktivitám ju nepochybne plní. Za rezort spravodlivosti medzi nami vítam riaditeľa Odboru ľudských práv MS SR, pána Mariana Filčíka.

Ďakujeme zároveň vedúcim zariadení tu, v Omšeni, pani Fraňovej a pani Beďáčovej a ich pracovným tímom za všetku ústretivosť a spoluprácu.

Ďalšia podpora a uznanie v náš prospech sú spojené s úrovňou OSN a inštitúcií EÚ. Ich reprezentácie poctia naše trojdňové podujatie svojou účasťou, ale už teraz medzi nami srdečne vítam vzácnu dvojicu: vedúceho Informačnej služby OSN/UNIS vo Viedni, pána Martina Nesirkyho a konzultantku pre Slovensko, pani Janu Hönschovú – čoskoro ich poprosím o príhovor.

Ďalšími partnermi podujatia, ku ktorým smeruje naša úprimná vďaka, sú tzv. garanti úvah. Pravidelne s nimi komunikujeme o stanovení tém úvah, o ich hodnotení ale aj o cenách, ktoré venujú súťažiacim. Medzi garantov tento rok patria: UNIS Viedeň; Kancelária Európskeho parlamentu na Slovensku; Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku (na plagátoch sú vyznačené hlavné ceny, ktoré venuje), ďalej, UNESCO katedra pre ľudskoprávne vzdelávanie Univerzity Komenského – odborný gestor OLP od „bodu nula“. Spomeniem, že 26. októbra 2022, ako najstaršia na svete, zaznamenala 30 rokov svojho pôsobenia. UNESCO katedra je bezprostredne spojená s Katedrou politológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského. Počas 3 dní katedry reprezentuje doc. Erik Láštic. Prepájacím putom medzi katedrami a OLP je projekt Talking Courts/Hovorme o súdoch, ktorý manažuje jeden z alumni OLP a oboch katedier Univerzity Komenského, dr. Max Steuer (pridá sa k nám zajtra spolu s hosťami z USA).

Unikátnym akademickým partnerom je tiež Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií/BISLA. Opakovane hostila krajské kolo OLP Bratislavského kraja, hodnotí a oceňuje všetky úvahy, lektoruje, pomáha. Reprezentuje ju dr. Dagmar Kusá, dcéra prof. M. Kusého, zakladateľa spomenutých katedier a spoluzakladateľa OLP.

Zdanlivo novým partnerom OLP je Amnesty International Slovensko. Zdanlivo preto, že naše zameranie je veľmi blízke a na čele AIS stojí ďalší z alumni OLP, Rado Sloboda (spolu

s lektorským tímom Amnesty ho stretnete zajtra). Sme takpovediac, partnerstvom z podstaty, ale to platí o všetkých našich partnerstvách. Potvrďuje to aj návrat Slovenského národného strediska pre ľudské práva/SNSLP na pôdu OLP (jej pamätníci a pamätničky si iste vybavlia účasť strediska na legendárnych celoštátnych kolách v Liptovskom Jáne). Je s nami dr. Radka Vicenová a ďalšia zostava SNSLP vrátane výkonnej riaditeľky SNSLP dr. Porubäovej medzi nás zavíta zajtra.

Knižným partnerom nášho projektu je vydavateľstvo fantastických kníh, Artis Omnis, ktoré nám zachováva priazeň aj potom, čo v januári tohto roka vyhoreli jeho žilinské priestory. O to viac ďakujeme. Osobne to môžeme vyjadriť spolušéfovi vydavateľstva, Ivanovi Harnanovi, počas prezentácie Knižného stánku, 19.4.23, v stredu.

Milé dámy, milí páni. Návrat k prezenčným formám projektu a súťaže nebol „prechádzkou ružovou záhradou“, čo potvrdili všetky kolá a procesy predchádzajúce celoštátnemu kolu i samotná jeho príprava a organizácia. POPS-ky (teda olympiády a súťaže) sú pre ich vyhlasovateľa, MŠVvaŠ SR stále „Popoluškami“. Získavanie zásadných prostriedkov a podpory je preto pre nás príkazom dňa. Aj z tohto dôvodu si na zajtrajšom večernom plenárnom programe spoločne položíme otázku: Quo vadis OLP? a to popri ďalšej podstatnej otázke: Quo vadis ľudské práva na Slovensku?

Hovorí sa: Kto hľadá, nájde. Podporu a synergiu nachádzame tiež prostredníctvom projektu EUQ: Rozvoj európskej demokratickej kultúry, ktorý v rámci Programu Jean Monnet Erasmus+ realizuje tím EDUAWEN EUROPE, s.r.o. za spolufinancovania Európskou úniou. Vďaka podpore z tohto projektu sme napríklad pripravili a vytlačili Kroniku 22.-23.-24. ročníka OLP, ktorá Vám je k dispozícii a v online forme ju nájdete na webovom sídle OLP.

EDUAWEN na celoštátnom kole reprezentuje Mgr. Monika Rybárová. Súťažiaci a súťažiaci sa okrem iných diplomov môžu tešiť aj na diplomy 1. ročníka EUQ.

Spolupráca na projekte EUQ je logickým vyústením orientácie na eurotémy, po ktorých, popri všetkých iných, siahame od počiatkov OLP. Na pôde Celoštátnej komisie OLP sme pred rokmi založili neformálne združenie TEUS (Učítelia a učiteľky za témy EÚ na školách), boli sme organizačným jadrom projektov Ambasádorská škola Európskeho parlamentu/EPAS a Ambasádori a ambasádorky európskej demokratickej kultúry/AmbEDK. Euro-zadania sú neoddeliteľnou súčasťou súťažných materiálov a vinú sa tiež sprievodnými podujatiami súťaže.

Olympiádu ľudských práv tvoria predovšetkým jej ľudia. Hnacím organizačným motorom sú o. z. OLYMP, Celoštátna komisia a krajské komisie OLP. Bez ich nasadenia by sme

sa tu pravdepodobne nestretli. Rovnocenne vítam pedagogický sprievod, zložený z aktívnych učiteliek a učiteľov stredných škôl, všetky súťažiace, všetkých súťažiacich reprezentujúcich osem krajov SR. Osobitne vítam odborné poroty celoštátneho kola a jeho organizačný tím. Zloženie odborných porôt potvrdzuje naše dlhoročné odborné siete viazané na vlastné kapacity ale aj akademickú a mimovládnu úroveň, napr. Helsinský výbor pre ľudské práva na Slovensku, menovite vítam dr. Sylviu Tiryaki, a iné inštitúcie. Nuž a organizačný tím celoštátneho kola OLP, to je každým rokom pomaly ľudský zázrak, pretože ide o skvelých, nezištných a milých ľudí, menovite, Lukáša Gejdoša (webmaster [www. olp.sk](http://www.olp.sk), OLYMP), Patrika Nalešnika (alumni OLP), Dávida Marcela (tradičný denný dozor), už spomínanú Moniku Rybárovú, Romana Balka (predseda TEUS, člen CK OLP) a Zuzanu Smetanovú (predsed. KK OLP BA kraja, členku CK OLP). Tím dopĺňa naša nová tajomníčka, Mgr. Martina Kurinová.

Príhovor Martina Nesirkyho, vedúceho Informačnej služby OSN vo Viedni
Opening remarks – 2023 Human Rights Olympiad

*Dear students,
Ladies and Gentlemen,
Distinguished finalists,*

Thank you for inviting me to welcome you this afternoon to the final ceremony of the 2023 Human Rights Olympiad.

After last year's digital version, I am delighted to be here with you in person, for this special occasion.

This year is particularly special. Not only because it marks the 75th anniversary of the Universal Declaration of Human Rights but also because we are celebrating 25 years of this wonderful programme.

I would like to extend my deep appreciation to all the teachers and organizers of the Human Rights Olympiad for your tireless efforts to make this project possible.

We know you face many challenges to keep this initiative alive and running, which makes your enthusiasm, volunteer work and dedication even more commendable.

Late Professor Miroslav Kusy, who co-founded the Human Rights Olympiad, once said that as a teacher he saw educating about human rights as a crucial way to stand up for those same rights. This is precisely what you are doing and we at the United Nations are immensely grateful for it.

On this note, I would also like to express our sincere gratitude for the Kusy Award that the United Nations Information Service Vienna was honoured to receive at the end of last year.

At the beginning of this year, UN Secretary-General António Guterres pointed out to the General Assembly that we live in a time of transformation. That transformation is grounded in everything that guides our work – starting with the UN Charter and the Universal Declaration of Human Rights.

Those brief 30 articles of the Declaration are the foundation of freedom, justice and peace in the world.

As Olympians, you have taken the initiative to secure and advance these rights that uphold and uplift our common humanity.

I would like to congratulate all participants of this extraordinary competition, and especially you, dear finalists.

The observations and ideas that you have expressed in your essays – for example - are well-reflected and of paramount importance to us. It is young minds like you today, who can become the change-makers of tomorrow.

As you continue your life's path, I encourage you to keep standing up for human rights even in the face of adversity.

Around the world, human rights abuses have been increasing, so your voice and support is even more important.

We are looking forward to welcoming the first prize winner of the English Essay competition, hosted by UNIS, at the Vienna International Centre.

We wish you all a wonderful Human Rights Olympiad experience.

Thank you and all the best.

5.3 Postupové poroty, súťažné podklady a výsledky 1. a 2. časti celoštátneho kola 25. r. OĽP

Postupové poroty

Pre 1. a 2. časť celoštátneho kola boli ustanovené 4 postupové poroty, a to z odbornej akademickej, mimovládnej a ďalšej partnerskej expertízy: Katedry UNESCO a katedry politológie UK, Trnavskej univerzity, Sociologického ústavu SAV, BISLA, OLYMP, Helsinského výboru pre ľudské práva na Slovensku, Slovenského národného strediska pre ľudské práva (pričom v nejednom prípade ide o osobnosti angažované medziinštitucionálne) ale aj z vlastného prostredia OĽP: predsedníčky a predsedovia krajských komisií OĽP, spravidla pedagogicky pôsobiaci na stredných školách. Počet porotkýň a porotcov sa odvinul od objektívnych okolností, disponibility na ich strane ale aj od kapacitných limitov, ktoré nám nedovolili pozvať do porôt viac než 4 osobnosti na jednu porotu.

Na svojej úvodnej porade 18.4.2023 porotcovia a porotkyne posúdili zostavy súťažiacich v 4 porotách, ktoré vygeneroval s príslušným účastníckym overením elektronický žreb a eliminovali prípadný konflikt záujmov vo vzťahu: člen/členka poroty vs. súťažiaci/súťažiaca z totožnej strednej školy. V rámci svojich kompetencií vyšli tiež v ústrety súťažiacim, prichádzajúcim do Omšenia s istým, objektívne odôvodneným oneskorením. Postupové poroty sa na spoločnej porade oboznámili s povahou súťažných celkov a podkladov, systémom hodnotenia, dodržiavania časového harmonogramu súťaže v súlade s programom a špecifikami organizácie podujatia.

Nakoľko sa pôvodne predpokladaný počet, 64 súťažiacich na celoštátnom kole 25. ročníka nenaplnil (čoraz častejšie intervenujú prijímacie pohovory na vysoké školy, onemocnenia, iné súťaže alebo okolnosti), nebolo možné zostaviť 4 postupové poroty s rovnakým počtom 16 súťažiacich. Na celoštátne kolo nastúpilo 59 súťažiacich z 8 krajov SR a preto tri postupové poroty rozhodovali o výkonoch 15 súťažiacich a jedna porota obsiahla 14 súťažiacich.

Modelové prípady/situácie

Pre 1. časť celoštátneho kola, ktorá prebiehala v popoludňajších hodinách prvého súťažného dňa, pripravil autorský tím 16 zadanií (vzhľadom na počet súťažiacich v postupových porotách sa uplatnilo 14 rs. 15 z nich), ktoré boli návratom ku klasickým prezentným modelovým prípadom rs. situáciám. „Modelovky“ sú know how autorského tímu súťažných podkladov. Na rozdiel od krajských kôl (test, tézy) ich však v kronikách nezverejňujeme.

Zaujímalo nás, ako súťažiaci a súťažiace rozdelení do štyroch postupových porôt, zadania zvládnu, pričom autorskému i organizačno-odbornému jadru boli známe dva dôležité faktory: veková osobitosť súťažnej kohorty, ktorú nie celkom typicky, z približne z troch štvrtín tvorili mladí ľudia z maturitných ročníkov, ktorí zároveň prešli špecifickými vzdelávacími formami počas pandémie covid-19. Môžeme konštatovať, že zadania úspešne prešli testom. Postupové poroty vyjadrili nadšenie z výkonov súťažiacich, pretože prezentovali vysokú úroveň prípravy, kognitívneho i osobného zaujatia, rozhládenosti a kultivovaného prejavu.

V ideálnej rovine by sme vedeli a chceli našu „banku“ modelových prípadov/situácií zúročiť tak, aby ich potenciál plne a permanentne slúžil plénu OLP. Prvý krok k tomuto cieľu sme (aj z dôvodu špecifik dištančnej súťaže) urobili v 23. a 24. ročníku, kedy sme pripravili a v súbornej kronike troch ročníkov OLP ex post vystavili modifikované súťažné „modelovky“ celoštátnych kôl.⁵³ Nepochybne sa školy na ne zamerali nielen počas prípravy na 25. ročník OLP ale aj v procese ľudskoprávne zameranej výučby. Vieme, čo by si vyžadoval náš druhý krok a síce, dotiahnutie modelových prípadov/situácií do takej podoby, aby okrem známej kompozície: prípad/situácia plus zadania (usmernenia) pre riešenie obsahovali aj podpornú zdrojovú a argumentačnú bázu. Za úvahu by stála forma metodických listov (určených vyučujúcim) a pracovných listov (určených učiacim sa) a iných podporných materiálov. Vieme si predstaviť zrevidovanie a výber „modeloviek“ z niekoľkých ročníkov OLP a ich sprístupnenie školám v online publikácii, s ktorou by sa dalo v teréne pracovať/trénovať napríklad počas jesenných vzdelávacích podujatí, ak by sme mali možnosť oživiť ich. Lenže, na toto všetko

---

⁵³ Pozri HORNÁ, Dagmar (zost., aut.) (2023) *Kronika Olympiády ľudských práv : 22. – 23. – 24. ročník* Bratislava : Univerzita Komenského, 2023, vydanie : prvé, rozsah 450 strán, ISBN: 978-80-223-5582-7 (tlač); dostupné online <https://www.olp.sk/kronika-olp/>; ss. 2013 – 219 a 384 – 395.

treba viacero podporných opatrení, ktoré by dovolili autorskému tímu pristúpiť k úlohe za adekvátnych podmienok, ktoré stále nie sú realitou.

Dopyt po „banke“ modelových prípadov/situácií s ďalšou pridanou hodnotou, ako o nej píšeme, sa každoročne opakuje a zaznel aj počas plenárnej rozpravy na celoštátnom kole 25. ročníka OLP (k nej v texte nižšie).

Obhajoba úvah

Druhá časť a druhý dopoludňajší deň celoštátneho kola sa niesli v znamení obhajoby úvah pred štyrmi postupovými porotami. Nakoľko príprava a predloženie úvahy chronologicky nasleduje po krajských kolách, všetko k úvahám nájdete v predchádzajúcej, 4. časti tejto publikácie. Poroty po dvoch častiach súťaže rozhodli, ktorých 12 súťažiacich vysielajú do tretej súťažnej časti celoštátneho kola, do finále.

Nižšie v tabuľkách uvádzame zloženie porôt, obsadenie porôt súťažiacimi, bodový zisk jednotlivých súťažiacich, ktorý nadobudli počas 1. a 2. časti celoštátneho kola.

Postupová porota č. 1

Predseda: doc. Mgr. Erik Láštic, PhD.

Členka a člen: Mgr. Radka Vicenová PhD.; PhDr. Ján Chovanec

Súťažiaca / súťažiaci	Škola	Počet bodov modelový prípad (max. 50)	Počet bodov úvaha (max. 50)	Súčet bodov	PORADIE
Vecel Lukáš	Gymnázium Jozefa Lettricha, Ul. J. Lettricha 2, 036 01 Martin	45	45	90	1.
Holá Andrea	Gymnázium sv. Františka z Assisi, J.M.Hurbana 44, Žilina	44	43	87	2.
Kršík David	Gymnázium , ul. Školská 234/8, 017 01 Považská Bystrica	42	42	84	3.
Iždinská Viktória	Evanjelické gymnázium, Jesenského 836/3, 980 61 Tisovec	39	41	80	4.
Mihalčin Martin	Gymnázium Jána Adama Raymana, Mudroňova 20, Prešov	38	40	78	5.
Volný Hana Mária	Gymnázium, Metodova 2, 821 08 Bratislava	37	39	76	6.

Jašková Ema	Gymnázium, Javorová 16, Spišská Nová Ves	36	38	74	7.
Hrab Norbert	Gymnázium Milana Rastislava Štefánika, Nám. L. Novomeského 4, Košice	35	37	72	8.
Mudrák Alex	Gymnázium, Školská 26, Vrábľe	35	35	70	9.
Maruňák Patrik	Obchodná akadémia, Bernoláková 2, Martin	35	33	68	10.
Gagačová Romana	Gymnázium Andreja Vrábľa, Mierová 5, Levice	33	33	66	11.
Gabrišová Tereza	Gymnázium, Opatovská cesta 7, Košice	33	31	64	12.
Petija Slavomír	Stredná priemyselná škola techniky a dizajnu, Mnoheľova 828, 05846 Poprad	30	32	62	13.
Baculová Nikola	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Ul. 17. novembra, 022 01 Čadca	29	31	60	14.

Postupová porota č. 2

Predsedička: prof. PhDr. Ľudmila Malíková, PhD.

Členky a člen: Mgr. Dagmar Kusá, PhD.; Mgr. Zuzana Smetanová; Mgr. Roman Balko

Súťažiaci / súťažiaci	Škola	Počet bodov modelový prípad (max. 50)	Počet bodov úvaha (max. 50)	Súčet bodov	PORADIE
Dropa Matej	Gymnázium Michala Miloslava Hodžu, 031 01 Liptovský Mikuláš	48	48	96	1.
Labovská Natália	Gymnázium, Golianova 68, Nitra	47	47	94	2.
Haľko Peter	Gymnázium sv. Moniky, Tarasa Ševčenka 1, Prešov 080 01	46	46	92	3.
Taraba Daniel	Gymnázium Jána Papánka, Vazovova 6, Bratislava	44	45	89	4.
Barina Boris	Stredná športová škola, Trieda SNP 54, 974 01 Banská Bystrica	44	40	84	5.
Kisel Michal	Evanjelická spojená škola, M. R. Štefánika 19, Martin	38	45	83	6.
Péli Dominik	Gymnázium, Párovská 1, Nitra	42	40	82	7.

Pestún Adam	Gymnázium Jána Hollého, Na hlinách 7279/30, Trnava	40	40	80	8.
Piták Matej	Gymnázium Antona Bernoláka, Mieru 307/23, 029 01 Námestovo	38	40	78	9.
Tomík Karol	Gymnázium, Komenského 2/1074, Partizánske	37	40	77	10.
Markovič Richard	Gymnázium Boženy Slančíkovej-Timravy, Haličská cesta 9, 984 01 Lučenec	36	40	76	11.
Mitošinka Jakub	Arcibiskupské Gymnázium biskupa P. Jantauscha, Jána Hollého 9, 917 01 Trnava	36	39	75	12.
Danček Rastislav	Gymnázium Ľudovíta Štúra, Hronská 3, 960 49 Zvolen	36	38	74	13.
Margitfalviová Dana	Gymnázium Juraja Fándlyho, Školská 3, Šaľa	39	34	73	14.
Sviatková Anna	Gymnázium, Trebišovská 12, Košice	42	30	72	15.

Postupová porota č. 3

Predsedníčka: prof. PhDr. Silvia Miháliková, PhD.

Členky: JUDr. Sylvia Tiryaki, PhD.; Mgr. Zuzana Bachyncová, PhD.;

Ing. Katarína Kovalová, PhD.

Súťažiaci / súťažiaci	Škola	Počet bodov modelový prípad (max. 50)	Počet bodov úvaha (max. 50)	Súčet bodov	PORADIE
Šoltés Matej	Gymnázium, Poštová 9, Košice	50	50	100	1.
Rybanská Paula	Súkromné gymnázium Futurum, Školská 66, 911 05 Trenčín	49	50	99	2.
Ušák Martin	Gymnázium Angely Merici, Hviezdoslavova 10, Trnava	49	49	98	3.
Potyčný Daniel	Súkromná spojená škola European English School, organizačná zložka, Súkromné gymnázium, Prešov	47	48	95	4.
Rischer Kristian Richard	Gymnázium Hubeného, Hubeného 23, Bratislava	45	45	90	5.

Vaškanin Viktor	Škola pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium, Teplická 7, 831 02 Bratislava	44	44	88	6.
Tesárová Katarína	Evanjelické gymnázium , Skuteckého 5, 97401 Banská Bystrica	46	38	84	7.
Petruľová Petra Eva	Obchodná akadémia Milana Hodžu, M. Rázusa 1, 911 29 Trenčín	42	40	82	8.
Kinzel Adam	Gymnázium Jána Baltazára Magina Vrbové, Beňovského 358/100	39	40	79	9.
Porubanová Daniela	Gymnázium, Dubnica nad Váhom	36	40	76	10.
Ozimyová Karolína	Gymnázium, Pankúchova 6, Bratislava	35	40	75	11.
Štefanská Viktória	Gymnázium Leonarda Stöckela , Jiráskova 12, Bardejov	34	34	68	12.
Hrtánek Patrik	Gymnázium Andreja Kmeťa, Kolpašská 1738/9, 969 17 Banská Štiavnica	30	30	60	13.
Jakubašek Adam	Stredná odborná škola ekonomiky, hotelierstva a služieb Jána Andraščíka, Bardejov	30	25	55	14.
Bizoň Nikolas	Stredná priemyselná škola stavebná a geodetická, Drieňová 35, Bratislava	25	25	50	15.

Postupová porota č. 4

Predseda: JUDr. Michal Davala, Ph.D., LL.M.

Členky: PhDr. Ivana Hudaszek Semjanová; Mgr. Jozefína Lazorová; PhDr. Karin Straková

Súťažiaci / súťažiaci	Škola	Počet bodov modelový prípad (max. 50)	Počet bodov úvaha (max. 50)	Súčet bodov	PORADIE
Zajaková Lívia	Gymnázium Jána Chalupku, Štúrova 13, Brezno	49	48	97	1.
Sabolová Bianka	Gymnázium sv. Tomáša Akvinského, Zbrojničná 3, 04001 Košice	45	50	95	2.

Mészáros Róbert	Stredná priemyselná škola stavebná, Plzenská 10, 080 01 Prešov	44	49	93	3.
Marek Oliver	Gymnázium Pierra de Coubertina, Námestie SNP 9, Piešťany	42	49	91	4.
Geršiová Lenka	Gymnázium Ľudovíta Štúra, Trenčín	45	45	90	5.
Hromádka Samuel	Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Zdravotnícka 3, Nové Zámky	40	47	87	6.
Sajko Jozef	Súkromná stredná odborná škola, Bukovecká 17, 040 12 Košice	42	40	82	7.
Ťavoda Šimon	Súkromné gymnázium, Ružová 15574/15B, 974 11 Banská Bystrica	37	42	79	8.
Bodnar Sophia	Súkromná spojená škola, organizačná zložka Súkromné gymnázium, Rovná 597/15, 058 01 Poprad	38	39	77	9.
Valúch Tobias	Gymnázium F. V. Sasinka, Námestie slobody č. 3, Skalica	43	33	76	10.
Meszároš Andrej	Gymnázium, Bilíkova 24, Bratislava	48	25	73	11.
Dvoranová Doris	Gymnázium Ivana Kupca, Komenského 13, 920 01 Hlohovec	33	36	69	12.
Mančušková Michaela	Gymnázium Ladislava Dúbravu, Smetanov háj 285/8, 92901, Dunajská Streda	30	35	65	13.
Gál Andrej Tibor	Gymnázium sv. Cyrila a Metoda, Farská 19, 0904 Nitra	31	32	63	14.
Václavek Peter Ondrej	Spojená škola sv. Jozefa, Klčové 87, Nové Mesto nad Váhom	30	24	54	15.

5.4 Finále – tretia časť celoštátneho kola 25. r. OĽP

Záverom druhého súťažného dňa vzišla zo 4 postupových porôt finálová 12-ka. Plénu podujatia sme ju predstavili na úvod plenárneho programu, večer 19.4.2023. Finalistky a finalisti v súlade so Súťažným poriadkom a súborom rád pod názvom Vademecum vedeli, čo ich čaká na tretí deň ráno. Poučenie mohli čerpať aj z prvých dvoch

dní súťažného a sprievodného programu, z početných debát a diskusií, v ktorých sa všetko točí okolo ľudských práv a súvisiacich tém.

Elektronické rozžrebovanie finalistkám a finalistom priradilo finálové poradie. Úloha ich čakala v obálke. Jej otvorením začal bez prípravy plynúť čas, v ktorom mali pred finálovou porotou a všetkými zúčastnenými preukázať svoje schopnosti riešiť aktuálne ľudskoprávne zadanie.

Finále je vždy povznášajúcim plnoformátovým zážitkom. Naplno vnímate excelujúce mladé osobnosti, vzdávate im hold ako aj všetkým ľuďom, ktorí prispievajú k ich úrovni. Uvedomujete si, že toto je jeden z kódov, ktoré zachraňujú renomé vzdelávania, vzdelávajúcich a vzdelávaných na Slovensku. Finalisti a finalistky vzbudzujú hrdosť a nádej i keď viete, že väčšina z týchto nepochybných ľudskoprávných talentov pripravených rozvíjať nadobudnuté schopnosti a zvládnuť rôzne občianske, politické, ľudskoprávne misie na Slovensku (ktoré to tak veľmi potrebuje), pravdepodobne odíde študovať a žiť do zahraničia. Tešíte sa z finálovej poroty, ktorá predstavuje odbornosť, kultúru a ľudskosť vysokej úrovne, tešíte sa z publika, tvoreného „našími“ i hosťujúcimi partnermi, ktoré so zaujatím sleduje, reaguje, tleska, tešíte sa z celej tejto milej a dobrej society.

Organizačný tím máva v takýchto chvíľach opäť osobitné určenia. A tak aj od rána 20.4.2023 priebežne vítal partnerov a hostí a spolu s ostatnými ich uvádzal do kongresovej sály budovy LRS ZVJS. V „kongreske“ sa totiž v tento piatkový deň odohrával celý oficiálny program tretieho dňa podujatia, od finále až po vyhlásenie výsledkov a záveru. Pre jadro OLP je to vždy zaťažkávajúca skúška: ešte ste rovnými nohami v sústreďení na celoštátne kolo, zabezpečujete regulérnosť a hladký priebeh súťaže, doladujete záverečné scenáre, prejavy, pripravujete partnerské ceny, vediete dialógy s donormi a partnermi a zároveň máte na mysli logistické operácie po „odzvonení“ podujatia.

5.5 Finálová porota a finálové témy celoštátneho kola 25. r. OLP

Finálová porota vzišla v rámci osvedčenej stratégie z predsedníčok a predsedov postupových porôt. Majú zažitú výkony aktuálnych súťažiacich a dlhoročné skúsenosti.

Ide o authority vlastnej dlhoročnej expertízy OLP/OLYMP rs. partnerské osobnosti. Porotu tento raz posilnil doc. Michal Vašečka, ktorý náš projekt dobre pozná a zároveň v porote zasadol aj v zastúpení redakcie Denníka N.

PRESEDNÍČKA FINÁLOVEJ POROTY

prof. PhDr. Silvia Miháliková, PhD.

Sociologický ústav SAV/zástupkyňa riaditeľa;
Rada vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť/členka;
Správna rada OLYMP/členka

ČLENKA A ČLENOVIA FINÁLOVEJ POROTY

prof. PhDr. Ľudmila Malíková, PhD.

Katedra sociológie FiF Trnavskej univerzity v Trnave

JUDr. Michal Davala, Ph.D., LL.M.

advokát;

Rada vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť/člen;
Správna rada OLYMP/člen

doc. Mgr. Erik Láštic, PhD.

Katedra politológie FiF UK

a Katedra UNESCO pre výchovu k ľudským právam UK/vedúci

doc. PhDr. Michal Vašečka, PhD.

Bratislava Policy Institute/predseda

European Commission against Racism and Intolerance (ECRI)

FINÁLOVÉ TÉMY

Návrhy finálových zadaní vznikli v dielni autorského tímu súťažných podkladov, ale, ako je dobrým zvykom, boli, v predvečer finále, podrobené hĺbkovej revízii expertízy OLP, prítomnej na celoštátnom kole. Finálové zadania sa každoročne upriamujú na ľudskoprávne témy Slovenska, Európy a sveta. Napriek tomu, že by mohli byť hoc aj námetmi pre vysokoškolské seminárne, bakalárske či diplomové práce, u expertízy

OLP panuje presvedčenie, že finalisti a finalistky zo stredných škôl si s nimi so ctou poradia.

Aj Vy sa môžete pridať k tým školám, ktoré vedia uvedené finálové zadania (ako aj iné súťažné podklady 25. ročníka OLP) zúročiť vo vzdelávacom procese. Pre Vás, ale aj pre autorský tím súťažných podkladov sú výzvou (podobne ako modelové prípady/situácie) dopracovať ich do podoby širšieho, argumentačne, metodicky, zdrojovo spracovaného a testovaného podkladu.

1. Roman Samotný: "Mnohí tvrdia, že LGBTI+ ľudia sú ideológia. Ja som však videl krv svojich blízkych na chodníku. Videl som ich rozstrieľané telá, žiadnu ideológiu!"
2. Diskriminácia môže byť zapríčinená viacerými faktormi a niekedy aj viacerými súbežne. Uvedte príklady zo Slovenska.
3. Zodpovednosť štátu a jeho kľúčových predstaviteľov i predstaviteľiek za nadmernú úmrtnosť a nezvládnutý manažment pandémie COVID-19.
4. Žiadosť Slovenskej asociácie výskumníčov a inovátoriek (SAVIA) a ďalších osobností vedeckej a akademickej obce o zmenu názvu ocenenia *Vedec roka* na ocenenie *Vedecká osobnosť roka* – vysvetlite ľudskoprávne súvislosti a význam.
5. Ochrana princípov právneho štátu v priestore Európskej únie – je zastavenie čerpania eurofondov tým členským štátom, ktoré ich nedodržiavajú, riešením?
6. Dlh Slovenska a sveta Ukrajine za jej odpor voči ruskej agresii – vyplývajú z neho ľudskoprávne záväzky?
7. Blížiaci sa klimatická katastrofa – mali by orgány verejnej moci vrátane súdov prevziať viac zodpovednosti za jej spomalenie?
8. Môže byť oznamovanie protispoločenskej činnosti (whistleblowing) niekedy udavačstvom? Prečo áno alebo prečo nie?
9. Na festivale Starmus odznela otázka: „Je umelá inteligencia inteligentná? A my sa pýtame: „Je ľudskoprávna“?
10. Sloboda prejavu na internete – postačuje samoregulácia digitálnych platforiem?
11. Globálne a ekonomické krízy, pandémie, vojna sa podpísali na duševnom zdraví populácie. Napĺňa náš štát svoje záväzky v tejto oblasti?
12. Oplyvňuje vlastníctvo médií a reklama v tlačených i online médiách naše právo na informácie?

5.6 Výsledková listina finalistiek a finalistov 25. r. OĽP, 5. r. Ceny prof. Miroslava Kusého a 1. r. súťaže EUQ

Aktuálna výsledková listina je zostavená klasicky, s uvedením mena, školy, bodové zisku a z neho vyplývajúceho 1. – 12. miesta finalistky, finalistu ročníka. Na finálovej 12-ke (ako aj širšej účastníckej báze) nás však zaujíma o mnoho viac a dlhodobo o tom aj hovoríme. V každom ročníku tvoríme štatistiku a sledujeme vybrané sociologické dáta, z ktorých je možné odvodiť interné analýzy a porovnania. Pod týmto drobnohlľadom sa ukazujú rôzne zaujímavé podnety pre výskum ale aj pre zmenu prístupu k olympiádám (našej zvlášť) i vzdelávacej politiky.

Napríklad, pokiaľ ide o **rodový faktor finálovej 12-ky**. V 25. ročníku do finále prepracovalo 7 žiakov a 5 žiačok (7 : 5), čo do istej miery vylepšilo zhodné skóre predchádzajúcich dvoch ročníkov s väčšou chlapčenskou prevahou (9:3). Od 1. po 25. ročník⁵⁴ ukazujú čísla vyššiu finálovú úspešnosť žiakov (138) a nižšiu finálovú úspešnosť žiačok (95). Pokiaľ ide **rodový faktor 1. – 3. miesta** v 25. ročníku, medaily dostali 2 finalisti a jedna finalistka. Od 1. po 25. ročník zozbieralo medaily 39 chlapcov a 30 dievčat. A ešte, pre úplnosť, **rodový faktor 1. miesta** v 25. ročníku. Zvítazil žiak a chlapčenská zlatá dominancia sa ukazuje aj v rozpätí 25 ročníkov OĽP (15 žiakov : 9 žiačok).

Pozrime sa na **faktor druh školy finálovej 12-ky**. Pre 25. ročník platí skóre 11 gymnázií a 1 SOŠ, čo len potvrdzuje dlhodobý trend, ktorý vieme vyčítať z dát 1. – 25. ročníka: do finále sa prebojujúvajú (zo známych objektívnych príčin) najmä gymnazisti a gymnazistky (215) a podstatne menej žiaci a žiačky zo SOŠ (18). Pokiaľ ide **faktor druh školy 1. – 3. miesta** v 25. ročníku, medaily sa ušli len gymnaziálnym študujúcim (všimnite si však, že hneď na 4. mieste 25. ročníka sa umiestnil súťažiaci SOŠ, Róbert Mészáros). Logicky sa na medailových miestach 1. – 25. ročníka ocitlo 69 gymnaziálnych súťažiacich a len 3 zo SOŠ.

---

⁵⁴ V úvahu treba brať fakt, že finálová 12-ka je realitou až od 8. ročníka OĽP, dovedy, od 1. po 7. ročník sa počet finalistiek a finalistov menil v rozpätí 3 až 10 súťažiach (OĽP testovala systém). Ďalej, v ďalšom rozbere by bolo potrebné pracovať so základnými súbormi, počtami žiačok a žiakov na školách vo všetkých sledovaných ročníkoch ale aj s ďalšou oficiálne vedenou štatistikou o druhoch škôl, ich početnosti v krajoch a ďalšími výpovednými charakteristikami.

Pravdaže, nestačí sa pozrieť na dáta finále (12-ky) ale aj na dáta celoštátneho kola ako takého (59 súťažiacich v 25. ročníku) a dáta krajských kôl. Aj tomu sa interne, čisto s vlastnými kapacitami a nehonorovane snažíme venovať.

P. č.	Súťažiaci / Súťažiaca	Škola	Body
1.	Vecel Lukáš	Gymnázium Jozefa Lettricha, Ul. J. Lettricha 2, Martin	97
2.	Rybanská Paula	Súkromné gymnázium Futurum, Školská 66, Trenčín	96
3.	Droppa Matej	Gymnázium Michala Miloslava Hodžu, Liptovský Mikuláš	95
4.	Mészáros Róbert	Stredná priemyselná škola stavebná, Plzenská 10, Prešov	93
5.	Halko Peter	Gymnázium sv. Moniky, Tarasa Ševčenka 1, Prešov	91
6.	Holá Andrea	Gymnázium sv. Františka z Assisi, J. M. Hurbana 44, Žilina	89
7.	Sabolová Bianka	Gymnázium sv. Tomáša Akvinského, Zbroj- ničná 3, Košice	86
8.	Kršík David	Gymnázium, ul. Školská 234/8, Považská Bystrica	83
9.	Labovská Natá- lia	Gymnázium, Golianova 68, Nitra	80
10.	Zajaková Lívia	Gymnázium Jána Chalupku, Štúrova 13, Brezno	79
11.	Ušák Martin	Gymnázium Angely Merici, Hviezdoslavova 10, Trnava	78
12.	Šoltés Matej	Gymnázium, Poštová 9, Košice	77

5.7 Ďalšie súťažiaci a ďalší súťažiaci celoštátneho kola 25. r. OĽP, 5. r. Ceny prof. Miroslava Kusého a 1. r. súťaže EUQ v abecednom poradí

Baculová Nikola	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Ul. 17. novembra, 022 01 Čadca
Barina Boris	Stredná športová škola, Trieda SNP 54, 974 01 Banská Bystrica
Bizoň Nikolas	Stredná priemyselná škola stavebná a geodetická, Drieňová 35, Bratislava
Bodnar Sophia	Súkromná spojená škola, organizačná zložka Súkromné gymnázium, Rovná 597/15, 058 01 Poprad
Danček Rastislav	Gymnázium Ľudovíta Štúra, Hronská 3, 960 49 Zvolen
Dvoranová Doris	Gymnázium Ivana Kupca, Komenského 13, 920 01 Hlohovec
Gabrišová Tereza	Gymnázium, Opatovská cesta 7, Košice
Gagačová Romana	Gymnázium Andreja Vrábľa, Mierová 5, Levice
Gál Andrej Tibor	Gymnázium sv. Cyrila a Metoda v Nitre, Farská 19, 0904 Nitra
Geršiová Lenka	Gymnázium Ľudovíta Štúra, Trenčín
Hrab Norbert	Gymnázium Milana Rastislava Štefánika, Nám. L. Novomeského 4, Košice
Hromádka Samuel	Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Zdravotnícka 3, Nové Zámky
Hrtánek Patrik	Gymnázium Andreja Kmeťa, Kolpašská 1738/9 969 17 Banská Štiavnica
Iždinská Viktória	Evanjelické gymnázium, Jesenského 836/3, 980 61 Tisovec
Jakubašek Adam	Stredná odborná škola ekonomiky, hotelierstva a služieb Jána Andraščíka, Bardejov
Jašková Ema	Gymnázium, Javorová 16, Spišská Nová Ves
Kinzel Adam	Gymnázium Jána Baltazára Magina Vrbové, Beňovského 358/100
Kisel Michal	Evanjelická spojená škola, M. R. Štefánika 19, Martin
Mančušková Michaela	Gymnázium Ladislava Dúbravu, Smetanov háj 285/8, 92901, Dunajská Streda
Marek Oliver	Gymnázium Pierra de Coubertina, Námestie SNP 9, Piešťany
Margitfalviová Dana	Gymnázium Juraja Fándlyho, Školská 3, Šaľa

Markovič Richard	Gymnázium Boženy Slančíkovej-Timravy, Haličská cesta 9, 984 01 Lučenec
Maruňák Patrik	Obchodná akadémia, Bernolákova 2, Martin
Mészáros Róbert	Stredná priemyselná škola stavebná, Plzenská 10, 080 01 Prešov
Mihalčín Martin	Gymnázium Jána Adama Raymana, Mudroňova 20, Prešov
Mitošinka Jakub	Arcibiskupské Gymnázium biskupa P. Jantauscha, Jána Hollého 9, 917 01 Trnava
Mudrák Alex	Gymnázium, Školská 26, Vrábľe
Ozimyová Karolína	Gymnázium, Pankúchova 6, Bratislava
Péli Dominik	Gymnázium, Párovská 1, Nitra
Pestún Adam	Gymnázium Jána Hollého, Na hlinách 7279/30, Trnava
Petija Slavomír	Stredná priemyselná škola techniky a dizajnu, Mnoheľova 828, 05846 Poprad
Petruľová Petra Eva	Obchodná akadémia Milana Hodžu, M. Rázusa 1, 911 29 Trenčín
Piták Matej	Gymnázium Antona Bernoláka, Mieru 307/23, 029 01 Námestovo
Porubánová Daniela	Gymnázium, Dubnica nad Váhom
Potyčný Daniel	Súkromná spojená škola European English School, organizačná zložka Súkromné gymnázium, Prešov
Rischer Kristian Richard	Gymnázium Hubeného, Hubeného 23, Bratislava
Sajko Jozef	Súkromná stredná odborná škola, Bukovecká 17 040 12 Košice
Štefanská Viktória	Gymnázium Leonarda Stöckela, Jiráskova 12, Bardejov
Sviatková Anna	Gymnázium, Trebišovská 12, Košice
Taraba Daniel	Gymnázium Jána Papánka, Vazovova 6, Bratislava
Ťavoda Šimon	Súkromné gymnázium, Ružová 15574/15B, 974 11 Banská Bystrica
Tesárová Katarína	Evanjelické gymnázium, Skuteckého 5, 97401 Banská Bystrica
Tomík Karol	Gymnázium, Komenského 2/1074, Partizánske
Václavek Peter Ondrej	Spojená škola sv. Jozefa, Klčové 87, Nové Mesto nad Váhom
Valúch Tobias	Gymnázium F. V. Sasinka, Námestie slobody č. 3, Skalica
Vaškanin Viktor	Škola pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium, Teplická 7, 831 02 Bratislava
Volný Hana Mária	Gymnázium, Metodova 2, 821 08 Bratislava

5.8 Ceny v 25. r. OĽP.

Bolo skvelé, že vecné ceny a diplomy partnerov sa mohli v tomto ročníku odovzdať osobne, z ruky do ruky, na záverečnom ceremoniáli 20.4.2023 v Omšeni. Pobytové ceny sa, ako vždy dosiaľ, realizujú neskôr, po dohode donora a s ocenenou víťazkou, oceneným víťazom. Pokiaľ je to možné, reportáže s pobytov a stáží zverejňujeme v rubrike Reflexie.

Tu sú ocenenia 25. ročníka OĽP.

Ocenenia pre súťažiacich od MŠVvaŠ SR/NIVAM

1. – 3. miesto: zlatá, strieborná, bronzová medaila a vecné ceny;

1. – 12. miesto: diplom s vyznačením umiestnenia;

13. – 59. nerozlíšené miesto: diplom

Poznámka: diplomy sa k všetkým 59 súťažiacim z objektívnych dôvodov zasielali poštou s istým oneskorením.

Ocenenia víťazných úvah venované garantmi a hodnotiteľmi úvah

Téma úvah č. 1 – INFORMAČNÁ SLUŽBA OSN VIEDEŇ

1. miesto: certifikát a poukaz pre 2 osoby na návštevu OSN Viedeň;

2. a 3. miesto: certifikát a darčkový balíček

Téma úvah č. 2 – KANCELÁRIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU V SR

1. – 3. miesto: diplom a ruksak s propagačnými predmetmi;

Ostatné autorky/ostatní autori úvah: diplom a taška s propagačnými predmetmi

Téma úvah č. 3 – ZASTÚPENIE EURÓPSKEJ KOMISIE NA SLOVENSKU

1. – 3. miesto: diplom a propagačný balíček

Téma úvah č. 4 – UNESCO CHAIR FOR HUMAN RIGHTS EDUCATION NA UNIVERZITE KOMENSKÉHO V BRATISLAVE

1. – 3. miesto: diplom a darčeková taška od UK

Všetky 4 témy – HODNOTIL BISLA TÍM

1. miesto: ponuka štipendia na BISLA; knižné publikácie, vecné ceny, diplom
2. miesto: ponuka štipendia na BISLA; knižné publikácie, vecné ceny, diplom
3. miesto: ponuka štipendia na BISLA; knižné publikácie, vecné ceny, diplom
4. miesto: čestné uznanie
5. miesto: čestné uznanie

Ceny finálových víťaziek, víťazov a osobností OĽP

ZASTÚPENIE EURÓPSKEJ KOMISIE NA SLOVENSKU

Hlavná cena: Informačno-študijné pobyty v európskych inštitúciách v Bruseli pre 6 osobností OĽP. Personálna zostava a pobyt sa podriaďujú možnostiam donora, disponibilite ocenených osôb ako aj prípadným ad hoc okolnostiam.

Ďalšie ceny: propagačné balíčky, diplomy pre 12 finalistiek a finalistov.

KANCELÁRIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU NA SLOVENSKU

1. – 3. miesto: ruksak s propagačnými predmetmi

DENNÍK N

1. – 3. miesto: celoročné digitálne predplatné Denníka N

1. – 12. miesto: knihy z vydavateľstva N Press, s. r. o.

ARTIS OMNIS

1. – 12. miesto a učiteľské osobnosti: knižný balíček

OLYMP

1. miesto: Cena prof. M. Kusého – výtvarné dielo podľa návrhu akademického maliara Miroslava Cipára

Publikácie: Kusý, Miroslav: Politika a inštitúcie, Kalligram 2013; Kusý, Miroslav: Menšiny a politika I., II., Kalligram 2016

Projekt: Rozvoj európskej demokratickej kultúry/EÚQ

spolufinancovaný Európskou úniou, ktorý realizuje EDUAWEN EUROPE s.r.o. v synerгии s OĽP v rámci Erasmus+ Programme Jean Monnet

Pre 59 súťažiacich: diplom za absolvovanie 1. ročníka súťaže EUQ

5.9 Mediálna podpora 25. ročníka a celoštátneho kola OĽP.

Na margo medializácie projektu OĽP treba povedať pár dôležitých slov. Roky je ťažiskom nášho snaženia to podstatné, t. j. zabezpečenie všetkých druhov činností nevyhnutných pre pokračovanie projektu v jeho špecifickosti a kvalite, výdrž a súhra ľudí, ktorí pracujú pre projekt dobrovoľne, nad rámec svojich bežných pracovných úloh za podmienok, ktoré nie sú ani štandardné ani optimálne. Napriek tomu, že žijeme dobu, v ktorej akoby rozhodovalo viac PR (neustála a nie vždy pravdivá sebaaprezentácia) než konkrétny výkon, držíme sa hesla, že dobré sa chváli samo. Vnímame, ako rôzne iné projekty a iniciatívy (možno s omnoho nižším faktickým „výtlakom“) vsádzajú na medializáciu všetkými možnými prostriedkami. Otvorene povedané, nemáme na to nastavenie, ľudí, čas, vôľu. Vedeťme svoje webové sídlo, naše školy, krajské štruktúry i partneri pravidelne informujú o OĽP prostredníctvom svojich sociálnych sietí. Pokračujeme v línii zabezpečenia kvalitného hlavného mediálneho partnera každého ročníka. Pravdaže, vieme si optimisticky predstaviť (a pokúsili sme sa získať) záujem verejnoprávneho subjektu RTVS, ale zdá sa, že ide stále o záujem jednostranný. Čo by sa asi malo stať na celoštátnom kole projektu, kde ide o ľudské práva, aby boli prítomné kamery? Nuž, aj toto je súčasť charakteristiky demokracie „made in Slovakia“.

K medializácii preto pristupujeme pragmaticky. Dlhoročným partnerom bol denník Pravda, štvrtým rokom je hlavným mediálnym partnerom OĽP Denník N. Dosiaľ sa nám však nepodarilo redakčný tím privítať na celoštátnom kole. Dôvody sú rôzne, medzi 22. až 24. ročníkom intervenovala pandémia covid-19 a s ňou spojené obmedzenia. V 25. ročníku sme redakciu pozvali hosťovať, ospravedlnila sa z dôvodu zaneprázdnenosti. Našlo sa však riešenie, doc. Vašečka, v rovine svojej čestnej funkcie v médiu, ale aj ako spriaznenec OĽP, posilnil finálovú porotu a osobne doniesol do Omšenia knižné dary z vydavateľstva N Press, s. r. o.

Priebežne sme komunikovali s redaktorom Denníka N pánom Filipom Struhárikom, ktorý je našou spojkou pre vystavenie správ v rubrike Minúta po minúte aj pre expedíciu cien. Po prijatí výsledkovej listiny prejavil radosť, že víťazom 25. ročníka OĽP sa stal študent z „jeho“ gymnázia v Martine.

Denník N je pre autorský tím súťažných podkladov, okrem iných zdrojov, tiež žriedlom zaujímavých podnetov pre tvorbu testových úloh, téz, modelových prípadov/situácií a finálových zadaní.

Školy môžu siahnuť po rôznych užitočných materiáloch a knižných publikáciách z vydavateľstva N Press.⁵⁵ Denník N vydáva od roku 2017 edíciu vzdelávacích príručiek. Reaguje tým na nedostatok kvalitných výučbových materiálov na stredných a základných školách a dopyt vyučujúcich. Ponúka overené fakty z dôveryhodných zdrojov, spracované prístupnou, zrozumiteľnou formou a napomáha zorientovať sa v aktuálnych spoločenských témach.

V rokoch 2020 – 2022 alumni OĽP z Gymnázia J. A. Raymana v Prešove Tomáš Čorej autorsky zastrelil nový newsletter Denníka N pre mladých, *Vysvetľujeme*. Tomáš pokračuje vo vysokoškolskom štúdiu na partnerskej BISLA, pôsobí ako redaktor Denníka N a spolupracuje aj s Helsinským výborom pre ľudské práva na Slovensku.

O cennú medializáciu 25. ročníka OĽP, 5. ročníka Ceny prof. M. Kusého a 1. ročníka súťaže EUQ sa najmä v regionálnych médiách a na sociálnych sieťach postarali podľa svojich možností aj predsedníčky a predsedovia krajských komisií OĽP a jednotlivé pedagogické osobnosti spojené s OĽP.

Synergia projektu EUQ a projektu OĽP bola medializovaná na webovom sídle EDU-AWEN EUROPE s. r. o.⁵⁶

5.10 Poďakovania

Poďakovania môžu byť zdráhavé (zo slušnosti) alebo úprimné, spontánne, skutočne plne odôvodnené. Aj v tejto časti Kroniky 25. ročníka OĽP sa vyjadríme otvorenejšie

---

⁵⁵ Pozri: <https://dennikn.sk/prirucky/?ref=inc>; <https://obchod.dennikn.sk/knihy>

⁵⁶ Pozri: <https://www.eduaweneurope.eu/program-euq/>

ako zvyčajne, v duchu akademického, politického, osobného kréda: „Byť slušný nestačí“⁵⁷ profesora Mira Kusého, spoluzakladateľa a odborného gestora OĽP. Slušnosť nás vedie k výpovediam o pravdivom stave vecí a tým (a nielen tým) aj snahe o nápravu všade tam, kde je nevyhnutná. Naše čitateľské kruhy si iste (nielen prostredníctvom nižšie uvedených formulácií ale aj z vlastnej skúsenosti) domyslia, akým výkonom tých, o ktorým sa zmieňujeme, je poďakovanie kryté.

V prvom rade patrí poďakovanie **vlastným kruhom**: všetkým zúčastneným stredným školám naprieč SR, vyučujúcim a študujúcim, ktorí sa po pandémie vrátili k prezenčnej výučbe a spolu s ňou aj k prezenčnej olympiáde ako zázemiu krehkých, a preto náročných tém demokracie, občianstva, ľudských práv. Rovnako ďakujeme ôsmym krajským komisiám OĽP a ich predsedníčkam a predsedom, združeným v Celoštátnej komisii OĽP, za všetku výdrž a spoľahlivo odvedenú prácu v podmienkach, ktoré majú ďaleko od ideálu. Ďakujeme krajským porotám, postupovým porotám a finálovej porote celoštátneho kola, odborníčkam a odborníkom, ktorých výkony sú najmä dobrovoľné. Ďakujeme občianskemu združeniu OLYMP, ktoré stojí pri OĽP od roku 2001.

Vďaka patrí **autorskému tímu súťažných podkladov** krajských kôl a celoštátneho kola za vynikajúci odborný vklad pri tvorbe a opakovanom posudzovaní podkladov, Michalovi Davalovi, Maxovi Steuerovi (obaja patria aj k alumni OĽP) ako aj prof. Silvii Mihálikovej (ktorá je pri OĽP od jej vzniku) za recenzné posúdenia podkladov. Zásluhy majú aj na práci porôt a na jednom z workshopov. O to viac mrzí, že ich výkony sú zo strany vyhlasovateľa pravidelne nedocenené.

Poďakovanie **za technickú podporu** počas celého 25. ročníka OĽP (aj mnohých predošlých ročníkov) patrí stabilnému a stabilizačnému členovi organizačného jadra OĽP Lukášovi Gejdošovi/OLYMP. Úprimne ďakujeme **organizačnému tímu celoštátneho kola**, Lukášovi Gejdošovi/OLYMP, Martine Kurinovej/tajomníčke CK OĽP/NIVAM; Patrikovi Nalešnikovi/alumni OĽP, Monike Rybárovej/EDUAWEN EUROPE s. r. o. Členka a člen CK OĽP, Zuzana Smetanová a Roman Balko ochotne posilnili organizačný tím v čase, kedy ich neviazala práca v postupových porotách. Marcel Dávid (opakovane spriaznený s OĽP) a Magdaléna Adámková okrem funkcie dozorov (aj keď spravidla v OĽP nie je nutné nikoho dozorovať), boli plnohodnotnou súčasťou organizačného tímu.

---

⁵⁷ Takto bola nazvaná aj publikácia, ktorú Vám dávame do pozornosti: LESNÁ, Ľuba; KUSÝ, Miroslav *Byť slušný nestačí: Rozhovor Ľuby Lesnej s Miroslavom Kusým*, N Press 2020

Ďakujeme za **záštitu** prezidentke SR, pani Zuzane Čaputovej. Ide z jej strany, počas celého jej funkčného obdobia, o súvislý prejav dôvery k nášmu projektu, počínajúc jeho 22. celoštátnym ročníkom. Pani prezidentka v júni 2023 oznámila, že sa nebude opakovane uchádzať o post hlavy štátu: Nakoľko mandát pani prezidentky trvá do 15.6.2024, požiadame o prevzatie záštity nad 26. ročníkom OĽP.

Ďakujeme **vyhlasovateľovi a všetkým partnerom**. Toto poďakovanie je objektívne diferecované.

Pokiaľ ide (paradoxne) o vyhlasovateľa predmetových olympiád a postupových súťaží **Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR** a zodpovednú organizáciu **NIVAM**, s poďakovaním za spoluorganizáciu, ceny a finančnú podporu celoštátneho kola vyjadrujeme nádej, že vyhlasovateľská a organizátorská rola týchto inštitúcií sa všeobecne môže (rozhodne by sa mala) uplatňovať podstatne masívnejšie a kvalitnejšie. Očakávame, že konečne dôjde k zásadnému prehodnoteniu a skvalitneniu komplexnej podpory olympiád a súťaží, ktoré sa formálne označujú názvom: práca s talentovanou mládežou.⁵⁸ Zrejme však je, že bez systémového zlepšenia štátnej vzdelávacej politiky v Slovenskej republike a jej zodpovedného zamerania na demokratické formy a obsahy to nebude možné.

Ministerstvu spravodlivosti SR tlmočíme vďaka za opakovanú záchrannú akciu v prospech OĽP. Memorandum o spolupráci a podpore zohralo kľúčovú rolu v prospech realizácie 3-dňového prezenčného celoštátneho kola 25. ročníka OĽP v Omšeni.

Ďakujeme **garantom tém úvah a hodnotiteľom**, ktorí spoluvytvárajú naše renomé a sú pre nás zdrojom istoty: **Informačnej službe OSN Viedeň/UNIS Vienna, Kancelárii Európskeho parlamentu na Slovensku, Zastúpeniu Európskej komisie na Slovensku, UNESCO Chair for Human Rights Education na Univerzite Komenského a Katedre politológie FIF UK, Bratislavskej medzinárodnej škole liberálnych štúdií/BISLA.**

---

⁵⁸ Bez akejkolvek snahy o výlučnosť, ale z podstaty veci vytrvalo roky dôvodíme, že pokiaľ ide o ľudské práva, ich primárne poznanie prináleží všetkým ľuďom. Ľudské práva majú byť na škole „doma“, majú byť alfou a omegou Školy demokracie rs. Demokratickej školy. K Olympiáde ľudských práv sa dobrovoľne pripájajú z vlastnej vôle alebo na pedagogický podnet mladí ľudia, ktorých môžeme formálne označiť ako talenty. Obdobne ako tie z oblasti fyziky, chémie, jazykov (atď., t. j. reálne vyučovaných predmetov, ktoré nájdeme v rozvrhoch škôl), ktoré sa prostredníctvom svojich predmetových olympiád chcú niečomu venovať navyše. V prípade demokratického, občianskeho, ľudskoprávneho vzdelávania (ktoré by malo byť nadpredmetové a medzipredmetové) ide o navyše na druhú: ide o ľudské, občianske, politické kompetencie.

Ďakujeme **Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva na Slovensku** za návrat k OĽP a tešíme sa z prejavenej perspektívy ďalšej synergie.

Ďakujeme hlavnému mediálnemu partnerovi **Denníku N** ako aj knižnému partnerovi, vydavateľstvu **Artis Omnis**.

Všetkým partnerom patrí vďaka aj za odmeny, ktoré venovali súťažiacim. Prispel k nim – okrem zásadnej organizačnej, odbornej i finančnej podpory – tiež OLYMP.

Podakovania za finančnú podporu patria **Amnesty International Slovensko** a projektu: Rozvoj európskej demokratickej kultúry (EÚQ) (spolufinancovaného Európskou úniou, realizovaného **EDUAWEN EUROPE s. r. o.** v synergii s OĽP v rámci Erasmus+ Programme Jean Monnet) za finančnú podporu 25. ročníka OĽP

5.11 Nová spätná väzba : plenárna rozprava

Spätná väzba od 1. po 24. ročník OĽP bola pre nás vždy alfou a omegou, cenným zdrojom sebareflexie a inšpirácie. Uskutočňuje sa naprieč aktivitami, pokiaľ možno predovšetkým diskusiou zúčastnených o všetkom čo súvisí s podstatou, formami, obsahmi, skúsenosťami, okolnosťami, atď. a prenosom týchto informácií k organizačným štruktúram OĽP. Je pre nás podstatné, môcť si povedať o všetkom zoči-voči, na živých diskusiách. Krajské komisie zachytávajú odozvy na školských, krajských kolách a sprievodných aktivitách a tlmočia ich vo forme správ celoštátnej komisii, ktorá ich pravidelne vyhodnocuje a zaujíma k nim stanoviská. Spätnej väzbe konkrétneho ročníka sa venuje aj záverečná správa ročníka, kronika.

Osobitná spätná väzba prostredníctvom žiackych, učiteľských dotazníkov (a v niektorých aj partnerských) sprevádzala celoštátne kolá všetkých ročníkov OĽP. Dotazníky mali spravidla približne 15 položiek – na čo všetko sme sa pýtali, zistíte v kronikách. Nezaujímal nás len reflexia celoštátneho kola, ale celého ročníka. Vedeli sme, že slabinou nášho monitoringu bol fakt, že dotazník bolo potrebné vyplniť na sklonku prezenčného celoštátneho kola, kedy sa finišuje a času nie je nazvyš. Napriek tomu bol zber vždy úspešný a zistenia z množstva vyplnených dotazníkov veľmi cenné. Roky a prax zároveň umocňovali presvedčenie o žiaducej hlbšej diskusii venovanej podstate celého projektu a najmä (viacerých stále neadekvátnych) podmienkach, ktorým roky čelí organizačné jadro v snahe udržať zmysel a vysokú úroveň projektu. Na hlbšiu diskusiu je potrebný živý kontakt, čas a priestor. Ostatné roky pandémie tomu nena-

hrávali. V 22. ročníku OĽP sa celoštátne kolo a tím ani spätná väzba nekonali. Po dištančnom celoštátnom kole 23. ročníka OĽP sme spustili len online dotazník pre súťažiacich a súťažiace. Učiteľskú zložku OĽP sme neoslovili. Vrcholného kola súťaže sa zúčastnila len dištančne, v rovine dohľadu nad výkonom súťažiacich a zároveň sme mali pochopenie pre veľké vypätie, ktorému čelila v mesiacoch koronakrízy. Online dotazník pre súťažiacich a súťažiace sme zopakovali aj po celoštátnom kole 24. ročníka OĽP. Prostredníctvom jednoduchej appky mohli respondentky a respondenti reagovať na 13 položiek dotazníka. Nedosiahli sme absolútnu odozvu (čoho dôvody osebe by stáli za prieskum, tipujeme únavu, iné povinnosti a pod.), ale v porovnaní s 23. ročníkom sme dosiahli lepšie skóre. Kým v predchádzajúcom dištančnom ročníku sa z 57 súťažiacich vyjadriло len 17, v 24. ročníku to bolo 33 zo 63 súťažiacich, teda viac ako polovica. S výsledkami tejto spätnej väzby sa môžete oboznámiť v súbornej kronike troch ročníkov, ktorú sme už avizovali.⁵⁹

S prezenčným celoštátnym kolom **25. ročníka OĽP** sa mohla „na stôl“ vrátiť úvaha o zmene prístupu získavania spätnej väzby, a to hneď v širšom garde, nielen vo vzťahu k aktuálnemu ročníku projektu. Do sprievodného programu sa dostala **plenárna rozprava na dve zásadné a súvisiace témy: *Quo vadis ľudské práva v SR* a *Quo vadis OĽP***. Večerná plenárna rozprava druhého dňa celoštátného kola mala premyslený scenár, odobrený Celoštátnou komisiou OĽP a napasovaný na priestorové možnosti zariadení v Omšeni. Všetkých 59 súťažiacich, 39 pedagogických osobností, členky a členovia postupových porôt (tiež spravidla zo stredných škôl v SR) sa najprv oddelene sústredili v dvoch priestoroch, tzv. „mladý tím“ (žiacky) v spoločenskej sále a tzv. „skúsený tím“ (pedagogický a časť organizačného jadra OĽP) v kongresovej sále. Úlohou oboch tímov (toho mladého aj s možnosťou využitia tútoringu prítomnej časti odborného a organizačného jadra OĽP) bolo zaoberať sa v menších skupinách a napokon spoločne nasledovnými rámcovými zadaniami:

1. Debatujte a zaznamenajte pozitíva a negatíva ľudskoprávných politík v SR/Navrhnite reformu ľudskoprávných politík v SR.
2. Debatujte o OĽP a navrhnite jej reformu.

---

⁵⁹ HORNÁ, Dagmar (zost., aut.) (2023) *Kronika Olympiády ľudských práv : 22. – 23. – 24. ročník* Bratislava : Univerzita Komenského, 2023, vydanie : prvé, rozsah 450 strán, ISBN: 978-80-223-5582-7 (tlač); dostupné online <https://www.olp.sk/kronika-olp/>; ss. 239-244, 412-421

Kronika zhŕňa tri pandémie poznačené ročníky OĽP. Distribuovali sme ju plénu OĽP na celoštátnom kole 25. ročníka v Omšeni, ktoré sa konalo 18. – 20.4.2023. Zachytáva spätnú väzbu z 23. a 24. ročníka OĽP.

Pri oboch zadaniach prípadne zaznačte názory pro et contra.

„Skúsený tím“ mal možnosť hovoriť aj v empirickej retrospektíve, o podstate, podmienkach, silných a slabých stránkach projektu na škole, v kraji alebo v celoštátnom meradle.

Po práci v oddelených priestoroch sa oba tímy stretli v kongresovej sále. Prostredníctvom svojich reportérok a reportérov informovali o tom, k čomu dospeli. Ukázalo sa, že tejto rozprave sa venovali so skutočným zaujatím a keby to bolo možné, pokračovala by do rána. Atmosféra tejto Agory svedčila o nefalšovanom zaujatí zúčastnených vecou demokracie, ľudských práv ako aj projektu OĽP, sprostredkúvala blízkosť, pochopenie, energiu, odhodlanie... Na niektoré z prezentovaných záverov, otázok, návrhov mohla celoštátna komisia a expertíza OĽP reagovať bezprostredne na mieste, hovoriac o spletitej ceste SR k demokracii, odhaľujúc pozadie komplikovaných podmienok projektu od úrovne vzdelávania, udržania školských a krajských kôl a celoštátneho kola zvlášť, o pretrvávajúcej prevahe dobrovoľného nasadenia tých, *ktorí vedia a chcú* a pretrvávajúcom nedostatku adekvátnej pozornosti a podmienok zo strany *tých, ktorí by mali*. Otvorenosť zanechávala stopy na tvárach i v reakciách mladých („ako a prečo to nemôže byť lepšie?“) i skúsených („sme neraz demotivovaní, unavení, ale tak ako doteraz vieme, že aj naďalej bude potrebné osobné i kolektívne nasadenie a odvaha“), neskĺzla však do, akokoľvek oprávnenej, dezilúzie. Naopak, nad Kongresovou Agorou dominoval dobrý pocit, blízkosť zúčastnených a odhodlanie vydržať a venovať sa tomu, čo má zmysel, čo stojí za to...

Celoštátna komisia OĽP sa k písomným výstupom plenárnej rozpravy (orientovaným najmä na OĽP) vrátila na svojom online zasadaní v júni 2023, aby posúdila, čo z nich možno využiť pri tvorbe Propozícií ďalšieho, 26. ročníka OĽP a čo treba zodpovedať prostredníctvom reakcií v Kronike 25. ročníka OĽP.

V nasledujúcej časti prinášame *kurzívou* prepis záznamov „mladého tímu“ aj „skúseného tímu“ tak, ako sme ich v krátkosti času mohli zachytiť a stanoviská CK OĽP. V podnetoch oboch tímov došlo opakovane k zhode. Pokiaľ sme vec objasnili pri prvom tíme, pri druhom odkazujeme na túto pasáž.

Záver a návrhy z rozpravy „Mladého tímu“ (súťažiacich na celoštátnom kole) ...

Navrhujeme

1. stanoviť rovnaké podmienky pre všetkých súťažiacich (testy, otázky) v školskom kole;

2. umožniť postup dvoch súťažiacich zo školského do krajského kola; ponechať postup 8 súťažiacich z krajského do celoštátneho kola, prípadne počet postupujúcich zvýšiť, ak to finančná situácia dovoľí;
3. stanoviť viac času na písanie úvahy pred celoštátnym kolom (aspoň cca 2 týždne);
4. venovať viac priestoru na debaty, diskusie v skupinách (hodnotenie týchto aktivít je na zvážení komisie).
5. pripraviť podrobnú metodickú príručku/návod k priebehu celoštátneho aj krajského kola (podrobný priebeh súťažných aktivít);
6. sprístupniť modelové situácie/zadania z minulých ročníkov.

Vyššie uvedené sú naše návrhy na zlepšenie. Avšak treba uviesť, že aj vzhľadom na podmienky, ktoré máte, musíme prejaviť obdiv za to, akým spôsobom bola akcia organizovaná. Ďakujeme.

... a reakcie CK OĽP po zasadaní v júni 2023

ad 1. Odkazujeme na každoročné propozície, z ktorých jednoznačne vyplýva, že réžia školských kôl je v kompetencii školy, pričom maximálne nabádame k participatívnej pedagogicko-žiackej príprave, realizácii, monitoringu a zhodnoteniu školského kola. Možno tiež konzultovať s krajskou alebo celoštátnou komisiou.

ad 2. Vzhľadom na limity krajských kôl musíme zatiaľ pri prezenčnej forme zotrvať pri doterajšom formáte (pozri propozície): Škola prihlasuje do krajského kola žiacku/žiaka z 1. miesta a 2. miesta výsledkovej listiny školského kola. Druhé miesto je náhradnícke.

ad 3. Tejto požiadavke je možné v 26. ročníku OĽP vyhovieť a stanoviť v propozíciách 2-týždňový čas na napísanie a predloženie úvahy (budeme pozorne sledovať, či sa táto zmena pozitívne ujme).

ad 4. Zhoda. Pokiaľ bude možné 3-dňové prezenčné celoštátne kolo, plenárnu rozpravu zaradíme do programu. Podobný formát rozpravy sa môže prípadne uskutočňovať aj na krajských kolách, pokiaľ by bola k tomu vôľa a kapacity.

ad 5. Túto požiadavku by bolo potrebné spresniť. Domnievame sa, že ku každému ročníku pripravujeme sadu usmernení, počínajúc propozíciami a pokračujúc materiálmi určenými pre krajské kolá a celoštátne kolo. Povzbudzujeme tiež k zdieľaniu skúseností, prenosu know how na škole aj mimo školy formou komunikácie tých, ktorí sa na súťaž pripravujú s tými, ktorí ju absolvovali.

ad 6. Návrh zodpovedá tomu, o čom dlhodobo premýšľame. Modelové situácie/prípady sú jediným súťažným materiálom, ktorý v kronike nezverejňujeme. Nielen preto, že by tvorili pomerne rozsiahlu časť, ale hlavne preto, že ak by mali prispieť k príprave

na OĽP alebo k vyučovaciemu procesu, potrebovali by ďalšiu špeciálnu úpravu vo forme metodicko-odborného dopracovania. Každé zadanie by malo sprostredkovať postup pre výučbu aj pre učenie sa, malo by byť špecifickým metodickým listom (pre pedagogické vedenie) a pracovným listom (pre žiacke vedenie). Takáto úloha je náročná a vyžadovala by si ďalšiu mobilizáciu autorského tímu súťažných podkladov, pre ktorú, žiaľ, nie sú zatiaľ „zhora“ vytvorené podmienky. Napriek tomu túto požiadavku nestrácame zo zreteľa.

Záver a návrhy z rozpravy „Skúseného tímu“ (39 pedagogických osobností; členky a členovia postupových porôt na celoštátnom kole) ...

Tento záznam mal členitejšiu podobu ako záznam „Mladého tímu“, išiel po línii jednotlivých kôl súťaže. Treba poznamenať, že súčasťou „Skúsených“ boli aj predsedníčky a predsedovia krajských komisií a celoštátnej komisie OĽP. Svojim pedagogickým kolegyniam a kolegom mimo štruktúr mohli z tejto pozície mnohé osvetliť a zároveň zachytiť spoločne formulované podnety.

Školské kolá (šk):

Registovať sa cez EduPage.

Zachovať organizáciu a realizáciu v kompetencii školy, termín určený propozíciami ročníka je v poriadku.

Návrh scenára školského kola: 1. časť, spoločný test; 2. časť, písanie úvah alebo ústna časť pod učiteľským vedením.

Vytvoriť databázu testových úloh.

Krajské kolá (kk):

BB-kraj, zlyhávanie RÚŠS!

PO-kraj, ponechať študentské a učiteľské publikum pri ústnej časti kk.

Tézy k ústnej časti kk vystaviť do 15.12. príslušného školského roka.

1. časť súťaže/test: umožniť súťažiť 2 súťažiacim za školu; test realizovať online.

2. časť súťaže/ústna: mali by ju absolvovať všetky súťažiace a všetci súťažiaci, utvoriť preto niekoľko porôt.

Zachovať úroveň testov z ostatných 2 ročníkov OĽP.

Striktne sa držať percentuálnej hranice úspešnosti 60%.

Zaviesť účastnícky poplatok, napr. 5,00 alebo 10,00 eur na 1 súťažiacu osobu.

Tematicky zamerať kk tak, aby pritiahli aj SOŠ, vytvoriť 2 kategórie kk, 2 poroty (pre gymnáziá a SOŠ).

Radšej znížiť počet postupujúcich z kk, než by sa mala znížiť kvalita ck.

Úvahy: zvýšiť čas na písanie úvahy na 2 týždne (namiesto doterajšieho jedného); presne určiť požiadavku na povahu písomnej práce (úvaha alebo esej? následne brať v úvahu pri obhajobe úvah na ck);

Celoštátne kolo (ck):

Pred ck zverejniť v rámci prípravy sadu modelových prípadov, ale iných, než budú na ck. Zmeniť poradie súťažných blokov, najprv realizovať obhajoby úvah a potom riešenie modelových prípadov; po otvorení ck pristúpiť hneď bez prestávky k obhajobe úvah; skončiť prvý deň ck do večere.

Pri úvahách písaných v AJ zaviesť možnosť obhajoby v AJ.

Riešenie modelových prípadov: dodržiavať časový harmonogram, zviditeľniť časomieru; premietiť zadania na projektore; nečítať zadania nahlas; venovať cca 10 minút riešeniu a cca 5 minút otázkam poroty.

Apelovať na VŠ v SR, aby akceptovali účasť v POPS podobne ako VŠ v ČR.

Plenárnu rozpravu v druhý deň ck zachovať, je to výborný nápad.

Tlmočiť (otvoreným listom) vyhlasovateľovi POPS, MŠWaŠ SR, záujem o zachovanie POPS, menovite OLP, ktorá má obrovský prínos pre demokraciu a ľudské práva.

... a reakcie CK OLP po zasadaní v júni 2023

ad školské kolá

- o Registrácia cez EduPage (a to od školského až po celoštátne kolo) je našou spoločnou požiadavkou; ide o uľahčenie prihlasovania (na školách) a zároveň o presnejšiu evidenciu (pre nás). Očakávame, že vyhlasovateľ pre to vytvorí podmienky vrátane zohľadnenia špecifik OLP najmä v súlade s GDPR. Ak sa tak nestane, budeme musieť zotrvať pri svojpomocnom a prácnom zbere prihlášok na krajské kolá a počty účasti na školských kolách nám budú známe len čiastočne.
- o Ku školským kolám odkazujeme na naše vyššie uvedené stanovisko v reakcii na podnet „Mladého tímu“.

- o Databáza testových úloh je skutočnosťou, testy (aj tézy) z krajských kôl každého ročníka sú dostupné v kronike. Pokiaľ by však bolo možné (vytvorili by sa všetky potrebné podmienky), aby autorský tím súťažných podkladov spracoval osobitnú súhrnnú databázu testových úloh, rád by tak urobil.

ad krajské kolá

- o Evidujeme rozdielne prístupy RÚŠS k zabezpečeniu krajských kôl OĽP a budeme apelovať na zodpovedné inštitúcie, aby došlo k štandardizácii a hlavne adekvátnej podpore.
- o Požiadavka vystaviť tézy do 15. decembra má niekoľko „háčikov“. Autorský tím by musel tézy pripraviť skôr, než zvyčajne a zároveň je otázne, či by sa niekto zo súťažiacich venoval tézám počas vianočného a novoročného voľna. CK OĽP preto zatiaľ ponechá v platnosti úzus, podľa ktorého budú tézy vystavené na webových sídlach približne mesiac pred termínom krajských kôl.
- o Máme pochopenie pre návrh, aby sa testu v online forme mohli zúčastniť 2 žiaci/žiačky za školu, a to v prípade, ak by sa prijala taká zmena v organizácii krajských kôl, že by sa test konal online a prezenčnej ústnej časti, riešenia téz by sa podľa stanoveného pravidla zúčastnili najúspešnejší z testu. Žiaľ, zatiaľ nedisponujeme takou technickou podporou zo strany vyhlasovateľa, aby sme mohli online test uskutočniť či už pre 2 súťažiacich za školu alebo širšie, pre kohokoľvek, kto by ho chcel absolvovať naprieč SR (obdobne to praktizuje Olympiáda ľudských práv v ČR).
 Ďalej, otázny je počet postupujúcich od testu k ústnej časti/téze. Narážame na niekoľko praktických otázok: vie každá krajská komisia vytvoriť viacero porôt ak chce ústne vypočúť všetkých po teste? (organizácia krajských kôl má fakticky viaceré limity a krajské špecifiká); čo s tými súťažiacimi, ktorí nedosiahli stanovenú hranicu úspešnosti v teste? je vhodné, aby sa zúčastnili ústnej časti? Pravdaže, v úvahu pripadajú aj rôzne reformné scenáre, povedzme od krajských kôl po celoštátne. Na úvahy tohto druhu (ktoré by sa mali robiť premyslene, participatívne a s v dostatočnom čase) však potrebujeme istoty v podobe adekvátneho zabezpečenia a primeraného každoročného krytia, a o to stále zápasíme.
- o Teší nás poukaz na úroveň testov z ostatných dvoch ročníkov a budeme sa snažiť o jej zachovanie.
- o Percentuálnej hranice úspešnosti sa držíme a zároveň vnímame, že je v kontradikcii s požiadavkou pustiť všetkých od testu k tézám (pozri vyššie).

- Zavedenie účastníckeho poplatku sme zatiaľ nezvažovali a nezvažujeme (bol by motivačný alebo demotivačný v aktuálnej ekonomickej situácii rodín a škôl?), skôr trváme na neodkladnom zvýšení komplexnej podpory nielen OĽP, ale všetkých POPS zo strany štátu.
- Realita vzdelávacích programov na SOŠ nás dlhodobo vedie k zamýšľaniu sa nad zriadením osobitnej súťažnej línie (od školských kôl po celoštátne) pre tento druh škôl. Princiálne vzaté, je to vec štátnej vzdelávacej politiky, aby žiaci a žiačky všetkých druhov škôl získali štandardné ľudské/osobné, občianske, spoločenské kompetencie. Ak tomu tak nie, do istej miery s OĽP saturujeme tieto deficity a radi by sme to robili intenzívnejšie. Ale, ako mnohé uvedené vyššie, aj toto je podmienené (neadekvátnymi) bazálnymi a (žiadnymi) reformnými možnosťami. Napriek tomu sa snažíme SOŠ podporovať v ich záujme o OĽP a vyzdvihovať ich úspechy, pretože sa rodia nepomerne ťažšie než tie, ktorých korene sú na gymnáziách a niektorých ďalších stredných školách. Máme pochopenie pre návrh, vytvoriť podmienky pre diferencovanú súťaž napríklad od krajských kôl, avšak, pokiaľ by to nebolo možné paralelne vo všetkých ôsmich krajoch (ktoré majú objektívne veľmi rôzne podmienky), mohli by sme to skúsiť len pilotne. Samozrejme, za toho predpokladu, že by autorský tím vytvoril osobitné súťažné podklady pre žiačky a žiakov zo SOŠ.
- „Mladý tím“ trval na tom, aby naďalej postupovalo 8 súťažiacich z krajských kôl do celoštátneho kola alebo dokonca viac. „Skúsený tím“ vníma ohrozenia vysokej úrovne 3-dňového celoštátneho kola (finančno-organizačné zabezpečenie) a navrhuje radšej menej postupujúcich. CK OĽP zatiaľ zotrúva pri postupe krajských 8-čiek do celoštátneho kola s tým, že ako vždy, budúcnosť je otvorená.
- Ako uvádzame vyššie, vyšli sme v ústrety rovnakej požiadavke „Mladého tímu“ na časovú dotáciu 2 týždňov pri písaní a predložení úvahy. Už niekoľko ročníkov explicitne stanovujeme, že pri tejto písomnej úlohe ide o formát úvahy, parametre ktorej sú na stredných školách dobre známe. Pravdou je, že pri hodnotení a obhajobe úvah sa v naratívnej rovine tu i tam operuje pojmom esej. Budeme sa naďalej snažiť pojmy ustáľovať a požiadavky na úvahu spresňovať.

ad celoštátne kolo

- K zverejneniu zdrojového materiálu modelových prípadov sme sa vyjadrili vyššie, v reakcii na bod 6 „Mladého tímu“.

Pri 4 postupových porotách dbáme na to, aby pracovali paralelne a končili prácu v blokoch podľa stanoveného časového harmonogramu. Lenže, ako ukázala prax niekoľkých ročníkov, nie vždy súťaží v každej porote rovnaký počet súťažiacich (pretože nenastúpi všetkých 64 postupujúcich z krajských kôl), a to hrá rolu. Predsedníčka/predseda poroty zodpovedá za dodržanie časomier, ale nie vždy máme k dispozícii vyhovujúce technické riešenie a musia postačiť hodinky, mobil. Obdobné platí pri požiadavke premietat zadania na projektore (nečítať ich), pretože priestory, v ktorých prebieha celoštátne kolo, nemusia mať k dispozícii 4 projektory. Pokiaľ ide o pomer: 10 minút na riešenie zadania a 5 na otázky poroty, to sa snažíme dodržiavať.

- K poradiu súťažných blokov (túto každoročne opakovanú požiadavku vo vzťahu k prezenčným celoštátnym kolám vysvetľujeme už nejaký čas): ak zachováme doterajší scenár celoštátneho kola, musíme prvý deň a prvý blok začať, ako doteraz, riešením modelových prípadov. V ten istý deň večer totiž postupové poroty čítajú a hodnotia úvahy, ktorých obhajoba je na programe na druhý deň. Program prvého dňa sa snažíme ukončiť do večere, aby bol priestor na oddych rs. prípravu.
- Ani požiadavka obhajovať úvahy písané v angličtine/AJ (garant témy: UNIS Vienna) nie je v našich kruhoch nová. Skúsenosť hovorí, že porotca/porotkyňa môže prácu v AJ prečítať a posúdiť, ale pri ústnom prejave môže mať problém (nehovoriac o tom, že niektorí ľudia z porôt operujú inými cudzími jazykmi než AJ), preto zatiaľ zachováme pravidlo obhajoby všetkých úvah v slovenčine.
- Nadšenie pre plenárnu rozpravu zdieľal mladý aj skúsený tím, a preto zopakujeme, čo sme uviedli vyššie: Pokiaľ bude možné 3-dňové prezenčné celoštátne kolo, plenárnu rozpravu zaradíme do programu. Podobný formát rozpravy sa môže prípadne uskutočňovať aj na krajských kolách, pokiaľ by bola k tomu vôľa a capacity.
- Výborná je požiadavka, aby vysoké školy na Slovensku prioritizovali v prijímacom konaní tie uchádzačky a tých uchádzačov o štúdium, ktorí sa zúčastnili POPS. Zhoduje sa s tým, čo CK OLP postuluje vo vzťahu k vyhlasovateľovi. Obdobne požiadavka apelovať na vyhlasovateľa, aby venoval adekvátnu pozornosť POPS a osobitne OLP. Rozhodne zvažíme všetky formy apelu na vyhlasovateľa rs. na vládu SR, ktorá vzíde z parlamentných volieb 2023.

6. Štatistika 25. prezenčného ročníka OĽP (2022/2023)

Októbrové vzdelávacie podujatia pre stredné školy sa nekonali.
Školské kolá rs. nominácie na krajské kolá sa uskutočnili do 9.12.2022.
Krajské kolá sa konali prezenčne 9.2.2023.
Celoštátne kolo sa konalo 18. – 20. apríla 2023 v Omšeni.

Údaje zberáme od počiatku OĽP v rámci našich možností. Pokiaľ ide o **školské kolá**, krajské komisie sa vždy dosiaľ, vrátane 25. ročníka, dostali len k tým dátam škôl (o forme, obsahu, účasti školských kôl), ktoré boli uvedené v prihláškach na krajské kolá. Dole uvedené tabuľkové čísla sú preto relatívne. Vieme, že školské kolá organizuje viacero škôl, niektoré aj s masovým žiackym a učiteľským zapojením, ale žiaľ, dosiaľ nebolo možné evidovať ich prostredníctvom prihlasovania cez EduPage ani žiadnym iným dostupným spôsobom. EduPage sme nemohli využiť ani pri prihlasovaní na **krajské kolá**, nakoľko zatiaľ daný systém nevie vyjsť v ústrety špecifickým požiadavkám OĽP. Zber predmetných prihlášok bol preto náročný tak pre školy, všetkých zúčastnených ako aj pre predsedníčky a predsedov krajských komisií OĽP. Až prihlasovanie na **celoštátne kolo** prebehlo cez EduPage s tým, že potrebné súhlasy sme mali už na svojpomocne obstaraných prihláškach na krajské kolá. Dáta z krajských kôl a celoštátneho kola 25. ročníka odrážajú účasť, ovplyvnenú existujúcimi obmedzeniami (najmä finančnými a organizačnými) ale aj prestupom od dištančnej do prezenčnej formy a s tým súvisiacimi modifikáciami.

Čísla celého 25. prezenčného ročníka sú špecifické a problematická je aj komparácia s predchádzajúcimi pandemickými ročníkmi, pretože každý z nich mal svoje osobitné okolnosti a danosti. V dištančnom 23. ročníku sme vykázali celkovú účasť žiackej, učiteľskej obce, et al, 1597 osôb, v 24. dištančnom ročníku 3356 osôb (k centrálnemu krajskému online testu zabezpečenému svojpomocne sa vtedy dostalo o mnoho viac súťažiacich). Číslo 22. ročníka neuvádzame, nakoľko mal stornované celoštátne kolo. V 25., „návrátovom“ ročníku vykazujeme celkovú účasť 2858 osôb. Pokiaľ nebudeme mať k dispozícii zodpovedajúce meracie nástroje, budú celkové údaje za jednotlivé ročníky nutne len relatívne.

Dostupné dáta priebežne analyzujeme.⁶⁰

---

⁶⁰ Pozri napr.: HORNÁ, Dagmar *Analýza tzv. „bielych miest“ Olympiády ľudských práv*, 2020, 63 strán, ISBN 978-80-99976-04-8, dostupné online <https://ainova.sk/project/ambedk/>

Školské kolá 25. r. OĽP sa konali do 9.12.202

Školské kolá: školy, žiacka a učiteľská (spočítaná) účasť
(spracované podľa správ zo školských a krajských kôl)

Kraj	Účasť škôl			Účasť súťažiacich			Účasť učiteliek a učiteľov		
	Spolu	Gymn.	SOŠ	Spolu	Žiačky Gymn. SOŠ	Žiaci Gymn. SOŠ	Spolu	Ženy Gymn. SOŠ	Muži Gymn. SOŠ
BA	32	20	12	290	76 87	66 61	29	11 11	05 02
BB	26	15	11	399	118 137	73 71	50	19 17	11 03
KE	34	21	13	324	81 75	84 84	60	31 18	07 04
NR	36	13	23	460	78 195	41 146	62	18 31	05 08
PO	27	16	11	399	104 143	64 88	40	18 12	07 03
TN	18	08	10	159	35 59	18 47	27	09 13	03 02
TT	10	09	01	101	44 03	54 00	16	11 01	04 00
ZA	27	16	11	27	09 05	07 06	27	09 07	07 04
Spolu	210	118	92	2159	1249	910	311	236	75

Nové školy zapojené do 25. ročníka OĽP podľa krajov (neúplný údaj)

BA: Gymnázium, Hubeného 23, Bratislava; Súkromná SOŠ športová/ELSB/-American Academy; Obchodná akadémia, Račianska ul. Bratislava; 3+1 Evanjelické lýceum Vranovská 2, Bratislava / staronová, návrat po cca 3 ročníkoch

BB: 1. Súkromné Banskobystrické gymnázium, Ružová 15 B, Banská Bystrica

PO: Stredná zdravotnícka škola, Lipová 32, Humenné

TN: SOŠ strojnícka, Partizánska cesta 76, Bánovce nad Bebravou

TT: Gymnázium Ladislava Dúbravu, Smetanov háj 285/8, Dunajská Streda

Krajské kolá 25. ročníka OLP sa konali prezenčne 9.2.2023

Krajské kolá 25. ročníka OLP, 9.2.2023: žiacka účasť 212 (104 žiačok a 108 žiakov);
druh škôl; účasť porôt; celková účasť

(spracované podľa krajských výsledkových listín; v rámci SOŠ uvádzame aj športové školy)

Pozn.: v Trnavskom kraji pilotne odsúťažilo 10 súťažiacich celé krajské kolo, 4 absolvovali len test.

Kraj	Žiaci GYM	Žiaci SOŠ	Žiačky GYM	Žiačky SOŠ	Žiaci Žiačky Spolu	Porotca Učiteľ	Porotkyňa Učiteľka	Porota Spolu
BA	15	7	9	4	35	2	7	9
BB	4	5	10	4	23	1	2	3
KE	9	6	12	8	35	1	3	4
NR	6	13	6	9	34	0	5	5
PO	8	5	8	6	27	2	2	4
TN	3	4	6	5	18	0	4	4
TT	9	0	4	1	14	2	2	4
ZA	8	6	8	4	26	2	1	3
SR	62	46	63	41	212	10	26	36

Krajské kolá 25. r. OLP, 9.2.2023: 64 víťaziek (23 žiačok a 41 žiakov)

(spracované podľa krajských výsledkových listín; každý kraj: 1. – 8. miesto)

Kraj	Žiaci GYM	Žiaci SOŠ	Žiačky GYM	Žiačky SOŠ	Spolu	Kraj. mesto	Iné mesto
BA	5	1	2	0	8	8	0
BB	4	1	3	0	8	3	5
KE	3	1	4	0	8	7	1
NR	2	1	3	2	8	2	6
PO	3	3	2	0	8	2	6
TN	3	1	3	1	8	3	5
TT	7	0	1	0	8	4	4
ZA	5	1	1	1	8	1	7
SR	32	9	19	4	64	30	34

Krajské kolá 25. r. OĽP, 9.2.2023: skladba škôl víťaziek/vítazov

(spracované podľa krajských výsledkových listín; každý kraj: 1. – 8. miesto)

Stredná škola	BA	BB	KE	NR	PO	TN	TT	ZA	Spolu
Gymnázium štátne	5	4	5	5	3	4	7	4	37
Gymnázium štátne Škola pre mimor. nadané deti a gymn.	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Gymnázium štátne bilingválne	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Gymnázium cirkevné / katolícke	0	0	1	0	1	1	1	1	5
Gymnázium cirkevné / evanjelické	0	2	1	0	0	0	0	1	4
Gymnázium súkromné	0	1	0	0	1	1	0	0	3
SOŠ štátne ekonomiky, hotelier- stva a služieb	0	0	0	0	1	0	0	0	1
SOŠ štátne hotelových služieb a obchodu	0	0	0	1	0	0	0	0	1
SOŠ štátne Obchodná akadémia	0	0	0	1	0	1	0	1	3
SOŠ štátne Obchodu a služieb	0	0	0	0	0	0	0	1	1
SOŠ štátne pedago- gická	0	0	0	1	0	0	0	0	1
SOŠ štátne strojnícka	0	0	0	0	0	1	0	0	1
SOŠ súkromná	0	0	1	0	0	0	0	0	1
SPŠ štátne techniky a dizajnu	0	0	0	0	1	0	0	0	1
SPŠ štátne stavebná	0	0	0	0	1	0	0	0	1
SPŠ štátne stavebná a geodet.	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Stred. športová škola	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Spolu škôl	08	08	08	08	08	08	08	08	64

Celoštátne kolo 25. ročníka OĽP sa konalo prezenčne 18. – 20. apríla 2023

Pred celoštátnym kolom sme evidovali 63 súťažiacich (Nitriansky kraj z objektívnych dôvodov postavil 7-ku, ostatné kraje 8-ku postupujúcich), z ktorých 47 bolo plnoletých a 16 nepĺnoletých (v 24. ročníku bolo zo 64 súťažiacich 45 plnoletých a 19 nepĺnoletých). Táto prevaha maturujúcich súťažiacich sa napriek istému úbytku postupujúcich na celoštátnom kole zachovala.

Celoštátneho kola sa napokon zúčastnilo 59 súťažiacich, 4 žiaci sa nezúčastnili buď z dôvodu choroby alebo kolízie s prijímacím konaním na vysokú školu (pre porovnanie, v 24. ročníku sa celoštátneho kola dištančne zúčastnilo 63 súťažiacich, 1 súťažiaca sa vzdala pre kolíziu termínu so zahraničným športovým sústredením).

Celoštátne kolo 25. r. OĽP, 18. – 20.4.2023, žiaci, žiačky;

Kraj/SR	Žiaci	Žiačky	Spolu	GYM	SOŠ	Kraj. mesto	Iné mesto
BA	5	2	7	6	1	7	0
BB	5	3	8	8	0	3	5
KE	3	4	7	6	1	6	1
NR	4	3	7	6	1	3	4
PO	6	2	8	5	3	4	4
TN	3	4	7	6	1	3	4
TT	6	2	8	8	0	3	5
ZA	5	2	7	5	2	1	6
SR	37	22	59	50	9	30	29

Mapujeme aj opakovanú účasť súťažiacich v jednotlivých ročníkoch celoštátnych kôl OĽP, čo prináša zaujímavé zistenia. V 24. ročníku boli 2 žiaci, ktorí sa dostali na vrchol 4 ročníkov OĽP, teda v každom školskom roku svojho stredoškolského štúdia. V 25. ročníku sme neevidovali žiadnu takú 4-násobnú účasť. Jedna súťažiaca, Doris Dvornová z Gymnázia I. Kupca v Hlohovci (skalnej školy OĽP) sa však zúčastnila troch celoštátnych kôl OĽP. Výskumne zaujímavé je, že na celoštátnom kole 25. r. OĽP významne prevažovali žiačky a žiaci, ktorí sa v celoštátnom kole ocitli prvý raz, pričom zároveň išlo o maturitné ročníky.

Celoštátne kolo 25. r. OĽP, 18. –20.4.2023, 59 súťažiacich

4-násobná účasť žiačok/žiakov v celoštátnom kole OĽP	0
3-násobná účasť žiačok/žiakov v celoštátnom kole OĽP	1
2-násobná účasť žiačok/žiakov v celoštátnom kole OĽP	10
Prvá účasť žiačok/žiakov v celoštátnom kole OĽP	48
Spolu žiačok/žiakov v celoštátnom kole OĽP	59

25. ročník OLP (2022/2023), celková účasť

Celková účasť žiakov a žiakov v 25. ročníku OLP

Školské kolá	2159 (účasť spočítaná podľa možností, čísla sú väčšie)
Krajské kolá	212
Celoštátne kolo	59
SPOLU	2430

Celková účasť učiteliek a učiteľov v 25. ročníku OLP

Školské kolá	311
Krajské kolá	36
Celoštátne kolo	47 (39 pedagogický sprievod + 8 poroty)
SPOLU	394

Celková účasť žiackej, učiteľskej obce, et al v 25. ročníku OLP

Žiaci a žiačky	2430
Učitelia a učiteľky	394
Odborná (poroty), programová, partnerská a hosťovská účasť	27
Organizačný tím celoštátneho kola	7
SPOLU	2858

7. Reflexie 24. a 25. ročníka OLP

7.1 Reflexie z informačno-študijného pobytu v európskych inštitúciách v Bruseli po 24. r. OLP

Hlavná cena, ktorú OLP osobnostiam venuje Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku/ZEK, je vždy skvelou organizačnou bodkou za ročníkom celoštátnej súťaže. Spravidla ide o októbrové pobyty, a tak tomu bolo aj po 24. ročníku OLP. Do Kroniky 24. r. OLP⁶¹ sa však dostal len príspevok jednej z našich osobností, Lukáša Gejdoša, ktorý je spätý s OLP dve desaťročia. Bruselský pobyt však absolvoval spolu s víťazmi a víťazkami ešte predchádzajúceho 23. ročníka OLP a pedagogickými osobnosťami OLP, netypicky v júni 2022, kedy európske inštitúcie po pauze spôsobenej pandemickými obmedzeniami znova otvorili svoje brány pre občianky a občanov EÚ. ZEK následne zabezpečovalo dovtedy nerealizované viaceré výjazdy ľudí angažovaných v rôznych projektoch, ktoré organizuje alebo podporuje.

Zabezpečenie účasti 6 osobností OLP dá vždy zabráť centrálne OLP ako aj kancelárii ZEK. Nie vždy sa podarí vycestovať medailovej trojici ročníka a s ňou spojenými učiteľmi a učiteľkami. Dôvody sú rôzne, od pracovných po študijné alebo zdravotné. Vtedy postupujeme smerom nižšie, od 4. miesta výsledkovej listiny ročníka a zároveň oslovujeme osobnosti OLP z jej jadra.

Z medailovej trojky 24. ročníka OLP nám poskytli stručné reflexie Matej Droppa (1. miesto) a Petra Barčinová (2. miesto), s ktorými čerpali cenu ZEK aj Viktor Draškovič (3. miesto), Katarína Pesničáková (4. miesto), panie učiteľky Iveta Marková a Katarína Rajcigelová (pedagogicky späté s 1. a 2. miestom).

---

⁶¹ Pozri HORNÁ, Dagmar (zost., aut.) (2023) *Kronika Olympiády ľudských práv : 22. – 23. – 24. ročník* Bratislava : Univerzita Komenského, 2023, vydanie : prvé, rozsah 450 strán, ISBN: 978-80-223-5582-7 (tlač); dostupné online <https://www.olp.sk/kronika-olp/>, ss. 429-431

Matej Droppa

Gymnázium M. M. Hodžu, Hodžova 9, Liptovský Mikuláš

Našu návštevu európskych inštitúcií v Bruseli sme začali v Návštevníckom centre Európskej komisie, kde sme mali možnosť diskutovať z viacerými slovenskými českými predstaviteľmi komisie. Okrem eurokomisára Maroša Ševčoviča to boli napr. hovorca vysokého predstaviteľa pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Peter Stano, poradca pre enviromentálne otázky Robert Konrad či Petr Mooz z Riaditeľstva pre komunikáciu.

Nasledujúci deň bol vyhradený návšteve bruselskej budovy Európskeho parlamentu, kde sme po prednáške o zložení a kompetenciách EP navštívili aj plenárnu zasadaciu miestnosť. Počas návštevy sme, samozrejme, navštívili aj historické centrum Bruselu a ďalšie miestne zaujímavé miesta.

Rád by som sa touto cestou poďakoval OLP a Zastúpeniu EK na Slovensku za príležitosť o niečo lepšie spoznať neoficiálnu metropolu Európskej únie.

Petra Barčinová

Gymnázium V. B. Nedožerského, Matice slov. 16, Prievidza

V dňoch 23.10. – 25.10.2022 sa víťazi rôznych celoslovenských súťaží, ktoré sa uskutočnili v školskom roku 2021/2022, zúčastnili spolu so svojimi vyučujúcimi návštevy Bruselu. Mesta, v ktorom sídli viacero inštitúcií Európskej únie. Jednou z účastníčok som bola i ja, študentka Gymnázia Vavrinca Benedikta Nedožerského v Prievidzi.

Ešte som nemala príležitosť cestovať lietadlom, preto toto bola moja premiéra. Samotný let prebehol bez komplikácií, no práve tie boli súčasťou začiatku našej cesty. Keďže náš let bol odložený o niekoľko hodín, stihli sme pred odletom aj návštevu Viedne spojenú s prechádzkou po kultúrnych pamiatkach.

Do Bruselu sme sa dopravili až večer. Po prilete sme mali možnosť zažiť typické počasie pre toto ročné obdobie. Celú cestu autobusom do hotela nás sprevádzal krátky, ale intenzívny dážď. Ubytovaní sme boli asi 200 metrov od Európskej komisie. V hoteli som mala možnosť spoznať sa s ostatnými účastníkmi tejto návštevy. Boli to veľmi príjemné stretnutia.

Ďalší deň naše kroky viedli do návštevníckeho centra Európskej komisie a poobede aj interaktívneho centra. V návštevníckom centre sme mali možnosť vypočuť si pred-

nášky pracovníkov rôznych rezortov Európskej komisie, ale aj slovenského eurokomisára Maroša Šefčoviča. Boli zvedaví na naše umiestnenie v súťažiach a trpezlivo odpovedali na rôzne otázky. Pôvodne bola v pláne aj návšteva budovy komisie, no to sa pre krátkosť času a vopred plánované zasadnutie EK nedalo zrealizovať. Dostali sme teda možnosť individuálne spoznávať mesto.

Brusel je naozaj krásny. Nájdeme v ňom prvky modernej architektúry, ale aj historické časti, ktoré mňa osobne veľmi zaujali. Navštívili sme najznámejšie bruselské pamiatky, ako sú napríklad Grand Platz alebo socha cikajúceho chlapca. Spojili sme to aj s návštevou obchodíkov so slávnou belgickou čokoládou.

Ďalší deň bola pre nás pripravená návšteva Európskeho parlamentu. Po nej sme mali opäť čas na spoznávanie mesta. Ešte v ten deň nás čakala cesta domov. Tá už prebehla bez komplikácií a na Slovensko sme sa dostali všetci v poriadku.

Som veľmi vďačná za túto skúsenosť, ktorá mi bola ponúknutá. Priniesla mi veľa zaujímavých skúseností, ale aj nových informácií, ktoré určite v budúcnosti využijem.

7.2 Reflexia z návštevy Informačnej služby OSN vo Viedni po 25. r. OLP

Autor víťaznej úvahy k téme UNIS Vienna vyhlásenej tradične v angličtine, Oliver Marek, nám poskytol svoj príspevok obratom po svojej 1-dňovej návšteve u nášho spoľahlivého partnera z úrovne OSN. Na cestu pozval aj kamarátku Petru Jančovičovú. mohol Emu Rapavú, sa usmialo šťastie a užila si cenu nášho skvelého partnera osobne a bez obmedzení. Prečítajte si jej reflexiu. Emina predchodkyňa, Terézia Koptáčková, víťazka z 23. ročníka, mohla absolvovať len virtuálnu návštevu. O Eminom pobyte vystavil UNIS webstory na svojej webstránke.⁶² Ďakujeme UNIS za cenu ako aj neutíchajúcu propagáciu OLP!

---

⁶² Pozri https://unis.unvienna.org/unis/sk/events/2022/HRO_winner_2022-05-24.html

Oliver Marek

Gymnázium Pierra de Coubertina, Nám. SNP 9, Piešťany

V utorok 13.6.2023 som prežil výnimočný deň vo Viedni. Spolu s mojou kamarátkou Petrou Jančovičovou som bol pozvaný na návštevu sídla UNIS Vienna. Túto jedinečnú možnosť som získal vďaka mojej úvahe, ocenenej v rámci OLP.

Návšteva tejto inštitúcie vo mne zanechala viaceré silných dojmov. Všetci, ktorí nás sprevádzali jej programom, si dali mimoriadne záležať, aby bola pre nás obohacujúca, a aby sme sa aj na takejto formálnej pôde cítili čo najlepšie. Príjemným prekvapením bolo, že každý, kto sa nám venoval, čítal moju úvahu, čo ma veľmi potešilo, vôbec som totiž nečakal, že sa dostane do pozornosti toľkých ľudí.

Pôsobivé bolo aj samotné sídlo UNIS Vienna a jeho priestory. Prekvapilo ma, čo všetko sa môže v areáli takejto inštitúcie nachádzať. Od kancelárií a zasadacích sál, cez náučné expozície a vzácne umelecké diela, až po kaviarne či relaxačné miestnosti. Obzvlášť výnimočný zážitok bol obed s p. riaditeľom Martinom Nesirkym a p. Irene Hoglinger-Neiva, počas ktorého sme sa rozprávali napríklad o práci a úlohe OSN vo svete, najmä v súvislosti s ruskou inváziou na Ukrajinu. Veľmi príjemný bol aj rozhovor s p. Ingrid Ružičkovou, ktorá nám priblížila spoluprácu SR s UNIS Vienna.

Za najcennejšiu zo všetkého ale považujem celkovú skúsenosť, ktorú som touto návštevou získal. Je ťažké pomenovať ako a v akom smere, no bezpochyby viem, že ma posunula vpred a budem z nej čerpať v najrôznejších životných situáciách. Skúsenosť bola pre mňa o to cennejšia, že oblasť medzinárodných vzťahov je mi veľmi blízka a bude predmetom môjho štúdia počas najbližších piatich rokov na vysokej škole. Možnosť spoznať sa s inšpiratívnymi ľuďmi z tohto prostredia a bližšie porozumieť, v čom spočíva ich práca, je preto pre mňa mimoriadne cenná a som za ňu nesmierne vďačný.

Ďakujem mnohokrát predstaviteľom UNIS Vienna a organizátorom OLP za túto príležitosť!

7.3 Reflexia víťaza 25. r. OĽP zo stáže v SNSĽP

Lukáš Vecel

Gymnázium Jozefa Lettricha, J. Lettricha 2, Martin

Reflexia bola pôvodne publikovaná 31.8.2023 na <https://blog.sme.sk/prelud-skeprava/spolocnost/ludske-prava-menia-zivoty> a so súhlasom autora i SNSĽP prevzatá do tejto kroniky.

Ľudské práva menia životy

Budme vďační, že žijeme v spoločnosti, kde je možné ľudské práva presadzovať. Pomáhajme tým, ktorým je z nich ukracované

Lukáš Vecel, študent gymnázia, stážista v SNSĽP
víťaz 25. ročníka Olympiády ľudských práv.

Ľudské práva sú neoddeliteľnou súčasťou našich životov a aj napriek tomu, že ich ako jednotlivci uplatňujeme denne, stále im nerozumieme tak, ako by demokratická spoločnosť 21. storočia mala.

Od pádu totalitného režimu sme sa ako spoločnosť posunuli do bodu, kedy si síce uvedomujeme, že každý z nás má svoje základné práva, ktoré nikomu nesmú byť odňaté, stále sme sa však neodhodlali naplňať ich do takej miery, v ktorej rešpektujeme aj práva druhých. Neopomenuteľným príkladom je aj diskriminácia LGBTI+ párov, ktoré ani v súčasnosti nemajú žiadnu formu legislatívy, ktorá by im poskytovala ochranu. Aj napriek tomu, že by toto opatrenie neovplyvnilo nikoho iného ako jednotlivcov v týchto vzťahoch, sme sa ako spoločnosť nedokázali povzniesť nad vlastné osobné presvedčenia a postoje, čo je ukážkou toho, ako ani dnes ešte nerozumieme ľudským právam.

Príkladov, kedy nie sme schopní rešpektovať ľudské práva druhých a namiesto toho hľadáme len na svoje osobné záujmy, presvedčenia a benefity je samozrejme viac, ale položme si otázku, ako nám ľudské práva už do súčasnej chvíle zmenili realitu? Sloboda prejavu, presvedčenia, myslenia, náboženstva, možnosť slobodne sa zhromaž-

dovať a združovať, možnosť podieľať sa na vláde svojej krajiny – je zhrnutie len niekoľkých práv, ktoré v totalite nemali miesto a dnes sú neoddeliteľnou súčasťou našich životov.

Ak sme však užívateľmi týchto práv, je otázkou, prečo nedokážeme ľudské práva rešpektovať a uplatňovať v ich úplnej podobe? Pohľad na nálady v spoločnosti je len veľmi stručná odpoveď. Žijeme v spoločnosti, ktorá je silno polarizovaná, označujeme sa za konzervatívcov, liberálov, slniečkarov, konzervy, pomenovaní je veľa. Bojujeme proti samým sebe a táto realita len podčiarkuje to, ako stále nechápeme, že ľudské práva sú záujmom každej jednej skupiny, tým pádom všetkých nás, pretože prinášajú mier, spravodlivosť a dôstojnosť pre každého jedného človeka.

Popri tom všetkom zlom, čomu naša spoločnosť v súčasnosti čelí, je však nepochopenie, neznalosť, či ohýbanie významu ľudských práv niečím, čo ovplyvňuje skutočne všetkých. Sú to práve ľudské práva, ktoré dávajú jednotlivcom rovnakú štartovaciu čiaru, rovnaké možnosti a rovnaké podmienky. Tieto základné slobody sa snažia dať každému človeku to, čo mohli mať v minulosti (a najmä v totalite) len vyvolení. Toto je dôvod, pre ktorý je potrebné hovoriť o ľudských právach, šíriť ich odkaz, pomáhať tým, ktorým je na týchto právach ubierané a vzdelávať seba aj iných o týchto slobodách pretože to je v záujme nás všetkých.

A vzdelanie je hlavnou cestou, ako sa môžeme spoločne posunúť ďalej. Som preto rád, že som mal možnosť zúčastniť sa súťaže, ktorá toto vzdelanie prináša na stredné školy a vyzdvihuje význam ľudských práv pre fungujúcu spoločnosť. Olympiáda ľudských práv bola pre mňa skutočne výnimočná skúsenosť, nakoľko aj ja som o téme ľudských práv vedel len zlomok z toho, čo som sa prípravou na túto súťaž naučil. Je to príležitosť, ktorá dokáže človeku hlbšie ukázať, čo jednotlivé ľudské práva garantujú, kde máme ako spoločnosť stále rezervy pri ich chápaní a napomáha tiež k tomu, aby sme vedome uplatňovali práva, ktoré máme. Popri samotnej súťaži som však rád, že som mal možnosť na tejto Olympiáde stretnúť veľmi milých a inšpiratívnych ľudí, s ktorými sme sa spoločne podelili o naše skúsenosti a záujmy.

Vzdelanie a chápanie ľudských práv znamená aj poznanie inštitúcií, ktoré ľudské práva ochraňujú. Vďaka Olympiáde ľudských práv som mal možnosť takúto významnú inštitúciu spoznať a je ňou Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, na ktorom som mal ako víherca Olympiády možnosť stážovať. Túto stáž považujem za veľmi kľúčovú,

pretože práve vďaka milým a ochotným ľuďom, ktorí na Stredisku pracujú som sa dozvedel o ľudských právach a ich uplatňovaní v praxi. Počas stáže som mal možnosť prejsť viacerými oddeleniami Strediska a na každom z nich som sa naučil niečo nové z ľudskoprávnej oblasti. Je to práve Stredisko, vďaka ktorému som videl, že ľudské práva sú základným kameňom spravodlivosti, pokoja a slobody. Mal som možnosť vyskúšať niektoré práce, ktorým sa na Stredisku venujú a považujem to za vynikajúcu skúsenosť, ktorá sa výrazne odlišuje od bežného učenia z kníh. Aj napriek tomu, že nič nie je dokonalé a naša spoločnosť nikdy nebude, som rád, že som mal možnosť spoznať ľudí, ktorí sú ochotní tento stav zlepšovať a ľudské práva chrániť.

Poznať svoje práva, rozumieť im a chápať, čo predstavujú, považujem za najlepšiu vec, ktorú mi Olympiáda a stáž na Stredisku priniesli, aj keď v oblasti ľudských práv mám aj naďalej určite nedostatky a rozhodne nie som žiadny odborník. Presne na základe tohto všetkým vrelo odporúčam, aby sa zaujímali o ľudskoprávne témy, aby chceli vedieť o tom, čo im ľudské práva dávajú a aby sme sa vďaka tomuto spoločne posunuli dopredu ako vyspelá spoločnosť. Vzdelanie je najlepšia prevencia a pri ľudských právach to platí ešte viac, pretože bez vzdelania a znalosti ľudských, resp. našich práv sme len na krok od toho, aby sme tieto práva stratili. Budme vďační, že žijeme v spoločnosti, kde je možné tieto práva presadzovať a pomáhajme tým, ktorým je z týchto práv ukracované. Ľudské práva nám životy zmenili a zmenili ich k lepšiemu. Nechajme ich zlepšovať naše životy aj naďalej, aby sme žili slobodní a rovní, v dôstojnostiach aj právach.

7.4 Tri reflexie z informačno-študijného pobytu v európskych inštitúciách v Bruseli po 25. r. OĽP

Lukáš Vecel

Gymnázium Jozefa Lettricha, J. Lettricha 2, Martin

Po úspešnej a inšpiratívnej Olympiáde ľudských práv som mal tú česť, zúčastniť sa na informačno-študijnej návšteve európskych inštitúcií v meste veľmi významnom pre Európsku úniu, v Bruseli.

Moja cesta začala na letisku vo Schwechate, kde som nastúpil na priamy let do Bruselu. Bola to moja prvá „dospelácka“ cesta lietadlom, kedy som letel sám za seba, preto už táto časť cesty bola pre mňa zážitkom. Vtedy som však samozrejme netušil, aké zážitky na mňa čakajú v Bruseli.

Po pristátí na letisku BXL sme sa ako skupina stretli pri výdaji batožiny, odtiaľ sme sa presunuli k autobusu a cestovali na ubytovanie. Cesta trvala asi 20 minút a počas nej som mal veľmi veľa príležitostí na to, aby som pozoroval krásy hlavného mesta Belgicka, sídla významných agentúr, ale aj maličkosti ako obrovský počet cyklistov na obrovskom počte cyklotrás. Už v týchto chvíľach som vedel, že sa chcem dozvedieť viac, chcem za svoj pobyt spoznať aspoň malú časť tohto mesta a rozšíriť si aj obzory o tom, ako vlastne vyzerá Európska únia „zvnútra“.

V deň priletu sme po ubytovaní nemali žiaden ďalší plánovaný program, preto som tento čas išiel naplno využiť v uliciach Bruselu. Naše ubytovanie bolo kúsok od budovy Európskej komisie, preto moje kroky smerovali bližšie. Až tu som zistil, že som sa skutočne dostal do epicentra Európskej únie. Okrem Európskej komisie boli naokolo 3 ďalšie európske inštitúcie. Nakoľko som však vedel, že všetky tieto budú na našom programe, pokračoval som ďalej do centra samotného Bruselu, kde som našiel príjemný Parc de Bruxelles, v ktorom som mal možnosť vidieť, ako si tu ľudia užívajú hrejivý slnečný podvečer. Z parku som prešiel rôznymi ulicami, nasával to, ako ľudia v meste žijú, čo všetko toto mesto ponúka.

Náš program začínal v utorok, kedy nás po raňajkách čakal pán Andrej Krchňavý zo Zastúpenia Európskej komisie v hoteli. Spoločne sme sa presunuli do Europa Building, kde sme sa oboznámili s priestormi, kde rokuje Európska rada a Rada Európskej únie. Prejsť sa po priestoroch, ktoré bežne poznám len z médií bol veľký zážitok. Aj vďaka návšteve Europa Building som lepšie porozumel, ako medzi sebou komunikujú jednotlivé inštitúcie EÚ a dozvedel sa mnoho zaujímavostí. Z Europa Building sme prešli do budovy Európskeho parlamentu, kde sme absolvovali prehliadku priestorov, v ktorých zasadajú europoslanci. Dostali sme informácie o tom, aký zasadací poriadok majú poslanci, kto riadi zasadnutie Európskeho parlamentu a mnoho ďalšieho o tomto mieste a jeho význame pre EÚ. Z Europarlamentu sme pokračovali do Berlaymont, budovy Európskej komisie, kde sme prešli dostupnými priestormi a dozvedeli sa viac napríklad aj o tom, kto prebral Nobelovu cenu mieru za Európsku úniu. Po obedovej prestávke, ktorú sme mali v budove Európskej komisie sme sa presunuli do

Charlemagne, budovy, kde sme absolvovali niekoľko zaujímavých prednášok. Petr Mooz nám priblížil fungovanie inštitúcií EÚ a aký vplyv má aj naša malá krajina na politiku, ktorú EÚ má. Prezentáciou nám ukázal, že sú to práve občania, kto tvorí EÚ. Ďalšia zaujímavá prednáška bola s Petrom Stanom, hovorcom Josepa Borrella, ktorého sme sa pýtali na to, ako hovorca Vysokého predstaviteľa pracuje, ale aj na zaujímavé príhody, ktoré za svoje pôsobenie zažil. Z Charlemagne sme prešli do priestorov Experience Europe, ktoré je určené na to, aby každému priblížilo, čo všetko EÚ robí a aké výhody nám členstvo v nej prináša. Prehliadka bola interaktívna a umožnila nám napríklad aj „rozhovor“ s predsedkyňou Európskej komisie Ursulou von der Leyen. Táto prehliadka bola zároveň aj záverom nášho dňa a po nej som opäť vyrazil do bruselských ulíc a uličiek, hľadať, čo všetko Brusel ponúka.

Záverečný deň sme absolvovali opäť v budove Charlemagne, kam sme po raňajkách v hoteli spolu s pánom Krchňavým vyrazili. V Charlemagne nás čakala ešte jedna možnosť nahliadnúť do práce Európskej komisie. Výkonný podpredseda európskej komisie Maroš Šefčovič sa deň vopred zúčastnil na vypočúvaní, tzv. „grilovačke“, v Európskom parlamente v Štrasburgu, preto nám prácu podpredsedu Európskej komisie predstavila členka jeho tímu. Dozvedeli sme sa o tom, koľkopočetný a aký rozmanitý je tím Maroša Šefčoviča, za čo zodpovedá a aká je práca v jeho tíme. Po tejto diskusii sa náš výlet blížil ku koncu a mali sme ešte pár chvíľ, aby sme si išli obzrieť Brusel. Tento čas som využil na to, aby som sa prešiel na Grand-Place, kúpil zopár drobností a naposledy sa nadýchal atmosféry hlavného mesta Európskej únie. Po príchode na hotel ma už čakala len spoločná cesta na letisko, kde sa náš úžasný bruselský zážitok skončil.

Som vďačný OLP a Zastúpeniu EK na Slovensku, že som mal možnosť zúčastniť sa tejto návštevy, ktorá bola veľmi príjemná a ktorá mi ukázala miesta, na ktoré som nečakal, že sa niekedy dostanem.

Lukáš Vecel

Róbert Mészáros

Stredná priemyselná škola stavebná, Prešov

V dňoch 2. – 4.10.2023 som mal tú česť zúčastniť sa informačno-študijného pobytu v Bruseli v rámci ceny ZEK. S veľkým nadšením som ponuku prijal a stal sa tak jedným z 25 mladých ľudí, ktorí našu krajinu mohli reprezentovať pred mnohými európskymi

inštitúciami. V prvý deň návštevy sme sa oboznámili s krásami hlavného mesta Belgicka, navštívili sme množstvo historických a kultúrnych pamiatok.

Hlavný bod nášho programu sa začal v utorok ráno návštevou Európskej rady. Slovák pracujúci na pozícii blízkej predsedovi Európskej rady Charlesovi Michelovi nás sprevádzal budovou Európskej rady. Oboznámil nás s fungovaním tejto inštitúcie. Pri otvorenej diskusii v jednej zo zasadacích miestností nám prezradil detaily práce Charlesa Michela, ako aj svojej vlastnej práce. Svoj výstup obohatil zaujímavými informáciami zo zákulisia rôznych rokovaní, stretnutí. Návšteva vo mne osobne vzbudzovala čoraz väčší záujem o fungovanie Európskej únie a o ňu samotnú. Ďalšou inštitúciou, ktorú sme navštívili bola Európska komisia; budova Berlaymontu. Náš sprievodca pán Krchňavý nás ochotne previedol budovou, obohatil nás zaujímavými informáciami, ukázal miesta, ktoré nám doteraz boli známe iba z televízie. Poobede nasledovala beseda v druhej budove EK; Charlemagne. Pán Petr Mooz nám predstavil a odprezentoval veľmi zrozumiteľne fungovanie EÚ, princíp jej fungovania, úlohy každej z inštitúcií. Tak tiež nám predstavil základné informácie o rozpočte či financovaní EÚ. Ďalším bodom programu dňa bola prezentácia pána Petra Stana, hovorcu pána Josepha Borella, o bezpečnostnej a zahraničnej politike EÚ. Táto prezentácia bola nesmierne pútavá a zaujímavá, čo vyvolalo aj množstvo otázok a rozprúdila sa tak veľmi zaujímavá a obohacujúca diskusia. Poslednou zastávkou bolo Návštevnícke centrum Experience Europe centre s množstvom interaktívnych stanovišť, kde sme si opäť mali možnosť rozšíriť svoje poznatky aj rôznymi hrami za pomoci moderných technológií. Po tejto návšteve bol opäť voľný program a tak sme sa vybrali do historického centra Bruselu, kde sme boli očarení prenádhernou architektúrou a duchom „hlavného mesta Európy“.

V stredu sa náš program začínal opäť v budove EK; Charlemagne. Príchod do každej budovy bol sprevádzaný bezpečnostnou kontrolou. Začínali sme besedou o environmente a Green Deale. Túto tému nám obširne predstavil pán Robert Konrad. Potom nasledovala veľmi zaujímavá diskusia s členkou kabinetu eurokomisára Maroša Šefčoviča, Gabrielou Kečkéšovou. Dopodrobna nám opísala agendu pána Šefčoviča, oboznámila nás aj s jej prácou ako aj všeobecne s prácou eurokomisárov a Európskej komisie ako takej. Prednáška bola veľmi inšpirujúca. Po skončení programu dňa sme mali ešte poslednú príležitosť na individuálnu obhliadku mesta.

Som veľmi vďačný za to, že som mal takúto jedinečnú a nezabudnuteľnú príležitosť spoznať a pochopiť prácu EÚ z takejto tesnej blízkosti. Návšteva bola veľmi obohacujúca a vyvolala mne omnoho väčší záujem o dianie aj na európskej politickej scéne a pomohla mi uvedomiť si dôležitosť jednoty v týchto neľahkých časoch.

Peter Haľko

Gymnázium sv. Moniky, Prešov

Mesto zjednotené v rozmanitosti

Vďaka Olympiáde ľudských práv sa mi v októbri podarilo dostať do skupiny dvadsiatich piatich Slovákov a Sloveniek, ktorá šla na študijno-informačnú návštevu do európskych inštitúcií v Bruseli. Navštívil som Európsku radu a komisiu, ako aj Európsky parlament. Okrem oficiálneho programu som mal aj kúsok času vnímať život mesta, jeho ľudí a emócie, ktoré vyžarujú.

„Zjednotení v rozmanitosti,“ znie heslo Európskej únie, ktoré na mňa volalo z rôznych plagátov, tlačovín a displejov v budovách Únie. Práve toto motto podľa môjho názoru najkrajšie vyjadruje nielen atmosféru medzi euroúradníkmi, ale aj emóciu všetkých častí Bruselu, ktoré som za ten krátky čas troch dní stihol navštíviť. Čo tým myslím? Okrem nádhernej rozmanitej architektúry som tam videl ľudí mnohých národov, kultúr a jazykov, všetkých zjednotených a vzájomne sa rešpektujúcich. Akási atmosféra vzájomnej úcty, radosti, srdečnosti a spontánnosti sa vinula každou situáciou, ktorú som tam zažil. Zamestnanci Európskej komisie spolu s nami, návštevníkmi, obedovali v jednej spoločnej jedálni, nehladiac na to, kto odkiaľ pochádza, aká je ich viera či kultúra. Boli zjednotení vďaka cieľu európskej spolupráce, pre ktorý každý deň chodia do práce.

Videl som, že aj Slováci môžu „dobyť svet“ a stať sa úspešnými v Bruseli. V mravenisku štyridsiatich tisícov euroúradníčok a euroúradníkov nájdeme veľa Sloveniek a Slovákov. A nemyslíte si, že tam nosia kávu a umývajú dlážku. Mal som možnosť stretnúť zopár našincov, ktorí majú skutočne veľké úlohy. V Európskej komisii sme mali stretnutie so Slovákom, hovorcom vysokého predstaviteľa EÚ pre zahraničnú politiku. Svoju prácu mojej skupine priblížila aj členka kabinetu jedného z eurokomisárov, tiež Slovenka. No a po Európskej rade nás povodil, a čo-to zaujímavé nám povedal, jeden veľmi sympatický pán zo Slovenska, ktorý zabezpečuje zahraničné misie predsedu Európskej rady Charlesa Michela. V čase, keď píšem článok, organizuje návštevu pána predsedu v Bielom dome. A to sú len tí, ktorých som mal to šťastie stretnúť. Svedčia však o tom, že aj Slovák môže byť v Bruseli braný rovnako vážne ako Nemka či Francúz.

Všetci ľudia, s ktorými som sa stretol, sa mi snažili odovzdať posolstvo, že Európska únia nie sú „oni“, ale že to sme my všetci a nič z toho, čo Únia robí, by nerobila, keby ju na to neoprávnili demokraticky zvolení predstavitelia štátov, ktoré ju tvoria. Aj

preto dodnes nemá takmer žiadne kompetencie v oblasti obrany, či určovania zdrojov elektriny. Brusel nie je miesto, kde sa od stola vymýšľajú nariadenia. Je to miesto, kde zástupcovia každého jedného členského štátu majú na Európskej rade právo vyjadriť svoje názory skôr, než sa nejaká spoločná politika prijme. A prijíma sa väčšinou konsenzuálne – rokuje sa dovtedy, kým nie sú všetci spokojní.

Okrem realizácie hesla „*zjednotení v rozmanitosti*“ bol ďalším kľúčovým bodom Robert Schuman. Európska štvrť Bruselu dávala každému okoloidúcemu najavo, kto je človek, ktorému Únia vďačí za svoju existenciu. Stanica metra? Volá sa Schuman. Ten veľký kameň pred budovou Komisie? Pamätník Schumanovi. A tá busta v parku pri kruhovom objazde? Pozerá sa na vás Robert, človek, ktorý pochopil, že jedinou cestou k odvráteniu ďalšej vojny je úzka spolupráca medzi štátmi, najmä Nemeckom a Francúzskom. Oddaný katolík našiel svoje povolanie v práci na zjednotení rozmanitej Európy, aby odvrátil nepokoj vojny. Inštitúcie, ktorým svojou námahou položil základ, mu za to dodnes ďakujú.

Medzi majestátnymi budovami Rady, Komisie a Európskeho parlamentu leží útla Kaplnka Vzkriesenia, tiež známa ako *Chapel for Europe*. Je to miesto modlitieb rôznych kresťanských cirkví a stíšenia sa uprostred rušného veľkomesta. A aj tam sa na mňa pozeral Robert Schuman! Minimálne z letáčika o jeho živote, ktorý odvážne hovoril o tom, že Schuman je jedným z tých, o ktorých je napísane: „*Blahoslavení tí, čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi*“ (Mt 5, 9). Práve tento európsky budovateľ pokoja, vďaka ktorému už vyše 70 rokov nebola vojna medzi členskými štátmi Únie, je už na ceste stať sa aj oficiálne blahorečeným. Ako jeden z mála ukázal svetu skutočnú kresťanskú politiku a zaslúži si obdiv.

Za túto exkurziu som nesmierne vďačný. Umožnila mi pozrieť sa na európske úrady zvnútra, zažiť na pár dní život v symbolickom hlavnom meste Európy, rozšíriť si obzory a v neposlednom rade si nakúpiť zásoby skvelej belgickej čokolády. Bol som tam vďaka celoštátnemu kolu Olympiády ľudských práv, ktoré podporilo Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku. Vďaka tejto olympiáde to pre mňa aj veľa znamenalo. Nebyť tejto súťaže a starostlivej prípravy od pani učiteľky Lazorovej, možno by som ani zďaleka nerozumel fungovaniu Európskej únie a vidieť jej inštitúcie naživo by ma nijako nenadchlo, lebo slová ako Európska komisia či parlament by boli pre mňa úplne abstraktné. Opak je však pravdou. Ďakujem!

8. Vyhlasovateľ, organizátori, partneri 25. ročníka OLP

SPOLUORGANIZÁTORI A PARTNERI

HLAVNÝ MEDIÁLNY PARTNER

9. Prílohy

1. Pozvánka na celoštátne kolo 25. r. OĽP, 5. r. Ceny prof. Miroslava Kusého a 1. r. súťaže EUQ
2. Plagát celoštátneho kola 25. r. OĽP, 5. r. Ceny prof. Miroslava Kusého a 1. r. súťaže EUQ
v slovenskom jazyku
3. Plagát celoštátneho kola 25. r. OĽP, 5. r. Ceny prof. Miroslava Kusého a 1. r. súťaže EUQ
v anglickom jazyku
4. Súťažný poriadok celoštátneho kola a Vademecum súťažiacej a súťažiaceho na celoštátnom kole 25. r. OĽP, 5. r. Ceny prof. Miroslava Kusého a 1. r. súťaže EUQ
5. Prehľad tém esejí/úvah za 1. – 25. ročník OĽP
6. Fotogaléria 25. r. OĽP, 5. r. Ceny prof. Miroslava Kusého a 1. r. súťaže EUQ

POZVÁNKA

NA CELOŠTÁTNE KOLO 25. ROČNÍKA OLYMPIÁDY ĽUDSKÝCH PRÁV
5. ročníka Ceny prof. Miroslava Kusého
1. ročníka súťaže EUQ
18. – 20. 4. 2023 OMŠENIE

ZÁŠTITA NAD PODUJATÍM

Prezidentka Slovenskej republiky pani Zuzana Čaputová

PODPORA

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
Projekt: Rozvoj európskej demokratickej kultúry/EÚQ
projekt spolufinancovaný Európskou úniou realizuje EDUAWEN EUROPE s.r.o. v synergii s OLP
v rámci Erasmus+ Programme Jean Monnet
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
Organizátori, gestori a partneri

NOSNÁ TÉMA : ZÁPAS ZA MIER, DEMOKRACIU, ĽUDSKÉ PRÁVA POKRAČUJE

Súťažiaci a súťažiaci, organizačný tím, poroty:

Registrácia, ubytovanie, strava, otvorenie, súťaž, sprievodné podujatia a vyhodnotenie súťaže:

Liečebno-rehabilitačné stredisko ZVJS, Omšenie 826, 914 43 Omšenie
GPS súradnice: 48.9022002,18.200822199999947

Pedagogický sprievod:

Ubytovanie a strava:

Hotel ADRIA, Hurbanova 21, 914 51 Trenčianske Teplice, www.hoteladria.sk

Registrácia, otvorenie, súťaž, sprievodné podujatia a vyhodnotenie súťaže:

Liečebno-rehabilitačné stredisko ZVJS, Omšenie 826, 914 43 Omšenie

PROGRAM CELOŠTÁTNEHO KOLA

18.4.2023 utorok

- 09:00 – 11:00 Registrácia, občerstvenie
- 11:00 – 12:30 Porada porôt a žrebovanie súťažiacich
- 12:30 – 13:30 Obed
- 13:30 – 15:00 **Otvorenie**
Príhovor: Martin Nesirky, vedúci Informačnej služby OSN Viedeň
- 15:00 – 15:30 Prestávka s občerstvením
- 15:30 – 17:30 Súťažná časť 1.1. **Riešenie modelových prípadov**
- 17:30 – 18:30 Večera
- 18:30 – 20:30 Súťažná časť 1.2. **Riešenie modelových prípadov**
- 20:30 – 22:00 Poroty: hodnotenie úvah; Súťažiaci, súťažiaci: príprava na súťaž/relax;
Pedagogický sprievod: neformálne sieťovanie/relax

19.4.2023 streda

07:30 – 08:00 Raňajky

08:00 – 10:00 Súťažná časť 2.1. **Obhajoba úvah**

10:00 – 10:30 Prestávka s občerstvením

10:30 – 12:30 Súťažná časť 2.2. **Obhajoba úvah**

12:30 – 13:30 Obed

13:30 – 14:00 Prestávka

14:00 – 16:00 **Workshopy**

I. Súdny a demokracia: kde sú ľudské práva? / Courts and Democracy: Where are Human Rights?

Sudca David G. Campbell, Federálny súd prvého stupňa pre obvod Arizona, USA; predseda, Výbor pre medzinárodné súdne vzťahy súdov USA

Prof. Cornell W. Clayton, DPhil., Thomas S. Foley Distinguished Professor of Government; riaditeľ, Thomas S. Foley Institute of Public Policy and Public Service, Washington State University; Fulbright špecialista, Univerzita Komenského v Bratislave, Katedra politológie

II. Vzdelávanie o súhlase

Ivana Klimentová, Niko Nagy – vzdelávací tím Amnesty International Slovensko

III. Kto a ako môže ochrániť tvoje ľudské práva na Slovensku

Zuzana Pavlíčková a Lilla Ozoráková – Slovenské národné stredisko pre ľudské práva

IV. Demokracia založená na dôstojnosti

Dagmar Kusá a Tomáš Čorej – Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií

Infostánok Amnesty International Slovensko

Knižný stánok Artis Omnis

16:00 – 17:30 Voľno, občerstvenie, neformálne stretnutia, relax

17:30 – 18:30 Večera

18:30 – 21:00 Plenárny program – 1. **Vyhlásenie finálovej 12-ky**

2. Rozprava: **Quo vadis ľudské práva v SR?/Quo vadis Olympiáda ľudských práv?**

20.4.2023 štvrtok

07:30 – 08:00 Raňajky

08:00 – 11:00 Súťažná časť 3. **Finále** – 12 súťažiacich rieši finálové zadania

11:00 – 11:30 Práca finálovej poroty/prestávka s občerstvením

11:30 – 13:00 **Vyhlásenie výsledkov a ocenenia**

13:00 – 14:00 Obed

14:30 Kyvadlová preprava z Omšenia do Trenčína

KONTAKTY

PhDr. Dagmar Horná, PhD.
predsedníčka Celoštátnej komisie OĽP
OLYMP
mobil: +421 915 714 786
e-mail: dagmar.horna@gmail.com
web: <https://www.olp.sk>

Mgr. Martina Kurinová
tajomníčka Celoštátnej komisie OĽP
NIVAM
mobil: +421 917 402 507
e-mail: martina.kurinova@iuventa.sk
web: <https://olympiady.sk>

HLAVNÝ MEDIÁLNY PARTNER

25.

OLYMPIÁDA ĽUDSKÝCH PRÁV

Celoštátne kolo 25. ročníka Olympiády ľudských práv
5. ročník Ceny profesora Miroslava Kusého
I. ročník súťaže EUQ
18. - 20. apríl 2023, Omšenie

ZÁŠTITA NAD PODUJATÍM:

Prezidentka Slovenskej republiky pani Zuzana Čaputová

PODPORA PODUJATIA:

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

Projekt: Rozvoj európskej demokratickej kultúry/EÚQ

Projekt v rámci Erasmus+ Programme Jean Monnet realizuje EDUAWEN EUROPE, s.r.o.
v synerгии s OĽP; spolufinancovaný Európskou úniou.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

Organizátori, gestori a partneri

NOSNÁ TÉMA: ZÁPAS ZA MIER, DEMOKRACIU, ĽUDSKÉ PRÁVA POKRAČUJE

CENY:

Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku:

informačno-študijné pobyty v európskych inštitúciách v Bruseli, propagačné balíčky, diplomy

CENY * GARANTI * HODNOTITELIA * ÚVAH:

Informačná služba OSN Viedeň: návšteva Úradu OSN vo Viedni, darčekové balíčky, diplomy

Kancelária Európskeho parlamentu na Slovensku: propagačné balíčky, diplomy

Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku: propagačné balíčky, diplomy

UNESCO Chair for Human Rights Education na Univerzite Komenského v Bratislave:

diplomy a vecné ceny od Univerzity Komenského

Bratislavská škola liberálnych štúdií: knižné publikácie, vecné ceny, diplomy

CENY * PARTNERI:

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva:

staž v SNSĽP pre 1 z víťaziek/víťazov; publikácie z produkcie SNSĽP

Denník N: online predplatné Denníka N, knihy z vydavateľstva N Press

Artis Omnis: knižné balíčky pre finálovú 12-ku, učiteľky a učiteľov

www.olp.sk | www.olympiady.sk

SPOLUORGANIZÁTORI A PARTNERI

HLAVNÝ MEDIÁLNY PARTNER

25.

HUMAN RIGHTS OLYMPIAD

25th Human Rights Olympiad, national round
5th annual Professor Miroslav Kusý Award
1st annual EUQ competition
April 18 – 20, 2023, Omšenie

UNDER THE AUSPICES OF:

President of the Slovak Republic Mrs. Zuzana Čaputová

WITH THE SUPPORT OF:

Ministry of Justice of the Slovak Republic

Project: Development of European Democratic Culture/EUQ

The project within the Erasmus+ Programme Jean Monnet is implemented by
EDUAWEN EUROPE, s.r.o. in synergy with OĽP. The project is co-financed by the European Union,
Ministry of Education, Science, Research and Sport of the Slovak Republic

Organizers and partners

MAIN THEME: THE STRUGGLE FOR PEACE, DEMOCRACY, HUMAN RIGHTS CONTINUES

AWARDS:

Representation of the European Commission in Slovakia
study visits to the European institutions in Brussels, promo-packages, certificates

AWARDS FROM THE PARTNERS SUPERVISING WRITTEN REFLECTIONS:

United Nations Information Service (UNIS) Vienna: visit to the UN Office in Vienna, goodie bags, certificates

Office of the European Parliament in Slovakia: promo-packages, certificates

Representation of the European Commission in Slovakia: promo-packages, certificates

UNESCO Chair for Human Rights Education, Comenius University Bratislava:
certificates and material prizes from Comenius University

Bratislava International School of Liberal Arts: books, promo-packages, certificates

AND PARTNERS:

Slovak National Centre for Human Rights

internship in SNSLP for 1 person/tbc; publications from SNSLP production

Denník N: year - round digital subscription to Denník N, books from N Press

Artis Omnis: book packages for the final 12 and their teachers

www.olp.sk | www.olympiady.sk

CO-ORGANIZERS AND PARTNERS

MAIN MEDIA PARTNER

CIVI EUROPAEO PRAEMIUM 2020

Sút'ážny poriadok prezenčného celoštátneho kola
25. ročníka OĽP
5. ročníka Ceny prof. M. Kusého
1. ročníka EUQ
18. – 20. apríla 2023 – Omšenie

1. V celoštátnom kole súťaže súťažiaci víťazi a víťazky 8 krajských kôl, spolu spravidla 64 súťažiacich.
2. Elektronické žrebovanie pre 1. a 2. časť súťaže určuje zostavy a poradie súťažiacich v 4 postupových porotách po (spravidla) 16 súťažiacich. Žreb osvedčuje 1 učiteľ alebo 1 učiteľka a 1 súťažiaca alebo súťažiaci.
3. Predsedníčka CK OĽP ustanovuje 4 postupové poroty z predsedníčok a predsedov krajských komisií OĽP a odborných osobností z radov partnerov, a finálovú porotu z domácich, prípadne zahraničných odborníkov a odborníkov v oblasti demokracie a ľudských práv. Poroty môžu v odôvodnených prípadoch upraviť poradie súťažiacich.
4. V 1. časti súťaže, 18.4.2023, každá súťažiaca a každý súťažiaci rieši 1 modelový prípad/situáciu s číslom (spravidla) 1. – 16. podľa vyžrebovaného rs. stanoveného poradia v konkrétnej postupovej porote. Čas na prípravu: 15 minút, čas prezentácie a zodpovedania otázok poroty: 15 minút (optimálne v skladbe cca 8 a 7 minút alebo 9 a 6 minút a pod., podľa usmernenia poroty). Maximálny individuálny bodový zisk: 50 bodov.
5. V 2. časti súťaže, 19.4.2023 každá súťažiaca a každý súťažiaci obhajuje svoju úvahu (v ustanovenom poradí), predloženú do celoštátneho kola. Maximálny individuálny bodový zisk: 50 bodov.
6. Súčet bodov po 1. a 2. časti súťaže určí umiestnenie súťažiacich v každej zo 4 postupových porôt. Maximálny individuálny bodový zisk za 1. a 2. časť súťaže je 100 bodov.
7. Traja súťažiaci alebo tri súťažiace z každej zo 4 postupových porôt s najvyšším počtom bodov postupujú do 3. časti súťaže, finále. Mená postupujúcich (finálovej 12-ky) oznámi predsedníčka CK OĽP počas plenárneho večera 19.4.2023. Body získané v prvých dvoch častiach súťaže sa do tretej časti neprenášajú.

8. Poradie ostatných (nefinálových) súťažiacich a bodov, ktoré dosiahli v jednotlivých postupových porotách, bude zverejnené priebežne.

9. Poradie 12 finálových súťažiacich určuje elektronické žrebovanie, ktoré osvedčuje 1 učiteľ alebo 1 učiteľka a 1 súťažiaci alebo 1 súťažiaca. Porota môže v odôvodnených prípadoch upraviť poradie súťažiacich.

10. V 3. časti súťaže, vo finále, 20.4.20, riešia súťažiaci a súťažiace finálové zadania venované aktuálnym ľudskoprávnym témam.

11. Každá finalistka, každý finalista si žrebuje jednu z 12 obálok s finálovým zadaním. Bez prípravy, počas 15 minút prezentuje riešenie pred finálovou porotou a reaguje na jej otázky. Prezentáciu a kladenie otázok riadi predseda alebo predsedníčka finálovej poroty. Maximálny individuálny bodový zisk: 100 bodov.

Finálová porota hodnotí pohotovosť a zároveň schopnosť čo najkomplexnejšie zvládnuť zadanie, argumentačnú presnosť a presvedčivosť, postojoú vyzretosť a celkovú úroveň prezentácie.

12. Finálová porota stanoví poradie a bodové zisky na 1. – 12. mieste.

13. Námietky na priebeh súťaže možno adresovať predsedníčke CK OLP na mieste konania súťaže priebežne, najneskôr však do 30 minút po vyhlásení výsledkov celoštátneho kola. Predsedníčka CK OLP na mieste rozhodne o spôsobe vybavenia námietky.

CIVI EUROPAEO PRAEMIUM 2020

Vademecum¹
sút'ažiackej a súťažiaceho
na celoštátnom prezenčnom kole
25. ročníka OLP
5. ročníka Ceny prof. M. Kusého
1. ročníka EUQ
18. – 20. apríla 2023 – Omšenie

- Počas celej súťaže postupujte tak, aby ste čo najlepšie reprezentovali seba, svoju školu a OLP, dodržiavajte súťažný poriadok celoštátneho kola a súťaže v zmysle fair play.
- Využite všetky svoje znalosti z prípravy na olympiádu, z odborných zdrojov, zo školy, zo života,² učte sa aj počas súťaže, sprievodných vzdelávacích aktivít, z rozhovorov so zúčastnenými.
- K zadaniam a úlohám pristúpte objektívne, analyticky, kriticky, nezaujato, vecne. Snažte sa, aby bol Váš odborný názor jasne sformulovaný, neprotirečivý, obhájitelný, opretý o odbornú a nie laickú interpretáciu.
- Identifikujte podstatu konkrétneho ľudskoprávneho problému, prípadu, situácie, témy.
- Uvažujte o podobných, príbuzných, súvisiacich prípadoch, problémoch, o ktorých ste sa dozvedeli z literatúry alebo z médií, debatovali ste o nich v škole a inde, viete o nich zo života; porovnajte ich a pokúste sa o zovšeobecnenie.
- Navrhnite spôsob alebo spôsoby riešenia/riešení a podložte ich argumentmi.
- Uveďte: a) ako (by) ste riešili daný problém, prípad, situáciu, keď (by) sa Vás osobne týkali, b) či (by) ste sa angažovali v prípade niekoho iného. Vysvetlite svoj postoj, či je Vaša odpoveď „áno“ alebo „nie“.
- Formulujte Váš osobný názor a postoj a vysvetlite, ako tú - ktorú vec ľudských práv vnímate, či a aký s ňou máte „problém“, čo Vás ovplyvňuje, alebo, čo Vám chýba;

♥ Cíťte sa dobre ♥

CELOŠTÁTNA KOMISIA OLYMPIÁDY ĽUDSKÝCH PRÁV

---

¹ Vademecum: príručka, sprievodca; z latinského *vade mecum* – *pod' so mnou* rs. súbor dobre mienených rád, ako uspieť na OLP a v živote.

² Neváhajte siahnuť aj po kronikách jednotlivých ročníkov OLP a odborných zdrojoch, dostupných online na <http://www.olp.sk/>

TÉMY
ESEJÍ a ÚVAH¹ OLYMPIÁDY LUDSKÝCH PRÁV
v 1. – 25. ročníku

2 regionálne piloty (1996-1997 a 1997-1998) bez esejí

Ročník Školský rok	Témy
1. 1998/1999	bez esejí
2. 1999/2000	Čo môžem urobiť, aby sa intolerancia, diskriminácia a rasizmus stali minulosťou ?
3. 2000/2001	Právo byť iný.
4. 2001/2002	Nechcem s tebou sedieť v jednej lavici, lebo si...
5. 2002/2003	1. Prečo chcem byť európskym občanom. 2. Európske tradície vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv. 3. Je interrupcia slobodným rozhodnutím ženy ? 4. Bál som sa ísť do školy...
6. 2003/2004	1. Byť tolerantný k druhým, a prečo ? 2. Som vozičkár... 3. Ideme a ukážeme tomu farebnému, kam patrí... 4. Dokážeme sa vysporiadať s predsudkami v spoločnej Európe ?
7. 2004/2005	1. Som alebo nie som rasista ? 2. Mám 54 rokov, stredoškolské vzdelanie a hľadám prácu. 3. Som nepatrný človečik malého národa vo veľkej Európe. 4. Civilizovaní ľudia by nemali stavať múry... 5. Osvienčim.
8. 2005/2006	1. Povinnosť mi prikazuje a svedomie mi bráni. 2. Každému sa raz zide rovnosť šancí. 3. „Nechcem byť žienka domáca...“ 4. Európska charta a euroobčan.
9. 2006/2007	1. ...a vôbec – dajme iným šancu (Každý iný všetci rovní). 2. Rovnosť príležitostí pre všetkých ? 3. Kým si v škole, si len žiak... 4. Sloboda myslenia a slova v Európskej únii ako prostriedok boja proti netolerancii.
10. 2007/2008	1. „Zastavme domáce násilie voči ženám“ 2. Mám kamaráta Róma aj skína... 3. Prínos Európskeho parlamentu v oblasti ľudských práv. 4. Význam náboženskej slobody a tolerance pre našu spoločnosť. 5. Potrebuje demokracia obmedzenie slobody prejavu aby sa mohla brániť ?

¹ Od 18. ročníka OEP sa písomné práce nazývajú ÚVAHY.

<p>11. 2008/2009</p>	<p>1. Pred 20 rokmi ľudia voliť slobodne nemohli, teraz môžu, aj do Európskeho parlamentu, ale budú ? 2. Chudoba cti netráť ? (ľudová múdrosť v kontexte ľudských práv) 3. Futbal – šport alebo priestor pre manifestáciu nacionalizmu a násilia ? 4. Čo znamená November 1989 pre ľudské práva.</p>
<p>12. 2009/2010</p>	<p>1. JA a TY spolu MY. 2. Narodil som sa bez identity, ako som k nej dospel ? Nadobudol som ju ? 3. V EÚ je 19 miliónov detí ohrozených chudobou v roku boja proti chudobu a sociálnemu vylúčeniu. 4. Holokaust – pripomínať, či zabudnúť ? 5. Stačí spolupúčiť s chudobnými deťmi ? Čo by som urobil ja ? 6. Predstav si, že by si sa narodil chudobný...(chudobná).</p>
<p>13. 2010/2011</p>	<p>1. Obdivujem dobrovoľníctvo ... (Európsky rok dobrovoľníctva podporujúci aktívne občianstvo). 2. Spoločnosť je tým slobodnejšia, čím vzdelanejší sú jej členovia. 3. Nenávisť na internete – ako jej čeliť ? 4. Európsky parlament a boj proti obchodovaniu s ľuďmi. 5. Mojm najľudskejším právom je ... 6. Gender quotas: Effective tool for empowering women or unfair ? (Rodové kvóty: efektívny alebo nespravodlivý nástroj posilňovania postavenia žien ?)</p>
<p>14. 2011/2012</p>	<p>1. Škola základ života. A čo spoluzodpovednosť pri vzdelávaní ? 2. Starší ľudia okolo mňa- čo mi dávajú a čo môžem ja dať im ? 3. Nevadia mi menšiny, vadia mi protimenšinové postoje. 4. Sacharovova cena Európskeho parlamentu tentoraz v rukách aktivistov Arabskej jari. 5. We didn't get anything for free, why should we care about the poor ? (My sme zadarmo nič nedostali, prečo by sme sa mali starať o chudobných ?)</p>
<p>15. 2012/2013</p>	<p>1. Mladý človek a Európa. Možnosti vplyvu na jej ďalšie smerovanie. 2. Sú povolania, ktoré sa pre mňa nehodia? 3. Ženy v politike a politika pre ženy. 4. Nobelova cena za mier pre Európsku úniu – európsky príbeh (od vojenských konfliktov k mieru a spolupráci). 5. Gender equality - what's stopping it from becoming a reality? (Rodová rovnosť – čo jej bráni v tom, aby sa stala realitou?)</p>
<p>16. 2013/2014</p>	<p>1. Pred 70 rokmi sme bojovali proti nenávisti, za slobodu a ľudské práva – dnes čelíme prejavom nenávisti opäť. 2. Voľby do Európskeho parlamentu a ľudské práva. Konaj. Reaguj. Rozhoduj. 3. Strengthening democracy through education: growing up as a global citizen. (Posilňovanie demokracie prostredníctvom vzdelania: výchovou k svetoobčanovi.) 4. Práva dieťaťa na Slovensku. Ako môže pomôcť detský ombudsman ?</p>

<p>17. 2014/2015</p>	<p>1. Slobodné a zodpovedné konanie v živote. Ako využívam vzdelávanie v škole a mimo nej na získanie tejto kompetencie. 2. „Extrémisti sa kníh boja, sila vzdelania ich desí. Kniha a pero – to sú naše najsilnejšie zbrane“. – Načrtnite, čím Vás a Vašu generáciu môže inšpirovať príbeh pakistanského dievčaťa Malály Júsufsajovej, laureátky ceny Andreja Sacharova za slobodu myslenia, ktorú udeľuje Európsky parlament a nositeľky Nobelovej ceny mieru. 3. Dá sa naučiť tolerancii k menšinám ? 4. Ending poverty with the help of education. (Ukončenie chudoby pomocou vzdelania.)</p>
<p>18. 2015/2016</p>	<p>1. Vzdelávanie a výchova k ľudským právam a demokratickému občianstvu. 2. "Migration is an expression of the human aspiration for dignity, safety and a better future." : UN Secretary-General Ban Ki-moon ("Migrácia je vyjadrením ľudskej túžby po dôstojnosti, bezpečnosti a lepšej budúcnosti." : generálny tajomník OSN Pan Ki-mun) 3. Mala by Európska únia podporovať ochranu ľudských práv vo svete? 4. Demokracia, právny štát a ľudské práva : Ako sa domôcť svojich práv v demokratickom štáte?</p>
<p>19. 2016/2017</p>	<p>1. Rešpektovanie rozmanitosti kultúr, tradícií národov a národnej identity v kontexte slobody myslenia, svedomia a vyznania. 2. In September 2016, the United Nations and its 193 Member States launched a campaign called "Together" to promote respect, safety and dignity for everyone forced to flee their homes in search of a better life. How would you turn this campaign in support of refugees and migrants into reality? (V septembri 2016 OSN a jej 193 členských štátov spustilo kampaň s názvom "SPOLOČNE" na podporu rešpektu, bezpečia a dôstojnosti pre všetkých ľudí, ktorí boli pri hľadaní lepšieho života nútení opustiť svoje domovy. Ako by ste využili túto kampaň na podporu utečencov, utečieniek a migrujúcich ľudí v reálnom živote?) 3. Diversity: Europe's strength or weakness? (Diverzita: Silná alebo slabá stránka Európy?) 4. #internet#slobodaprejavu#zodpovednosť</p>
<p>20. 2017/2018</p>	<p>1. 70 years of the Universal Declaration of Human Rights – highs and lows. (Všeobecná deklarácia ľudských práv po 70. rokoch – víťazstvá a prehry.) 2. Ktoré ľudské práva sú podľa Vášho názoru najviac ohrozené extrémizmom? – Poradte verejnej ochrankyni práv, ako môže prispieť k ich účinnej ochrane. 3. Migrácia – výzva pre Európsku úniu i svet. 4. Sociálne siete – pasca pre slobodu alebo trampolína k väčšej slobode?</p>
<p>21. 2018/2019 1. r. Ceny prof. M. Kusého</p>	<p>1. "Peace. Justice. Human Dignity. Tolerance. Solidarity. Secretary-General António Guterres says universal values of the United Nations Charter are under attack around the globe. How can we strengthen those values and leave no one behind?" ("Mier. Spravodlivosť. Ľudská dôstojnosť. Tolerancia. Solidarita. Generálny tajomník OSN António Guterres hovorí, že na celom svete sa útočí na univerzálne hodnoty Charty OSN. Ako môžeme tieto hodnoty podporiť a zároveň nikoho nevynechať?") 2. „Jedna výchovná ešte nikomu neublížila“. – Takmer každé dieťa si zažilo capnutie po zadku, či „jednu výchovnú“ od rodičov. Kde je hranica medzi ľudskými právami a možnosťou vychovávať deti podľa vlastného uváženia?</p>

	<p>3. Je výborné, že si mladí ľudia na Slovensku užívajú priestor demokracie a slobody. – Prečo potom nemajú záujem voliť v eurovoľbách? Poradte inštitúciám Európskej únie.</p> <p>4. Potrebuje moja generácia nový November?</p>
<p>22. 2019/2020</p> <p>Storno celoštátneho kola: Covid-19 2. r. Ceny prof. M. Kusého</p>	<p>1. To mark its 75th anniversary in 2020, the United Nations launched in January the biggest-ever global conversation to gather ideas and visions from around the world on how enhanced international cooperation can help realize a better world. What are your ideas for shaping our future? What kind of future do you want to create? Are we on track? What actions are needed to bridge the gap? (Pri príležitosti osláv 75. výročia založenia v roku 2020 spustila OSN najväčšiu globálnu debatu v histórii, s cieľom zozbierať názory a predstavy z celého sveta o tom, ako posilnená medzinárodná spolupráca môže pomôcť vybudovať lepší svet. Aký je váš pohľad na formovanie našej budúcnosti? Akú budúcnosť chcete vytvoriť? Sme na dobrej ceste? Čo musíme urobiť, aby sme sa na ňu dostali?)</p> <p>2. Aké nástroje má Európsky parlament a ďalšie inštitúcie Európskej únie ak sa zistí, že tretia krajina, s ktorou sú uzavreté dôležité obchodné zmluvy, porušuje ľudské práva?</p> <p>3. Potrebuje Európska únia 21. storočia nové členské krajiny? Prečo proces rozširovania v súčasnosti viazne a čo je nevyhnutné na jeho odblokovanie? (SJ)</p> <p>4. Ako klimatická kríza ohrozuje ľudské práva a slobody a ako tomu môžeme čeliť?</p> <p>5. Osobné údaje sa stali cennou komoditou, ktorú technologické spoločnosti premieňajú na zisk, na úkor našej schopnosti sebaurčenia a osobnej autonómie.</p>
<p>23. 2020/2021</p> <p>Dištančný: Covid-19 3. r. Ceny prof. M. Kusého</p>	<p>1. As the world attempts to respond to COVID-19 and recover better, what can young people do to help build a world where everyone thrives in peace, dignity and equality on a healthy planet? How can youth contribute to tackle misinformation, mobilize for the planet, fight inequality, stand for inclusion and realize gender equality? (Svet sa pokúša reagovať na COVID-19 a lepšie sa zotaviť: Čo môžu urobiť mladí ľudia, aby pomohli vybudovať svet, kde sa každému darí v mieri, dôstojnosti a rovnosti na zdravej planéte? Ako môže mládež prispieť k boju proti dezinformáciám, mobilizácii pre planétu, boju proti nerovnosti, k začleneniu a realizácii rodovej rovnosti?)</p> <p>2. Prístup k internetu ako nové ľudské právo? – Iniciatíva predsedu Európskeho parlamentu Davida Sassoliho.</p> <p>3. Spoločne alebo samostatne? – V čom je z hľadiska občianskych práv lepšie byť súčasťou Európskej únie a v čom je, naopak, lepšie riešiť problém na vnútroštátnej alebo miestnej úrovni.</p> <p>4. Navrhnite podľa Vás najpodstatnejšiu zmenu, ktorú by sme mali v spoločnosti uskutočniť po zvládnutí pandémie. Súvisela alebo nesúvisela by so základnými slobodami a ľudskými právami?</p> <p>5. Politické práva v čase pandémie.</p>
<p>24. 2021/2022</p> <p>Dištančný: Covid-19</p>	<p>1. Since the beginning of the COVID-19 pandemic, online platforms have become increasingly important spaces of public life and discourse. How can the application of human rights to online activities ensure that online platforms are accessible for everyone and stop the spread of online misinformation and harassment? (Od začiatku pandémie COVID-19 sa online platformy stávajú čoraz dôležitejším priestorom verejného života a diskurzu. Ako môže uplatňovanie ľudských práv v rámci online aktivít zabezpečiť, aby boli online platformy prístupné pre každého človeka a zároveň zastaviť šírenie online</p>

<p>4. r. Ceny prof. M. Kusého</p>	<p>dezinformácií a obťažovania?) 2. Právo na bezpečnosť na internete : Na čo všetko treba myslieť? 3. Dopad klimatickej zmeny na ľudské práva. 4. Odstraňovanie bariér ako cesta k rešpektu k ľudskej dôstojnosti. 5. Referendum o predčasných voľbách: Máme právo odvolať poslancov a poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky?</p>
<p>25. 2022/2023</p> <p>Návrat k prezenčnému ročníku</p> <p>5. r. Ceny prof. M. Kusého 1. r. súťaže EUQ</p>	<p>1. In 1948, the United Nations General Assembly proclaimed the Universal Declaration of Human Rights as “a common standard of achievement for all peoples and all nations”. Seventy-five years on, what remains to be done to achieve that standard across the 30 Articles of the Declaration? (<i>V roku 1948 Valné zhromaždenie OSN vyhlásilo Všeobecnú deklaráciu ľudských práv ako „spoločný štandard pre všetky národy a všetky krajiny“. Čo zostáva urobiť po sedemdesiatich piatich rokoch, aby sa tento štandard dosiahol vo všetkých 30 článkoch deklarácie?</i>)</p> <p>2. Mala by Európska únia rešpektovať inakosť neeurópskych kultúr a ich prístupu k demokracii a ľudským právam? <i>Argumentačná úvaha o presadzovaní ľudských práv za hranicami EÚ. – Aj nedávne majstrovstvá sveta vo futbale v Katare ukázali, že rôzne kultúry vnímajú ľudské práva niekedy až diametrálne odlišne. Do akej miery by sme v EÚ mali rešpektovať odmietanie demokracie a vlastné ponímanie ľudských práv v iných krajinách? Ako by sme mali presadzovať vlastné predstavy o nich?</i></p> <p>3. Sloboda slova a dezinformácie: so slobodou prichádza zodpovednosť. <i>V online prostredí môžeme denne čítať, počuť, vidieť, písať, hovoriť viac než kedykoľvek predtým. Zvládame tento digitálny vesmír? Rok 2023 bol vyhlásený za Európsky rok zručností. Kto a ako by mal v našej krajine prispieť k tomu, aby sme dokázali kriticky myslieť, prijímať informované rozhodnutia (na internete či v demokratickom živote), zostať v bezpečí a zároveň neprestajne posilňovať svoju odolnosť?</i></p> <p>4. Potrebuje Slovensko nový politický systém? <i>Slovensko čelí v najbližších dekádach komplexným problémom, ktorých riešenia presahujú volebné obdobia vlád a parlamentov (napr. klimatické zmeny, starnúce obyvateľstvo a udržateľnosť dôchodkového systému, masívny nástup umelej inteligencie a zmena pracovného trhu). Napriek tomu sa pozornosť politických elít sústreďuje na krátkodobé zásahy, ktoré idú na úkor budúcich generácií. Je čas na nový politický systém? Ako by mohol vyzeráť?</i></p>

Fotogaléria 25. ročníka OĽP

Otvorenie Celoštátneho kola, príhovor predsedníčky Celoštátnej komisie OĽP Dagmar Hornej a príhovor Martina Nesirkyho, vedúceho Informačnej služby OSN Viedeň .

Vítazná 12-ka po vyhlásení postupujúcich do finálového kola celoštátneho kola 25. ročníka OĽP.

Trojica víťazov Celoštátneho kola OĽP a obhajoba finálových tém pred veľkou porotou.

Workshop - Súdny a demokracia: kde sú ľudské práva? / Courts and Democracy: Where are Human Rights?

Sudca David G. Campbell, Prof. Cornell W. Clayton, DPhil., Thomas S. Foley Distinguished Professor of Government; riaditeľ, Thomas S. Foley Institute of Public Policy and Public Service

Plenárny program – Rozprava: Quo vadis ľudské práva v SR? / Quo vadis Olympiáda ľudských práv?

Poroty v pracovnom nasadení na celoštátnom kole 25. ročníka OĽP v Omšeni, 18. – 20.4.2023

Zostavovateľka, autorka:
PhDr. Dagmar Horná, PhD.
OLYMP

Recenzentka:
prof. PhDr. Silvia Miháliková, PhD.
OLYMP

Vydavateľ:
Univerzita Komenského v Bratislave, 2024
ISBN 978-80-223-5808-8 (tlač)
ISBN 978-80-223-5809-5 (online)